

LÁSKA

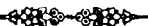
KU KRISTU JEŽÍŠI.

OD

SV. ALFONSA MARIE LIGUORI,
UČITELE CIRKEVNÍHO.

ZČEŠTIL

FRANTIŠEK HAŠEK,
KNĚZ KONGREGACE NEJSVĚTĚJŠÍHO VYKUPITELE.

Nakladatelé:

Knihosklad ROHLÍČEK & SIEVERS Knih^otiskárna
V PRAZE.

List

svatého Otce Lva XIII.

O spisech sv. Alfonsa Liguori,
Učitele církevního.

Mileným synům Leopoldu Josefu Du-
jardinovi a Juliu Jacquesovi, kněžím
kongregace Nejsvětějšího Vykupitele.

Papež Lev XIII.

Milení synové, přijměte můj po-
zdrav a apoštolské požehnání.

Ačkoli již díla sv. Alfonsa Marie
Liguori, učitele církevního, do veške-
rého světa a to ne bez znamenitého
prospěchu pro křesťanství se dostala,

IV

přece, milení synové, žádoucno jest, aby se den ode dne vždy více rozšiřovala a každému do rukou se dostala. Neboť On velmi dovedně pravdy katolického náboženství přizpůsobil, aby jim každý porozuměti mohl; k mravnosti přihlížel, zbožnost všech způsobem podivuhodným roznítil, a u prostřed temného století bloudícíu cestu ukázal, kterou by zniknuvše temným mocnostem, dosíci mohli říše a světla Božího. A věru důvody velmi pádnými utvrdil zjevení božské proti Deistům; pravdu víry naší statečně obhájil, s nejskvělejším výsledkem mluvil o neposkvrněném početí Rodičky Boží, ohnivě hájil primát a neomylnost římského papeže; objasnil velmi učeně a zbožně úradky Prozřetelnosti Božské, jimiž skrze Ježíše Krista spasení lidem zjednala; žalmy a písně velmi vhodnými výklady opatřil, aby zbožnost kleriků rozhojnil; slávu Církve ukázal ve vítězstvích mučenníků; vydav dějiny sekt

bludařských a věroukou ostře porazil všecky bludy, hlavně však bludné učení Jansenistů a Febronianistů, které tehdáž hlavně kvetlo, a děsných těch domněnek zhoubné ovoce, kterým se nyní základy společnosti náboženské i občanské otrásají; a jakým již tehdáž ostrovtipem obdařen byl, dosvědčuje to, že mnohé proposice po letech v Syllabu zavržené v jeho spisech zejména překonané se spatřují; ano, „v pravdě říci se může, že není za našich časů bludu, který by aspoň z většího dílu nebyl od Alfonsa překonán“. —

A co máme říci o morální theologii, poskytující zajisté pro všecky země a národy potřebné a jisté pravidlo, kterým vůdcové duchovní řídit se mají, sám chladnoucí lásku častými a učenými pracemi asketickými jako jiskrami rozohňoval, zvláště ku Pánu N. J. Kristu a k Jeho nejsladší Matce, jejichžto láskou s podivu hodným prospěchem i nejchladnější srdce věřících

rozplamenil. A při tom všem to především pozoruhodno jest, že, ačkoli velmi mnoho napsal, přec jeho spisy od věřících zcela bez závady čísti se mohou, po důkladné zkoušce se objevilo.

Radujeme se proto, milení synové, že jste všecky dogmatické a asketické spisy svého velmi učeného a svatého Otce, buď latinsky aneb vlašsky vydané, do jazyka francouzského přeložili, jednak proto, ze tento jazyk všem skoro národům známý, více bude moci v známost uvésti výplody prací výtečného Učitele, jednak, že vám nejvíce tato nesnadná úloha svěřena byla, kteří jste i jinak již o povaze učení a svatosti týchž děl psáti měli a jakožto synové snáze a úplněji dosíci jste mohli ducha Otce svého nežli jiní. Ano také sami se radujeme ze započatého díla vašeho, poněvadž sám svatý spisovatel ve svých spisech se chlubí, že následoval učení Anděla školy; pro úctu tohoto nejmladšího Učitele církve k o-

VII

nomu nová chvála učení sv. Tomáše nechť přistoupí a sláva, která odporučuje obnovení této křesťanské filosofie, ku kteréž my tímto encyklickým listem svým co nejvřeleji radíme, aby duch sv. Tomáše vzkříšen byl.

Pročež předpovídáme, že výsledek tohoto nového vydání děl sv. Alfonsa bude velmi skvělý, našemu i vašemu přání zcela odpovídající; a prozatím, milení synové, vám svou nejvyšší přízeň, a celé kongregaci Nejsvětějšího Vykupitele, apoštolské požehnání jakožto důkaz naší otcovské lásky vyslovujeme.

Dáno v Římě u sv. Petra dne 28. srpna 1879.

Druhého roku Pontifikatu našeho.

LEV P. P. XIII.

P ř e d m l u v a.

Přeložený spis tento „O lásce ku Kristu Ježíši“ jest spis velmi rozšířený, a nejkrásnější, který sepsalo péro sv. Alfonsa; jest to spis milostí a zbožností dýchající, hoden, aby ve všech knihovnách stál po boku zlaté knížky o „následování Krista.“*)

Též kardinál Villecourt se vyjádřil, že jest to spis bez odporu nejkrásnější, který vyšel z péra tohoto světce, aneb spíše z jeho láskou rozniceného srdce.**)

Svatý spisovatel upozorňuje nás nejprve na to, jak velice jest Ježíš Kristus toho hoden, abychom Jej milovali, za příčinou oné neskonale lásky, kterou nám o-

*) Histoire de Saint Alphonse str. 627.

***) Villecourt sv. IV. str 496.

svědčil tím, že za nás trpěl a že ustanovil nejsvětější Svátost oltářní. Uvážíme-li jak velice Bůh lidi miluje, musíme zajisté býti povzbuzeni k nesmírné důvěře v Něho. „Jestliže naši hříchové nás hrůzou naplňují před záhubou věčnou, dodávají nám zásluhy Ježíše Krista tím větší důvěry a naděje na spásu věčnou, neboť ony mají mnohem větší moc nás spasiti nežli naši hříchové, aby nás do záhuby věčné uvrhli.

Hříchy svými pekla jsme zasloužili; ale Vykupitel přišel, aby všechny tyto hříchy na sebe vzal a svým utrpením zadost učinil.“

A však světec nespokojuje se tím, abychom pouze na důvěře přestávali; nýbrž přeje sobě, abychom milovali z celého srdce onoho Boha, který se ze své neskonalé lásky všecek za nás obětoval. Protož praví: Ježíš Kristus jakožto Bůh zasluhuje již sám sebou, abychom Jej všemožně milovali, ale svou láskou, kterou nám tím osvědčil, že za nás mnoho konal a trpěl, chtěl nám jakési násilí učiniti, abychom

jej alespoň z vděčnosti milovali. Nemilovali-li nás proto tak vřele, abychom i my jej vřele milovali, jak se sv. Bernard o tom pronáší?

Pak udává nám některé známky pravé lásky k Ježíši Kristu, a praví, že láska má býti bázlivá, šlechetná, silná, poslušná, čistá, vroucí, opojná, spojivá a baživá. A však nikdo nám, dokládá sv. Alfons, nenaznačuje lépe známky a způsob pravé lásky, jako slavný velebitel oné královny ctností, sv. Pavel.

Ve svém prvním listu ke Korintským praví nejprve, že člověk bez lásky nic není a nic neprospívá: Kdybych měl všecku víru, tak že bych hory přenášel, lásky pak kdybych neměl, nic nejsem. A bych rozdal na pokrmy chudých veškeren statek svůj a vydal tělo své k spálení, lásky pak kdybych neměl, nic mi neprospívá. Pak rozebírá sv. Pavel vlastnosti pravé lásky, a zároveň naznačuje způsob, kterým se v jednotlivých ctnostech cvičíme.

Láska trpělivá jest, dobrotiva jest,

láska nezávidí, nejedná lehkovážně, nena-
dýmá se, není ctižádostiva, nehledá co je-
jeho jest, nezpouzí se, nemyslí zlého, ne-
raduje se z nepravosti, ale raduje se prav-
dě; všecko snáší, všemu věří, všeho se na-
děje, všeho trpělivě čeká. (Kor. I. c. 13.
1—7.) Světec rozepisuje se v 13ti dílech o
jednotlivých částkách tohoto výroku. Buď
abychom poznali, zda-li opravdu milujeme
Ježíše Krista, jak máme, buď abychom
lépe poznali, v kterých ctnostech se máme
především cvičiti, a tím tuto svatou lásku
v sobě rozmáhali a zachovali.

Slyšme, jak se sv. Alfons sám vyjád-
řil o tomto vzácném spisu, v jednom
listu, který psal 18tého června 1768 jisté
řeholnici:

„Posílám Vám můj malý spis o způ-
sobu lásky ku Kristu Ježíši. Již dávno
jsem se těšil, abych jej uveřejnil; díky
Bohu, již jest ukončen.

Čtetež poslední rozpravu o pokušeních
a opuštěnostech. Můžete-li, dejte ji čísti
také jiné řeholnici. Tento spis jest všem

užitečný, V Neapoli potkává se s velkým prospěchem. Mně však málo záleží na pochvalách; mým jediným přáním jest, aby můj Ježíš byl milován.“ —

Z těchto slov vysvitá, že sv. Alfons jest, jako druhdy sv. apoštol Pavel, všecek láskou ku Kristu roznícen. Ježíš jest životem jeho. Neboť vše, co myslí, mluví, píše, trpí, všecko to nese se ku Kristu. Jeho spisy přetýkají takřka samými výlevy lásky; kdykoliv jaké rozjímání dokončuje, zpomíná sobě na Ježíše. Tomu se opět znovu věnuje a zasvěcuje. Kdykoliv slovo Ježíš vyslovuje, rozplývá se srdce jeho láskou a úctou k Němu.

Na Ježíšovu čest a slávu neustále myslí, každého vyzývá, aby miloval Ježíše Krista, svým a především představeným své kongregace na srdce klade, aby často ku svým poddaným mluvili o lásce ku Kristu Ježíši. Přeje sobě, aby kněží své posluchače k této lásce povzbuzovali. Vše, co není v lásce té zakořeněno, nemá dlou-

hého trvání. Dobře praví k synům svým, že kážou o věčných pravdách, aby hříšníci byli probuzeni ze spánku hříchu a se obrátili; a však nespočívá-li jejich obrácení také na lásce ku Kristu Ježíši, že nebude dlouho trvati. —

Mimo Ježíše jest mu na světě všecko blátem, marnivostí, pavučinou, vše, co z lásky ku Kristu se nekoná, považuje za ztracenou práci. Není tudíž divu, že svou vlastní krví na svůj stolní kříž píše slova: Všecko pro Tebe, o můj Ježíši.

Láska ku Kristu jest mu nade všecko. „Milovati Ježíše Krista, tak píše v jednom listu svém, jest to nejdůležitější dílo, které můžeme konati na tomto světě.“ Od Krista odloučenu býti, zbavenu býti lásky k Němu, jest mu největším trestem; a protož vzdychá, touží po Něm, žádost má je rozdělen býti a býti s Kristem, slovem, láska k Němu jest mu pokladem, klenotem, spásou. —

Aby tato láska ku Kristu Pánu i v našem milém lidu se udržela a zachovala a

ještě více se rozplamenila, k tomu nemálo přispějou spisy sv. Alfonsa. Kojím se tou nadějí, že i spis přeložený mnohou duši láskou ku Kristu roznítí, že nebude lid náš lhostejným, poněvadž ví, že Ježíš jest jeho spásou, útěchou a *„jeho pravou osvětou.“*

Za tímto účelem jsme spis ten přeložili a naším přáním jest, aby Ježíš byl milován.

Fr. H. C. SS. R.

Obsah.

	Str.
Hlava prvá.	
Jak máme Spasitele svého milovati za lásku, kterou nám svým umučením osvědčil	1—19
Hlava druhá.	
Jak máme Ježíše Krista milovati za lásku, kterou nám osvědčil ustanoviv nejsv. Svátost oltářní . .	20—33
Hlava třetí.	
Jak velice máme důvěřovati se v lásku Ježíše Krista, kterou nám osvědčil na všem, cokoli pro nás konal	34—45

	Str.
Hlava čtvrtá.	
Jak velice jsme povinni Ježíše Krista milovati	46—57
Hlava pátá.	
Kdo miluje Ježíše Krista, rád trpí	58—72
Hlava šestá.	
Láska dobrotivá jest. Kdo miluje Ježíše Krista, miluje mírnost .	73—82
Hlava sedmá.	
Láska nezávidí. Kdo miluje Ježíše Krista, nezávidí velmožům tohoto světa, nýbrž těm, kdo ho nejvíce milují	83—92
Hlava osmá.	
Láska nejedná lehkovážně . . .	93—130
Hlava devátá.	
Láska nenadýmá se. Kdo miluje Ježíše Krista, nenadýmá se svými dobrými vlastnostmi, nýbrž se pokoruje a je rád, že jej druzí pokorují	131—142
Hlava desátá.	
Láska není ctižádostiva. Kdo miluje Ježíše Krista, nežádá ničeho, leč Ježíše Krista	143—150

	Str.
Hlava jedenáctá.	
Láska nehledá, co jejího jest. Kdo miluje Ježíše Krista, odluč se ode všeho stvoření	150—178
Hlava dvanáctá.	
Láska nevzpouzí se. Kdo miluje Ježíše Krista, nevzpouzí se na svého bližního	179—190
Hlava třináctá.	
Láska nemyslí zlého, neraduje se nepravosti, ale raduje se pravdě. Kdo miluje Ježíše Krista, nechce nic jiného, leč co chce Ježíš Kristus	191—211
Hlava čtrnáctá.	
Láska všecko snáší. Kdo miluje Ježíše Krista, snáší všecko pro Něho, zvláště nemoci, chudobu a opovržení	212—233
Hlava patnáctá.	
Láska všemu věří. Kdo miluje Ježíše Krista, věří všem Jeho slovům	234—240
Hlava šestnáctá.	
Láska všeho se naděje. Kdo miluje Ježíše Krista, všeho od Něho se naděje	241—257

	Str.
Hlava sedmnáctá.	
Láska všeho trpělivě čeká. Kdo miluje Ježíše Krista láskou silnou a vřelou, miluje Její také v každém pokušení a v každé opuštěnosti .	258—290
Křížová cesta	291—347

Láska ku Kristu Ježíši.

Hlava první.

Jak máme Spasitele svého milovati za lásku, kterou nám svým umučením osvědčil.

1. Všecka svatost a dokonalost duševní zakládá se na lásce ku Kristu Ježíši, Pánu našemu, nejvyššímu dobru a Vykupiteli.

Kristus Pán sám praví: Kdo mne miluje, toho miluje můj Otec nebeský: neb Otec sám miluje vás, proto že vy jste mne milovali (Jan 16, 27.). Sv. František Sal. učí nás, pravě: Někteří myslí státi se dokonalejší životem přísnějším, jiní domnívají se, že nabudou dokonalosti častější modlitbou, jiní zase přijímají-li častěji sv. svátosti, ostatní pak hojnou almužnou zasloužití si chtějí dokonalost; leč na omylu jsou všickni, neboť dokonalost záleží v milování Boha nade všecko. Tak již sv. apoštol Pavel napsal v listu ke Kolossenským (3, 14.): Ale nad to nade všecko mějte lásku, kteráž jest svazek dokonalosti.

Láska jest ono kouzlo, jímž si osvojíme a zachováme všechny ty ctnosti, abychom se stali dokonalými. Pravdu tedy tvrdí sv. Augustin: „Miluj a čiň, co chceš“ a dokládá „neboť toho, kdo miluje Boha, táž láska přivádí nutně k tomu, aby ničehož se nedopouštěl, čím by Jej rozhněval, ale všecko to koná, čím by se mu zalíbil.“ —

2. A zdaž není Bůh vši naší lásky hoden? „Od věčnosti miloval nás Hospodin, jak napsáno jest v knize proroka Jeremiáše (31, 3.), i láskou věčnou miloval jsem tě!“ Nuže, považ človeče, od věčnosti nás Tvůrce náš všemohoucí miloval. Ještě tebe nebylo na světě, dí Hospodin, ba světa ani ještě nebylo a já již jsem tě miloval. Co jsem Bohem, co Sebe sama jsem miloval, také tebe jsem miloval.

Lepšími slovy nemohla tudíž sv. Anežka, panna a mučennice, odpověděti, když se mladíci ze šlechtických rodin o její ruku ucházeli a lásky od ní žádali, než těmito, jež se v životopise jejím zaznamenány čtou: „Již jsem jinému ženichu zasnoubena. Odstuptež tedy ode mne světáci a k mojí lásce nároků nečiňte, neboť mne nejdříve Bůh miloval, protož slušno a spra-

vedlivo jest, abych i já jenom jeho milovala a to z celého srdce.“

3. Bůh vloživ v srdce člověka cit vděčnosti, chtěl si dary lásku jeho získati. Protož praví ústy proroka Oseáše: Svazky lidskými potáhnu je, vazbami lásky (Oseáš 11, 4.). Těmito vazbami lásky rozuměti lze všechna dobrodiní, jimiž Bůh člověka obohatil, obdařiv jej duší ku svému obrazu a podobenství stvořenou, bystrou pamětí, jasným rozumem a svobodnou vůlí. Z lásky k člověku stvořil nebe a zemi, miliony hvězd, vodstvo v moři, řekách a potocích, horstvo s nížinami a s údolími, všecky nerosty, rozmanité stromoví a byliny, všeliká zvířata, slovem veškerou přírodu stvořil a to za tou příčinou, aby sobě získal naši lásku. Sv. Augustin vzdychával takto: „Bože a Pane můj! Všecko co kolem sebe spatřuji, hlásá mi lásku Tvou avybízí mne. abych Tě miloval; neboť z lásky ke mně jsi všecko stvořil.“

P. Rance, zakladatel Trappistů, roznítil se povždy láskou k Bohu, kdykoliv pozoroval vysoké horstvo, rozličné ptactvo, květiny, hvězdnaté nebe, že z lásky

své nesmírné tolik toho k vůli nehodnému člověku stvořil.

4. Sv. Maří Magdalena z Pazzis ráda pozorovala květiny, čímž tak unešena bývala, že volala: „Hle, Bůh již od věčnosti zamýšlel z lásky ke mně tuto květinu stvořiti.“ Každá květina byla jí ohnivým šípem, jenž jemně poranil srdce její, aby po spojení s Bohem toužilo. Sv. Teresie vyčítala sobě, jak málo jest Bohu svému vděčna, patřila-li na hory, řeky, luka, „neboť všechnu tuto krásu stvořil Bůh, abych Jej milovala.“ Jednomu poustevníku zdálo se, kdykoli po louce nějaké nebo lesem kráčel, jakoby byliny a květiny napomínaly jej k větší vděčnosti k Stvořiteli nebeskému, proto říkával: „O umlkněte, umlkněte již, rozumím Vám! Připomínáte mi, že vás Bůh z lásky ke mně stvořil, abych jej miloval, což činiti zapomínám.“

5. Dobrotivý Bůh neměl na tom dosti, stvořiti pro nás tento krásný svět, nýbrž sebe sama nám dal, aby veškeru naši lásku získal a k sobě nás připoutal. Láska Boží dala nám svého jediného, svého nejmilějšího Syna. „Nebo tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal“ (Jan 3, 16.). Otec nebeský vida, že jsme

upadli do záhuby věčné a hříchem Jeho milosti se zbavili, co učinil?

Z nesmírné lásky, jak sv. apoštol národů zaznamenal z převeliké své lásky, poslal nám svého nejmilejšího Syna, aby přetěžkou vinu za nás odčinil, dluh zaplatil a onoho života, kterého jsme hříchem pozbyli, nám dobyl. „Pro převelikou lásku svou, kterouž zamiloval nás i když jsme byli mrtví v hříších, spolu obživil nás v Kristu“ (Efezanům 2, 4. 5.).

A že nám dal svého Syna (neodpouštěje ani Synu, aby odpustil nám), udělil nám Synem svým všecka dobra: totiž milost svou Nesmírnou láskou svou se k nám přiblížil a naklonil, ztracené království nebeské nám otevřel, neboť tato všechna dobra poměrem k nesmírné ceně Syna jeho přece jen nic nejsou: „Kterýž ani vlastního Syna svého neušetřil, ale za nás za všechny Jeho vydal; kterakž nám také s ním všeho nedal?“ (Řím. 8, 32.).

6. Též i Syn Boží milerád se za nás obětoval, z lásky k nám přechoťně na tento svět sestoupil: „Kterýž zamiloval nás a vydal sebe samého za nás.“ (Gal. 2, 20.) Aby nás vykoupil ze záhuby věčné a nám milost Boží zjednal a ztraceného krá-

lovství nebeského dobyl, stal se člověkem, vtěliv se pro nás. „A slovo tělem učiněno jest“, tak označil hluboké tajemství vtělení Syna Božího sv. Jan 1, 14. a apoštol národů, sv. Pavel k Filipanům 2, 7. takto napsal: „Sebe samého zmařil, přijav způsobu služebníka, ku podobenství lidí učiněn a v způsobu nalezen jako člověk.

Uvažme, kterak Pán nebes a země se ponížil, vzav na sebe způsobu služebníka, a podrobil se strastem a bédám pozemského života, jež i nám snášeti jsou.

7. K podivu jest nám, až žasneme, kterak Syn Boží, ačkoliv nás mohl spasiti, aniž by byl za nás umřel a trpěl, vyvolil sobě život plný strasti, bolu a práce, trpkou a ohavnou smrt, smrt kříže, kterouž jen největší zlosynové byli trestáni. „Ponížil sebe samého, učiněn jsa poslušným až k smrti a to k smrti kříže.“ (Filip. 2, 8.).

Proč však sobě vyvolil smrt, smrt kříže, kdyžtě v Jeho moci bylo i bez přehořkého umučení vykoupiti a spasiti nás? — Na důkaz své lásky, kterou k nám chová: „miloval nás, a vydal sebe samého za nás“ (Gal. 2, 20.).

Milují vás, a protože vás milují, podvolují se milerád všem bolestem, vší po-

tupě, hle, i té nejbolestnější smrti, jakovouž bylo kdy komu na světě vytrpěti!

8. Sv. Pavel uchvácen nesmírnou láskou ku Kristu Ježíši, takto napsal ve 2. listu ke Korintňanům 5, 14.: „Láska Kristova zajisté pudí nás.“

Na rozum nám dává sv. apoštol národů, že daleko více láska Kristova, kterou nám svým utrpením osvědčil, nás k tomu nabádá a přivádí, abychom jej milovali, než utrpení samo.

Poslyšme, kterak se o tom sv. František Sal. vyjadřuje: „Rozjímáme-li v mysli, že Ježíš Kristus, Pán a Spasitel náš, miloval nás takovou láskou až k smrti a to k smrti kříže — zdaž nebýváme v srdci svém mocně dojeti, uchvázeni, více a více láskou rozníceni?“ K tomu přidává: „O proč pak se netulíme více k Ježíši Ukřižovanému, umřítí na témže bolestném kříži s ním, proč nevolíme? O kéž z nás jedenkaždý zvolá: Milerád objímám Tebe a nikdy se Tě nespustím, Ježíši můj, s Tebou chci žíti, s Tebou umřítí, oheň Tvé svaté lásky zničij a stráviž nehodné srdce mé, mne bídného tvora. Můj Ježíš všecek se pro mne obětoval, nuže i já se jemu v oběť dávám, myšlenky, slova a skutky mé

k němu pouze nechat směřuji, v náruči Jeho svatém chci žiti, chci umřiti, ani v životě ani v smrti nic mne od Něho neodloučí. — O té věčné lásce, po níž práhne duše má a na věky se jí zasvěcuje! Přijdiž, Duše svatý, rozněť v srdci mém lásku svou! každé jiné lásce odumřiti volím, abych jen lásce Ježíše svého žiti mohl. O Vykupiteli duší našich, dejž, abych věčně prozpěvovati mohl: Ať žije Ježíš, láska má, jehožto miluju. Ježíše miluju, jenž živ jest a kraluje na věky věkův.“

9. Toliká byla láska, kterou nám Ježíš Kristus ukázal, že se celý roztoužil po hodině své smrti, aby nám svou lásku osvědčil a jda na smrt takto se vyjádřil podle svědectví sv. Lukáše: „Ale křtěn mám býti křtem a kterak jsem soužen, dokudž se nevykoná.“ (Luk. 12, 50.)

Křtěn býti mám svou vlastní krví, ach, jak se soužím, jaká touha svírá duši mou, by již co nejdříve přišla hodina mého utrpení, aby každému zjevná se stala má láska. A protož sv. Jan vykládaje o oné noci, kdy Kristus Pán za nás trpěl, takto píše: „Věda Ježíš, že přišla hodina jeho, aby šel z tohoto světa k Otci: když miloval své, kteříž byli na světě, až do konce je

miloval.“ Božský Vykupitel nazýval onu hodinu, svou vlastní hodinu, protože již dávno po hodině své smrti toužil, aby nám dal poslední a největší důkaz své lásky, umíraje a dokonávaje na dřevě kříže v největších bolestech.

10. Než co přimělo Spasitele světa, že umřel na dřevě kříže jako zlosyn mezi dvěma lotry smrtí nedůstojnou své božské velebnosti, táže se sv. Bernard, kdož jej k tomu přiměl? Na otázku tuto odpovídá sám: „Láska důstojnosti své zapomínajíc.“ Ano láska, jež nedbá své důstojnosti, aby se svému milovanému poznati dala. Sv. František Paulánský vida Ježíše Ukřížovaného u svatém vytržení svém nemohl jiných slov pronésti leč: „Lásko, lásko nesmírná!“ Nuže, nezvoláme-liž i my, uvažující lásku Ježíše na kříži rozpjatého: „O té lásky, o té neskonalé lásky!“

11. Kdo by se odvážil tomu věriti, že všemohoucí, nejvyš blažený Bůh, Pán nebes a země, tak velice nás miloval, že se z přílišné lásky za nás obětoval, kdyby nás o tom víra svatá nepoučovala? Zdá se mi, píše sv. Vavřinec Justinián, jako by nejvyšší moudrost z nesmírné lásky zšílela!

Sv. Maří Magdalena z Pazzis jsouc u vytržení a v rukou držíc sv. kříž, volala: „Jakž jinak vyjádřiti lásku Tvou, Pane a Bože můj! O můj Ježíši, Ty's z lásky k nám ať tak dím pošetilým! Říkám to a vždy říkati chci, že jsi se z lásky k nám zbláznil, o můj Ježíši!“ Naproti tomu však praví sv. Dionysius Areopagita: „Nikoliv, není to bláznovství, nýbrž obyčejný výjev lásky Boží, že sama na sebe docela zapomíná, ve svůj milý předmět, ať tak tím, se vžije, neznajíc žádných mezi, nás, tvory své, až ku vytržení přivádí.“

12 Kdybychom horlivě umučení Páně rozjímalí a pilně přemítali o oné lásce, kterou k nám Syn Boží choval, zda bychom mohli nenedati se unéstí a dojati onou ohnivou láskou, jak sv. František Sal. dí, božského srdce Ježíšova? Není-liž to neobyčejné štěstí tímže roznítiti se ohněm, kterým plál pro nás božský náš Vykupitel? Jakž nazveme jinak, ne-li blažeností nevýslovnou, blažeností nekonečnou, spojití se s Bohem páskou svaté, čisté, nehasnoucí lásky?

Sv. Bonaventura o ranách Kristových praví, že jsou to šípy, jimiž i to srdce nejtvrdší a nejzarytější probodeno, jimiž i ta

duše nejchladnější láskou roznicena bývá. Jak ostré musí býti tyto šípy, aby zranily nejzarytější srdce, jaké plameny vyšlehuji ze srdce Ježíšova, když i nejchladnější duši rozplameňují a rozněcují v neuhasitelný žár? Jaké to kouzlo v otevřeném boku Kristově, že přitahuje k srdci svému pro nás probodenému mocně jak chtící, tak i nechtící?

13. Ctihodný učenec Jan Avila tak mocně dojat a uchvácen byl láskou ku Kristu Ježíši, že vždy mluvíval o lásce, kterou nás miloval Kristus Pán, zvláště při kázání slova Božího, a pojednáváje ve svých spisech o lásce Krista Ježíše, zaznamenal průpovědi, které svědčí o jeho nadšené lásce, a co nejvíce zasluhují, abychom si jich nejen lépe všimli, nýbrž v paměť a srdce hluboko zapsali. Mluví takto:

14. „Božský Vykupiteli, tolikou láskou jsi nás miloval, že, kdož rozjímá Tvou lásku, láskou k Tobě opět a opět uchvácen býti musí, protože Tvá láska našemu srdci násilí činí, jak sv. apoštol pohanů dotvrzuje. Láska Kristova pudí nás!“ Původem lásky Ježíše Krista k nám lidem jest láska Jeho k Bohu Otci. Protož také

řekl při poslední večeři: „Aby svět poznal, že miluji svého Otce, vstaňtež! Pojdme!“ Hle, kam jde Božský náš Mistr? — K smrti, neboť chce umřítí za nás na dřevě kříže z lásky k nebeskému svému Otcí.

15. Láska, kterou plápolá Božské srdce Ježíšovo k nám, nikterakž ani slovem vyjádřiti, ani myslí pojeti a pochopiti se nedá. Kdyby mu byl Otec nebeský uložil, aby za nás ne jednou, ale tisíckráte na kříži umíral smrtí potupnou, zajisté že by mu nechyběla láska, aby se této smrti opět a opět podvolil. Kdyby mu byl uložil, aby na místo smrti jediné za celé pokolení lidské umíral za každého člověka zvláště, byl by zajisté s touže láskou umíral za jednotlivce, jako za celé lidstvo dohromady. A jakož pněl po tři hodiny na dřevě kříže v bolestných mukách, tak by byl pněl na něm až do dne soudného, byly-li by toho naše blaho a spása vyžadovaly. A tak nás Ježíš Kristus daleko více miloval, nežli za nás trpěl. Božská jeho láska mnohem vroucnější jest, nežli se na jevo dává, jeho božské srdce miluje nás mnohem více, než si vymysliti možno. Arciť že nám krev a přesvaté jeho rány mocně hlásají lásku

Kristovu, avšak přece neukazují nám ji v nesmírném dosahu její Všecko jest jenom krůpěj vynořená z nesmírného moře jeho neskonalé lásky.

Život položití za přátely své, jest zajiště největším důkazem lásky, a přece nepřestal Ježíš Kristus ani na tom důkazu, aby nám osvědčil lásku svou.

16. Toť jest tedy láska Kristova, kteráž uchvacuje a unáší zbožné duše, svatým úžasem je naplňujíc, když o ni rozjímají. V této lásce původ má ona vroucí a v Bohu ponořená mysl, z ní vzniká touha po mučeníctví, z ní prýští se veselá mysl v utrpení; ba touto láskou naplněná duše necítí, kráčí-li tělo po řeřavém uhlí, touží a baží po útrapách vezdejších, slovem ze všeho se raduje, čeho se svět bojí a před čím se třese, vše objímá, čím svět opovrhne. Slavný učitel Církve sv. Ambrož zaznamenal, že duše s Ježíšem zasnoubená v tom svou největší útěchu hledá, může-li nositi na sobě známky svého ukřižovaného Spasitele.

17. O kdy pak ti splatím, o můj Ježíši, krev Tvou? Spravedlivě jest, aby krev

krví splacena byla. O kéž by mně dopřáno bylo, abych i já krev svou na dřevě kříže vycediti mohl. O svatý kříži, račiž mne v náruč svou přijati. — O svatá koruno, šířeji se rozviň, abych i svou hlavu v Tebe položití mohl. — Ó hřeby, opusťte nevinné ruce mého Vykupitele a pronikněte raději mé srdce skroušeností a láskou. O můj Ježíši, Tys proto umřel, abys panoval a vévodil živým i mrtvým, ne sice trestem, nýbrž láskou, jak svatý apoštol Pavel v listu k Římanům dokládá: Na to zajisté Kristus umřel i z mrtvých vstal, aby i nad mrtvými i nad živými panoval. (Řím. 14, 9). —

18. O Ježíši, který jímáš a uchvacuješ srdce, Tvá mocná láska obměkčila již i naše tvrdá srdce. O nejmilejší Pane Ježíši, opoj nás vínem Své lásky, oheň Tvé lásky ať nás ztráví, raniž nás šípem Své lásky. Tvůj kříž jest ona střela, která zraňuje srdce; ať každý o tom ví, že i mé srdce je zraněno. Co pak Jsi učinil, o můj nejsladší Ježíši? — Vždyť Jsi přišel na svět, abys uzdravoval, a hle Ty Jsi mne ranil, přišel Jsi, abys mne naučil, jak bych žítí měl, a Tys učinil ze mne člověka nemou-

drého. O toho přešťastného a moudrého bláznovství, již bez Tebe nechci živ býti.

O Ježíši, patřím-li na Tvůj kříž, všecko mne mocně dojíká, abych Tě miloval, dřevo, podoba, Tvé přesvaté rány, zvláště však Tvá láska mne pudí, abych Tě miloval a Tebe nikdy z mysli nespouštěl.

19. Abychom však dokonalé lásky ku Kristu Ježíši dospěli, nutno nám, všech prostředků k tomu užívati. Svätý Tomáš Aquinský nám tyto prostředky naznačuje: 1. Abychom ustavičně pamětlivi byli všech milostí, kterými nás Bůh obdařil, všeobecných i zvláštních. 2. Na mysli uvažovali onu nesmírnou lásku svého Boha, jenž nám dobře činí, nás miluje a naši lásku vyhledává. 3. Všeho se vystřihati, čím bychom Boha svého rozhněvali. 4. Zřici se všech vezdejších statků, bohatství, cti a všech smyslných žádostí. A konečně nám zbožný Tauber ještě jeden zvláštní prostředek udává, abychom nabyli dokonalé lásky ku Kristu Ježíši, totiž rozjímati Jeho svaté umučení.

20. Kdo by chtěl popírat, že by pobožné rozjímaní o utrpení Pána našeho Ježíše Krista nebylo pobožností ze všech pobožností nejužitečnější, nejnežnější a

Bohu nejmilejší, kterou hříšníci nabývají útěchy veliké a kterou se milující duše ještě větší láskou rozplameňují? Odkud medle nám plynou tak četné milosti, ne-li z umučení Ježíše Krista? Odkud pak nabýváme odpuštění hříchů, posily v pokušeních a naděje blaženosti věčné? Odkud pak pocítujeme onu laskavou pobudku, pevná předsevzetí život svůj napravití a onu vroucí touhu Bohu se zasvětití — o zda-li pak všechny tyto vytknuté milosti uedostávají se nám utrpením Pána našeho Ježíše Krista? A protož všim právem vyřknul svatý apoštol onu kletbu: Nemiluje-li kdo Pána našeho Ježíše Krista, budiž proklat. — I. Cor. 16, 22.

21. Svatý Bonaventura praví, že není způsobilejší pobožnosti, kterou bychom duši svou posvěcovali, nad rozjímání o umučení Pána našeho Ježíše Krista. On nám radí, bychom každodenně rozjímali o umučení Páně, chceme-li v lásce Boží prospívati. Svatý Augustin nás ujistuje, že každá slza, kterou vyroníme rozjímajíce umučení Páně, větší cenu má, než kdybychom se každého téhodne postili o vodě a chlebě. Protož také všickni svatí a světice Boží neustále

na myslí rozjímalí umučení Pána našeho Ježíše Krista.

Svatý František z Ass. učiněn jest láskou rozníceným Serafem. Jistým šlechticem jsa tázán, proč pláče, odpověděl: O jak pak bych neměl plakati nad bolestmi a potupou svého Vykupitele? Tím více však musím plakati, poněvadž vím, že lidé, za které trpěl, toho nejsou pamětlivi. Tak mluvě tím více se rozplakal ano i šlechtice k pláči pohnul. Kdykoli viděl beránka bečícího nebo nějaký předmět, kterýmž by býval upamatován na umučení Páně, již se nemohl slz zdržeti. Když byl nemocen a bratři jeho jedenkrátě jemu radili, aby četl v nějaké nábožné knize, odpověděl: Ježíš ukřižovaný jestiž mou knihou.

Skupoli tvrdí, že kdo se lásce Boží neoddá rozjímaní ukřižovaného Ježíše, ten nikdy nebude Boha milovati.

Vroucí vzdechy.

O vtělený Synu Boží, tři a třidcet let žil Jsi v pracích a útrapách a obětoval Jsi krev a život, abys nás spasil a ničeho Jsi nešetřil, abys nás ku vzájemné lásce povzbudil; o jak mohou býti přece lidé

takoví, kteří vědouce o všem tom přece ještě Tebe nemilují? — Než o můj Ježíši, i já sám náležím mezi tyto nevděčníky, o můj Ježíši, uznávám tu křivdu, kterou jsem Tobě spůsobil, o smiluj se nade mnou! Obětuji Tobě toto své nevděčné srdce, nevděčné a však skroušené a kající. Lituji toho nade všecko, že jsem Tebou, o můj nejmilejší Vykupiteli, opovrhoval. Lituji toho a miluji Tě z celé duše své. O duše má, miluj Boha, který byl pro Tebe jako zločinec svázan a jako otrok pro Tebe bičován byl, miluj Boha, který jsa královským rouchem oděn byl posmíván, který pro tebe na dřevě kříže jako zlosyn umřel. Ano, o můj Ježíši, můj Bože, já Tebe miluji, já Tebe nade všecko miluji. O kéž by Jsi mně to hluboce do paměti vštípil, abych nikdy více na to nezapomněl, že mám Tebe milovati. — O svaté provazy, kteréž Tě Ježíše svázaly, — upoutejtež mne s Ježíšem, o bodlavé trny, jež jste korunovaly Ježíše, zraňtež mne láskou ku Kristu Ježíši, — hřeby, kteréž jste proklály Ježíše, — přibite mne na kříž Ježíšův, abych živ byl a umřel spojen jsa s Ježíšem O smrti Kristova učín, abych každé smyslné žádosti odumřel. — O pro-

bodnuté nohy mého Spasitele, Vás objímám a líbám, osvobodtež mne od pekla, které jsem zasloužil. O můj Ježíši, v pekle bych Tebe nemohl více milovati, ale já Tebe chci vezdy milovati. O můj nejmilejší Ježíši, spasiž mne, — upoutej mne k Sobě a nedopouštěj, abych se kdy od Tebe odloučil. O Maria, útočiště hříšníků, Matko mého Vykupitele, — přispěj ku pomoci hříšníku, který chce milovati Boha a Tobě se poroučí, přispěj mi ku pomoci pro onu lásku, kterou chováš ku Kristu Ježíši.

Hlava druhá.

Jak máme Ježíše Krista milovati za lásku, kterou nám osvědčil ustanoviv nejsv. Svátost oltářní.

1. Věda Ježíš, že přišla hodina Jeho, aby šel z tohoto světa k Otci, když miloval své, kteříž byli na světě, až dokonce je miloval. (Jan 13, 1.) Náš nejmilejší Spasitel věda, že již přišla hodina, aby odešel z tohoto světa, chtěl nám, dříve nežli se odebral na smrt, podati nejvyšší důkaz Své lásky, že ustanovil nejsv. Svátost oltářní.

Svatý Bernardin Senenský podotýká, že důkazy lásky, které kdo v smrti osvědčuje, více nám v paměti utkvívají a bývají nám mnohem milejšími. Za tou příčinou umírající přátelé, odcházejí-li z tohoto světa, dávají na památku svým milým na důkaz své lásky nějaký dar, buď šat nebo prsten nějaký.

Než o můj Ježíši, co pak Jsi nám dal

na památku Své lásky odcházejí z tohoto světa? — O nedal Jsi nám nějakého oděvu nebo prstenu, ale Ty jsi nám dal Své vlastní tělo, Svou vlastní krev, Svou vlastní duši se Svým Božstvím, všecek sám, a ničehož Sobě nezabavil. Všecko dal tobě, praví sv. Jan Zlatoušlý, ničeho sobě nezanechal.

2. Sněm Tridentšký učinil výrok, že do nás Ježiš Kristus nejsvětější Svátostí oltářní všecko bohatství své lásky takofka vylil.

Svatý apostol Pavel k tomu přidává, že Kristus Pán nám zanechal tento dar, totiž nejsv. Svátost oltářní právě v tu noc, co nepřátelé Jeho osnovali plány o Jeho bezživotí. V tu noc, v kterouž zrazen byl, vzal chléb a díky čině lámal a řekl: Vezměte a jezte, toto jest tělo mé. (I. Cor. 11, 23. 24.)

Svatý Bernardin Senenský dodává, že Ježiš Kristus hoře láskou k nám, a nejsa tím spokojen za nás pouze život Svůj dáti, chtěl před svou smrtí pužen jsa výstředností Své lásky, nám ještě větší důkaz Své lásky dáti, dada nám za pokrm Své vlastní tělo.

3. Dobře tedy nazýval a jmenoval svatý Tomáš Aquinský tuto svátost tajem-

stvím a závdavkem lásky, — tajemstvím lásky, poněvadž jenom pouhá láska přiměla Ježíše Krista k tomu, že sama Sebe nám dal, — závdavkem lásky, abychom pochybujíce snad ještě o Jeho lásce, měli závdavek Jeho lásky v této svátosti. —

Ustanoviv Ježíš Kristus náš Božský Vykupitel tuto svátost chtěl k nám takorůzka mluvit: O milé duše, jestliže byste ještě měly pochybovati o mé lásce, rozjímajte na mysli o této svátosti a pak zajisté nebudete pochybovati, že vás miluji, ano velice miluji. — Svatý Bernard nazývá tuto svátost láskou všech lásek, poněvadž v sobě zahrnuje všechny ostatní milosti, kterými nás Kristus Pán obmyslil, totiž stvoření, vykoupení, vyvolení k blaženosti věčné; neboť Svátost oltářní není nám pouze závdavkem lásky Kristovy, nýbrž jest nám i závdavkem věčné blaženosti, jak se Církev svatá sama o tom pronáší slovy, která nám zaručují závdavek budoucí věčné slávy. Svatý Filip Nerský, maje přijati v hodince smrti nejsv. Svátost oltářní, neuměl ji lépe pojmenovati než slovy: Hle láska má, láska má — dejte mi mou lásku.

4. Prorok Isaiáš sobě přál, aby všecka

vynalezavá láska veškerému světu známa byla, by sobě naši lásku získal. A kdo by se toho odvážil jenom sobě pomysliti, aby se nám vtělený Syn Boží dal za pokrm pod způsobou chleba? — Nezdálo se to býti bláznovstvím, praví sv. Augustin, říci: Jezte mé vlastní tělo a píte mou vlastní krev? Jakmile se jal Ježíš Kristus ku svým učeníkům mluviti o této svátosti, že ji ustanoví, již mezi sebou reptali, nemohouce toho pochopiti. Kterak nám může tento dáti tělo své k jedění? Tvrdá jest tato řeč, i kdož ji může slyšeti? (Jan. 6, 61.)

Čeho se však lidé domysliti nemohli, to vymyslila a osvědčila nesmírná láska Krista Ježíše. Vezměte a jezte, pravil ku svým učeníkům a k nám všem dříve nežli šel na smrt. — Jaký pak jest to pokrm, který nám před svou smrtí podáváš, o Božský Spasiteli světa? — Vezměte a jezte, totoť jest tělo mé. — Tento pokrm není vezdejším pokrmem, nýbrž já jsem to, jenž se vám všecek podávám. —

5. O jakou touhou roztoužil se Ježíš Kristus, aby se spojil s naší duší ve svátém přijímání? S toužebností žádal jsem tohoto beránka jísti s vámi (Luk. 22, 15.). Tak mluvil v tu noc, kterouž ustanovil

tuto svátost lásky. Svatý Vavřinec Giustiniani praví, že to jest výraz jeho bezměrné lásky k nám. A aby jej každý snadno a bez obtíží mohl přijímati, chtěl přítomen býti pod způsobou chleba; kdyby se nám byl býval zanechal pod způsobou nějakého drahého a vzácného pokrmu, — byli by chudí zajisté jeho zbaveni. Než Kristus Pán dal se nám pod způsobou chleba, poněvadž jest laciný, všudy lze jej dostat, aby všickni ve všech světa dílech mohli jej nalézt a přijímati.

6. A aby se naše srdce roztoužilo po svatém přijímání, zve nás laskavými slovy: Pojdte, jezte chléb můj a píte víno, kteréž jsem smísl vám; (kap. 9, 5.); jezte přátelé moji a píte (cant.), mluvě o tomto chlebě a víně nebeském. A mimo to nám zvláště přikazuje: Vezměte a jezte, neboť toto jest tělo mé. Abychom jej přijímali, láká a přitahuje nás, slibuje nám království nebeské: Kdo jí mé tělo, má život věčný, Jan 6, 55., živ bude na věky, — tamtéž 59. — kdo jí chléb tento. — Dále nám hrozí záhubou věčnou, vylučuje nás z věčné blaženosti, kdybychom se zdráhali jej přijímati. Nebudete-li jísti těla Syna člověka a píti jeho krve, nebudete míti života v

sobě. (Jan 6, 54.). Tyto pobudky, toto přislíbení a tyto hrozby vycházejí z oné nesmírné touhy, aby se s námi spojil touto svátostí.

7. Proč pak vždy tak velice toužil Ježíš Kristus po tom, abychom jej přijímali? — Vizme příčinu! Sv. Dionysius praví: Poněvadž láska vždy prahne a vzdychá, aby se úplně spojila se svým předmětem; — a jak sv. Tomáš hned na to dokládá: Poněvadž přátelé, kteří se upřímně milují, v takové míře touží po spojení, aby tvořili takoruka jedno srdce. Že nás Pán Bůh nesmírnou láskou miluje, chtěl, abychom se s ním nejenom pouze v nebi spojili, nýbrž ještě na tomto světě chce s námi co nejužěji se spojit, dada se nám pod způsobou chleba v nejsvětější Svátosti oltářní. Zde na nás pohlíží, pozoruje nás — dle slov Písně Šalomounovy: hle on stojí za stěnou naši prohlížeje skrze okna, patře skrze mříže. (Píseň Šal. 2, 9.)

My jej sice nevidíme, ale on vidí nás a jest zde skutečně přítomen; přítomen jest, abychom z Jeho přítomnosti se těšili; skrývá se však, abychom se po něm roztožili; a dříve nežli odebereme se do

nebeské vlasti, chce se nám Ježíš všecek dáti a s námi se zcela spojití. —

8. A však láska Kristova nemohla se uspokojiti tím, že se za veškeré pokolení lidské vtělil, že trpěl a za všechny lidi zemřel, nýbrž vynalezl způsob, aby se každému dal; a proto ustanovil nejsv. Svátost oltářní, chtě se s námi spojití. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá a já v něm. (Jan 6, 57.) Svatým přijímáním stává se mezi Ježíšem a duší spojení, ne sice pouze nějakým citem nebo žádostí, nýbrž toto spojení jest pravé a skutečné. Svatý Frant. Sal. se o tom takto vyjadřuje: Nikdež se nám Božský Spasitel neobjevuje více nežný, více laskavý jako v této svátosti, ve kteréž takořka sebe sama zničuje a pokrmem se stává, aby duše naše proniknul a se srdcem věřících se spojil. — Sv. Jan Zlatouústý praví, že Ježíš Kristus v zápalu své lásky chtěl se s námi v takové míře spojití, aby s námi jedno a totéž byl.

9. O Ježíši, milovníku našich duší, Tys chtěl touto svátostí působiti, aby Tvé srdce s naším srdcem v jedno nerozlučitelné srdce se proměnilo. Sv. Bernard S. hned k tomu přidává: Tím, že se nám

Ježíš Kristus dal za pokrm, dovršil lásku svou, poněvadž se s námi v takové míře spojuje, jako pokrm s tím, kdož jej požívá. Jak velice se Ježíš raduje, když se s naší duší spojití může, vysvítá z oné rozmluvy, kterou měl s milou služebnicí svou Margaritou z Cypru po svatém přijímání: Viz, dcero má, to něžné spojení mezi námi; nuže tedy miluj mne a buďmež vezdy v lásce spojeni a nikdy více se od sebe nerozlučujme.

10. Za tou příčinou buďmež přesvědčení, že duše nemůže nic Ježíši Kristu milějšího činiti a mysliti, nežli když se s náležitou přípravou svého milého hosta do srdce svého přijímá; neboť se spojuje s Ježíšem Kristem, čehož on si jedině přeje. — Pravím s „*náležitou přípravou*“, nikoli však hodnou, neboť kdyby se vyžadovalo „*hodné*“ přípravy, kdo by se toho odvážil, aby šel k stolu Páně? Jenom Bůh hoden jest, aby jej opět Bůh přijal. Myslím onou náležitou přípravou, která přísluší a možná jest bídnému stvoření, slabým tělem Adamovým nadanému. Postačí, když kdo přijímá v milosti Boží, a má vroucí touhu, aby se v lásce ku Kristu Ježíši vždy více rozmáhal. Jenom z lásky má Kristus Pán

přijímán býti, poněvadž se nám pouze z lásky dává, jak sv. Frant. Sal. praví. Jak často by měl každý z nás přijímati, v tom se každý říd a spravuj radou svého duchovního vůdce. Ostatně pamatujme, že žádný stav nebo povolání, jak se papež Innocenc XI. dekretem roku 1679 vyjádřil, ani stav manželský neb obchodní není závadou svatému přijímání, když k tomu náš duchovní vůdce svoluje.

11. Dlužno též na zřeteli míti, že nám nic tak velice neprospívá, jako svaté přijímání. Otec nebeský učinil Ježíše Krista pánem a *rozdavačem* všech milostí; všecky věci dal jemu Otec v ruce. (Jan, kap. 13, 3.) A protož, kdykoli zavítá k nám Ježíš Kristus ve svatém přijímání, vždy přináší sebou nevyčerpatelné poklady své milosti. Za tou příčinou může každý, kdož přijímá tělo Páně, zvolati: Spolu pak s ním přišlo mi všecko dobré. (Kniha Moud. 7, 11.)

Sv. Dionysius učí, že nejsvětější Svátost oltářní v sobě větší sílu chová, aby naši duši posvěcovala, nežli všechny ostatní duchovní prostředky: — a sv. Vincenc Fer. dokládá, že jedno svaté přijímání více prospívá duši, nežli kdyby se celý týden postila o chlebě a vodě.

12. Především jest svaté přijímání, jak se sněm Tridentský vyjadřuje, onen vydatný lék, který nás zbavuje všedních hříchův a smrtelných nás uchovává. (Sed. 13. c. II.). Pravím, že býváme očištěni od všedních hříchů, poněvadž dle sv. Tomáše člověk bývá touto svátostí, láskou rozněcován, kterou všední hříchy bývají utlumeny. Pravím, že býváme od smrtelných hříchů uchováni, poněvadž svatým přijímáním velice se rozmáhá v nás milost, která nás před těžkými hříchy zachovává. Protož píše papež Innocenc III, že Ježíš Kristus svým utrpením, třebas také zlomil moc hříchu, nás před mocí hříchu zachraňuje, ano svátostí oltářní nás zbavuje moci opětně hřešiti.

13. Nad to rozněcuje tato svátost duše nejvíce láskou Boží. Bůh jest láska. (Jan 4, 8.). Jest oheň, který šířá v srdci našem všechny smyslné náklonnosti: Jest oheň šířající (Deut. 4, 24.). Tento oheň přišel právě Syn Boží pustit na zemi; a k tomu hned přidává, že sobě ničeho více nepřeje, nežli nás viděti tímto ohněm rozníceny: a což chci leč, aby hořel (Luk. 12, 49.).

O jakým plamenem Božské lásky rozněcuje Ježíš Kristus v srdci toho, kdo jej

nábožně přijímá! Sv. Kateřina Senenská viděla kdysi Ježíše ve svaté hostii ve způsobě ohnivě koule a divila se velice tomu, jak mohou lidé žít, a nebyti touto láskou rozníceni a takořka ztraveni. Sv. Rosa z Limy bývala po svatém přijímání všecka ozářena a z jejích úst vycházela tak prudká horkost, že ji každý pozoroval, kdož se k ní přiblížil. O svatém Václavu se vypravuje, že navštěvoval chrámy, kde byla uschována nejsv. Svátost oltářní. Při tom se jeho srdce prudkým ohněm lásky rozplanulo, že služebník, kterýž jej provázel, maje jíti sněhem a zimou se třesa, kráčival šlepějemi sluby Božího a pokaždé, kdykoliv tak učinil, necítil žádné zimy více. Sv. Jan Zlatoustý praví, že nej-v. Sv. oltářní ohněm rozpaluje nás, a že, kdykoli jsme přijímali Tělo Páně, pocítujeme plameny lásky, kterými býváme hroznými i samému ďáblu. Nejsv. Svátost oltářní jest uhel, který nás rozhňuje, tak že jako lvové oheň dýšící od onoho Stolu odstupujeme.

14. Uvedl mne do sklepu vinného a spořádal ve mně lásku, volá nevěsta Páně v Písni Šal. 2, 4. Sv. Řehoř Nyssenský píše, že právě svaté přijímání jest onen

vinný sklep, kde bývá duše všecka láskou Boží opojena, že na všechno zapomíná a ztrácí z očí všechny pozemské věci; to jest ono prahnutí a nyti láskou, o které se v tétož písni takto zmiňuje. Zpodpirejte mne kvítím, obložte mne jablky, nebo láskou umdlévám. (Píseň Šal. 2, 5.) — Někdo namítne, já proto nechodím často ke stolu Páně, poněvadž jsem chladným v lásce Boží. Na to odpovídá Gerson a dokládá, protože jsi chladným, proto se vzdaluješ ohně? Ano právě že jsi chladným a vlažným, přijímej častěji tuto velebnou Svátost, aby jsi vezdy měl opravdovou touhu Ježíše Krista milovati. Sv. Bonaventura zase takto píše: Ačkoli jsi vlažným, přistupuj s důvěrou k Božímu milosrdenství; neboť čím kdo jest více nemocen, tím více jest mu třeba lékaře. Sv. Frant. Sal. ve své Filothei v podobný smysl se vyjadřuje. Jsouť dva druhy osob, které častěji mají přistupovati k stolu Páně, dokonalé, aby se udržely v dokonalosti a nedokonalé, aby k dokonalosti dospěly. Aby však kdo často přijímal, vyžaduje se nejméně, by měl vroucí touhu sebe sama posvěcovati a vzmáhati se v lásce ku Kristu Ježíši. Jednoho dne takto mluvil Kristus

Pán k sv. Mechtildě: Kdykoliv přijímáš, žádej sobě všecku onu lásku, kterou kdy jaké srdce ke mně mělo a já lásku tak přijmu, jako bys ji skutečně měla.

Vroucí vzdechy.

O Bože můj a svrchovaná lásko, hodna vši neskonalé lásky, co pak Jsi měl ještě více činiti, abychom Tebe milovali? Nebylo Ti dosti toho, že jsi se za nás vtělil a se všem našim útrapám podvolil. Nepřestal jsi na tom, že jsi za nás v bolestech svou krev vycedil, a že jsi v bolestech zemřel ohavnou smrtí kříže. Ty jsi se skryl pod způsobou chleba, abys byl naším pokrmem a se s každým úzce spojil.

Opětně Tě vyzývám, rci, čím pak jsi ještě mohl získati sobě naši lásku? Ó běda nám, jestliže Tebe na tomto světě nebudeme milovati! Jestliže se odebereme na věčnost s onou trpkou výčitkou, že jsme Tebe nemilovali! Ó můj Ježíši, nechci dříve umřítí, leč bych Tě miloval, velice miloval. Velice toho lituji, jest mi toho nad míru líto, že jsem Tebe často hněvával. Líto jest mi toho a bolestí bych raději

umřel. Ale nyní Tě miluji nade všecko, miluji Tě více nežli sebe sama a zasvěcují Tobě všechny své náklonnosti. Tys mně dal tuto touhu, uděl mi také sílu, abych ji ve skutek uvedl. O můj Ježíši, nechci od Tebe ničeho nežli jediné Tebe.

Nyní jsi mě k sobě přitáhl svou láskou, já všecko opouštím, všeho se zříkám, s Tebou se spojím a Ty budiž mně nade všecko. — O Maria, Matko Boží, oroduj za mne u Ježíše Syna svého a učiň ze mne svatého. K těm zázrakům, které působíš, učiň i ten zázrak, aby ze hříšníka stal se světec.

Hlava třetí.

Jak velice se máme důvěřovati v lásku Ježíše Krista, kterou nám osvědčil na všem, cokoli pro nás konal.

1. David klade všecku spásu svou na zaslíbeného Vykupitele, takto se modle: V ruce Tvé poroučím ducha svého: Vysvobodils mne, Hospodine, Bože pravdy. (Žalm 30. 6.) O jakou důvěru máme my nyní teprv míti v Ježíše Krista vědouce, že již přišel a že již vykonal dílo svého vykoupení; a protož každý z nás má volati a opětně volati: V ruce Tvé poroučím ducha svého, vysvobodils mne Hospodine, Bože pravdy.

2. Jestliže naši hříchové nás hrůzou naplňují před záhubou věčnou, dodávají nám zásluhy Ježíše Krista tím větší důvěry a naděje na spásu věčnou, neboť ony mají mnohem větší moc nás spasiti nežli naši hříchové, aby nás do záhuby věčné uvrhli. Hřešili jsme, peklo jsme zaslou-

žili, ale Vykupitel přišel, aby všechny tyto hříchy na sebe vzal a svým utrpením za ně zadost učinil: v pravdě neduhy naše On vzal, bolesti naše On nesl. (Isaiáš 53. 4.)

3. Jakmile jsme hřešili v onom nešťastném okamžiku, již vyřknul nad námi Bůh rozsudek věčné záhuby; avšak co učinil náš milostný Vykupitel? Smazav zápis odsouzení, kterýž byl proti nám, odstranil jej, přibiv jej na kříži (Kol. 21, 4.). Smazal krví svou zápis našeho odsouzení a po té jej na kříži přibil, abychom patřice na onen zápis naši záhuby, kterou jsme hříchy svými zasloužili, zároveň též pohlíželi na kříž, na němž jej umíraje krví svou smazal, a tím způsobem opět nabyli důvěry na odpuštění a na spásu věčnou.

4. O jak mnohem lépe mluví a svolává na nás Boží milosrdenství krev Kristova, nežli volala o pomstu na Kaina krev Abelova! Přistoupili jste k prostředníku, k Ježíšovi a k pokropení krví, kteráž lépe mluví než Abelova. Jakoby chtěl apoštol říci: O hříšníci, šťastni jste, že po hříchu spáchaném běžete útočiště své k Ježíši Ukřižovanému, jenž všecku krev svou vycedil, aby byl prostředníkem smíru mezi hříšníky a mezi Bohem, a vymohl

jim odpuštění. Vaše nepravosti sice svolávají na vás pomstu, a však krev Vykupitelova volá o milost, a hlasem této krve nemůže se božská spravedlnost neusmířiti.

5. Jest pravda, že za všechny své hříchy budeme jedenkrát vydávati přísný účet před soudnou stolicí Boží. Než kdo bude naším soudcem? Otec veškeren soud dal Synu. (Jan 5, 22.) O jaká to útěcha pro nás! Tentýž Vykupitel jest to, kterémuž Otec nebeský dal soud. Svatý Pavel dodává nám posily a myslí praví: Kdo nás bude souditi? Kristus Ježíš, kterýž umřel, kterýž se také přimlouvá za nás (Řím 8, 34.) Náš Vykupitel tedy, který aby nás zbavil záhuby věčné sám se ku smrti odsoudil a mimo to ještě se za nás ustavičně v nebi u svého Otce přimlouvá. Čeho se tedy strachuješ, o hříšníku, praví sv. Tomáš z Villanovy, hříchu-li jenom nenávidíš, jak by tě mohl Onen zatratiti, jenž umřel, aby tě spasil? Jak by Tě mohl zapuditi, když u Jeho nohou na kolena padáš? Onen, který s nebe sestoupil, aby tě hledal, když jsi se Jeho vzdaloval?

6. A jestliže se své slabosti bojíme, že bychom v pokušeních klesnouti mohli, s kterými nám bude ještě zápasiti, hle

čiňme, jak nás sv. apoštol Pavel napomíná: Běžme k uloženému nám boji patřice na původce a dokonavatele víry — Ježíše, kterýž místo předložené sobě radosti, strpěl kříž nedbaje hanby (Žid. 12, 1). — Š hrdinnou myslí ubírejme sedo boje, patřice na Ježíše Ukřižovaného, který nám se svého kříže nabízí svou pomoc, vítězství a korunu věčnou. Ze jsme dříve klesli, bylo tím, poněvadž jsme na myslí nerozjímali rány a utrpení svého Vykupitele a Jej o pomoc nevzývali. Budeme-li však budoucně rozjímati, co všecko pro lásku k nám trpěl, a jak ochoten jest nám ku pomoci přispěti, a utečeme-li se k němu, pak zajisté zvítězíme nad svými nepřáteli. — Svatá Theresie říkávala s neohroženou myslí, že nemůže pochopiti, proč se mnozí ďábla bojí; neboť již pouhé jméno Boží strachem jej naplňuje. Světice tato však dokládá a praví, že všecko naše namáhání nám nic neprospěje, jestliže důvěřovati budeme sami sobě a vsí důvěry v Boha se spustíme.

7. O jak velkým tajemstvím naděje a lásky jest nám umučení Pána našeho Ježíše Krista a nejsv. Svátost oltářní! Tajemství totiž, ve která bychom věřiti

nemohli, kdyby nás svatá víra o nich neujišťovala? Ó nastojte! všemocný Pán nebes a země chtěl se za nás vtěliti, za nás všecku svou krev vylíti a bolesti na kříži zemřiti. A proč? Aby za naše hříchy dosti učinil a nás odbojné červíky spasil. Ale i mimo to chtěl nám totož tělo, které jedenkrát na dřevě kříže za nás obětoval, za pokrm dáti, aby se s námi všecek spojil. O Bože, neměla by tato tajemství naše srdce láskou zcela rozplameniti? Zdali by i sebe větší hříšník neměl spásy očekávati, lituje-li jenom svých hříchů, vida Boha láskou k nám zmařeného a o naše blaho pečlivého? Svatý Bonaventura pln důvěry takto volá: Jak pak by mně mohl potřebných milostí k spáse mé odepřít, jenž pro mne tak mnoho činil a tolik trpěl, aby mne spasil?

8. Přistupmež tedy s důvěrou k trůnu milosti, abychom došli milosrdenství a našli milost k pomoci příhodné (Žid. 4, 16.) Trůn milosti jestiž kříž, na kterém Pan Ježíš vládne, aby, kdož se k němu utíkají, těm milosrdenství ušetřil. Ale rychle jest nám k němu se utíkati, abychom našli příhodnou pomoc ku spáse své, neboť přijde čas, kdy nám nebude lze ji nalézt. Spě-

chejme s velkou důvěrou co nejrychleji, abychom objímali kříž Pána našeho Ježíše Krista. — O ať nás neděsí naše bídý a slabosti; v Ježíši Ukřižovaném nalézáme všecko bohatství a všecku hojnost milosti dle slov sv. Pavla: Ve všem učinění jste bohatí, tak že nemáte žádného nedostatku v žádné milosti (Kor. I. 1. 5, 7).

— Zásluhy Ježíše Krista otevřely nám poklad veškerých milostí a jsou nám zárukou každé milosti, které sobě přejeme.

9. Sv. papež Lev praví, že milost, které jsme smrtí Ježíšovou nabyli, jest mnohem větší nežli ta, které jsme závistí ďáblovou pozbyli. — Tomu též přisvědčuje sv. apoštol Pavel, že milost vykoupení jest mnohem větší, než kterou jsme hříchem ztratili. Milost převýšila vinu. Ale není jako hřích tak i dar; kde se rozhojníl hřích, rozhojnila se milost ještě více (Řím. 5, 15, 20.) Proto nás tak Božský Spasitel povzbuzuje, abychom pro zásluhy jeho všech milostí očekávali. Též nás učí, jak se máme modlití, abychom na nebeském Otci je obdrželi; Amen, amen pravím vám, budete-li zač prositi Otce ve jménu mém, dáť vám (Jan 16, 23.); — jakoby chtěl říci, kdykoli budete

prositi mého Otce ve jménu mém, — přislibuji vám, ručím vám za to, že vás vyslyší. A zdali by nám mohl ještě nějaké milosti odepřítí dada nám svého jednorozného Syna, kterého tak miluje jako sebe sama. Za nás za všechny ho vydal, kterakž nám také s ním všeho nedal? (Řím. 8, 32.) —

Apoštol praví, všechno, žádné milosti nevyjímajíc, ani odpuštění hříchů, ni dokonalosti, ni království nebeského, všechno, ano všechno nám dal. Ale musíme jej prositi, neboť Pán Bůh hojně uštěďruje, kdož jej prosí. Bohat jest ke všem, kteříž ho vzývají. (Řím. 10, 12.)

10. Chci zde přičiniti ještě některé mnohé dojímavé úvahy ze spisů Jana Avily o velké důvěře, kterou máme míti v zásluhy Ježíše Krista.

11. Pamatujme sobě, že máme u Otce nebeského prostředníka Ježíše Krista, který nás miluje a s kterým jsme úzce páskou lásky upoutáni, že nás nic od něho nemůže odloučiti, leč těžký smrtelný hřích. Krev Kristova volá a prosí za nás o smilování, volá v takové míře, že hluk našich hříchů překonává. — Smrt Kristova jest smrtí našich hříchů. O smrti, budu

smrti tvou — Mnozí ubíhají v záhubu, ne že by jim chybělo na zadostučinění, nýbrž proto, že nechťí vážití užitek svatými svátostmi z onoho zadostučinění, které nám Kristus poskytnul.

12. Ježíš Kristus vzal na sebe dílo našeho vykoupení, vzal na sebe naše hříchy považuje je za své. S nesmírnou láskou prosil svého nebeského Otce za nás, aby nám odpustil, nás všechny miloval. A Otec nebeský vyslyšel jeho modlitbu a chtěl, abychom s Pánem Ježíšem v jedno spojení byli a se strany lásky a hněvu, abychom s ním tutéž účast měli. A jako Ježíš Kristus není nenáviděn a nemůže nenáviděn býti, tak i my budeme milováni, setrváme-li v lásce s ním. Mnohem snáze vydobude nám lásky Otce nebeského, nežli my bychom s to byli, abychom na sebe uvalili hněv jeho, neboť Bůh mnohem více miluje svého Syna, nenávidí nežli hříšníků.

13. Ježíš se modlil ku svému nebeskému Otci takto: Otče, které jsi mi dal, chci, aby kde já jsem, i oni byli se mnou (Jan. 17, 24.). Láska nesmírná překonala hněv. Pán Bůh nám odpustil, on nás miluje, a buďme jisti, že nás Pán Bůh nikdy neopustí, neboť jsme s ním páskou lásky úzce spo-

jeni. Slovy proroka Isaiáše takto k nám volá: Zdaliž se může zapomenouti žena nad nemluvnátkem svým? A byt i ona se zapomenula, já nezapomenu se nad tebou. Ať, v rukou svých zapsal jsem tě (Isaiáš 49. 15, 16.). Svou vlastní krví zapsal si nás v rukou svých. Protož budme spokojené mysli, neboť tytéž ruce, které z lásky k nám na kříži přibity byly, řídí a spravují všecko k našemu dobrému.

14. Kdo pak by nás mohl ještě potěšiti a zarmoutiti, když nám Pán Ježíš útěchy dodává? Děsí-li mne spáchané hříchy, aneb nastávající budoucnost, aneb úklady, které mně zlý nepřítel klade, uteku se k svému dobrotivému Ježíši, který mne miloval až k smrti, a pak jistě nemohu zoufati, poznávaje svou nesmírnou cenu, an sám Bůh za mne se obětoval. O můj Ježíši, jistý přístave všem těm, kdož v prudké bouři tohoto života své útočiště k Tobě berou. O dobrý pastýři duší našich, jak velice jest ten na omylu, že se v Tebe nedůvěřuje, má-li jenom opravdové předsevzetí se polepšiti. Vždyť Jsi řekl: Jáť jsem, kterýž bije, a však opět potěšuje. Navštěvuji někdy služebníky své opuštěnosti,

která se jim peklem býti zdá, a však já ji opět snímám a těším je.

Já jsem vašim přímluvčím a hájím vašich zájmů. Zaručuji se vám, že jsem přišel, abych vaše dluhy zaplatil. Jsem vaším mistrem a pánem, svou vlastní krví jsem vás vykoupil, ne abych vás opustil, nýbrž abych Vás milostmi obmyslil, za drahou cenu vás vykoupiv. Jak pak bych od toho utíkal, který mne hledá, nevydal-li jsem se těm sám o své vůli, kteří mne hledali, aby mne potupili?

Tváře své jsem neodvrátil od toho, kterýž mne bil, a od toho bych ji odvracoval, kdož se mi klaněti chce? Zda-li byste ještě pochybovali o mé lásce vidouce mne svázaného z lásky k vám v rukou nepřátel mých?

Kdo pak to kdy slyšel, že bych byl tím opovrhoval, kdo mne o pomoc vzýval, když i toho vyhledávám, který mne ani nehledá?

15. Věříš-li, že Otec nebeský tobě dal svého vlastního Syna, věř, že tobě také všechno ostatní dá; neb což jest vše ostatní proti Synu jeho? Nedomnívejte se, že by Ježíš Kristus byl na vás zapomněl, dav vám na důkaz své lásky závdavek

ze všech největší — své tělo a svou krev. slovem sebe sama v nejsvětější Svátosti oltární.

Vroucí vzdechy.

O můj nejlaskavější Ježíši, o jaké důvěry dodává mi Tvé umučení! Jak bych se ještě obával, že bych neobdržel odpuštění hříchů, království nebeského a všech milostí ku spáse potřebných od všemohoucího Boha, který za mne svou vlastní krev vycedil? O můj Ježíši, naděje a spáso má, abys mne spasil, ztratil Jsi raději svůj život. O můj Božský Vykupiteli, Tebe miluji nade všecko dobro. Ty jsi se za mne všecek obětoval, já Tobě obětuji všecku svou vůli s tím dokladem, že Tě miluji a opětně miluji a vezdy chci tato slova opakovati, že Tě miluji. Takto chci v tomto životě vždy k Tobě volati, a umíraje chci těmito slovy duši svou vypustiti, abych započal na věčnosti Tebe vzájemnon láskou milovati. Miluji Tě tedy a poněvadž Tě miluji, lituji toho nade všecko, že jsem Tebe rozhněval.

O mne nešťastného! Abych uspokojil svou marnivou žádostivost, častokráte jsem

Tebe ztrácel, ó neskonalé dobro! Není žádného zla, které by mne tak trápilo, jako tato myšlénka. Co mne však potěšuje a útěchou sílí, jest Tvá neskončená dobrota, kterážto nemůže zavrhnouti srdce, Tebe milující.

Ó kéž bych mohl za Tebe umřítí, jenž jsi za mne umřel! Ó můj nejmilejší Vykupiteli, doufám najisto od Tebe, že mne spasiš na věčnosti a v tom životě doufám svatou setrvanlivostí v lásce Tvé, a protož se na tom ustanovuji, že ji vezdy budu vyhledávati. Račiz mně pro zásluhy Tvé přehořké smrti uděliti té milosti, abych setrval v horlivé modlitbě. O tu milost prosím také Tebe, o Maria, královno má, a doufám, že ji Tvou přímluvou obdržím.

Hlava čtvrtá.

Jak velice jsme povinni Ježíše Krista milovati?

1. Ježíš Kristus jakožto Bůh zasluhuje již sám sebou, abychom jej všemožně milovali. ale svou láskou, kterou nám tím osvědčil, že za nás mnoho konal a trpěl, chtěl nám jakési násilí učiniti, abychom jej alespoň z vděčnosti milovali. Nemilovali-li nás proto tak vřele, abychom i my jej vřele milovali, jak se sv. Bernard o tom pronáší?

Á již Mojžíš takto volal: A nyní Israeli, čeho žádá Hospodin Bůh tvůj od tebe, jedině, abys se bál a miloval jej (Deut. 6, 5.)?

2. A svatý apoštol Pavel praví: Plnost zákona jest milování (Řím. 13, 10.). A však kdož by mohl odolati násilí a nemilovati Ježíše Ukřižovaného, který z lásky k nám umřel? Vždyť mocně volají a nás k tomu vybízejí koruna trnová, hřeby,

onen kříž, ony rány a ona předrahá krev, abychom milovali toho, jenž nás tak vše miloval. O naše srdce jest tuze malé, aby dostatečně milovalo Boha, který nás tak vroucně miluje. Aby láska ku Kristu Pánu byla splacena, bylo by záhodno, aby jiný Bůh z lásky k němu zemřel. —

Ó proč pak nepadáme na kolena svá před Ježíšem Uřížovaným, abychom na onom kříži s ním zemřeli, na kterémž on z lásky k nám krev svou vycedil. Sv. apoštol Pavel dává nám na rozum tuto věc a klade nám ji na srdce, abychom všickni onomu Bohu živi byli, kterýž za nás umřel. Za všechny umřel Kristus, aby i, kteří živi jsou, již ne sobě živi byli, ale tomu, který za ně umřel. (Kor. II. 5, 15.)

3. K tomu nás napomíná i kniha Sirach. Na milost rukojmě nezapomínej: nebo dal duši svou za tebe (Sir. 29, 20.). Vzpomeň sobě, že za tvé hříchy chtěl svou vlastní smrtí splatiti onen trest, který tobě přináležel. Jest to zajisté Ježíši Kristu nad míru milo, když častěji na jeho utrpení vzpomínáme, ale velice jej to bolí, když toho zanedbáváme. Kdyby někdo za svého přítele byl haněn, ubit a žalářován a po té by slyšel, že tentýž přítel na

to zapomíná, že o tom ani mluvití nechce, zda-li by se nad tím netrápil? Naproti tomu, jak velice by jej to těšilo, kdyby slyšel, že o tom jeho přítel vždy rád vypravuje a za to děkuje!

Taktéž je to Ježíši Kristu velice milo, vzpomínáme-li na srdečnou lásku, na jeho bolesti a smrt, které pro nás podstoupil. Dříve nežli přišel Ježíš Kristus na svět, očekávali ho a toužili po něm všickni patriarchové a všickni národové. A neměli my bychom jej tím více milovati vědouce, že k nám přišel, a znajíce, co pro nás konal a trpěl, a že z lásky k nám smrtí kříže zemřel?

4. Za tím účelem ustanovil právě v den před svou smrtí nejsv. Svátost oltářní a nás povzbudil, kdykoli budeme přijímati jeho svaté tělo, též jeho smrti pamětlivi byli. Vezměte a jezte: Toto jest tělo mé. To činite na mou památku. Nebo kolikrátkoli budete chléb tento jísti, smrt Páně zvěstovati budete (I. Kor. II. 23. a 26.). Protož se církev svatá také modlí: Bože, jenž jsi nám přepodivnou svátostí památku svého umučení pozůstavil, atd. Mimo to zpívá: *O sacrum convivium, in quo Christus sumitur, recolitur memoria*

passionis ejus. O té svaté hostiny, ve které přijímáme Krista a umučení jeho sobě připomínáme. Z toho jest souditi, jak velice se líbí Ježíši Kristu ti, kdož často rozjímají o jeho umučení, neboť právě proto přebývá v nejsv. Svátosti oltářní, abychom měli ustavičnou a milou památku jeho umučení, a tou měrou vždy vzájemnou láskou se rozplameňovali. Svatý František Saleský jmenuje a nazývá horu Kalvarii horou milujících. Nelze nám se na ni pamatovati, abychom zároveň nemilovali Ježíše Krista, jenž z lásky k nám na ní umřítí chtěl.

5. Ó Bože! Proč pak nemilují lidé toho Boha, který za ně tak mnoho učinil, aby jej milovali? Dříve nežli se Syn Boží za lidi vtělil, mohli o tom pochybovati, že by je Pán Bůh pravou láskou miloval, ale jakmile přišel na svět Syn Boží a za nás z lásky umřel, zdaž bychom mohli ještě o lásce jeho pochybovati.

O člověče pozoruj, volá sv. Tomáš z Villa-Novy, onen kříž bolesti a onu přehořkou smrt, kterou Ježíš Kristus pro tebe podstoupil; a maje tak mnohé důkazy jeho lásky, nemůžeš déle míti pochybnost, že Tě nemiloval, a sice nad míru nemiloval,

vždyť je svědkem toho kříž, bolesti, přehořká smrt.

6. V tomto velikém tajemství Vykoupení lidského pokolení jest nám zvláště na myslí uvážiti, že se Ježíš Kristus všemožně snažil, aby sobě naši lásku získal. Kdyby nás byl chtěl spasiti pouze svou smrtí, bylo by dosti, kdyby se byl nechal Herodesem zavražditi s oněmi Betlémskými pacholaty; a však nikoli; dříve než umřel, chtěl třidcet let a tři léta vésti život plný samých útrap, a aby sobě naše srdce naklonil, chtěl se nám za svého života v rozličných způsobách objeviti.

Nejdříve narodil se nám ve chlévě jako chudé pacholátko, potom jej vidíme pracovati v dílně svého pěstouna, a konečně jako zlosyna nějakého odsouzena na ohavném dřevě kříže.

Dříve však než umírá na kříži, objevuje se nám ve způsobách soustrast vzbuzujících, aby všecku naši lásku získal. — Vidíme jej jak v zahradě smrtelnými úzkostmi zápasí, jak jest všecek potem a krví zbrocen, po té v předsíni Pilátově, jak jest bičováním rozedrán, jak jest jako král posmíván maje v ruce pravé třtinu, jak jest šarlatovým pláštěm přioděn maje

trnovou korunu na hlavě; jak byl ulicemi sem a tam vlečen, nesa kříž na ramenou svých, a jak konečně na hoře Kalvarii pni jsa třemi hřeby na kříž přibit. Nezasluhuje-li tedy Bůh, abychom jej milovali, který za nás takové bolesti vytrpěl a vším možným způsobem nás svou láskou uchvátiti se snažil?

Ctihodný Jan Ricoleu říkával: Chtěl bych po celý život svůj plakati z lásky k onomu Bohu, kteréhož láska k tomu přiměla, aby pro spásu lidí zemřel.

7. Láska jesti velikou věcí a vzácností, praví sv. Bernard.

Šalomoun mluvě o Božské moudrosti, to jest o svaté lásce, nazývá ji nekonečným pokladem. Nebo neskončeným pokladem jest lidem, jehožto kdož užívají, účastni jsou přátelství Božího. (Moudr. 7, 14.). — Sv. Tomáš Aquinský praví, že láska není jenou královnou všech ctností, nýbrž jest onou ctností, že kdekoli vládne, všechny ctnosti za sebou táhne a přivádí a všechněm směr dává, by nás s Pánem Bohem spojily; — a sv. Bernard tomu přisvědčuje, že láska jest vlastně onou ctností, která nás s Bohem spojuje. Výroky pisma svatého na mnohých místech dosvědčují, že

Bůh miluje, kdož jej milují (Přisl. 8, 17.) — Miluje-li kdo mne, Otec můj bude jej milovati a k němu přijdeme a příbytek u něho učiníme (Jan 14, 23.) Kdo zůstává v lásce, v Bohu zůstává a Bůh v něm. (4, 16.) Hle tuto krásnou spojbu působí láska spojujíc duši naši s Pánem Bohem. Mimo to dodává nám láska síly, abychom všecko pro Boha trpěli a konali Silné jako smrt jest milování. Píseň Šal. 8, 6. Sv. Augustin píše: Nic není tak obtížného, co by oheň lásky nepřekonal, neboť, dokládá týž světec, láska buďto nepocituje obtíže, anebo miluje samu obtíž. —

8. Slyšme výrok sv. Jana Zlatoústého, jak nám vyličuje působení lásky Boží v oné duši, kterou vládne: Jakmile se láska k Pánu Bohu duše zmocní, již vzniká v ní nenasytná touha pracovati pro svého milého, a sice tou měrou, že mnohé velké skutky, které koná, a onen dlouhý čas, co trvá ve službě jeho, všecko zdá se jí ničím býti, vezdy se tím trápí, že málo pro Pána Boha vykonala. O kdyby jí toho dopřáno bylo, a aby se úplně upokojila mileráda by za něho umřela, sebe samu zničila. Z toho vyplývá, že všecko, co činí, má vezdy za nepatrné. Poněvadž poznává lásku, kterou

Pán Bůh zasluhuje, vidí nad slunce jasněji všechny nedokonalosti svých skutkův, a všechna zahanbena poznává s bolestí, že všechno působení její pro svého všemohoucího Boha jest velmi malé.

9. O jak velice se zavádí, praví sv. František Sal., kdo dokonalost v něčem jiném hledá, nežli v milování Pána Boha. Jedni píše světec, kladou dokonalost v přísnost, jiní v almužnu, jiní v modlitbu, jiní v časté přijímání svatých svátostí. Co se mne dotýče, neznám žádné dokonalosti, nežli onu, milovati Pána Boha z celého srdce, poněvadž všechny ostatní ctnosti bez lásky nejsou než bezduchou hmotou. A jestliže se netěšíme dokonalé této svaté lásce, je to naší vlastní vinou, poněvadž jsme se ještě na tom nerozhodnuli Pánu Bohu se docela zasvětit.

10. Jednoho dne mluvil Spasitel takto k sv. Teresii: Všecko, co není konáno z lásky ke mně, jest marností. O kých by všickni pochopili tuto důležitou pravdu! Jednohoť jest potřebí. Není potřebí, abychom byli bohatými na tomto světě, aby nás lidé ctili, abychom trávili pohodlný život, byli u vysoké důstojnosti a měli pověst učených mužů, jenom toho jest potřebí: milovati Pána Boha a plniti jeho svatou

vůli. Za tím účelem nás stvořil a zachovává nás na živě, a jenom tímto způsobem dostaneme se do nebe. Polož mne jako pečeť na srdce své, jako pečeť na rámě své (Píseň Šal. 8, 6.). Tak mluví Bůh ku každé duši, své nevěstě. Polož mne jako pečeť na rámě své, jako pečeť na srdce své, aby totiž všechny tvé žádosti a všechny tvé skutky ke mně směřovaly; na srdce své, aby žádná jiná láska do srdce tvého nevstoupila, nežli má; na rámě své, abych ve všem, co činíš, já byl tím cílem a koncem. O zajisté letmo ubírá se každý k dokonalosti, kdo ve svém jednání jediné na Ježíše Krista pohlíží a jenom jemu zalíbiti se hledí.

11. Naší jedinou snahou má tedy býti, abychom sobě pravou lásku ku Kristu Ježíši osvojili. Vůdcové duchovního života vyličují nám některé známky pravé lásky. Láska prý jest bázlivá, — tato bázeň tím se zabývá, aby Boha nerozhněvala. Jest hrdinná, spoléhajíc na Boha podniká velké věci pro čest a slávu jeho. Jest silná, překonává všechny nezřízené žádostivosti. i sebe prudší pokušení, každou sebe tmavější opuštěnost. — Jest poslušna rychle se vpravujíc do vůle Boží. Jest čistá, jenom

Boha miluje a to proto, že jest vši lásky hoden. Jest horlivá, pouěvadž by všechny láskou k Pánu Bohu rozplamenila a viděla každého láskou k němu zničeného. Jest opojna, neboť způsobuje, že duše žije jako u vytržení, jakoby, více neviděla, ničehonepocítovala, žádných smyslů více pro vezdejší věci neměla a jediné láskou k Pánu Bohu se zanášejíc. Jest spojiva, úzce slučuje vůli svou s vůlí Boží. Jest prahnoucí, poněvadž ustavičně prahne zemi tuto opustiti a zalétati do nebeské vlasti, by se s Bohem spojila a jej tam ze vši síly milovala.

12. A však nikdo nám lépe nevyličil známky a povahu lásky, a jak jest nám v ní se cvičiti, jako sv. Pavel, slavný velebitel pravé lásky. V prvním listu ku Korintským v hlavě XIII. nejprve praví, že bez lásky není člověk ničím, a že mu všecko nic neprospívá: Kdybych měl všecku víru, tak že bych hory přenášel, jako sv. Řehoř divotvorce, lásky pak kdybych neměl, nic mi neprospívá. A bych rozdal na pokrmy chudých vešken statek svůj a vydal tělo své k spálení, lásky pak kdybych neměl, nic mi neprospívá. Všecko nám nic neprospívá, kdybychom měli při tom jiný úmysl nežli se Pánu Bohu zalíbiti. Po té u-

dává nám známky pravé lásky a učí nás, v kterých ctnostech jest nám zvláště se cvičiti, které se tetíž z lásky roni, dokládaje: Láska trpělivá jest, láska nezávidí, nejedná lehkovážně, nenadýmá se, není ctižádostivá, nehledá. co jejího jest, nevzpouzí se, nemyslí zlého, neraduje se z nepravosti, ale raduje se v pravdě; všecko snáší, všemu věří, všeho se naděje, všeho trpělivě čeká. (Kor. I. 13.). — Nyní jsme na tom, abychom do úvahy vzali v této knížce ony svaté cvičby a poznali, zdali opravdu námi vládne láska, kterou jsme Ježíši Kristu povinni; a též abychom poznali, ve kterých se máme cvičiti, chtěje v sobě udržeti a rozmáhati tuto svatou lásku.

Vroucí vzdechy.

O nejmilostivější a nejmilejší srdce Ježíšovo, o nešťastné ono srdce, které Tě nemiluje! O Bože, Ty jsi umřel na dřevě kříže z lásky k lidem, zbaven jsa vši útěchy, a přece mohou lidé žiti, a na Tebe nikdy sobě nevzpomínati? O té Božské lásky! O té nevděčnosti lidské! O lidé, lidé, vizte Beránka Božího neposkvrněného, jenž na onom kříži v smrtelné úzkosti za vás u-

mírá, aby Božské spravedlnosti splatil vaše hříchy a tou měrou vás k Sobě přivábil. O nastojte, jak v tomtéž okamžiku prosí svého nebeského Otce, by vám odpustil! Vizte jej a milujte jej. O můj Ježíši, o velmi málo jest těch, kteří Tě milují. O já nešťastník, že jsem mnoho let žil a na Tebe zapomínal a Tebe urážel. O můj nejmilejší Vykupiteli, ne tak trest, který jsem zasloužil, dohání mne, abych oplakával hříchy své, ano spíše Tvá láska je to.

O bolesti Ježíšovy, o potupo Ježíšova, o rány Ježíšovy, o smrti a lásko Ježíšova, probodnětež srdce mé a vštípte do paměti mé sladkou upomínku na vás, zraňtež srdce mé a rozplameňtež je láskou

O Ježíši, Tebe miluji, Tebe své nejvyšší dobro, miluji Tě má lásko, mé všecko: miluji Tě a vezdy Tě chci milovati. Nedopouštějž, abych Tě kdy opustil a více ztratil. Pro zásluhy Tvé přehořké smrti učin, abych Ti všecek náležel. To doufám pevně od Tebe. Též se velice důvěřuji ve Tvou mocnou přímluvu o Maria, královno má, učin, abych miloval Ježíše Krista a též Tebe, o matko a naděje má.

HLAVA PÁTÁ.

Kdo miluje Ježíše Krista rád trpí.

Tento svět je místo zásluh, a protož místo útrap. Naší vlastí, kde nám Pán Bůh uchystává odpočinek věčné radosti, jest nebeský ráj. Jenom krátký čas trváme na světě, ale v tomto krátkém čase jest nám mnoho svízelnův a útrap snášeti: Člověk narozený z ženy, krátkého jest věku a naplněn bývá mnohými bídami (Job kap. 14, 1.)

Všichni lidé musí trpěti, jak hříšníci tak i spravedliví, každý musí svůj kříž nésti. Kdo jej trpělivě nese, spasí duši svou; kdo jej netrpělivě nese, ztrácí ji. — Tytéž útrapy, vyjadřuje se sv. Augustin, jsou některým spásou, jiným však záhubou věčnou. Křížem a soužením, dokládá tentýž světec, liší se pleva od pšeničného zrna v Církvi Boží: kdo se v soužení pokoří a do vůle Boží se odevzdá, je pšeničným zrnem pro nebe, kdo však zpyšni a své srdce zatvr-

zuje, a protož se Pána Boha sponští, je plevou záhuby věčné.

2. Chceme-li slyšeti v den soudný příznivý rozsudek nad svou spásou a vřadění býti mezi vyvolené, musí život náš podoben býti životu Ježíše Krista. Nebo kteréž předzvěděl i předzřídil, aby byli připodobněni obrazu Syna jeho. (Řím. 8, 29.). — Za tímto účelem sestoupil Syn Boží s nebe, aby nám svým příkladem ukázal, s jakou trpělivostí máme snášeti kříž, který Bůh na nás sešle. Neboť Kristus trpěl za nás, vám zůstaviv příklad, abyste následovali šlépějí jeho. (Petr I. 2, 21.). — Tak trpěl za nás Kristus Ježíš chtěje nás povzbuditi, bychom i my trpěli. O Bože, jaký pak byl život Ježíše Krista? — Život samých pohánění a útrap. Prorok Isaiáš nazývá a jmenuje našeho Božského Vykupitele pohrdaným a nejposlednějším z mužů, mužem bolesti (Is. 53, 3.), poněvadž život Ježíše Krista byl všecek pln svízelův a bolestí.

3. Tak jako Bůh se svým milým Synem nakládal, tak ještě nyní s každým nakládá, koho miluje a za svého syna přijímá. Nebo koho Pán miluje, toho tresce, i mrská každého syna, kterého přijímá (Žid. 12, 6.). Protož pravil Ježíš Kristus

jednoho dne k sv. Teresii: Věz, že mému Otci nejmilejšími dušemi jsou ty, kteréž bývají největšími kříži navštíveny. Jakmile měla tedy nějaké trápení snášeti, říkávala, že by své kříže nechtěla se všemi poklady pozemskými zaměnit. Po své smrti ukázala se jisté zbožné duši a zjevila jí, že se těší v nebi z oné velké odměny, kterou sobě získala více soužením, které snášela z lásky k Pánu Bohu, nežli svými dobrými skutky, a že, kdyby sobě mohla přát opět do světa se navrátiti, jedině za tou příčinou by to učinila, aby mohla pro Boha ještě něco trpěti.

4. Kdo miluje Pána Boha a trpí, dvojnásobný užitek vezme v království nebeském. Sv. Vincenc z Pauly tvrdíval, že netrpěti v tomto životě, považováno má býti za velkou nemilost, a k tomu přidával, že, když nějaký sbor neb osoba ničeho netrpí, a které každý lichotí, jest blízka své záhubě. Sv. František Seraf. se obával, že Pán Bůh na něho zapomíná, kdykoli mu uplynul den bez nějakého kříže. Sv. Jan Zlatoústý dosvědčuje, uděluje-li Pán Bůh někomu milost trpěti, že mu větší milost uděluje, nežli kdyby mu uštědřil milost mrtvé vzkřísiti, poněvadž, kdo činí zázraky, jest dluž-

nikem Pánu Bohu, ale kdo trpí, tomu jest Pán Bůh dlužníkem. Kdo něco trpí pro Pána Boha, jest již dosti tím odměněn, že může pro něho trpěti, jehož miluje, kdyby i žádné jiné milosti neměl. Proto se domníval, že sv. Pavel byl více omilostněn jsa v žaláři řetězy přikován pro Krista Ježíše, nežli že byl až do třetího nebe povýšen.

5. Trpělivost pak skutek dokonalý má (Jak. 1, 4.). — Tím dává na rozum, že nic není Bohu tak milým jako duše, která trpělivě a pokojně snáší všechny kříže, jež jí byl seslal. Láska činí milujícího milému podobným. Každá rána na těle Ukřižovaného Vykupitele mocně nám hlásá a nás učí, jak máme pro něho trpěti. Toť jest věda svatých, ustavičně pro Pána Ježíše trpěti, neboť jenom tak se staneme svatými. Kdo miluje Ježíše Krista, přeje sobě, aby byl taktěž jako On chud, haněn a potupen. Sv. Jan viděl ve svém zjevení, že všickni svatí byli bílým rouchem oděni, majíce v ruku palmu. Jsouce oblečeni v roucho bílé a palmy v ruku jejich (Zjev. 7, 9.).

Palma jest odznakem mučnictví, ale všickni svatí nebyli přece mučeni, nač tedy mají palmy v ruku? Sv. Řehoř odpovídá, že všickni svatí byli mučeničky a sice buďto

mečem, aneb trpělivostí; potom přidává: Též i my můžeme býti mučeničky, zachováme-li trpělivost.

6. Pána Ježíše milovati a pro něho trpěti, v tom jest všecka zásluha milující duše. Slyšme, jak se o tom pronesl svatá Teresii. Myslíš, dcero má, že zásluha spočívá v požívání? O nikoli, nýbrž v trpění a milování. Považ, že můj život byl všecek pln útrap. Věř, dcero má, že koho můj Otec nebeský více miluje, toho také více křížem navštěvuje. Pozoruj mé rány, a sud sama, zdali i tys tak mnoho trpěla. Mysli, že by můj Otec někoho přijal za své dítě bez kříže, toť jest velký omyl. K naší nemalé útěše vyjadřuje se sv. Teresie takto: Kdykoli mne Pán Bůh křížem navštěvuje, vždy mně s ním nějakou milost uštědřuje.

Jednoho dne ukázal se Ježíš Kristus blahoslavené Batistě Varaně, takto k ním luvě, že duším, které miluje, tři zvláštní milosti uděluje, a sice: Nehřešiti, dobré skutky konati a tu největší milost — z lásky k němu trpěti. Protož praví sv. Teresie, že kdykoli něco dobrého vykonáme, že nám to Pán Bůh nějakým křížem odměňuje. Tudíž svatí, kdykoli je Pán Bůh křížem navštívil, vždy mu za to děkovali. Sv. Ludvík, král

francouzský jsa v tureckém zajetí, děkoval a těšil se z toho více, že mu Pán Bůh popřál svaté trpělivosti, nežli kdyby byl veškerých zemí vydobyl. Sv. Alžběta Turinská, když byla po smrti svého manžela se svým synem ze země vypuzena a ode všech opuštěna, odebrala se do františkánského kláštera, tam zapěla „Tebe Bože chválíme,“ za tu milost že mohla z lásky k němu trpěti.

7. Sv. Josef Kalasanský pravil, že pro nebe všecka práce nepatrná jest; — a již dávno před tím takto zvolal sv. Pavel: Nebo za to mám, že utrpení tohoto času nejsou rovna budoucí slávě, kteráž se zjeví v nás. (Řím. 8, 18.)

Mnoho bychom již získali, kdybychom trpěli všecko, co svatí mučenicí trpěli, a alespoň na krátký okamžik nebeské radosti požívatí mohli; o jakou teprv ochotou neměli bychom objímatí všechny kříže, které nám Bůh sešle, vědouce, že utrpením tohoto času věčné blaženosti nabudeme! Neboť toto soužení naše, jsouc nyní kratičké a lehké, působí v nás převelmi velikou váhu (II. Kor. 4, 17.) slávy věčné.

Když útlému mládenečkovi sv. Agapitu ukrutník vyhrožoval, že mu na jeho

hlavu dá ohnivou helmu, odpověděl mu neohroženě: O zdaž bych sobě mohl přát většího štěstí, nežli ztratiti svou hlavu a ji jedenkrát v nebi korunovanou spatřiti? Sv. František říkával: Nad míru velké jest ono dobro, kteréhož očekávám, že každá útrapa se mi zdá býti milou. Kdo chce však obdržeti korunu v nebesích, musí bojovati a trpěti. Budeme-li trpěti, budeme s ním také královati (Tim. II. 2, 12.). Bez zásluhy žádné odměny, bez zásluhy žádné trpělivosti. Nebývá korunován, leč byl řádně bojoval (Tim. II. 2, 5.). Kdo bojuje s větší trpělivostí, slavnější korunou bude odměněn. Podivná to věc! Jde-li lidem o vezdejší statky, všemožně se přičiňují, aby jich co nejvíce sobě nashromáždili, ale jakmile jim běží o statky věčné, hned odpovídají: dosti, když se nám v nebi jenom nějakého místečka dostane. O tak sobě nepočínají svatí a světice Boží. Zde na světě se arcí se vším spokojují, zříkajíce se všech pozemských statkův, ale jakmile jim jde o věci věčné, pak se přičiňují, aby jich sobě co možná nejvíce vydobyli. Tažme se, kdo pak počíná sobě moudřeji a chytřeji? —

8. Mluvíme-li o tomto vezdejším životě, jest jisto, že, kdo trpí s větší trpěli-

vosti, z většího pokoje se raduje. Sv. Filip Neri říkával, že na tomto světě není očištění, buďto je zde nebe, nebo peklo: kdo kříže své snášeji trpělivě, jsou nebem; kdo netrpělivě, tomu jsou peklem. Kdo kříže své, praví sv. Teresie, jež naň Pán Bůh sesýlá, rád objímá, nepocituje jich.

Sv. František Sal. jsa kdysi mnohými protivensstvími stížen, takto zvolal: O toho času, co jsem tísněmi a odporem sevřen naplněn jsem nevýslovně sladkým pokojem; ony jsou mi předtuchou, že duše má se brzy s Pánem Bohem spojí, a kdo by nenalezl pokoje, když vede spořádaný život, sjednán jsa s Pánem Bohem a s Jeho svatou vůlí? Řeholník jakýs a missionář sešel se v Indii s jedním zločincem a doprovázel jej na popraviště. Právě když měl odpraven býti, zvolal ještě jednou: O otče duchovní, vězte, že i já jsem byl jedenkrát ve vašem řádu. Dokud jsem zachovával řeholi, žil jsem spokojeně; jakmile jsem se oddal vlažnosti, ihned jsem pocítoval obtíže v každé věci tak, že jsem konečně řád opustil a oddal se neřestem, které mne, jak vidíte, konečně v tuto záhubu uvedly. Toto pravím vám, aby můj příklad byl ostatním výstrahou. Ctihodný Ludvík z Ponte říkával: Po-

važuj a přijímej v životě všecko sladké za trpké a vše trpké za sladké, a pak vždy zachováváš pokoj, a vším právem, neboť rozkoše světské, ačkoliv lahodí smyslům našim, přece zanechávají svou prázdnou lahodou v nás trpké výčitky svědomí, a však trpkosti, kteréž rádi z rukou Božích přijímáme, bývají nám útěchy plné a milé.

9. Buďmež přesvědčeni, že v tomto slzavém údolí nelze nám jinak nabytí pravého pokoje srdce, leč, snášíme-li rádi a z lásky k Pánu Bohu všechny útrapy; tak to sebou nese stav naší porušenosti, ve kterém trváme jsouce hříchem nakaženi. Stav Svatých na zemi jest, že trpí milující stav Svatých v nebi, že se radují milující. Pavel Segneri Mladší povzbuzoval svou kajicnici, aby ráda snášela kříže své, a napsal pod kříž tato slova: „Tak se má milovati.“ Ne soužení samo, nýbrž ochotná vůle, z lásky k Ježíši Kristu trpěti, jest nám nejspolehlivější známkou, zdali Boha opravdu milujeme. O což může býti vzácnějšího, praví sv. Teresie, nad jistou zárukou, že se Bohu libíme? Než většina lidí děsí se již těchto pouhých slov: Kříž, pokoření, soužení! Avšak jsou přece ještě duše, které v kříži svou radost hledají i útěchu, a život byl

by jim trapným, kdyby bez kříže byly Pohled na Ježíše Ukřižovaného, tak píše jistá zbožná duše, činí mi kříž milým, že se mi zdá, jako bych bez něho byla nešťastnou, láska ku Kristu Ježíši jest mi za všecko dostatečnou náhradou. Slyšme, jakou radu nám dává Ježíš Kristus, abychom jej následovali: Vezmi Kříž svůj a následuj mne (Luk. 9, 23.). A však přijímejme a snášejme kříže své dobrovolně a ne s odporem, nýbrž s pokorou, trpělivostí a s láskou.

10. Ó jak velice se líbí Bohu, kdo s pokorou a s trpělivostí objímá kříže, které na něho sesylá! Sv. Ignát z Lojoly se vyjádřil, že není dřeva spůsobilejšího v nás lásku k Pánu Bohu rozvíti a zachovati, nad dřevo svatého kříže; to jest když Jej v samých souženích milujeme. Jednoho dne tázala se sv. Gertruda Božského Vykupitele, čím by se mu mohla nejvíce zalíbiti, a na to jí odvětil takto: Dcero, nemůžeš mi nic milejšího učiniti, nežli když všechna soužení, která na tebe sešlu, s trpělivostí snášíš. Protož i služebnice Boží, Viktorie Angelini pronesla, že jeden den v kříži ztrávený má větší cenu, nežli sto dní ztrávených v duchovních cvičeních; a ctihodný Jan Avila se vyjádřil, že jeden

dík Bohu v kříži vzdaný má větší cenu, nežli tisíc díků ve štěstí. O jak málo znají lidé cenu soužení vytrpených pro Pána Boha! Blahoslavená Anděla z Foligno říkala, že kdybychom to pochopili, co jest to pro Pána Boha trpěti, že bychom se o soužení takorůzka rvali, a o závod bychom všech příležitostí vyhledávali pro Boha trpěti. Protož sv. Maří Magdalena z Pazzis, znajíc cenu soužení, toužila po tom, aby život její byl poněkud prodloužen, než aby umřela a do nebe se odebrala; neboť v nebi prý nemůže ničeho více trpěti.

11. Úmysl duše, která Pána Boha miluje, není jiný, nežli aby se všecka s ním spojila; aby však k této dokonalé spojbě se ubírat mohla, slyšme, jak se o tom šíří sv. Kateřina z Janova: Abychom dospěli spojby s Bohem, k tomu jsou protivnosti velmi potřebna, poněvadž Pán Bůh jimi obmýšlí v nás všechny nezřízené žádosti, jak vnitřní tak i zevnitřní, zničení a zmaření. Neboť všechny křivdy, příhany, nemoce, opuštěnosti od rodičů, přátel, potupy, pokušení a jiné protivné věci, všech je nám na výsoť třeba, abychom bojovali a vítězstvím všechny nezřízené žádostivosti v takové míře potlačili, bychom více jich ani

v sobě nepocitovali. Konečně nelze nám s Pánem Bohem se spojití, jestliže se neodhodláme z lásky k němu všechny trpkosti za sladké přijímati.

12. Z toho plyne, že duši, která se úplně s Bohem spojití hodlá, jest se rozhodnouti, jak sv. Jan z Kříže píše, vyhledávati na tomto světě ne zábavy a radovánky, nýbrž všechny trpkosti snášeti a každé dobrovolné mrtvení s jakousi naruživostí objímati, a s ještě větší žárlivostí a láskou každé mrtvení, které jest jí proti vůli, poněvadž takové mrtvení bývá Pánu Bohu mnohem milejší. Šalomoun pravil: Lepší jest muž trpělivý než silný (Přísl. 16, 33.) Arciť se to líbí Pánu Bohu, mrtví-li někdo sebe postem, a tělo své mrská a v kázni chová pro ono násilí, kterým se cvičí v mrtvení, a však mnohem více líbí se mu, kdo jest silný a s trpělivou a tichou myslí snáší kříže, které P. Bůh na něho sesýlá. — Kříže, které nám P. Bůh sesýlá, aneb které nám s jeho dopuštěním lidé působí, jsou vždy mnohem vzácnější oněch, které jsme sobě byli vyvolili. Jest to již všeobecným pravidlem, že kde jest méně naší samolásky, tam více jest zalíbení Božího, a s tím větším nám to bývá prospěchem. V tom-

těž smyslu vyjádřila se také sv. Teresie dokládajíc: Že za jeden den získáme více v křížích, které nám Pán Bůh poslal, aneb které nám lidé způsobují, nežli za deset let soužením. Jež jsme sami sobě vyvolili. Protož i sv. Maří Magdalena Pazzis doznávala, že není na světě žádné tak trpké bolesti, které by veselou myslí nesnášela, myslíc, že od Boha jest poslána. A v skutku ve svých těžkých souženích, kterými pět let byla ustavičně svírána a zkoušena, hned se v srdci svém upokojila, jakmile sobě vzpomněla, že jest to vůlí Boží. Ctihodný otec Durazzo se vyjádřil, že vše, co konáme, abychom Pána Boha, onen nekonalý poklad získali, že všecko to je věci nepatrnou.

13. Prosme tedy Pána Ježíše, aby nás učinil hodnými své svaté lásky. Abychom jej dokonale milovali, pak zajisté dýmem a blátem budou nám všechny vezdejší statky, a příhany i útrapy budou nám rozkoší.

Sv. Jan Zlatouústý vyjadřuje se o duši Bohu zcela oddané takto: Jakmile kdo dospěje k dokonalé lásce Boží, zdá se mu, jakoby byl samojediný na tomto světě. Nedbá více slávy světské ni potupy; s

klidnou myslí pohlíží na pokušení a útrapy své, svět jej více nevábí ani neláká. Ze však v ničem nenalézá opory, ni odpočinku, hledá ustavičně, a to bez unavy svého milého, a sice v míře takové, že kdykoli pracuje, jí, bdí, spí, v každém zaměstnání, v každé rozmluvě, ve svých myšlénkách a vši svou snahou k tomu se nese, aby našel svého milého, neboť kde jest poklad jeho, tu jest i srdce jeho.

V této hlavě vedli jsme pouze všeobecnou rozpravu o trpělivosti; v hlavě patnácté vezmeme některé jednotlivé případy do úvahy; jak bychom se totiž měli své trpělivosti zvláštním způsobem cvičiti.

Vroucí vzdechy.

O můj nejmilejší Ježíši, můj drahý poklade, pro své urážky nezasluhuji více Tebe milovati, a však pro Tvé zásluhy Tebe prosím učin mne hodna Tvé čisté lásky. Miluji Tě nade všecko a lituji toho z celého srdce, že jsem Tebou jedenkrát opovrhoval a ze své duše vypudil. Ale nyní Tě miluji více nežli sebe sama, miluji Tě, miluji Tě, miluji Tě, a ničeho nežádám sobě, leč Tebe dokonale milovati, a jiné

bázně nemám, leč zbavenu býti Tvé svaté lásky. O můj nejmilejší Vykupiteli, učiň, abych poznal, že Jsi velké dobro a že jsem Tobě za Tvou lásku opět láskou povinován. O můj Bože, nedej, abych déle žil a nevděčen byl Tvé velké dobrotě.

Dosti toho již, že jsem Tebe hněval; vícekrát se Tebe nechci spustiti, léta, která ještě žíti budu, všechna zasvěcují Tvé lásce a Tvému zalíbení. —

O můj Ježíši, lásko má, přispěj mi ku pomoci, ujmí se hříšníka, který chce Tebe milovati a Tobě zcela náležeti. O Maria, naděje má Tvůj Syn Tě vyslyší. Oroduj za mne a vypros mi milost Jej dokonale milovati.

Hlava šestá.

Láska dobrotiva jest.

Kdo miluje Ježíše Krista, miluje mírnost.

1. Duch mírnosti jest zvláště duchem Božím. Duch můj jest nad med sladší (Sir. 24, 27.).

Protož duše Pána Boha milující miluje všechny ty, které Bůh miluje, totiž naše bližní; protož mileráda vždy se snaží, pokud je to dovoleno, všem s pomocí přispívati, je těšiti a uspokojovati. Sv. František Sal., kterýž byl mistrem a vzorem svaté ticho-
sti, praví: Pokorná mírnost je ctností všech ctností, kterouž nám Bůh tak velice na srdce klade; protož se máme v ní vezdy a všudy cvičiti. Z toho pak dále toto pravidlo dovozuje: Pozoruješ-li, že se některá věc dá láskou vykonati, konej ji; jestliže ji však nemůžeš láskou vykonati, nech ji. — Dává totiž na rozum, nemůžeš-li jí nechat bez urážky Pána Boha, neboť urážku Boha máme vždy zameziti, a co možno nejrychleji každé urážce přítrž učiniti.

2. Tuto mírnost máme zvláště k chudým na jevo dávati, poněvadž obyčejně s nimi lidé nelaskavě nakládají. Zvláště také máme se laskavě chovati k nemocným, že bývají sklíčeni nemocí a mimo to často špatně i obsluhováni. Ale nejvíce máme mírnost svou k nepřátelům osvědčovati. Přemáhej zlé dobrým (Řím. 12, 21.). Přemáhejmež zlost láskou a pronásledování mírností. Tak to činívali svatí a láskou naklonili sobě i ty nejzarytější nepřátely.

3. Ničím, praví sv. František Sal., nevzděláme svého bližního v takové míře, jako když s ním laskavě a mírně zacházíme. Na tváři tohoto světce spočíval jakýsi úsměv a veškeré jeho chování, jeho slova, vše dýchalo samou mírností. Protož i sv. Vincenc z Pauly se vyjádřil, že neznal mírnějšího a milostnějšího muže; že se mu zdá, jakoby se mírnost a tichost Ježíše Krista byla hluboko vryla do srdce nejdůstojnějšího biskupa Saleského. Odepřel-li někomu prosbu jeho, nechtě poskvřniti svědomí svého, činíval to vezdy s takovou mírností, že každý, ačkoli ničeho nepořídil, od něho tiše a pokojně odešel. Ku všem chovával se laskavě, k představeným.

rovným, poddaným, jak doma tak i mimo dům. Tím se rozeznával, jak sám doznal, od těch, kdož mimo dům zdají se býti anděly, ale v domě bývají ďábly. Mívaje též činiti se svými sluhy, nikdy si neztěžoval na jejich nedbalost, a jestliže je někdy napomínal, vždy to činíval laskávkami slovy; věc to velmi chvalitebná u všech představených. Představený má se vši mírností se poddanými svými nakládati. Jestliže jim ukládá, co by činiti měli, ať spíše prosí, nežli poroučí. Sv. Vincenc z P. tvrdíval, že není lepšího prostředku pro představené, získati sobě poslušnost u svých poddaných, jako jest mírnost. V tom též smyslu vyjadřuje se sv. Johanna z Chantal. Rozličným způsobem vedla jsem svůj úřad, ale neshledala jsem lepšího způsobu nad mírnost a trpělivost.

4. Představený, kdykoliv domlouvá, ať to činí mírně a laskavě. Velice na tom záleží, jak domlouvá, zda s důrazem či s prchlivostí. Někdy je třeba s důrazem kárati, když je poklesek těžký, a to zvláště, když poddaný jsa již jedenkrát napomenut, opět byl klesl; ale chraňme se s prchlivostí nebo hněvem kárati; neboť kdo kárá v hněvu, více škodí nežli pro-

spívá. Toť jest ona hořká horlivost, kterou sv. Jakub zamítá. Mnozí se tím vynášejí, že tím veškerou rodinu udržují v jakési bázní a v pořádku, a že jest nutno tímto způsobem vládnouti, a však jinak mluví sv. Jakub. Máte-li hořkou závist, nechlubte se (Jak. 3, 14.). Je-li někdy třeba s důrazem kárati, aby chybný poznal zlobu svého činu, přece je vždy třeba chybného propustiti s některým laskavým a vlídným slovem. Rány jest hojiti vínem a olejem, jak to činil milosrdný Samaritán ve svatém evangelii. Jako olej smíšený s různými tekutinami vždy na vrchu plove, jak sv. František Sal. praví, tak má býti i láska ve všem našem jednání na vrchu. Je-li osoba, kterou káráme, pomatena a rozčilena, pak raději s důtkou vyčkejme času, až se byla utišila a upokojila, sice všecko ještě pokazíme. — Když dům hoří, není radno ještě dříví přikládati.

5. Nevíte, čího jste ducha (Luk. 9, 55.). Tak mluvil Ježíš Kristus ku svým učeníkům, k Jakubovi a Janovi, kteří chtěli, aby Samaritány potrestal za to, že ho nepřijali. O, pravil Špasitel, jaký je to duch? O nejste mého ducha, který je všecek mírný a laskavý; neboť jsem nepřišel zatratit

duší, ale abych je spasil. Syn člověka nepřišel duší zatratit, ale spasit (Luk. 9, 56.). A vy mne k tomu máte, abych je zatratil? Mlčte a nežádejte ode mne podobných věcí, poněvadž nejsou mého ducha. A v skutku tomu tak; neboť Pán Ježíš s toutéž mírností nakládal s onou cizoložnicí. Ženo, pravil, žádný-li tě neodsoudil aniž já tě odsoudím. Jdi a již více nehřeš! (Jan. 8, 10, 11.). Spokojuje se s tím, že ji napomenul, nikdy více nehřešiti a propouští ji v pokoji. S toutéž laskavostí hledal i Samaritánku a obrátil ji. Nejprve žádá, aby mu dala pítí potom k ní mluvil: Kdybys znala, kdo jest ten, kterýž praví k tobě: dej mi pítí . . . (Jan. 4, 10.), a konečně jí zjevuje, že je zaslíbený Messiáš. A s jakou teprv mírností a laskavostí chová se k zrádci svému Jidáši, aby jej na dobrou cestu uvedl, zve jej ku svému stolu, myje mu nohy a v tomtéž okamžiku, co jej zrazuje mluví k němu: Jidáši, políbením Syna člověka zrazuješ? (Luk. 22. 48.). A jak pak obrátil Petra, když jej byl Petr zapřel? Slyšme! Obrátil se Pan, pohleděl na Petra (Luk. 22. 61.); vycházeje totiž z domu nejvyššího kněze nečiní mu za jeho hřích žádných výčitek, ale laskavým po-

hledem jej obracuje, a sice v takové míře, že Petr po celý život svůj oplakává urážku, kterou byl svému Mistru způsobil.

6. O zajisté mnohem více získáváme mírnosti, než prchlivosti. Sv. František Sal. praví, že není nic trpčího nad čerstvý plod olivy, který však je sladký a příjemný, když se zadělá. Tak jest to i s důtkami, které bývají sice trpké a nepříjemné, a kdykoli je činíváme s láskou a mírností, vždy bývají milé a příjemné a velice prospívají. Vypravuje se o sv. Vincencovi z Pauly, že co řídil svou kongregaci, vždy laskavě každého káral, jenom třikráte domlouval v prchlivosti, mysle, že má k tomu řádnou příčinu, a však vždy toho litoval, pověvadž vezdy vyšlo to na zlé; kdykoli však to činil mírně a laskavě, vezdy potkal se s dobrým výsledkem.

7. Sv. František Sal. svou mírností všeho docílil, co chtěl, a tím způsobem získal Pánu Bohu ty nejzarytější hříšníky. Totéž činival Vincenc Paulánský a svým chovancům vytknul tuto zásadu: Vlidnost, láska a pokora podivuhodným způsobem nakloňují nám srdce lidí a k tomu je přivádějí, že se milerádi těm nejodpornějším věcem podrobují. Jedenkráte poslal k jistému otci

duchovnímu hříšníka zarytého, aby jej získal. Než onen zpovědník, nemoha s ním ničeho poříditi, prosil světce, aby se ho sám ujal. A světec, sotva že k němu promluvil, již jej obrátil. Onen hříšník potom doznal, že zvláštní mírnost a laskavost sv. Vincence obměkčily srdce jeho. Protož i světec nemohl toho strpěti svým missionářům, když ku kajicníkům nevlídně se chovali, dokládaje, že ďábel používá přisnosti některých zpovědníkův, aby většinu duší do záhuby vtrhnul.

8 Třeba, abychom se ku každému laskavě chovali v každé případnosti a vždycky. Sv. Bernard podotýká, že jsou mnozí tiší, dokavade vše se děje po jejich vůli; ale sotva že je potká nějaké neštěstí, nebo protivenství, ihned se rozhněvají a vychrlují hněvy a blesky právě jako sopka Vesuv. Tací lidé podobají se řeřavému uhlí, popelem zasypanému. Komu záleží na svatosti, ať se podobá lilii v trní. Ačkoli trní bodá, bývá lilium vždy totéž, to znamená, že je vždy stejně jemné a milé. Duše Pána Boha milující zachovává vezdy pokoj v srdci svém, kterýž v obličeji se jí zaří, v štěstí i neštěstí vezdy trvá ve stejné, dobré míře.

9. Po neštěstí poznáváme veškerého

člověka. Sv. František Sal miloval nad míru rád navštívení, s velkými obtížemi založený. Mnohdykráté byl jeho rád již blízek své záhuby, a všelikého pronásledování bylo mu zakoušeti. Avšak světec přece nikdy nepozbyl klidu svého, úplně jsa odevzdán do vůle Boží, kdyby měl třeba rád zaniknouti, pronášeje tato slova: Od nedávna, co trpím mnohé úkory a protivnosti, oplývám sladkým pokojem, jakého jsem nezakusil; jsouť mi zajisté předtuchou brzké spojby s Pánem Bohem, po němž všecek jsem roztoužen.

10. Přihází-li se, že jest nám odpovídati tomu, kdož nás sužuje, hledme všemožně vždy mírně a laskavě odpověděti, neboť odpověď jemná skrocuje hněv (Přisl. 15, 1.). Jedinou jemnou odpovědí bývá všecek oheň prchlivosti utlumen. Jsme-li rozčileni, raději mlčme, byť se nám i spravedlivo zdálo mluvit, vyčkejme, až se byla mysl naše upokojila, pak zajisté se přesvědčíme, že vše, co jsme v náruživosti vyřkli, bylo chybné a neprávo.

11. Přihodí-li se někdy, že jsme sami do nějaké chyby klesli, dlužno, abychom též sami k sobě tichost zachovali. Jestliže spáchajíce nějaký hřích sami se sebou bý-

váme nespokojeni, dosvědčujeme, že nejsme pokornými, nýbrž pyšnými, — pýcha nás ovládá — jako bychom se nechtěli považovati za slabé a bídné tvory. jakýmiž vskutku jsme. Sv. Teresie praví: Pokora, která znepokojuje, nebývá od Boha, nýbrž od ďábla. Jsme-li rozčileni, že jsme spáchali chybu nějakou, vezme, že se ještě mnohem větší chyby dopouštíme, nežli byla chyba sama; neboť tím upadáme ještě v jiné chyby, na příklad, že zanedbáváme potom svých pobožností, svých modliteb, svatého přijímání, nebo konáme-li je, že to činíme špatně. Sv. Aloisius praví, že ďábel v kalné vodě nejlépe loví. Je-li duše pomatena, nepoznává jak náleží svého Boha, a neví, co má činiti. Klesli-li jsme do nějaké chyby, utíkejme se k Pánu Bohu s pokorou a důvěrou, prosíce jej za odpuštění, jak to činívala sv. Kateřina z Janova řkouc: Pane, to jsou květiny z mé zahrady, Tebe miluji z celého srdce, lituji toho, že jsem Tě rozhněvala. Nechci toho více činiti, račiž mně Svou milostí na pomoc přispěti.

Vroucí vzdechy.

O blažené vazby, kteréž spojujete duši s P. Bohem, upoutejte mnezcela s ním, abych

se nikdy více od lásky Boha svého nerozloučil. O můj Ježíši, Tebe miluji, Tebe o poklade a živote srdce mého miluji, s Tebou se spojuji a Tobě se všecek zasvěcuji. O můj Ježíši, Tebe chci věčně milovati. Abys za hříchy mé zadost učinil, byls veden na smrt ulicemi města Jerusalema jako zlo-syn, svázán, na kříž přibit, a až do posledního vzdechu na něm vise. O pro zásluhy těchto muk nedej, abych se kdy od Tebe odloučil. Lituji toho nade všecko, že jsem jedenkrát Tebe rozhněval, ale nyní se na tom pevně s Tvou milostí ustanovuji, že chci raději umřít, nežli Tebe těžkým ano i všedním hříchem uraziti. O můj Ježíši, Tobě se odevzdávám. Tebe miluji z celého srdce svého, více nežli sebe sama.

Bolestí bych z toho umřel, že jsem Tě dříve hněval. O přitáhniž mne zcela k sobě. Vzdávám a odříkám se všech smyslných radovánek. Ničeho jiného sobě nepřěji, leč Tebe. Učiň, abych Tě miloval a pak nakládej se mnou jakkoli se Ti líbí.

O Maria, naděje má, spoj mne s Ježíšem a učiň, abych vždy s ním žil a ve svaté spojbě této zemřel a jedenkrát v nebi s ním královal, kde není více žádné bázně, že bych jeho svaté lásky zbaven býti mohl.

Hlava sedmá.

Láska nezávidí.

Kdo miluje Ježíše Krista, nezávidí velmožům tohoto světa, nýbrž těm, kdož jej nejvíce milují.

1. Sv. Řehoř udává nám třetí známku lásky a praví, že láska nezávidí, poněvadž nemůže záviděti velmožům vezdejších statků, po nichž sama nebaží, nýbrž jimiž opovrhuje. Protož dlužno rozeznávati dvojí žárlivost, jednu nepravou a druhou svatou. Nepravá jest ona, která závidí a se z toho rmoutí, že bližní vezdejšími statky vládne. Svatá žárlivost je ta, která již nezávidí, nýbrž mnohem více útrpnost má s těmi světáky, že požívají cti a vezdejších statků. Nehledá a nebaží po ničem, leč po Pánu Bohu, a ničím více se nezanáší na tomto světě, než aby co možná nejvíce milovala, a pro-

tož jakousi svatou řevnivostí závidí těm, kdož jej více milují, nežli ona sama, sobě přejíc v lásce k Pánu Bohu i Serafíny překonati.

2. Toť jest onen jediný cíl, který před se berou svaté duše, onen cíl, který lásky Boží nám vydobývá, a srdce Boží docela zraňuje dle slov Šalomounových: Ranila jsi srdce mé, sestro má, choti, ranila jsi srdce mé jedním očí svých (Piseň Šal. 4. 9.). Tímto okem vyrozumíváme onen dobrý úmysl, kterým se duše Pánu Bohu oddaná obírá, aby se Jemu svými myšlénkami a skutky zalíbila. Světáci považují a hledí na věci zcela jiným zrakem. rozličnými nepravými úmysly se zavádějí, buďto chtějí se zalíbiti jiným, chtějí sobě získati čest, bohatství, aneb alespoň uspokojiti svou samolásku. A však svatí pohlížejí jedním okem ve všem na to, jediné Bohu se zalíbiti a volají slovy žalmisty Páně: Nebo co mi jest na nebi, a bez Tebe co bych chtěl na zemi? Bůh srdce mého a díl můj Bůh je na věky (Žalm. 72. 26.). A čeho bych sobě také jiného přál, Bože můj, zde i na onom světě nežli Tebe samého? Ty sám jsi mé všechno bohatství, Ty jediným vládcem srdce mého. Sv. Paulín takto se vyjadřuje. Ať si mají velmožové své bohatství, králové své krá-

lovství, Kristus je slávou mou a bohatstvím mým.

3. Tudíž poznáváme, že není dosti konati dobré skutky, nýbrž dlužno je dobře konati. Aby naše skutky byly dobré a dokonalé, nutno konati je s čistým úmyslem, Pánu Bohu se zalíbiti.

Protož vším právem vzdána byla Ježíši Kristu chvála, že všecko dobře činil. Mnohé samo sebou chvalitebné skutky nemají žádné ceny u Pána Boha, poněvadž nebyly konány pro čest a slávu Jeho. — Sv. Maří Magdalena praví, že Bůh odměňuje naše skutky podle dobrého úmyslu. Čím čistější úmysl, tím více se Pánu Bohu líbí a tím více odměňuje naše skutky. O můj Bože, ale jak jest to těžko naleztí čin, který by jediný pro Boha byl vykonán. Pamatuji se na jistého starého řeholníka, který mnoho pro Pána Boha pracoval, ba i v ruchu svatosti zemřel, jak jednoho dne smuten jsa, si stěžoval řka: Ó já ubohý! Pozoruj-li všechny skutky života svého, ani jednoho nenaležám, který bych byl jediný pro Pána Boha vykonal. Ó té proklaté samolásky, která nás buďto o všecko, aneb o většinu zásluh našich dobrých skutků připravuje!

A jak často přihází se i u těch nej-
světějších úkonů, na př. zpovědníků, kaza-
telů, missionářů, kteří mnoho pracují, ale
málo sobě zásluh dobývají, že nehledí jedi-
né na Pána Boha, nýbrž na světskou chvá-
lu, na své zájmy, na marnivost, před svě-
tem se skvíti, aneb alespoň na svou samo-
lásku!

4. Protož nás napomíná Kristus Pán:
Varujte se, ať spravedlnosti své nečiníte
před lidmi, abyste od nich viděni byli,
jinak nebudete míti odplaty u Otce svého,
který jest v nebesích (Mat. 6. 1.). Kdo pra-
cuje, aby uspokojil svou náruživost, již
vzal odplatu svou. Zajisté pravím vám,
vzali odplatu svou (Mat. 6. 5.). Jestliť však
odplata dýmu se podobající, která na o-
kamžik uspokojuje, brzy uplyne a duši
žádného prospěchu nepřináší. Prorok Ha-
geus praví, že kdo pracuje za jiným úče-
lem, nežli aby se zalíbil Pána Bohu, že mzdu
svou vrhá do děravého váčku, a otevra
jej, ničeho nenalézá. Kdo shromáždil mzdy,
vložit je u váček děravý (Agg. 1. 6.). Z
toho pak plyne, že ti, kdož po namahavé
práci nepotkali se se žádoucím výsledkem,
za kterým dílo byli podnikli, velice se
znepokojují. A toť je známkou, že neměli

na úmyslu jedinou čest a slávu Boží; neboť kdo koná dílo jenom pro slávu Boží, nebývá tím pomaten když dílo bylo na zlé vyšlo, neboť docílil účelu svého, zalíbil se Pánu Bohu, pracuje s dobrým úmyslem.

5. Jsouť některé známky, po kterých poznati lze, zdali kdo, jsa duchovní službou zaměstnán, jediné pro Pána Boha pracuje.

1. Je-li pokojné myslí i tehdáž, když se dílo nepodařilo, poněvadž chce, co Pán Bůh chce.

2. Raduje-li se stejně z dobrého, které jiní působí, jako ze svého vlastního.

3. Nežádá-li žádného jiného zaměstnání více, nežli druhého, nýbrž v tom sobě libuje, které mu představení uloží. — Nevyhledává-li po vykonaném díle ani uznání, ani pochvaly. A protož, bývá-li kdy posuzován a potupen, nermoutí se z toho, jsa jediné spokojen, že se Panu Bohu zalíbil. Jestliže mu však svět pochlebuje a marnou chválu, kterou jest obsypán, od sebe odmítá slovy ctihodného Jana z Avily řka: Odstup ode mne, přišla jsi již pozdě, neboť toto dílo jsem již Pánu Bohu zasvětil.

6. Totof jest vcházeti v radost Pána svého, toť jest radost v Pánu Bohu, kterou přislíbil věrným služebníkům svým. Toť do-

bře, služebniče dobrý a věrný, že jsi nad málem byl věrný, vejdiž v radost Pána svého (Mat. 25. 23.). Jsme-li tak šťastni, že nám lze nějaké dílo pro Pána Boha vykonati, které se Mu líbí, praví sv. Jan Zlatouústý, nač hledáme ještě něco jiného? Toť jest tou největší odměnou, tím největším štěstím, ku kterému dospěti může stvoření, zalíbíti se svému Stvořiteli.

7. Toť jest, čeho sobě přeje Ježíš Kristus na duši, která jej miluje. Polož mne jako pečeť na srdce své, jako pečeť na rámě své (Píseň Šal. 8, 6.). Na srdce své, aby, kdykoli něco podniká, měla na zřeteli činiti toto jediné z lásky k Pánu Bohu; na rámě své, aby, cokoli koná, všecko konala, by se P Bohu zalíbila, tak aby vezdy všechny její myšlenky a všechny její činy k Pánu Bohu, jakožto k jedinému cíli a konci směřovaly. — Sv. Teresie praví, že, kdo chce svatým býti, že nemá žíti bez žádné jiné touhy, leč aby se Pánu Bohu zalíbil. A první její duchovní dcera, ctihodná Blažena od vtělení říkala: Každý čin, byť i sebe nepatrnější, má nesmírnou cenu, je-li pro Pána Boha vykonán; a to vším právem, poněvadž všechny věci konané, abychom se Pánu Bohu zalíbili, jsou výkony lásky, které

nás s Pánem Bohem sjednávají a nám zásluh nesmrtelných vydobývají.

8. Cistotu úmyslu můžeme považovati za jakési nebeské zlatodějství, které železo v zlato proměňuje, to jest, i ty nejnepatrnější skutky, jako jest na př. práce, odpočinek, vyražení, všecko to konáme-li pro Pána Boha, v zlato svaté lásky bývá proměněno. Za tou příčinou byla sv. Maří Magdalena z Pazzis toho náhledu. že ti, kdož všecko s čistým úmyslem konali, rovnou cestou do nebe se dostanou, leč by očistce se dotekli. V duchovním pokladu čteme (tom. 4 c. 4.), že jistý poustevník dříve nežli započal nějaké dílo, se na chvíli utišil a v sebe zamyslí, a pak pozdvihoval k nebi oči svých. Jsa tázán, proč tak sobě počíná, odpověděl takto: Nechci se chybiti terče. Tím chtěl říci, jako myslivec dříve nežli vystřelí míří, aby dobře trefil do terče, taktéž i onen poustevník dříve nežli se dal do práce, mířil na Pána Boha, aby se Jemu svou prací zalíbil. Podobně i my máme sobě počínati. Započínáme-li a konáme-li nějakou práci, obnovme alespoň čas od času dobrý úmysl Pánu Bohu se zalíbiti.

9. Kdo v každém svém zaměstnání

vůli Boží má na zřeteli, těší se z oné milosti ducha synů Božích, s kteroužto každé dílo podnikají, aby se zalíbili Ježíši Kristu, nedbajice své vzdorovité samolásky, aniž ohledů lidských. Láska ku Kristu Ježíši vrhá pravé milovníky do jakési úplné lhostejnosti, s kterou všechno stejně, ať trpké, ať sladké přijímají, ničeho nechtí, co by se jim samým líbilo, nýbrž vše, co se Pánu Bohu líbí. S tímtež klidem chovají se ve věcech důležitých i méně důležitých, v protivných i příjemných, přestávajíce jenom na tom, že se Pánu Bohu líbí.

10. Mnozí naproti tomu chtějí sloužiti Pánu Bohu, ale buďto v tom neb onom úřadě, na onom místě, s těmi druhy, v takových okolnostech a poměrech, jinak ustanou od toho, aneb slouží neradi Pána Bohu svému. Taci postrádají svobody ducha, jsou otroci své samolásky, a protož ve všem, co konají, málo zásluh nabývají, žijí v nepokoji, neboť nesnesitelně jest jim jho Ježíše Krista. A však upřímní milovníci Ježíše Krista nejraději činí to, co se líbí Ježíši Kristu, a proto že se Mu to líbí; a sice kdy, kde a jak Ježíš Kristus toho sobě žádá. Buďto tedy, že chce Ježíš Kristus, aby mu sloužili ve světě jsouce postaveni u vážné

důstojnosti, aneb v životě soukromém a opovrženém. Toť jest opravdovou láskou milovati Ježíše Krista, a k tomu máme zvláště hleděti, přemáhajíce žádostivosti samolásky, kteráž sobě libuje ve věcech slavných a obdivu hodných, a kteréž jsou po její chuti.

11. Též i od věcí duchovních máme býti srdcem odloučeni, když tomu Pán Bůh chce, sloužíce v tom povolání, které se Jemu líbí. Ctihodný Alvarez jsa jedenkráte mnohými pracemi zanesen, přál sobě jich brzy zbavenu býti, aby se modliti mohl, myslé, že se v ten čas nemůže s Pánem Bohem zabývati; ale Spasitel učinil mu výtku řka: Kdykoli já s tebou nejsem, budiž ti dosti, že já tebe používám. — To platí zvláště oněm osobám, které se mnohdy znepokojují, že jest jim opominouti obvyklé pobožnosti jsoucím v zaměstnání pracemi, které jim buďto poslušnost aneb láska byla uložila; ale ať vědí, že tato nespokojenost zajisté není od Pána Boha, nýbrž od zlého ducha, neb od jejich samolásky. Buďto se líbiti Pánu Bohu, aneb umříti. Tať jest první zásada svatých a světic Božích.

Vroucí vzdechy.

O můj věčný Bože, Tobě zasvěcuji celé své srdce; ale jaké to srdce? Srdce, které jsi stvořil, aby Tě milovalo, bývalo častokráte proti Tobě odbojné. Než, o můj Ježíši, viz, že toto odbojné srdce nyní jest všecko bolestí proniknuto a toho opravdu lituje, že Tě dříve hněvalo. Ano, o můj milý Vykupiteli, lituji toho, že jsem Tebou opovrhoval, a však jsem pevně odhodlán Tebe poslouchati a Tebe milovati. O přitáhniž mne zcela ku Své svaté lásce! Učiň to pro lásku, kterou Jsi ke mně na dřevě kříže osvědčil.

Miluji Tě, o můj Ježíši, miluji Tě z celého srdce svého, miluji Tě více nežli sebe sama, o můj pravý a jediný miláčku srdce mého. Kdo pak kdy z lásky ke mně obětoval život svůj? Oplakávati musím svou nevděčnost, s kterouž jsem se k Tobě choval. O já ubohý, již jsem se uvrhnul v záhubu, avšak doufám, že mne svou milostí opět k životu vzkřísíš. Životem mým bude vezdy Tebe milovati, mé nejvyšší dobro. Učiň, abych Tebe miloval, o má neskonalá lásko, jiného od Tebe nežádám. O Maria, matko má, přijmiž mne za svého služebníka a učiň, aby mne také za svého přijal Ježíš Kristus, Syn Tvůj.

Hlava osmá.

Láska nejedná lehkovážně.

Kdo miluje Ježíše Krista, utíká vlažnosti a miluje dokonalost, ku kteréž tyto prostředky vedou: 1. Touha; 2. odvaha; 3. vniterná modlitba; 4. sv. Přijímání; 5. modlitba.

1. Sv. Řehoř vykládaje svrchu uvedená slova praví, že vezdy čím více se láska v milování Pána Boha rozmáhává, tím více že od sebe zamítá vše, co by se se svatostí nesrovnávalo. Dobře tedy již dříve sv. Pavel zaznamenal, řka, že láska je svazek, který v duši i ty nejdokonalejší ctnosti zahrnuje: Mějte lásku, kteráž je svazek dokonalosti, (Kol 3, 14.). A že láska miluje dokonalost, proto nenávidí také vlažnost, kterou mnozí Pánu Bohu slouží a tím do velkého nebezpečství se uvrhují

ztratiti lásku, milost Boží, duši, slovem všecko.

2. Sluší však dvojí vlažnost rozeznávat, *nedobrovolnou* a *dobrovolnou*. Nedobrovolná jest ta, kteréž ani svatí nejsou prosti; zahrnujeť v sobě všechny chyby, do kterých zcela nevolky klesáme, kterým podleháme z lidské křehkosti. Takové jsou: roztržitosť v modlitbě, vniterné návaly, zbytečná slova, marná zvědavosť, touha skviti se před lidmi, radosti v jídle a pití, mnohé jiné vlny náruživostné, kterých hned neutišujeme. Těchto chyb máme se, pokud nám možno jest, všech varovati, avšak pro slabosť přirozenosti naši hříchem porušené nelze nám všech se vystříhati. Arcif máme takových chyb spáchaných nenáviděti, poněvadž jsou Pánu Bohu nemilé, a však, jak jsme dříve podotknuli, chraňme se, abychom pro ně ztratili poklid srdce. Sv. František Sal. takto píše: Všechny myšlénky, které nás znepokojují, nejsou od Pána Boha, knížete pokoje, nýbrž jsou vždy od ďábla, od vlastní samolásky a od naší domýšlivosti, kterou v sobě chováme.

3. Protož odmítejme hned takové myšlénky, kteréž nás znepokojují a nedbejme jich. Tentýž světec tvrdí, že chyby bez

rozvahy, jako se nevolky spáchají, taktéž i mimo vůli naši bývají zničeny. Vzbuzením lítosti a lásky bývajíť zmařeny. Ctihodná sestra Maria Ukřižovaného Ježíše viděla jedenkráte, jak ohnivá koule všechna stébla slámy, která na ni padala, byla strávilá. Tím jí dal Bůh na srozuměnou, že jediný ohnivý výlev lásky k Němu všechny naše chyby ničí. V tomtéž smyslu vyjadřuje se též sněm Tridentský o velebné Svátosti, nazýváje ji protilékem, kterýmž býváme svých všedních hříchů zbaveni. Ačkoli jsou chybami, přece nám nepřekážejí v dokonalosti, to jest, abychom dále pokračovali v dokonalosti, poněvadž v tomto životě žádný nedosáhne té dokonalosti, kterouž jenom v nebi naleztí lze.

4. Jiná však jest vlašnost, která je na závadu dokonalosti, totiž vlašnost dobrovolná, když se někdo dopouští s rozvahou všedních hříchů, poněvadž všech těch hříchů spáchaných otevřenýma očima můžeme se s milostí Boží uchovati i v tomto nynějším stavu. Protož pravila sv. Teresie: Uchovejž nás Bůh každého i sebe menšího hřichu, kterého bychom se s rozvahou dopustili. Takové jsou na příklad

dobrovolná lež, menší na cti utrhání, reptání, pichlavá urážlivá slova, posměch z bližního, sebechvála, v srdci chovaný odpor, nezřízené náklonnosti k osobám druhého pohlaví a j. v. Toť jsou jisté červy dokládá sv. Teresie, které se nedají dříve poznati, leč byly všecku ctnost ohlodali. Tudíž i táž světice podotýká na jiném místě: Nepatrnými chybami hledí sobě ďábel přístup zjednati k velkým pokleskům.

5. Jest se nám tedy báti takových dobrovolných chyb, neboť jimi Bůh od nás se vzdaluje, neosvěcuje naši mysl takovým světlem, aniž nám poskytuje tak hojných milostí, nýbrž zbavuje nás vší duchovní útěchy, z čehož pak vyplývá, že duše konajíc duchovní cvičby, koná je s velikou nechutí a odporem a poznenáhla zanedbává modlitby, svatého přijímání, návštěvy nejsvětější Svátosti oltářní, a konečně vzdá se všeho, jakož se to již nejedné nešťastné duši přihodilo.

6. Tou příčinou Hospodin vysílá proti vlažným onu hrůzyplnou výstrahu, takto mluvě: Ze nejsi ani studený, ani horký, kéž bys studený byl, ale žejsi vlažný, hodlám tě vyvrci z úst svých (Zjev. sv. Jana 3. 15, 16.) Podivuhodná to věc! Kéž bys stude-

ný byl! Jak? Je to lepší studeným býti, než-li vlažným? Ano v jistém případě jest lépe býti studeným, poněvadž studený výčitkami svědomí ze sna hříchu probuzený mnohem snáze může se polepšiti, a však vlažný ukolébává se ve svých hříších, necítí výčitek svědomí, aniž myslí, aby se polepšil, až konečně pak zoufá na své spáse. Ctihodný Ludvík de Ponte říkával: Mnohých chyb jsem se dopustil, ale nikdy jsem s nimi míru neučinil, což záhubou mnohým bývá, a to se zvláště tehdy přihází, je-li někdo ctižádostí zaslepen, lakotou, přechovává-li v srdci svém odpor proti bližnímu, aneb nezřízenou žádost k osobě druhého pohlaví. Pak jest duše u velikém nebezpečení, aby jemné provázky nebyly jí silnými řetězy, jak sv. František z Assisi dokládá, které by ji do záhuby věčné vtrhly. Alespoň taková duše nedospěje té dokonalosti a neobdrží té koruny věčné slávy, kterou jí Pán Bůh připravil, kdyby byla věrně s milostí jeho působila. Jakmile pták jest uvolněn, ihned vzlétá do povětří; též i duše jakmile jest prosta vši pozemské vazby, ihned zalétá k P. Bohu. Je-li však upoutána a třebas i jednou nitkou, již jest jí to závadou k Pánu Bohu se po-

vznésti. O jak mnohé duchovní osoby nestanou se svatými, že sobě nečiní násilí, aby se od jistých nepatrných věcí odloučily.

7. Všecka zkáza plyne z toho, že se nám nedostává lásky ku Kristu Ježíši. Mnozí jsou velmi domýšliví, jiní ztrácejí mysl, jakmile není jim vše po jejich vůli, — někteří hledí příliš na své zdraví, jiní otvírají srdce svá všem zevnějším dojmům, jsou roztržitými myslí svou naslouchajíce světskému hovoru, který jejich zvědavosti lichoticímu. Někteří opět nemohou snést žádného opovržení, hned bývají rozladěni, pomateni, zanedbávají modlitby, jsou roztržitými, brzy smutnými, brzy veselými, brzy netrpělivými, brzy zase nábožnými, právě jak se jim co daří. — Ti a tací buďto nemilují, aneb jenom velmi málo Ježíše Krista a uvádějí nábožnost v posměch a potupu.

8. Co pak má však činiti, kdo upadl do stavu vlažnosti? Ačkoli vlažná duše s tíží velikou nabývá předešlé horlivosti, přece nám Kristus Pán dodává posily těmito slovy: Co jest nemožného u lidí, možnéť jest u Boha (Luk. 18. 27.) Kdo se

modlí a prostředků pravých se chápe, tentž zajisté poznenáhlu dospěje cíle svého.

Prostředky, kterými se z vlažnosti vymaníme a v dokonalosti pokročíme, jsou tyto: 1. žádost po dokonalosti, 2. odvaha k ní, 3. rozjímání, 4. svaté přijímání, 5. modlitba.

9. Prvním prostředkem jest tedy žádost po dokonalosti. Sváté žádosti jsou křídly, na kterých se nad světem povznášíme; neboť, jak sv. Vavřinec Justiniani dokládá, dodává nám s jedné strany svatá touha síly, abychom v dokonalosti pokračovali, s druhé strany zmírňuje nám obtíže na této cestě. Kdo opravdově touží a baží po dokonalosti, činí v ní zajisté pokroky, a setrvá-li, dosáhne svého cíle. Kdo však po dokonalosti netouží, ten ani kroku ku předu neučiní, naopak stává se ještě mnohem nedokonalějším, nežli byl dříve.

Sv. Augustin praví: Kdo nepokračuje ku předu, zpět se pohybuje. Kdo sobě nečiní násilí, aby ku předu kráčel, vždy zůstane pozadu a hlouběji svržen bude pokazenou přirozeností.

10. Jest to velký omyl těch, kdož se domnívají, že Pán Bůh nechce, aby všickni svatými se stali. Zdaž nepraví sv. apoštol

Pavel: Tať jest zajisté vůle Boží, svatost vaše (I. Thes. 4, 3.)? Bůh chce, aby všichni byli svatými, a sice každý ve svém stavu a povolání: řeholník jakožto řeholník, světský člověk jako ve světě žijící, kněz jako kněz, manžel jako manžel, kupec jako kupec, vojnín jako vojnín: a podobně platí to o každém jiném stavu. Sv. Teresie se o tom velmi dojemně pronáší pravíc: Naše rozhodnutí musejí býti velkodušnými, neboť na nich spočívá naše blaho. Na jiném místě se takto vyjadřuje: Nesmíme býti malomyslnými ve svých předsevzetích, ale na Pána Boha spolehejme, učiníme-li sobě násilí, poznenáhla dospějeme tam, kam mnozí svatí s Jeho milostí dospěli. Svou vlastní zkušeností dosvědčovala, že velkomyslné duše v krátké době mnoho v dokonalosti prospívaly, a sice proto, že se Bohu v takové míře velkomyslná předsevzetí líbí, jakoby již byla vykonána. Dále pak se o tom takto šíří: Bůh jenom těm uděluje zvláštní milosti, kdož dříve horlivě byli toužili po jeho lásce, a opět na jiném místě tvrdí: Bůh žádného dobrého úmyslu na zemi bez odměny nenechá; neboť on miluje duše velkomyslné, kteréž však samy sobě nedůvěřují. Tímto

velkomyslným duchem byla sv. Teresie v hojné míře nadaná, a jedenkrát k Spasiteli pravila, že jí na tom nebude tak mnoho záležiti, když v nebi uvidí duše, které budou větší slávou korunovány, než ona sama že však neví, jak by to strpěla, kdyby Jej tam některé duše více milovaly, než ona.

11. Dodávejme sobě tedy hrdinné mysl, neboť dobrý jest Hospodin duši hledající Jeho (Pláč. Jer. 3, 25). Pán Bůh jest ku každému nad míru laskav a dobrotiv, kdo jej upřímně hledá. Ani spáchané hříchy nemohou nám býti na závadu, abychom se svatými stali, jestliže jenom opravdově po tom toužíme. Sv. Teresie také tvrdí, že ďábel k největší škodě duši za pýchu to vykládati hledí těm, kdož velkomyslná rozhodnutí činí, nebo následovníky svatých státi se chtějí. A však velmi mnoho to prospívá, abychom k velikým věcem sobě zmužlosti dodávali; neboť třeba i duše v tom-ž okamžení neměla tolik síly v sobě k svatosti dospěti, nicméně velkomyslným rozhodnutím bývá daleko na cestě dokonalosti unesena. Sv. apoštol Pavel praví: Milujícím Boha napomáhá všecko k dobrému; k tomu Glossa hned přidává: „také

hříchů,“ ano i spáchané hříchů mohou přispívati k našemu posvěcení, pokud se upomínkou na ně stáváme pokornými a více vděčnými, uznávající všechny milosti, které nám Bůh udělil, ačkoli jsme jej dříve mnoho hněvali.

Hříšník má sobě pomysli, ničeho nemohu, ničeho nezasluhuji, leč peklo. A však jest mi činiti s Pánem Bohem, neskonanou dobrotou, jenž každého vyslyší, kdož jej o milost prosí. Jelikož mne však vykoupil od záhuby věčné a chce svatým míti, a mně svou milost nabízí, protož dobře mohu se státi svatým, ne sice ze své vlastní síly, ale s pomocí Boží, kteráž mne posiluje. Všecko mohu skrze Toho, kterýž mne posilňuje (Fil. 4, 13.). Mějmež tedy dobrá předsevzetí a dodávejme sobě posily a spoléhajíce na Pána Boha hledme je ve skutek uvést; setkáme-li se v některé věci s obtížemi nebo s odporem, pak se odevzdejme do vůle Boží. Neboť vůle Boží musí v každé naší žádosti převládati.

Sv. Maří Magdalena z Pazzis chtěla raději zbavena býti vši dokonalosti, nežli ji míti proti vůli Boží.

12. Druhý prostředek k dokonalosti jest odvaha zcela se Pánu Bohu věnovati. Mnozí

jsou k dokonalosti povoláni, milostí Boží povzbuzeni touží a baží po dokonalosti, že však se jim nedostává pevné a upřímné odvahy, trvají a umírají ve své vlažnosti a nedokonalosti. Pouhá touha po dokonalosti nám neprospěje, nemáme-li zároveň pevné odvahy jí dosíci. Mnohé lenivé duše zanášejí se samou touhou a žádostí, ale ani jednoho kroku nečiní na cestě Boží. O takových žádostech platí slova Šalomounova: Žádosti zabíjejí lenivého (Přisl. 21, 25.). Lenivý chce vždy, ale nikdy se neustanoví na tom. hodných prostředků stavu svého se uchopiti, aby svatým se stal říká: O kéž bych byl někde na poušti, nežli zde! O kéž bych byl jen v jiném klášteře, milerád bych se Pánu Bohu všecek zasvětil! A zatím nemůže se se svým druhem snášeti, žádného odporu snést, jest roztržitým, všetečným, dopouští se mnohých chyb, jako jsou na příklad nestřídmost, zvědavost, pýcha, a pak vzdychá na plano: O kdybych měl. kdybych mohl a t. d.

Takové žádosti více škodí nežli prospívají; neboť mnohý se jimi zanáší a zatím žije a trvá ve své nedokonalosti. Nikterak se nemohu s tím srovnávati. aby ten, kdo jistou povinností nebo jistým po-

voláním vázán jest, si žádal jiného od povinností stavu svého se odchylujícího způsobu života nebo jiných cvičení, kterých s jeho nynějším postavením spojití nelze, poněvadž žádosti takové činí mysl roztržitou a nespůsobilou, aby své skutečné povinnosti konala.

13. Sluší nám tedy po dokonalosti toužiti a bažiti a rozhodně uchopiti se prostředků, k dokonalosti vedoucích. Sv. Teresie takto píše: Bůh žádá od nás především pevnou odvalu a pak se sám o to stará, abychom všecko uskutečnili. Nerozhodnutých duší se ďábel nebojí. Rozjímání čili vniterná modlitba nám k tomu napomáhá, abychom se uchopili prostředků k dokonalosti vedoucích. Mnozí rozjímají pilně, avšak nečiní pevných předsevzetí.

Krátká a však vydatná modlitba jest mi mnohem milejší, praví sv. Teresie, než modlitba mnoholetá, ve které duše na tom se nerozhodne, aby pro Pána Boha velké věci podnikala. Zkusila jsem to, že kdo se hned na začátku na tom pevně ustanoví aby se Pánu Bohu zalíbil, pak ničeho nemá se báti, byť i jeho předsevzetí bylo sebe obtížnější.

14. Prvním předsevzetím má býti abychom sobě činili všemožné násilí a ra-

ději umřeli, nežli se s rozvahou sebe menšího hříchu dopustili. Je sice pravda, že všecko naše násilí není takové, aby bez pomoci Boží pokušení překonalo a však Bůh mnohdykráté chce, abychom sobě od osoby své toto násilí činili, a teprve nám poskytuje svou milost a podporuje naši slabost, bychom úplně zvítězili.

Toto pravé předsevzetí zbavuje nás vši závady v ctnosti pokračovati. a dodává nám zároveň veliké posily, poněvadž jest nám jistou zárukou, že jsme v milosti Boží, jak se sv. František Sal. o tom rozepisuje: Největší jistota, kterouž můžeme míti za svého života, že jsme v milosti Boží, nezáleží v jakési citlivé lásce k Pánu Bohu, nýbrž v čisté a úplné odevzdanosti do Jeho svaté vůle, jakož i v pevné odvaze k žádnému hříchu, ani těžkému, ani všednímu nesvoliti. Toť vyplývá z útlého svědomí Rozeznáváti sluší svědomí útlé od svědomí úzkostlivého. — Útlé svědomí jest potřebno, abychom se svatými stali, a však svědomí úzkostlivé jest chybné a škodlivé, a za tou příčinou třeba svého duchovního vůdce poslouchati a všechny vrtochy, které jsou marné a vymyšlené výplody ducha, od sebe zamítati.

16. Též se máme k tomu rozhodnouti, ničeho nevyjímajíce, vždy to voliti, co jest Pánu Bohu nejenom milo. nýbrž čím se mu nejlépe zalíbíti můžeme. Sv. František Sal. takto se vyjadřuje: Třeba jest nám, abychom hned z počátku se silným a pevným předsevzetím úplně se Pánu Bohu odevzdali jej ujišťujíce, že mu budoucně chceme naprosto přináležeti ničeho sobě nevyhražujíce. a toto předsevzetí častokráte obnovovali. Sv. Ondřej Avellinský učinil slib, že chce každodenně v dokonalosti pokračovati.

Kdo chce býti svatým, nepotřebuje sice takového slibu učiniti, a však o to se má starati, aby každodenně alespoň nějaký pokrok v dokonalosti učinil. Jakmile se kdo opravdově vydá na cestu dokonalosti, již v sobě znamená touhu ustavičně v ní pokračovati a čím více se vzmáhá v dokonalosti, tím více se v něm také vzmáhá tatáž touha. a jsa každodenně novým světlem osvícen seznává, že ještě nemá žádné ctnosti, že nic dobrého nevykonal, a jestliže kdy co dobrého byl vykonal. vždy se mu to zdá býti velmi nedokonalé, a tudíž toho málo sobě váží. Z toho jde, že pak neustále o to pracuje, aby dosáhl dokonalosti, aniž v tom umdlévá.

16. Třeba jest nám hned do díla se dáti, a na druhý den s ním neodkládati. Kdo ví, zdali budeme míti později kdy, abychom je ve skutek uvedli. Proto čteme v písmě svatém, a zároveň též příčinu toho: Cožkoli může učiniti ruka tvá, přičinlivě dělej: nebo ani díla, ani rozumnosti, ani moudrosti, ani umění nebude na onom světě, kamž ty pospícháš (Kazatel 9, 10.), to jest na onom světě není kdy působiti, ani příležitosti zásluhy sobě shromažďovati, ani moudrosti dobře činiti, ani umění ani zkušenosti dobře někomu raditi, neboť po smrti, co se jednou stalo, stalo se. Jistá řeholnice žijící v klášteře Torre zvaném, jménem sestra Bonaventura, vedla velmi vlažný život. Jedenkráte zavítal ctihodný otec Lancizius do téhož kláštera, aby konal v něm řeholnicím svaté cvičby.

Sestra Bonaventura, že na polepšení života svého ani nemyslila, započala tato cvičení s velkou nechutí. Než milost Boží nejdříve nad ní v takové míře zvítězila, že hned padla k nohám ctihodného kněze a s opravdovou odvahou takto jala se mluvit: Otče, chci býti svatou, a sice brzy svatou. A s pomocí Boží také tak jednala, neboť byla potom ještě na živě

jenom krátký čas, osm měsíců a v této krátké době tak daleko pokročila, že svatě skonala.

17. Žalmista Páně svatý David takto mluvil: I řekl jsem, nyní začnu (Žalm 76, 11.). Tato slova sobě opakoval sv. Karel Bormejský: Dnes začnu Pánu Bohu sloužiti. Podobně i my máme sobě počínati, jako bychom nebyli dříve ničeho dobrého vykonali. Neboť všecko, co jsme pro Pána Boha konali, všecko jest nicotou, poněvadž jsme všecko ze své povinnosti konali. Protož každodenně máme se pevně na tom ustanoviti, Pánu Bohu docela se věnovati. Nedbejme toho, co druzí činí. Málo jest těch, kdož se opravdově posvěcují. Sv. Bernard dokládá: Co jest dokonalého, nemůže býti lež zvláštní.

Chceme-li živu býti, jako většina lidí obyčejně žije, zůstaneme vždy nedokonalými, jako obyčejně lidé bývají. Nutno všecko překonati, všeho se zřici, abychom všeho dosáhli. Poněvadž nikdy tak daleko nedospíváme, praví sv. Teresie, abychom všecko své srdce Pánu Bohu zasvětili, proto nám i Bůh vši své lásky neuděluje. O Bože, jak všecko jest to málo, co pro Ježíše konáme, který za nás svou krev i svůj život obětoval.

Vše, co pro Pána Boha můžeme konati, praví táž sv. Teresie, budiž jako bláto považováno proti jediné krůpěji krve, kterou Kristus Pán za nás vycedil. Svati a světice Boží ničeho nešetří, jde-li jim o to, aby se Pánu Bohu zalibili, kterýž se nám všecek a zcela věnoval, by nás k tomu zavázal, jemu ničeho neodepřiti. Sv. Jan Zlatoústý praví: Všecko tobě dal a ničeho sobě nezanechal. Jestliť tedy i spravedливо, abys Jemu docela přináležel. A sv. apoštol Pavel praví: Za všechny umřel Kristus, aby i, kteří živi jsou, již ne sobě živi byli, nýbrž tomu, kterýž za ně umřel a z mrtvých vstal (Kor. 2, 5, 15.).

18. Třetí prostředek, který nám k svatosti dopomáhá, jest vniterná modlitba čili rozjímání. Jan Gerson píše, že kdo nerozjímá o věčných pravdách, že nemůže leč nějakým divem žíti jako pravý křesťan, a to sice za tou příčinou, že bez rozjímání pozbýváme světla a chodíme v temnostech. Pravd svaté viry nepoznáváme očima smyslnýma, nýbrž očima duchovníma, rozjímáme-li totiž o nich. Kdo o nich nepřemýšlí, nenahliží jich, a proto chodívá v temnostech, a tudíž přichyluje se srdcem k věcem pozemským a smyslným a opovrhuje věčnými. — Sv. Teresie takto psala

biskupu z Osmy: Kdybychom se i domnívali, že na nás nedokonalostí není, přece je jasně poznáváme, jakmile nám Bůh oči otevře, jako to činívá v rozjímání. A sv. Bernard pravil již dříve: Kdo se nemodlívá, sebe se neleká, protože ničeho nepoznává. Na jiném místě praví týž světec: Modlitba pořádá náklonnosti duše a řídí naše skutky k Pánu Bohu; ale bez modlitby přichylujeme se svými náklonnostmi k světu, a skutky přispůsobují se náklonnostem; a tím způsobem bývá všecko v nepořádek uvedeno.

19. V životopise ctihodné sestry Marie Krucifixy tato událost se vypravuje: Když jedenkrát trvala na svých modlitbách, spatřila ďábla, an se tím honosil, že jistou řeholnici od společného rozjímání zdržel; znamenala pak, že tuto ubohou řeholnici chce svést k těžkému hříchu, a již bylo skoro na tom, aby svolila. Avšak tu jí tato služebnice Boží přispěla na pomoc, napomenula ji a vytrhla ji z této záhuby. Sv. Teresie praví: že kdo vnitřní modlitby zanedbává, že se stává za krátký čas buď zvířetem, nebo ďáblem.

20. Kdo tedy modlitby zanedbává, zanedbává milovati Ježíše Krista. Modlitba

jest ono blažené ohnisko, ve kterém se rozsvěcuje a zachovává oheň svaté lásky. Rozpálil se oheň v přemýšlování mém (Žalm 38, 4). Sv. Kateřina z Bologny praví: Kdo se často nemodlivá, zbaven bývá pásky, která duši jeho s Pánem Bohem spojuje. Protož nepřichází to ďáblu za těžko, že, vidí-li duši v lásce Boží chladnu, ji k tomu přivábí, aby jedla z ovoce jedovatého. Naproti tomu praví sv. Teresie, že, kdo v modlitbě vytrvá a útoků ďáblových nedbá, o tom myslím na jisto, že jej Bůh konečně uvede zpět do přístavu spásy. A na jiném místě praví: Kdo v modlitbě neustále pokračuje, ten zajisté dříve nebo později cíle svého dosáhne

Za tou příčinou ďábel tak mnoho se namáhá, aby duše od modlitby odvrátil, věda dobře, že duši, která setrvanlivě modlitbě se oddává, do svých tenat nevežene. O jakých milostí čerpáme z modlitby! Sváté myšlenky, vroucí city, vznešené žádosti a pevná předsevzetí Pánu Bohu se zasvětití v modlitbě vznikají, a duše mileráda všechny světské radosti, nezřízené žádosti Pánu Bohu v oběť přináší

Kde se vniterná modlitba horlivě nekoná, tam také není spatřiti velké doko-

nalosti. Každý, kdož miluje dokonalost, ať na mysli přemítá o vznešeném výroku tohoto světce.

21. Nemáme však k modlitbě s tím úmyslem přistupovati, abychom nějaké sladkosti lásky Boží zakusili; kdo to za tím účelem činí, maří čas a nabývá malého užitku. Proto máme se modliti, abychom se Pánu Bohu zalíbili, to jest, abychom poznali jeho vůli a s pomocí jeho ji také vykonali. Kněz Torres říkával: která duše bez útěchy kříž nese, ta letmo k dokonalosti dospívá. Modlitba beze smyslné útěchy nejvíce duši prospívá. Ale ubohá je ta duše, která ji zanedbává, protože žádné sladkosti v ní nenalezá. Sv. Teresie dokládá: duše, která modlitby zanedbává, jest taková, jakoby se sama do pekla uvrhovala, aniž potřebuje k tomu ďábla.

22. Kdo rád rozjímá, také rád na Pána Boha myslí. Pravý milovník, pravi sv. Teresie, vždy sobě vzpomíná na svého milovníka. — Z toho vyplývá pak, že osoby, které se rády modlí, vždy o Pánu Bohu mluví, dobře vědouce, jak velice se to Pánu Bohu líbí, kdo jej miluje, také rád o něm mluví, a tím způsobem rozněcují také v jiných plamen lásky Boží. Táž světice píše: Rozhovorům

služebníků Božích bývá Ježíš Kristus vždy přítomen a velice se mu to líbí, že se s ním pobavují.

23. Z modlitby vyplývá také touha ubírat se do zátíší, a jenom s Pánem Bohem se zabývati, a zachovávat sebranou mysl i v potřebných zevnějších zaměstnáních. Pravím v potřebných zaměstnáních, jako jest na příklad řídit i spravovati svou rodinu, aneb konati povinnosti, které nám poslušnost byla uložila, poněvadž duše, která se modlí, musí milovati samotu a dobrovolným a zbytečným zaměstnáním nemá pozbývat sebrané mysli, jinak ztratí shromážděného ducha, kterýž jest mocným prostředkem v ustavičném spojení s Pánem Bohem zůstat. Zahrada zamčená jsi, sestro, choti má (Píseň Šal. 4, 12.).

Duše Ježíši Kristu zasnoubená musí býti zamčenou zahradou všem tvorům a nesmí přístupu svého dáti jiným myšlénkám a jinými věcmi se zanášeti, leč těmi, které k Pánu Bohu směřují. Nelze býti tomu svatým, kdo má mysl všemu otevřenou. Svátí, kteří o to pracují, aby duše Pánu Bohu získali, buďto že kážou, zpovídají, jiné smiřují, nemocným posluhují, aneb studii se zabývají, vždy zachovávají sebranou

mysl. To zvláště platí o těch, kdož pilně studují. Někteří pilně studují, aby se stali učenými, a přece nejsou ani učenými, ani svatými, poněvadž pravá věda jest věda svatých, to jest milovati Ježíše Krista; neboť láska Boží přináší sebou vědu i všechna dobra. Spolu pak s ní přišlo mi všecko dobré (Kniha Moud. 7, 11.). Blahoslavený Jan Berchmans měl zvláštní náklonnost ke studiím, ale nikdy se do nich v takové míře nezabral, aby mu studie překážely, by na cestě dokonalosti pokračoval. Sv. ap. Pavel tak píše v listu k Římanům k 12 v 3.: abyste nemyslili (o sobě) více, než sluší mysliti, ale abyste mysli ke střídmosti. Jest arcíť toho třeba vzdělánu býti, a především kněz má vycvičen býti, neboť má učiti jiné zákonu Božímu: Nebo rtové kněze osřihati budou umění a zákona z úst jeho vyhledávati budou (Malach. 2, 7.). — Arcíť jest nám vědomosti třeba, ale ke střídmosti. Kdo zanedbává modlitby k vůli studiím, dává tím na jevo, že studii nehledá Pána Boha, nýbrž sebe sama. Kdo hledá Pána Boha, raději vzdá se studií, není-li toho právě potřebou nevyhnutelnou, aby modlitby zanedbal.

24. Největším však zlem jest, že, kdo

nerozjímá, ten také se nemodlí. Na mnohých místech svých duchovních spisů mluvil jsem o nutnosti modlitby, z čehož jen vytknouti chci slova ctihodného biskupa Palafoxa z Osmy: Kterak může láska trvati, jestliže nám Pán Bůh vytrvalosti nepropůjčí? A kterak nám propůjčí vytrvalosti, když Ho za nic neprosíme. A kterak Ho budeme prositi, když se nemodlíme. A nemodlíme-li se, nejsme také s Bohem spojeni, abychom ctnost zachovali. Kdo se nemodlí, nepoznává potřeb své duše, nezná nebezpečnosti, jaké hrozí spáse duše, neví, jak by měl pokušení překonati, a že nezná potřeby se modliti, zanedbává modlitby, až se konečně na jisto do záhuby uvrhne.

25. Co se pak předmětu dotýče, o kterém bychom měli rozjímati, tedy není nic užitečnějšího, jako rozjímati o posledních věcech, o smrti, osudu, pekle a o nebi. Zvláště nám prospívá rozjímaní o smrti, vezmeme-li do ruky kříž a v duchu-li sobě představíme, jako bychom byli na smrtelné posteli, na prahu brány věčnosti. Kdo však miluje Ježíše Krista a v lásce k němu vždy více se rozmáhati chce, tomu prospívá nad míru, aby rozjímal o přehořkém umučení svého Božského Vykupitele. Sv.

František Šal. nazývá horu Kalvarii horou lásky. Všickni milovníci Ježíše Krista milerádi trvají na této hoře, odkudž vane duch Božské lásky.

Pohlížejíce na Boha, který z lásky k nám umírá, protože nás miluje, přemoci se nemůžeme, abychom jej vřele nemilovali. Rány Ukřižovaného jsou ohnivými šípy, které raní i srdce kamenná. O blaze tomu, kdo ustavičně za svého života přebývá na hoře Kalvarii! O blažená horo, o přemilá horo! O horo drahá, kdo pak by tě mohl opustiti? O horo, kterážto rozněcuješ a rozplameňuješ duše, které neustále na Tobě přebývají.

2ⁿ. Čtvrtým prostředkem dokonalosti a setrvanlivosti v milosti Boží jest časté přijímání, o němž jsme se již v hlavě druhé zmínili. Zde toliko podotýkáme, že nemůžeme větší radosti Ježíši Kristu způsobiti, než když Jej často v nejsv. Svátosti oltářní přijímáme. Sv. Teresie praví: Není lepšího prostředku dokonalosti nad časté přijímání. K tomu pak přidává, že obyčejně duše, které často přijímají, bývají v dokonalosti také pokročilejší, a že v oněch klášteřích, kde častěji přijímají, také více ducha jest spatřiti.

Innocenc XI. praví výnosem z roku 1679, že o častém a každodenním přijímání všickni svatí Otcové se srovnávají. Sněm Tridentský Sed. 13. c. 3. praví, že nás svaté přijímání od každodenních provinění očišťuje a od těžkých hříchů chrání. Sv. Bernard ujišťuje, že svaté přijímání potlačuje hnutí zlosti a nečistoty, kterýmižto dvěma naruživostmi býváme nejčastěji a nejprudčeji pokoušeni. Sv. Tomáš dokládá, že svatým přijímáním zapuzujeme všechny úklady ďábelské. A svatý Jan Zlatoústý praví, že přijímání nám vlévá velkou náklonnost k ctnostem a ochotu ku konání jich, zároveň nám uděluje velký mír duševní a tím způsobem ulehčuje nám cestu k dokonalosti. Ale, žádná svátost nerozplameňuje duše větší láskou Boží, jako nejsv. Svátost oltářní, v níž se nám Ježíš Kristus všecek za tím cílem a koncem podává, aby se s námi všemi svou svatou láskou spojil. Protož praví ctihodný Jan Avilla, že kdo zdržuje duše od častějšího přijímání, že místo ďáblovo zastupuje, neboť ďábel proto velice nenávidí této svátosti, že duše z ní velkou silu čerpají, aby tím více v lásce Boží pokračovaly.

26. Abychom hodně přijímali, k tomu

jest třeba náležitě přípravy. První příprava čili příprava vzdálená ku každodennímu aneb častému přijímání vyžaduje zřící se všech dobrovolných, nezřízených žádostí, pilně rozjímati a své smyslné žádosti a nárůživoti umrtvovati. Sv. František S. ve Filoteiučí, že kdo většinu svých nárůživostí již překonal a k značné dokonalosti dospěl, může každodenně přijímati. Sv. Tomáš učí, že může každodenně přijímati, kdo tímto přijímáním větší a vroucnější lásku k Pánu Bohu v sobě znamená. Za tou příčinou pravil Innocenc XI. v dotčeném výnosu: Jak často kajicníci k svatému přijímání přistupovati smějí, mají zpovědníci ustanovovati, a v tom se mají řídit duchovním užitkem a ovocem, kterého z něho jejich kajicníci nabývají. Bližší příprava záleží v tom, abychom z rána, kdykoli přijímati máme, alespoň půl hodiny na modlitbách trvali.

28. Kdo chce hojného užitku ze svatého přijímání čerpati, ten ať co možná nejdéle koná díkyčinění. P. Avila praví, že čas po svatém přijímání jest čas, sobě veliké poklady milosti získati. Sv. Maří Magdalena z Pazzis říkávala: Čas po svatém přijímání jest dobou nejvhod-

nější, ve které se láskou k Pánu Bohu rozněcovati můžeme. Sv. Teresie takto píše: Po-
užívejme po svatém přijímání tak vhodné
příležitosti, když s Pánem Bohem vyjedná-
váme, neboť Božská velebnost pohostění má-
lem neoplatí, nalezne-li dobrého přijetí u nás.

29. Mnohé úzkostlivé duše, jsou-li zpo-
vědníkem napomínány, aby častěji přijí-
maly, odpovídají: Já se mám za nehodnou.
Ale věz o duše má, že čím dále se sva-
tého přijímání vzdaluješ, tím častěji kle-
sáš do chyb, poněvadž beze svatého při-
jímání síly ti ubývá. Buď poslušna svého
duchovního vůdce, dbej jeho rady. Chyby
nám nepřekáží ve svatém přijímání,
kdykoli jsou nedobrovolné. Mimo to mezi
tvými chybami jest největší ta, že jsi
neposlušna svého duchovního vůdce.

30. Někdo zase namítá, já jsem vedl
dříve nepořádný život. Ale nevíš, že
čím více jest kdo nemocen, tím spíše po-
třebuje lékaře a léku? Ježíš Kristus je v
nejsv. Svátosti oltářní lékařem i lékem.
Kdo vždy hřeší, tomu jest třeba vždy léku.
Zase někdo namítá: Můj zpovědník se
mnou o tom nikdy nemluví, abych častěji
přijímal. Jestliže se sám o tom nezmiňuje,

popros jej. abys mohl častěji přijímati; nedovoli-li ti, buď poslušen a popros jej znovu o tu milost. Nezdá se to býti pýchou? Pýcha by to byla, kdybys přijímal proti poslušnosti, avšak tomunikterak není tak, pokorně-li jej o to poprosíš. Ježíš chce, abychom lačněli po tomto nebeském chlebě. O jaká to myšlénka: dnes jsem byl u sv přijímání, anebo zítra půjdu k stolu Páně! O jak nás činí opatrnějšími a pozorlivějšími, abychom chyb se chránili a vůli Boží plnili!

Ale nemám žádné horlivosti. Myslíš-li snad citelnou horlivost, té není třeba, a Bůh jí právě také vždy neuděluje svým milým duším; dosti jest, že máš horlivost rozhodné vůle Pánu Bohu zcela přináležeti a jej vždy více milovati. Jan Gerson praví: Kdo se přijímání zdržuje proto, že v sobě takové nábožnosti necítí, jaké si přeje, podobá se člověku zimou se třesoucimu, který se však ohni přiblížiti nechce, protože v sobě tepla necítí.

31. O Bože můj! jak mnohé duše opomíjejí toho, aby prosily o svaté přijímání, poněvadž nechtí míti více sebraného ducha, a ode všech tvorů se odtrhnouti; toť jest pravou příčinou, že se častějšího

přijímání vzdalují. Dobře vědí, že se s častějším přijímáním nesrovnává jistá okázalost a marnivost v oděvu, ta přichylnost k nestřídmosti; že se nesnáší s pohodlným životem a s mnohými zábavami; vědí dobře, že by se musely více modliti a více sebe mrtviti jak uvnitř, tak i zevnitř a více se světa vzdalovati, a proto sobě netroufají častěji k stolu Páně přistupovati. Není pochybnosti, že pro takové duše jest lepší zdržeti se častějšího přijímání, dokavade trvají v této bídné vlažnosti, ale kdo jest povolán k vyšší dokonalosti, jest povinen všemožně o to usilovati, aby se z této vlažnosti vymanil, nechce-li svou duši do velkého nebezpečství věčné spásy uvrci.

31. Abychom ducha horlivosti v sobě zachovali, k tomu nám velice napomáhá časté duchovní přijímání. Sněm Trident-
ský přijímání duchovní velmi schvaluje a všem věřícím velice odporučuje. Duchovní přijímání, jak sv. Tomáš učí, záleží v horoucí touze Ježíše Krista v nejsv. Svátosti přijati. Protož i zbožné duše duchovní přijímání konávali. Můžeme to tímto způsobem činiti: O můj Ježíši, věřím, že Jsi tuto přítomen v nejsv. Svátosti oltární.

Miluji Tě, po Tobě toužím, přijď do srdce mého. Tebe objímám a Tebe prosím, nedopouštěj, abych se kdy od Tebe odloučil. — Také kratším způsobem: O můj Ježíši, přijdiž do srdce mého, po Tohě toužím, Tebe objímám, zůstaňmež vždy spolu spojeni! — Duchovně můžeme častěji za den přijímati buďto když se modlíme, když nejsv. Svátost oltární navštěvujeme, a to zvláště při oběti mše svaté, když kněz přijímá. Blahoslavená Angela z kříže z řádu sv. Dominika říkávala: nemohla bych živa býti, kdyby mi můj zpovědník nebyl tímto způsobem duchovní přijímání naznačil a doporučil.

32. Pátým, a však nejpotřebnějším prostředkem v životě duchovním a abychom nabyli lásky k Ježíši Kristu, jest *modlitba*.

Pravím, že zvláště modlitbou nám Pán Bůh svou velkou lásku osvědčuje. Zdaž může kdo větší důkaz své lásky příteli svému na jevo dáti, nežli slovy: Příteli můj, žádej ode mne cokoli chceš, a já ti všecko udělím. A právě v tom smyslu mluví k nám i Božský Spasitel Proste, a bude vám dáno, hledejte a naleznete (Luk. 11, 9.). Z toho vysvítá, že modlitba jest u Pána Boha všemohoucí a že modlitbou všecko

dobré obdržíme. Ačkoli jest modlitba jenom jedna, přece všecko může, píše Theodoret. Kdo se modlí, obdrží od Boha všecko co chce. Proto zpívá nadšeně David: Požehnaný buď Bůh, kterýž neodvrhl modlitby mé a milosrdenství svého ode mne. (Zalm 65, 20.). Sv. Augustin k slovům těm podotýká: Pozoruješ li, že modlitba od tebe neodstupuje, buď jist, že ani milosrdenství Boží od tebe daleko není. A sv. Jan Zlatoústý praví: Dostáváme, když se ještě modlíme. Ještě nekončíme svou modlitbu, a již nám Bůh uděluje, zač jsme byli prosili. Jestliže jsme tedy chudi a nuzni, bědujme sami nad sebou, neboť jsme proto nuznými, poněvadž chceme nuznými býti, a protož žádné útrpnosti nezasluhujeme. — Zaslouhoval by onen žebrák útrpnosti, kdyby mu nějaký bohatec všecko nabízel za tou výminkou, aby jej za to prosil, a když by potom onen žebrák raději trval ve své chudobě, než aby prosil? Sv. apoštol praví, že je Bůh ochoten nám vše dáti, zač jej prositi budeme: Bohat ke všem, kteříž ho vzývají (Řím 10, 12.)

34. Kdokoli se pokorně modlí, obdrží všecko na Pánu Bohu, ale sluší zároveň na paměti míti, že modlitba jest nám nejen u-

žitečná, nýbrž že jest nám nevyhnutelně ku spasení našemu *potřební*. Jisto jest, že nám zvláštní pomoci Boží třeba, abychom pokušení nepřátel překonali; že však mnohdykráte návaly pokušení bývají velmi prudké a Pán Bůh nám všem jenom dostatečné milosti uděluje, kterážto sama v sobě dostačila, abychom jim vzdorovali; ale pro naši náklonnost ku zlému nedostačuje, tudíž jest nám ještě zvláštní milosti třeba. Kdo za ni prosí, obržší ji a zvítězí. Co se týče zvláštní milosti, setrvanlivosti, jako jest umřítí v milosti Boží, bez kteréžto nám nelze spasenu býti, o té se vyjadřuje sv. Augustin, že tuto milost Bůh jenom těm uděluje, kteří Jeho za ní prosí. A protož málo jest těch, kdož spaseni budou, proto že jest málo těch, kteří Pána Boha o dar setrvanlivosti prosí.

35. Svátí Otcové praví, že jest nám modlitba potřebna ne pouze proto, že jest nám přikázána (neboť učitelové církevní též dokládají, že kdo se po celý měsíc nemodlí a Pána Boha o milosti ku spasení věčnému neprosí, že smrtelného hříchu se dopouští), nýbrž i proto, že jest prostředkem k našemu spasení nevyhnutelně potřebným, to jest, kdo se nemodlí, nemůže

spasen býti. Příčina toho jest, že nemůžeme spásy dojíti bez milosti Boží a Bůh milosti jen tomu popřeje, kdo jej za ni prosí. A poněvadž jsme ustavičně v pokušení a v nebezpečnosti ztratiti milost Boží, jest nám také neustále se modliti. Protož i sv. Tomáš dokládá: Kdo chce spasen býti, musí se bez přestání modliti. A Kristus Pán již dříve pravil: Potřebí jest vždycky se modliti a neustávati (Luk. 18. 1.); a sv. Pavel nás napomíná: Bez přestání se modlete (I. Thes. 5. 17.). Kdo se modlitbou k Pánu Bohu neutíká, nad tím dábel brzy zvítězí. Ačkoli milosti setrvání až do konce nemůžeme sobě sami přivlastniti, jak suém Tridentský učí, přece sv. Augustin praví, že modlitbou můžeme sobě tuto milost takorůka zasloužiti. Bůh nám chce své milosti uděliti, chce však býti prosen, sužován a našimi naléhavými prosbami přemožen. Sv. Maří Magdalena z Pazzis říkávala, že, prosíme-li Pána Boha za milosti, nejenom nás vyslyší, nýbrž že nám v jistém smyslu za to děkuje. A v skutku, že Bůh jest neskonalá dobrota, touží po tom touhou nevýslovnou, aby nás svými milostmi a dary takorůka zasypal, ale chce býti prosen. Protož, jakmile jej kdo prosí o milo-

sti, mívá z toho tak velké zalíbení, že mu v jisté míře za to takořka díky vzdává.

36. Chceme-li se tudíž v milosti Boží vždycky až do své smrti zachovati, počínejmež sobě jako žebráci, majíce ústa svá k modlitbě otevřena, a jej prosme, aby nám na pomoc milostí svou přispěl. Volejme vždy, o Ježíši můj, milosrdenství, nedopouštěj abych se kdy od Tebe odloučil, Bože a Pane můj, přispěj mi ku pomoci. Tať byla ustavičná modlitba, kterou konávali Otcové na poušti: Bože ku pomoci mé vzezři: Hospodine ku pomoci mé pospěš! (Žalm 69. 2.). Nebo budeš-li prodlévati se svou pomocí, klesnu do hřichu a zahynu. A podobně jest i nám činiti, zvláště v pokušení; kdo tak nečiní, zahyne jistě.

37. Modleme se pak s pevnou důvěrou, neboť Bůh přislíbil, že každého, kdo prosí, vyslyší: Proste a bude vám dáno. Nepochybujme o tom, neboť Bůh svou vlastní přípovědí se zavázal, že modlitby naše vyslyší. Kdykoli se modlíme, mějme pevnou důvěru, že nás Bůh vyslyší a obdržíme, zač jsme prosili, jak nás Ježíš Kristus ujišťuje: Všecko, začkoli modlíce

se prosíte, věřte, že vezmete a stanete se vám (Marek 11. 24.). —

38. Ale já jsem hříšník, namítá mnohý, nejsem hoden vyslyšenu býti. Ale Jcžíš Kristus zase praví: Každý, kdo prosí, beře (Luk. 11. 10.). Tedy každý, spravedlivý i hříšník. — Sv. Tomáš učí, že účinek modlitby nezakládá se na našich zásluhách, nýbrž na milosrdenství Božím, neboť Bůh přislíbil vyslyšeti, kdož jej prosí. Aby nás Božský Spasitel vši bázně zbavil, kdykoli se modlíme. praví: Amen, amen pravím vám, budete-li zač prositi Otce mého, dáť vám (Jan 16. 23.); jakoby řekl: Vy hříšníci ovšem toho nezasluhujete, aby Otec můj vás vyslyšel, ale číňte, co vám pravím: modlete se k Otci mému ve jménu mém, t. j. pro zásluhy mé, pro mou lásku, pak prostě, zač chcete, jistě dáť vám. A však uvažme slova „ve jménu mém“ — jak se sv. Tomáš vyjadřuje, ve jménu Spasitelově, tím se nám dává na srozuměnou, že milosti, o které prosíme, mají k našemu věčnému blahu napomáhati; a protož sluší pamatovati, že přislíbení toto neplatí o stacích časných: tyto nám Pán Bůh uděluje, pokud naši věčné spase prospívají, jinak nám těchto milostí odpirá. Máme-li tedy

Pána Boha za časné statky prositi, čiňme to s podmínkou, napomáhají-li našemu věčnému spasení. Jakmile však prosíme za dary duchovní, prosme s bečvýmínečnou, pevnou a velkou důvěrou řkouce: Otče Nebeský, ve jménu Ježíše Krista zbav mne tohoto pokušení, dej mně svatou setrvanlivost, Tvou lásku a království nebeské. Za tyto milosti můžeme také Ježíše Krista ve jménu Jeho prositi, to jest pro Jeho zásluhy, poněvadž nám to Kristus Pán při slíbil, že nás vyslyší: Budete-li zač prositi mne ve jménu mém, to učiním (Jan 14. 14.). Kdykoliv se modlíme, utíkejme se také k Marii, Matce Božské milosti. Svatý Bernard praví: Ačkoli Bůh sám nám milosti uděluje, přece chce, aby se nám jich skrze ruce Marie Panny do talo: Hledejme milost, ale hledejme ji skrze Marii, neboť co ona hledá, nalezne, její prosby nemohou býti oslyšány. Prosí-li Panna Marie za nás, budme pak pokojne myslí, neboť prosby Marie Panny bývají všechny vyslyšeny, a ničeho jí Bůh neodepře.

Vroucí vzdechy.

O Ježíši, lásko moje, pevně se na tom

ustanovuji, že Tě chci ze vší síly své milovati a sebe sama posvěcovati, a sice proto se chci posvěcovati, abych se Tobě zalíbil, chci i Tebe vřele milovati zde i na věčnosti. Já ničehož nemohu, ale Ty můžeš všecko a vím, že chceš, abych se posvěcoval a svatým stal. Znamenám, že duše má milostí Tvou po Tobě vzdychá a jenom Tebe hledá. Nechci více sobě samému žíti, Ty chceš, abych byl všecek a celý Tvůj, i já tomu chci. Přijdiž tedy a spoj se se mnou. Ty Jsi neskonalá láska, Tys mne nejvřeleji miloval, a proto Jsi také největší lásky hoden. O jak bych mohl mimo Tebe ještě něco jiného milovati? Láska k Tobě budiž mi nade všechny vezdejší statky, Ty budiž předmětem a jedinou snahou všech mých žádostí. Všeho se zříkám, abych se mohl jenom Tvé lásce zasvětit, o můj Stvořiteli, můj Vykupiteli, má lásko a mé všecko! Za příčinou svých spáchaných hříchů nechci zoufati, že bych se nemohl svatým státi; vímť dobře, o můj Ježíši, že Jsi umřel, abys kajícím odpustil. Nyní Tě však miluji z celé duše své, z celého srdce svého, miluji Tě více nežli sebe sama, a nade všecko jest mi líto, že jsem Tebou, nejvyšším dobrem o-

povrhoval. Nyní již sobě nenáležím, jsem Tvůj, o Bože, soudci můj, nakládej se mnou, jak se Ti líbí. Milerád přijímám všechna soužení, která na mne seslati ráčíš, jako: nemoce, bolesti, úzkosti, potupu, chudobu, pronásledování, opuštěnost, všecko přijímám, abych se Tobě zalíbil. Též přijímám onu smrt, která mne čeká se všemi úzkostmi a bolestmi, spokojen jsa tou milostí, abych Tě vřele miloval. Přispěj mi ku pomoci, posilniž mne, abych na tom světě ještě svou láskou všecku svou dřívější nevěrnost napravil, o jediná lásko duše mé! — O Královno nebeská, o Matko Boží, o mocná přímělkyně hříšníků, v Tebe se důvěřuji.

Hlava devátá.

Láska nenadýmá se.

Kdo miluje Ježíše Krista, nenadýmá se svými dobrými vlastnostmi, nýbrž se pokořuje a je rád, že jej druzí pokořují.

1. Pyšný podobá se míči větrem nadutému, který se sice zdá býti velkého objemu, a však všecka jeho velikost záleží jenom v jisté částce vzduchu, který hned unikne, jakmile míč nějakým otvorem jest porušen.

Kdo miluje Pána Boha, jest opravdu pokorným a nenadýmá se pro své dobré vlastnosti poznává, že všecko dobré jest od Pána Boha, že sám ze sebe nemá ničeho leč nicotu a hřích, a protož uznává milosti, které mu Pán Bůh udělil a má se za nehodna, od Boha omilostněnu býti.

2. Sv. Teresie mluvíc o zvláštních mi-

lostech, kterými ji Bůh obdařoval, praví: Bůh se mnou činí jako lidé činívají s domem, který jest již na spadnutí a ze všech stran podpory potřebuje. Navštívuje-li kdy Pán Bůh některou duši svou láskou, buďto že v sobě znamená neobyčejný výlev lásky k němu, že až ku slzám bývá pohnuta, a neb zvláštní čistotou srdce obdařena, pak ať se nedomnívá, že ji Bůh odměňuje za nějaký dobrý skutek, nýbrž tím více ať se pokoří a pevně tomu věří, že Pán Bůh jenom proto tak laskavě k ní se chová, aby se Ho nespustila. Oddá-li se však za příčinou těchto milostí marnivosti, a bude-li se domnívati, že je více omilostněna, poněvadž Pánu Bohu horlivěji slouží nežli jiné duše, zajisté ji Bůh potrestá za tuto pýchu a odejme jí všechny milosti. — Aby se nějaká budova v dobrém pořádku zachovala a udržela, jest dvou věcí třeba, totiž pevného základu a střechy. Základem naší svatosti má býti pokora, kteroužto poznáváme, že nic nejsme a ničehož nemůžeme; střechou budiž nám ochrana Boží, na nížto jedině spoléháme.

3 Čím více nás Pán Bůh milostí svou obdařuje, tím více jest nám se pokořiti. Kdykoli svatá Teresie od Pána Boha nějakou zvlá-

štní milost obdržela, hned sobě své spáchané hříchy na mysl uváděla a tím způsobem ještě více se s Pánem Bohem spojila. Čím více se duše považuje za nehodnu milosti, tím více ji Pán Bůh milostmi svými obohacuje. Tais, dříve hříšnice, potom světice, tak se před Pánem Bohem pokořila, že se považovala za nehodnu i jméno Jeho vysloviti; proto se ani toho neodvážila říci: „Můj Bože,“ nýbrž říkávala: Můj Stvořiteli, smiluj se nade mnou. Sv. Jarolím o ni píše, že za tuto pokoru v nebi zvláštní trůn obdržela. V životopise sv. Markéty Kortonské se vypravuje, že když ji jednoho dne Pán Bůh neobyčejně potěšil, takto zvolala: O Pane, což Jsi zapomněl na onu, kterouž jsem dříve bývala? Takovým způsobem odměňuješ mi všechny ty urážky kterými jsem Tebe hněvala? Pán Bůh jí na to odpověděl, že zapomíná na všechny spáchané urážky, jakmile jej někdo opět miluje a všech hříchů svých lituje, jak se o tom ústy proroka svého vyjadřuje: Pak-li by bezbožný činil pokání, všech nepravostí jeho, které činil, zapomenou (Ezech. 18, 21 a 22.). A na důkaz toho oznámil jí Bůh, že jí v nebi připravil vznešený trůn mezi Serafíny. O kým bychom pozna-

li nesmírnou cenu pokory ! Jediný povzdech pokory váží více, nežli všechny statky tohoto světa.

4. Nedomnívej se, že bys prospíval v dokonalosti. nepovažuješ-li se za toho nejhoršího a nepřiješ-li sobě, aby všickni před tebou přednost měli. — A světice tato počínala sobě v skutku tak a všickni svatí sobě tak počínali. Sv. František Serafínský. sv. Maří Magdalena z Pazzis a všickni svatí považovali se za největší hříšníky na světě a divili se tomu, že je země nosí, a že se s nimi nepropadne. Když ctihodný Jan Avila, kterýž od svého dětství svatý život vedl, k poslední hodině smrti pracoval a jsa obsluhován knězem, který mu vznešené věci vypravoval a se choval k němu jako k nějakému světci a výtečnému učenci, pravil onen : Důstojný Otče, prosím vás, předřikávejte mně modlitby, jak to zlosymu k smrti odsouzenému činíte, neboť tím jsem já. — Takový pojem měli o sobě svatí a světice Boží za živa i v hodině smrti.

5. Podobně počínejme i my sobě, chceme-li duši svou spasiti a v milosti Boží až do smrti setrvati, skládajíce všecku svou důvěru jedině v Pána Boha. Pyšný spoléhá na své

síly, a proto klesá; ale pokorný, poněvadž jenom v Pánu Bohu se důvěruje, překonává i ty nejprudší návaly pokušení, stojí pevně, neklesá říká: Všecko mohu skrze toho kterýž mne posilňuje (Filip. 4, 13.) — Dábel nás někdy k pýše chce svěsti, někdy zase k zoufalství. Předstírá-li nám, že není žádného nebezpečení, tehdaž se nejvíce strachujeme; neboť opustí-li nás Pán Bůh milostí svou jen na okamžik, veta jest po nás. Pokouší-li nás k zoufalství, pak vzdychejme k Pánu Bohu a volejme s velkou důvěrou slovy žalmisty Páně: V Tebe Hospodine doufám, nedej mi zahanbenou býti na věky (Žalm 30, 2.), aniž pozbyti milosti Tvé. V tomto povzdechu nedůvěry k sobě samým a důvěry k Pánu Bohu jest se nám cvičiti až do posledního vzdechnutí a Pána Boha bez přestání o milost pokory prositi.

6. Abychom byli pokornými, k tomu nepostačuje v sobě míti pojem nízkosti, abychom sebe považovali za ony bidníky, kterými jsme. Kdo jest opravdu pokorným, praví Tomáš Kempenský, opovrhuje sám sebou a přeje sobě, aby i jiní jím opovrhovali. Toť jest, k čemu nás Ježíš Kristus povzbuzuje, a jak bychom to činiti měli, svým příkladem ukazuje řka: Učte se ode

mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem (Mat. 11. 29.). — Kdo se praví býti největším hříšником na světě a po té se nad tím horší, že jím druzí opovrhují, dává na jevo, že jest pokorným ústy, nikoli však srdcem. Sv. Tomáš Aq. se vyjadřuje, že kdo jest citliv ku každému pokoření, že považuje za jisté, že ten velmi jest dalek dokonalosti, třeba by i divy činil. Matka Boží poslala sv. Ignáce z Loyoly k sv. Maři Magdaleně, aby ji učil pokoře, a onen světec jí dal tuto nauku: Pokora jest radost ze všeho toho, co k našemu opovržení přispívá. Pamatujme sobě slovo „radost“; neboť, ačkoli se smyslnost naše proti potupě vzpírá, postačí k tomu, abychom se alespoň v duchu z toho radovali.

7. A jak by duše, která miluje Ježíše, a Ježíše, svého Boha vidí, jak jest poličkován, v tvář uplván a jak trpí ve svém umučení (tehdy plvali na tvář jeho a dávali mu zášijky, jiní pak poličkovali jej, Mat. 26. 67.), nemilovala též každé pokoření? Za tím účelem chtěl Vykupitel, aby na oltářích vyobrazen byl ne jako Oslavený nýbrž jako Ukřižovaný, abychom ustavičně před očima měli jeho potupení a opovržení, ze kteréhožto pohledu svatí a

světice Boží radostí oplývali, když i na světě bývali opovrženi. Za tu milost prosil sv. Jan z Kříže Ježíše Krista když se mu byl zjevil kříž na ramenou nesa: Pane, pro Tebe trpěti a pro Tebe potupenu býti si žádám. Pane, poněvadž Tě vidím tak potupena z lásky ke mně, nehledám ničeho jiného, leč abych z lásky k Tobě trpěl a byl opovržen.

8. Sv. František Saleský praví: Snášeti potupu a pohanu jest zkušební kámen pokory a pravé ctnosti. O jaká známka jest to, když duchovní osoba, která se modlí, častěji přijímá Tělo Páně, když napotom žádného odporu, žádného pichlavého slova snést nemůže? O toť jest třtina větrem se klátící beze vší pokory a ctnosti. A co pak medle činí duše, která miluje Ježíše Krista, když z lásky k němu nemůže nějaké potupy snést, kterýž prece z lásky k ní tak mnoho trpěl? Sv. Tomáš Kemp. píše ve své zlaté knížce a následování Ježíše Krista takto: Poněvadž se velice toho strachuješ pokořenu býti, jest to známkou, že jsi světu dosud neumřel, a že nemáš ani pokory, ani Pána Boha před očima. A kdo nemá Pána Boha před očima, znepokojován bývá každým potupným slovem, které

slyší. Nemůžeš-li pro Boha snášeti poličkování a rány, snášej alespoň některé odporné slovo.

9. O jak se tomu divíme a se nad tím horšíme, vidíme-li osobu, která často přijímá a potom ani jednoho urážlivého slova snést nemůže! Naproti tomu však velice nás vzdělává osoba, která jsouc potupena vlídnými slovy odpovídá, aby upokojila toho, kdo jí urazil, aneb docela neodpovídá, u ostatních sobě nestěžuje, nýbrž zachovává tutéž příjemnou tvář, aniž se rozhořčuje! Sv. Jan Zlatoústý praví: „Tichý prospívá sobě i jiným,“ a sice dobrým příkladem, který dává svou tichostí snášeje trpělivě potupu. Sv. Tomáš Kempenský nám o tomto předmětu mnohé přípa-
dy naznačuje, ve kterých jest se nám pokoriti. Vyjadřuje se o tom takto: Co jiní říkají, to milerádo se poslouchá; co ty však pravíš, toho se nedbá; zač jiní prosí, toho se jim dovoluje; zač ty však prosíš, tobě se odpírá. O jiných se každý s pochvalou pronáší, o tobě však se žádný nezminí. Jiným bude ten neb onen úřad svěřen, a však ty budeš považován, jako bys nebyl ničeho schopen. Těmi a podobnými zkouškami navštěvuje Pán Bůh mnohdy-

kráte svého věrného řeholníka, aby se přesvědčil, zdali se umí zapíratí a pokoj srdce zachovati. Ačť se přirozenost mnohdykráte z toho bude rmoutiti, ale než jaké zásluhy z toho nabudeš, jestliže všecko tiše a pokojně snáseti budeš.

10. Sv. Johanna z Chantal praví: Kdo jest opravdu pokorný, ještě více se pokořuje, jakmile bývá pokořen. A to vším právem, poněvadž opravdu pokorný nikdy nemyslí, že jest dosti v té míře pokořen, jak by zasluhoval. Kdož tak sobě počínají, ty nazývá Ježíš Kristus blahoslavenými: ne ti jsou blahoslavenými, kterých sobě svět váží, ctí a vychvaluje, buďto že jsou stavu vznešeného, že jsou učení a mocni, nýbrž ti, kterým svět zlořečí, které pronásleduje a nenávidí, poněvadž těm jest připravena, jestliže všecko trpělivě byli snášeli, hojná odměna v nebesích. Blahoslaveni jste, když vám budou zlořečiti a protivenství činiti i mluvití všecko zle proti vám lhouce, pro mne: radujte se a veselte se, neb odplata vaše hojná jest v nebesích (Mat. 5 11, 12.).

11 Ale zvláště zachovávejme pokoru, když nás představení aneb kdokoli z nějaké spáchané viny kárají. Jsouť mnozí

kteří se ježkům podobají, kteří se zdají býti tichými a pokornými, dokavade se jich žádnen nedotkne; ale jak se jich představený aneb jiný přítel dotkne a jim nějakou chybu spáchanou předstírá, ihned se jež jsou hned uraženi, zapírají, že to není pravda, že dobře jednali, nechťi žádnému napomenutí rozuměti, kdo se jich dotkne, jest jejich nepřitelem a tak se podobají člověku, jak se sv. Bernard vyjadřuje, který se zlobí na lékaře, že rány jeho vyléčiti chce. Svátý a pokorný člověk, praví sv. Jan Zlatouústý, kdykoli je kárán, oplakává své spáchané viny; ale pyšný, je-li kárán, také pláče, ale pláče, protože jeho chyba jest odkryta a známa, a proto jest znepokojovan a rozhořčuje se a pohrdá tím, kdož jeho chybu odhalil. Sv. Filip Neri praví: Kdo chce býti opravdu svatým, nesmí nikdy se omlouvati, i kdyby jeho obvinění bylo nepravo. Jenom tehdaž se máme omlouvati, je-li omluva opravdu potřebna, aby se pohoršení zamezilo. O jakých zásluh nabýváme u Pána Boha, kdykoli nějaké nepravé obvinění mlčky snášíme, a z nichž se neomlouváme! Sv. Teresie praví: Kdo se neomlouvá, prospívá mnohdykráte více v dokonalosti, nežli kdyby deset kázání slyšel;

neboť tímto způsobem nabývá volného ducha a málo o to dbá, zdaž lidé o něm dobré čili zlé věci smýšlejí.

Vroucí vzdechy.

O vtělený Synu Boží, prosím Tě pro zásluhy Tvé svaté pokory, s kterouž Jsi všechnu potupu a příhanu z lásky k nám snášel, osvobod' mne od pýchy a dej, abych se též Tvé svaté pokory účastným stal. A měl bych kdy bédovati nad každou potupou, jenž jsem tak častokráte peklo zasloužil? O můj Ježíši, pro zásluhy tak velkých příkoří, která Jsi v umučení Svém vytrpěl, uděl mi té milosti. abych v pokoře žil a umřel, jako Ty Jsi žil a umřel jsa pro mne pokořen. Přál bych sobě, abych byl opovržen a ode všech opuštěn, ale bez Tebe ničeho nemohu. Tebe miluji, o svrchované dobro, Tebe miluji, o miláčku srdce mého, miluji Tě a činím pevné předsevzetí z lásky k Tobě a s Tvou milostí všecko trpěti: potupu, zrádu, pronásledování, bolesti, vyprahlost, opuštěnost; spokojen budu, jenom když Ty, jediná láska duše mé, mne neopustiš. Nedej, abych se kdy od Tebe odloučil! Uděl mi touhu To-

bě se zalíbiti, dej mi horlivost v lásce Tvé, pokoj v trápení a rozhodnou mysl v protivenství. Smiluj se nade mnou! Ničeho nezaslужuji, ale všechno od Tebe doufám jenž Jsi mne krví Svou vykoupil. Od Tebe všechno očekávám, o královno a matko Maria Panno, neboť Tys útočištěm hříšníků.

Hlava desátá.

Láska není ctižádostiva.

*Kdo miluje Ježíše Krista, nežádá ničeho, leč
Ježíše Krista.*

1. Kdo miluje Pána Boha, nežádá si toho, aby jej lidé ctili a milovali; jedině po tom touží, aby se Bohu zalíbil, jenž jest jedinou láskou jeho. Svatý Hilarius praví: Všecka čest světská jest ďáblovo zaměstnání. A v skutku jest tomu tak; neboť ďábel pracuje pro peklo, jakmile vznikne v duši lidské touha po cti a slávě, poněvadž dříve pozbývá pokory a ubíhá v nebezpečnost, že do každého zla se vrhne. — Bůh se chová k pokorným velmi laskavě a dobrotivě, ale nikdy k pyšným, jak sv. apoštol Jakub tomu nasvědčuje. Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává milost (Jak. 4, 6.). Pyšným se protiví, to jest, on neslyší ani jejich proseb. A je to zajisté pýchou, bdo

po tom touží, aby jej lidé ctili, a potom v počtách sobě vzdáných si libuje a jest marnivý.

2. V dějinách řádu Františkánského vypravuje se nám velmi výstražný příklad o bratru Justinovi, kterýž se byl k vysoké svatosti povznesl, touha však, kterou v srdci svém choval, by jej lidé ctili a sobě vážili, byla mu na zkázu. Papež Eugenius IV. jsa dobře o jeho svatosti zpraven, zavolal jej k sobě, uctivě jej přijal, objal a sobě po boku posadil. Ale bratr Justinus touto neobyčejnou přízní všecek zpyšnil, že sv. Jan Křpišťán vítaje ho, takto k němu promluvil: O bratře Justine, jako anděl jsi odcházel, ale jako ďábel se navracuješ. A v skutku, neboť den ode dne zmáhala se pýcha jeho, hrdě si počínal, až konečně nožem svého spolubratra zavraždil, potom jako odpadlík do Neapole se utekl, kde se ještě mnoha jiných zločinů dopustil a tam také jako odpadlík a vězeň skončil. Protož moudře podotýkával jistý služebník Boží dokládaje, že kdykoli slyšíme aneb čteme, že jisté cedry Libánské klesly, jako na př. Šalomoun, Tertulián Osius, kteří všickni za světce byli považováni abychom byli přesvědčeni, že se zcela Pánu Bohu neod-

dali, že v nádrech svých chovali pýchu, a že za tou příčinou klesli. — Strachujme se tudíž, že v nás vzniká žádost, abychom se ve světě ukázali, a aby nás svět ctil, a vzdá-li nám svět nějakou poctu, chraňme se, abychom si v tom libovali, neboť to by nám mohlo býti na věčnou záhubu.

3. Zvláště hleďme návaly ctižádosti potlačovati. Sv. Teresie praví: Kde bývá mnoho ctižádosti, tam nebývá nikdy mnoho ducha. Mnozí vedou duchovní život, ale jsou při tom modláři své vlastní cti. Na odiv stavi jisté ctnosti, ale přejí sobě, aby každý chování jejich vychvaloval, a nechválí-li jich žádný, chválí se sami. Chtějí býti lepšími nežli druzí, a dotekne-li se někdo jejich cti, již jsou nepokojnými, zanedbávají sv. přijímání i jiných obvyklých pobožností a nedají pokoje, dokud se jim nezdá, že by ztracené cti opět byli nabyli. A však tak sobě nepočínají, kdož opravdu Pána Boha milují. Ti nejenom že se každého chvalného slova chrání, a že sobě ve cti nelibují, nýbrž rmoutí se z toho, že je druzí chválí, a radují se z toho že ostatní lidé o nich špatně smýšlejí a si jich neváží.

4. Nad míru pravdiva jsou slova, která říkával sv. František z Assisi: „Jen za

tolik stojím, zač Bůh mne cení.“ Co nám to prospívá, že nás lidé cti a sobě váží, jestliže u Pána Boha nemáme ceny a jestliže námi opovrhuje? Naproti tomu, co nám záleží na tom, opovrhuje-li námi svět, jsme-li jenom Pánu Bohu drahými a milými. Svátý Augustin dí: Jako nás nezbavuje trestu za zlé skutky, kdo nás chválí, tak nám neodnímá zásluh skutků dobrých, kdo nás haní. Zda-li nám mohou škoditi tvorové, praví sv. Teresie, že nás obviňují a nás zlehčují, jsme-li před Pánem Bohem vzácnými a neúhonnými? Svátí sobě přejí nejvíce, aby žili v zátíší, aby byli světu neznámi a ztraceni. Zda-li pak se nám děje křivda, praví sv. Frant. Sal., jestliže kdo o nás špatně smýšlí? Zda-li každý z nás nemá o sobě špatně smýšleti? A víme-li, že jsme zlými. jak pak bychom mohli chtít, aby druzí nás za dobré považovali.

5. O jakých výhod poskytuje skrytý život těm, kdož ze srdce milovati chtějí Ježíše Krista! Jest on nám sám příkladem skrytého života, neboť třicet let žil v zátíší a pracoval v dílně tesařské. Za tou příčinou se svátí utíkali na poušť a do jeskyní, aby se vyhnuli každé cti světské. Sv. Vincenc Paulánský tvrdíval, že touha

ukázati se před světem, aby nás lidé vychvalovali, naše chování velebili, a vše, co konáme, schvalovali, jako bychom divy činili, jest zlo, které působí, že na Pána Boha zapomináme a všechny naše sebe světější skutky poskvřňujeme i svému prospěchu v duchovním životě tím nejvíce jsme na překážku.

6. Chce-li kdo tedy prospívati láskou ku Kristu Ježíši, ať umrtvuje v sobě lásku ku své vlastní cti. Ale jak pak máme svou vlastní ctižádost umrtvovati? Tomu nás učí sv. Maří Magdalena z Pazzis dokládajíc: Život naší ctižádosti záleží v tom, aby nás všickni lidé ctili, o nás dobře smýšleli; smrt naší ctižádosti jest tedy ta, žíti v zátíší, aby o nás nikdo nevěděl. Dokud kdo nedospěje k této smrti, nikdy nebude pravým služebníkem Božím.

7. Chceme-li se tedy Pánu Bohu líbiti, sluší nám bdíti nad touhou před lidmi se ukazovati a jim se zalíbiti. Především však hledme udusiti touhu jiným panovati a vládnouti. Sv. Teresie říkala, že raději chce, aby klášter se všemi sestrami shořel, než aby se do něho vloudila tato prokletá ctižádostivost. Taktéž sobě právala, kdyby měla býti v jejím klášteře některá řehol-

nice, která by bažila po důstojnosti býti představenou kláštera, aby byla vyhnána, neb na vždy někde uzavřena. Sv. Maří Magdalena z Pazzis říkávala: Osoba duchovní hledati má čest v tom, aby byla poslední mezi všemi, a aby se bála, by jí před jinými přednost dána byla. Kdo miluje Pána Boha, má hledati čest v tom, aby všechny ostatní v pokoře předstihnul dle slov sv. Pavla: V pokoře jedni druhých za jvyšší nežli sami sebe držíce (Filip. 2, 3.). Slovem kdo miluje Boha, nemá ničeho hledati, leč Boha.

Vroucí vzdechy.

O můj Ježíši, uděl mi pravou ctižálost Tobě se zalíbiti, a učiň, abych na všechny tvory i sám na sebe zapomínal. Co by mně to pomohlo, kdyby mne každý ctil a sobě vážil, a však Ty s mne nemiloval, jediná láska srdce mého. O můj Ježíši, Ty Jsi přišel na svět, abys Sobě získal naše srdce. Neobětují-li já Tobě své srdce, vezmi si je sám, naplň je láskou svou a nedopouštěj, abych se kdy od Tebe více odloučil. Dříve od Tebe vzdaloval jsem se, a však nyní poznávám ono zlo, které jsem

spáchal, a z celého srdce nenávidím; nic mne tak nebolí, jako když si vzpomenu, že jsem Tebe tak často hněvával. Těší mne to vědomí, že Jsi nekonečná dobrota, a že neopovrhneš hříšníkem, Tebe milujícím. O můj milý Vykupiteli, o nejsladší lásko srdce mého, dříve jsem Tebou opovrhoval, ale nyní Tě miluji více nežli sebe samého. Tobě se všecek obětuji, a nežádám ničeho jiného, leč Tebe milovati a Tobě se líbiti. Toť budiž mou ctižádostí, račiž ji jenom ve mně rozmnožiti a znič ve mně touhu po zemských statcích. Tys příliš Toho hoden, abych Tě miloval, a příliš jsem Tobě také zavázán Tebe milovati. — Ejhle zde jsem, všecek chci býti Tvůj a trpěti, cokoli se Tobě líbí, jenž Jsi z lásky ke mně umřel bolestnou smrtí kříže Ty mne chceš svatým míti a můžeš mne svatým učiniti; to doufám od Tebe. Též spolehám na Tvou ochranu, o mocná matko Boží, Maria Panno.

Hlava jedenáctá.

Láska nehledá, co jejího jest. Kdo miluje Ježíše Krista, odluč se ode všeho stvoření.

1. Kdo chce milovati Ježíše Krista z celého srdce svého, musí srdce své ode všeho odloučiti, co není Bohem, nýbrž samoláskou, to jest, nesmí hledati sebe sama, nýbrž jenom to, co se Bohu líbí. Toť jest ono přikázání, které nám Bůh ukládá slovy: Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého (Mat. 22, 37.). Abychom Pána Boha milovali z celého srdce svého, k tomu je třeba dvou věcí: předně zapuditi z něho každou smyslnou žádost, a za druhé naplniti je svatou láskou. Protož nemůže ono srdce, ve kterém smyslná žádost přebývá, zcela Pánu Bohu náležeti. Sv. Filip Neri říkával, že jakou láskou lneme k nějakému stvoření, že o tutéž lásku Pána Boha olupu-

jeme. Jak pak medle lze srdce od každé smyslné lásky očistiti? Když se umrtvujeme a od světských věcí odlučujeme. Mnozí bēdují nad tím, že Pána Boha hledají, a že jej přece nenalezají. Ať slyší výrok sv. Teresie: odluč srdce své ode tvorů a hledej Pána Boha, pak jej zajisté nalezneš.

2. Jsouť někteří na omylu, že chtějí býti svatými, ale po svém způsobu: chtějí milovati Ježíše, ale pokud se jim líbí, aniž chtějí vzdáti se svých žádostí, jako na př. marnivosti v oděvu, labužnictví; milují Pána Boha, a však neobdrží-li toho neb onoho úřadu, žijí v nespokojenosti. Dotkne-li se jich kdo na cti, rozpalují se hněvem: nevyzdraví-li se z té neb oné nemoci, jsou netrpělivými. Milují Pána Boha, a však při tom také chovají v srdci lásku k bohatství, k světským hodnostem, k marnivosti, aby byli považováni za vznešené, za vzdělané a za moudřejší, nežli ostatní. Tací oddávají se sice modlitbě, chodí k stolu Páně, ale že v sobě chovají srdce, které jest plno světských žádostí, málo jim to všecko prospívá. K takovým Pán Bůh nechce ani mluvíti, věda dobře, že by každé slovo marno bylo, jak se o tom jedenkrátě pronesl svatě Teresii: Tak rád bych s mnohými dušemi

mluvil, ale svět tolik hluku v srdcích jejich působí, že mého hlasu slyšeti nemohou; ó kdyby se jen poněkud od světa odloučiti chtěly. — Kdo tedy má srdce světskými žádostmi zaneseno, není schopen, aby slyšel hlas Boží, k němu mluvící. A však každý jest nešťasten, kdo má přichylné srdce k těmto pozemským žádostem, neboť velmi snadno dospěje k tomu, že nebude milovati Ježíše Krista: a aby neztratil těchto pomíjejících vezdejších statků, ztratí na věky Boha, neskončenou dobrotu. Sv. Teresie říkala: Jest spravedливо, aby, kdož lpí na statcích pomíjejících, též s nimi zahynul

3. Sv. Augustin píše, že císař Tiberius žádal na senátu římském, aby mezi své bohy také Ježíše Krista vřadil, ale senát nečinil toho, předstíraje, že jest Bohem pyšným, který chce jen sám ctěn býti, a že žádného soka vedle sebe netrpí. — A v skutku jest tomu tak; Pán Bůh chce, abychom Jeho sama a jedině ctili a milovali, ne sice z pýchy, nýbrž že toho zasluhuje, a pak pro onu lásku, kterou k nám chová. Poněvadž nás velice miluje, chce všecku naši lásku; a proto jest žárliv, nechce žádného viděti, aby se také účast-

nil našeho srdce, kteréž On sám jediný míti chce. Ježíš jest žárliv, praví sv. Jeroným, a tudíž nechce, abychom něco jiného milovali, mimo Něho. A kdykoli vidí, že některý jiný předmět se účastňuje našeho srdce, již jest v jistém ohledu žárliv na to, jak sv. apoštol Jakub píše, poněvadž nechce míti soka v lásce a chce býti sám milován. Což mníte, že nadarmo dí písmo: Zdali k závisti žádá duch, kterýž přebývá ve vás (Jak. 4, 5.). Bůh vychvaluje v Písni Šalomounově nevěstu svou takto: Zahrada zamčená jsi, sestro, choti má (Píseň Šal. 4, 12.). Nazývá zamčenou zahradou, že duše Pánu Bohu zasnoubená uzavírá srdce své každé světské lásce, aby v něm jenom lásku k Ježíši Kristu zachovala. A snad by nebyl Ježíš vši naši lásky hoden? O zajisté v hojně míře zasluhuje jí pro svou dobrotu a pro lásku, kterou k nám chová. Toť dobře pochopovali svatí a světice Boží, a protož říkával sv. František Sal.: Kdybych věděl v srdci mém jen o jediné žilce, která Pánu Bohu nepřináleží okamžitě bych ji vytrhl.

4. David přával sobě míti křídla jako holubice, on si totiž přál čisté, vši světské lásky prosté srdce, aby mohl k Pánu Bohu

zalétati a v něm odpočinouti. O bych měl křídla jako holubice letěl bych a odpočinul bych (Žalm 54, 7.)! Mnohé duše rády by viděly se zbaveny všech světských žádostí, a velice by prospívaly svatosti, kdyby se od každé věci světské odloučily, ale že chovají v srdci svém jisté, malé, nepatrné nezřízené náklonnosti, a nečiní sobě násilí jich se sprostiti, trvají vždy a sténají ve své bídě, aniž dosti málo ve ctnosti pokračují. Sv. Jan z Kříže říkával: Duše, která jest přichylná srdcem i k sebe nepatrnější věci, a byť i mnohými ctnostmi se skvěla, přece nikdy nedospěje k dokonalému spojení s Pánem Bohem, poněvadž málo na tom záleží, zdali je pták uvázán silným provázkem, či jenom nití. Je-li jenom nití uvázán, zůstane upoután a nebude moci létati, dokavade ji nepřetrhne. Je to politování hodno, viděti mnohé zbožné, ctnostné duše a omilostněné, že nemohou s Pánem Bohem úplně se spojití, poněvadž nemají odvahy přerušiti mnohou nepatrnou přichylnost, k čemu se jenom rázné vůle žádá, aby nit byla přetrhnuta. Tím by zajisté duše zbavena jsouc vši světské a smyslné lásky, hojných milostí od Pána Boha nabyla.

5. Kdo chce, aby Pán Bůh byl zcela jeho, musí i sám Pánu Bohu se všecek zasvětit. Můj milý jest můj, ale já jsem jeho (Píseň Šal. 2, 15.). Můj milý mně všecek se dal, i já jemu zúplna se odevzdám. Ježíš Kristus chce z lásky, kterou k nám chová, také všecku naši lásku; nemá-li jí, není nikdy spokojen. Protož psala sv. Teresie představené svého kláštera: Poněvadž máš duše na starosti, hled' tedy především k tomu, aby srdce svá docela ode tvorů odtrhly, nebo jsou nevěsty zasvěceny žárlivému králi, kterýž chce, aby i na sebe samy zapomněly. Sv. Maří Magdalena z Pazzis vzala novičce jedné modlitební knihu za tou příčinou, že měla k ní velkou příchýlnost. Jsouť duše, které rozjímají, nejsv. Svátost oltářní navštěvují, ji přijímají, a přece buďto málo aneb zcela v dokonalosti křesťanské neprospívají, že mají srdce pozemských náklonností plno; a setrvají-li v tomto stavu, budou nejenom bídnými, nýbrž octnou se i v nebezpečenství všecko ztratiti.

6. Prosme tedy Pána Boha se žalmistou Páně, aby srdce naše od každé pozemské náklonnosti očistil: Srdce čisté stvoř ve mně Bože (Žalm 50, 12.), jinak nebude

Pánu Bohu nikdy dokonce náležeti. Dávám nám Pán Bůh na srozuměnou, že nemůžeme býti jeho učenníky pravými, jestliže všeho na světě se neodřekneme. Tak tedy každý, kdo se neodřekne všech věcí, kterými vládne, nemůže býti mým učeníkem (Luk. 14, 33.). Protož staří poustevníci každého mládence, který se hlásil, aby přijat byl do jejich sboru, takto se tázali: přinášíš srdce prázdnou, aby je Duch svatý naplniti mohl? — Totéž pravil Pán Bůh sv. Gertrudě, když Její prosila, aby jí oznámil svou svatou vůli, co od ní žádá: Jiného od tebe nežádám, leč srdce tvorů prázdné. Sluší tudíž s opravdovou a rozhodnou myslí k Pánu Bohu takto mluvíti: O Pane, Ty mi budiž nade všecko, nad zdraví, bohatství, důstojnost, čest a chválu, nad vědomosti, útěchu, přání a žádosti mé, i také nad Tvé milosti, i nad dary, které bych od Tebe obdržeti mohl. Slovem Tobě dávám přednost, především, co Ty nejsi, o Bože. I kdyby Si mi sebe vzácnější dar udělil, o Bože můj, mimo Tebe nic mne neuspokojí, Tebe sám žádám a nic jiného více.

7. Do srdce všech pozemských náklonností prázdného ihned vlévá se láska Boží a naplňuje je. Sv. Teresie říkala:

Odstraň zlé příležitosti a rychle povznese se duše k milování Pána Boha. A v skutku, poněvadž duše nemůže žíti, aby nemilovala, buďto musí milovati Stvořitele, aneb tvory; nemiluje-li tvorů, zajisté bude milovati Stvořitele. Slovem sluší se zřici všeho, a bychom všecko získali. Všecko za všecko praví sv. Tomáš Kempenský. Dokavade, sv. Teresie chovala jistou, ačkoli čistou, náklonnost ku svému příbuznému, nenáležela úplně Pánu Bohu; ale jakmile se odvážila, aby i této náklonnosti se zřekla, ihned zasluhovala toho, že Ježíš Kristus k ní takto mluvil: Terezie, nyní když ty jsi zcela mou, jsem i Já všecek tvým. Jestli srdce příliš nedostatečno, aby milovalo dokonale tohoto Boha milostného a neskonale lásky nejhodnějšího. A my bychom chtěli toto srdce ještě rozdělovati mezi tvory a Pána Boha? Ctihodný Ludvík z Fonte styděl se říkati k Pánu Bohu: Pane, miluji Tě nade všecko, více nežli všecko bohatství, čest a své příbuzné; poněvadž se mu zdálo, jako by k Pánu Bohu řekl: Pane, miluji Tě více nežli plevu, prach a povrhel zemský.

8. Prorok Jeremiáš praví: Dobrý jest Hospodin duši, hledající Jeho (Pláč Jer.

3, 25.). Tím vyrozumívá se ona duše, která jenom Pána Boha hledá.

O té šťastné ztráty, o toho šťastného zisku, ztratiti pozemské statky, které srdce neuspokojí a brzy zanikají, a získati nejvyšší věčné dobro, totiž Pána Boha! Vypravuje se o nábožném poustevníku, že jej kdysi v hustém a pustém lese kníže přepadl. Kníže vida jej, an se právě v pustém lese prochází, tázal se milého poustevníka, kdo jest a co zde dělá? Ale též poustevník táže se ho: Pane, co pak vy zde děláte v této pustině? I odpověděl jemu kníže, řka: Ja zde honím zvěř. A já, pravil poustevník, činím honbu na Pána Boha, a šel dále svou cestou. Toť má býti též naší jedinou myšlénkou na tomto světě, jediným úmyslem, abychom hledali Pána Boha, Jej milovali a jeho svatou vůli plnili, zapuzující ze svého srdce každou náklonnost ku tvorům. A jestliže nás které stvoření láká a do srdce našeho se vlouditi chce, zapuďme je slovy rozhodnými: Z lásky k Ježíši Kristu odříkám se světa i vši nádhery jeho. A čím pak jest také všecka důstojnost a nádhera světská, ne-li dýmem, mrvou, marností, která v hodině smrti v niveč se rozplyne? Blahoslavený, kdo může říci: O můj

Ježíši, z lásky k Tobě jsem všecko opustil, Ty jsi jedinou mou láskou, Ty sám mne uspokojíš.

9. O jakmile láska Boží zcela duši zaujme a uchvátí, již sama od sebe (to jest vždy s milostí Boží) zprošťuje se duše všech pozemských statků, které by jí mšhly býti závadou, by docela Pánu Bohu přináležela. Sv. František Sal. říkával, že ihned všechno náčiní oknem lidé vyhazují, dávajíce tím na rozum naprosto že, jakmile se duše Bohu oddá, že pak sama od sebe se zprošťuje vší pozemské náklonnosti, aniž ji k tomu kazatel neb zpovědník povzbuzuje. P. Segneri mladší říkával, že láska Boží jest milým loupežníkem, nás snadno o všecko připravujícím, abychom ničeho více neměli, leč samého Pána Boha. Jistý bohatec odříkal se jedenkrát z lásky ku Ježíši Kristu všech svých statků a zasvětil se dobrovolné chudobě. Jeho přítel vida to, tázal se ho, co jej do takové chudoby přivedlo? Měl právě evangelium, vytáhnul je a ukázal mu tuto knížku řka: Vidiš, totoť jest, co mne o všechu mé statky připravilo. Dal-li by člověk všecken statek domu svého za milování, jako ničím pohrdne jím (Píseň Šal. 7. 8.). Kdykoli du-

še se vši svou láskou jenom na Pána Boha myslí a Pánem Bohem se zanaší, pak opovrhne vším bohatstvím, zábavou, důstojností, ano i žezlem i korunou, jediné pro Pána Boha vzdychá a sténá, vždy sobě opakuje slova: Pane Bože můj, jediné Tebe chci a ničeho více. Sv. František Sal. píše takto: Čistá láska k Pánu Bohu stráví vše, co v nás není Božeho a přeměňuje vše v lásku; neboť vše, co z lásky k Pánu Bohu se činí, láskou jest.

10. Nevěsta v Písni Šalomounově praví: Uvedl mne do sklepa vinného a spořádal ve mně lásku (2, 4.). Tímto vinným sklepem, píše sv. Teresie, vyrozumívá se Božská láska, kteráž, jakmile zaujme srdce, je v takové míře opojí, že zapomíná všeho stvoření. Opojený jest jako mrtvý, ničeho necítí, nevidí, neslyší a nemluví. A právě tak opojená bývá i duše láskou Boží, a nemajíc smyslu pro svět na nic jiného nemyslí, leč na Pána Boha, ničeho nechce, leč Pána Boha, jenom pro Pána Boha chce pracovati, jej milovati a Jemu se zalíbiti. Protož Pán Bůh v Písni Šalomounově nařizuje, aby žádný jeho milou ze spánku neprobouzel. Nebuďte a ze sna nevyrážejte (mé) milé (Píseň Šal. 2. 7.). Tímto bla-

ženým spánkem, ze kterého se radují duše Ježíši Kristu zasnoubené, praví sv. Basilius, nevyrozumívá se nic jiného, leč hrdinné a dobrovolné zapomenutí všech pozemských tvorů, abychom jenom na Pána Boha pamatovali a mohli zvolati se sv. Františkem: Pán Bůh můj a mé všecko. Pane Bože můj, co jsou bohatství, důstojnosti, ve zdejší statky? Ty Jsi mé všecko, Tys mé jediné dobro. Sv. Tomáš Kempenský píše: Pán Bůh můj a mé všecko. O sladká to slova: Pán Bůh můj, mé všecko. Tomu kdo rozumí, dosti jest řečeno: ale tomu, kdo miluje, milo jest často totéž opakovati: Pane Bože můj a mé všecko, Pane Bože můj a mé všecko.

11. Chceme-li tudíž k dokonalé spojbě s Pánem Bohem dospěti, jest nám nutno zcela se ode tvorů odloučiti. A abychom to zřejměji vytkli, sluší nám především se zřici vši nezřízené přichylnosti k příbuzným. Jde-li kdo ke mně a nemá v nenávisti otce svého i matere i ženy i synův i bratří i sester a ještě i života svého, nemůže býti mým učeníkem (Luk. 13, 26.). — A nač tuto nenávist k příbuzným? Ponevadž často v tom, co se týká našeho duchovního prospěchu, nemíváme větších ne-

přátel nad své příbuzné: Nepřátelé člověka (jsou) domácí jeho (Mat. 10, 36.). Svatý Karel Borromejský vyznal, že, kdykoli navštívil své příbuzné, že se vždy navrátil jako ochablý na duchu. A. P. Antonín Mendoza jsa jedenkráté tázán, proč nechce navštívití svých příbuzných, odpověděl: Poněvadž vím ze zkušenosti, že řeholníci na své zbožnosti nikdež neutrpí větší zkázy, než v domě svých příbuzných. *)

12. Jde-li nám o to, abychom sobě vyvolili nějaký stav, jest jisto, jak sv. Tomáš Aquinský učí, že nejsme povinni rodičů svých poslouchati.***) Má-li některý jinoch povolání k řeholnímu stavu, a rodiče mu v tom zbraňují, jest povinen

*) Budiž zde podotčeno, že sv. Alfons mluví jenom o řeholních osobách, které Pánu Bohu svými sliby zcela se zasvětily a slovy sv. evangelia, naráží jenom na řeholníky. Ostatně mluví sv. Alfons jen o nezřízené lásce k příbuzným, a tudíž nepřící se jeho učení ani slovům Ježíše Krista, ani přirozenému zákonu, který nám zase na jiném místě přikazuje, abychom rodiče své milovali.

***) Jak vysvítá, mluví sv. Alfons zvláště o stavu manželském a duchovním, neboť sv. Tomáš Aquinský jmenuje jenom tyto dva stavy vlastně stavy, poněvadž trvají po celý život.

Pána Boha poslouchati a nikoliv rodičů svých, kteří jenom ku svému osobnímu zisku hledí, jak týž sv. Tomáš Aquinský praví, a našemu duchovnímu blahu se protivují. S ním též sv. Bernard se srovnává, dokládaje, aby dítky své jenom doma k svému užitku podržeti mohli, raději tím se spokojí, aby dítky jejich zahynuly.

13. Jest podivno, jak v tomto ohledu mnozí otcové a matky, ač jinak hohabojnými jsou, náruživostí zaslepeni jsouce, všemožně o to usílují a pracují, aby povolání syna svého, který chce býti řeholníkem, překazili, což (vyjímaje některý řídký případ) bez těžkého hříchu omluveno býti nemůže. Mnohý však namítne: což nemůže býti onen mladík spasen, nestane-li se řeholníkem? což tedy všickni, kteří zůstanou ve světě, zahynou? K tomu odpovídám: ti, kdož od Pána Boha k řeholnímu stavu povoláni nejsou, i ve světě spásy dojdou, zachovávají-li povinnosti svého stavu; a však kdož povoláni jsou a hlasu Božího neuposlechnou, mohou sice spásy dojíti, ale s velikou obtíží, poněvadž nebude jim se dostávatí oné zvláštní milosti, kterou jim Pán Bůh v stavu řeholním připravil a bez kteréžto nelze spasenu býti.

Bohoslovec Habert tvrdí, že kdo jest neposlušen povolání od Pána Boha, že jest v církvi jako vymknutý úd ze své koleje, který velmi těžce své povinnosti koná a spásy dochází. A konečně dokládá: ačkoliv, všeobecně mluveno, spasen býti může, přece velmi těžce zabočuje na pravou cestu a uchopuje se prostředků ku své spáse.

14. Ludvík z Granady přirovnává volbu stavu s hlavním kolem v hodinách. Je-li v hodinách hlavní kolo vyšínuto aneb poroucháno, všechna ostatní kolečka se zastaví; — tak je to i s naší spásou — chybeno-li ve volbě povolání, bývá veškeren život pln zmatků. O jak mnozí ubozí mladíci, jinochové, jenom k vůli rodičům ztratili své povolání, nešťastně dokonali život svůj, ano sami byli na záhubu své rodině! — Jinoch jeden vzdal se duchovního stavu otci k vůli, a však když potom mezi nimi vznikla hádka a rozepře, zavraždil vlastní rukou svého otce svého a sám jako zločinec zemřel. Jiný zase byl již v semináři, byl od Pána Boha povolán, aby světa se odřekl; nedbaje však tohoto povolání, zanedbával též všech pobožností v semináři obvyklých, oddal se nemravnému životu a když jedenkráte v noci právě vy-

cházel z domu nemravné ženštiny, byl proboden od svého soka. Rychle voláno o kněžskou pomoc, — ale již bylo pozdě. — A takových příkladů mohl bych mnoho ještě uvést.

15. Než vraťme se k věci samé! — Sv. Tomáš Aq. napomíná ty, kdož jsou povoláni k dokonalejšímu životu, aby o tom se svými rodiči se neradili, poněvadž v této věci bývají nepřátely dle slov Kristových: „Nepřátelé člověka domácí jeho.“ (Mat. 10, 36.). A nejsou-li synové vázáni se svými rodiči se raditi o povolání k řeholnímu stavu, tím méně jsou nuceni, aby čekali na jich dovolení aneb dokonce za to prosili, zvláště mohou-li dostatečně předvidati, že by jim toho beze všeho práva odepřeli aneb jim v povolání závadní byli. Sv. Tomáš Aq., sv. Petr z Alkantary, sv. František Xav., sv. Ludvík Beltrando a mnozí jiní vstoupili do řehole bez vědomí svých rodičů.

16. Mimo to sluší pamatovati, že jako kdo v nebezpečnosti své záhuby se vydává, opouští-li k vůli rodičům své povolání, podobné oproti tomu vydává v nebezpečnosti svou spásu, vstupuje-li do stavu kněžského, aby rodičů svých nezarmoutil, nedbaje toho, že ho Pán Bůh do něho nevolá. Tři

jsou známky, po nichž pravé povolání k stavu tak vznešenému poznati lze, totiž: vědomosti, čistý úmysl jenom Pána Boha hledati a neúhonné mravy. Co však zvláště neúhonných mravů se týče, nařídil sněm Tridentský biskupům, aby neudělovali svěcení leč těm, kteréž byli zkusili, že jsou neúhonných mravů. „Podjahnové a jahnové ať jsou na kněžství svěceni, kteří mají dobré svědectví a v nižších svěceních byli zkušeni.“ — A tak již dříve bylo ustanoveno v jiném výnosu: „Žádný nebudíž svěcen, leč byl zkušeni!“ Ač těmi slovy nejdříve a především se vyrozumívá ona zevnější zkouška, které čekatel u svého biskupa podrobiti se nucen jest, nicméně není pochybnosti, že sněm Tridentský mimo tuto zevnější zkoušku žádá též vnitřní hodnoty, mravů, neúhonnosti, schopnosti, bez kteréž by ona zevnitřní byla jenom klamem. V 12. hlavě sedění 23. vyjádřil se zřejmě sněm Tridentský: „Nechť vědí biskupové, že k těm svěcením mají bráni býti hodní toliko a jichž stáří zkoumáno jest.“ Známo též, že nařídil sněm ten, aby tato hodnost čekatelova zkoumána byla v jednotlivém mezidobí každého svěcení: „aby se stářím života hodnota a větší vědomosti vzrostly.“ —

17. Sv. Tomáš udává toho příčinu, ježto svěcenec každým svatým řádem blíží se oné vznešené důstojnosti, aby sloužil Ježíši Kristu v nejsvětější Svátosti oltářní, z čehož pak světec dokazuje, že svatosť kněze převyšovati má svatosť řeholníkovu: „Poněvadž sv. řádem svěcenec uschopněn bývá ku nejdůstojnějším službám, kterými samému Kristu slouží v nejsvětější Svátosti oltářní, k čemuž vyžaduje se větší svatosti kněze světského než řeholního.“ K tomu dodává, že nemluví o těch, kdo již vysvěceni jsou, jako spíše o svěcencích; dokládá, že svatí řádové již napřed svatosti vyžadují. — Slovo „vyžadují“ v sobě obnáší: aby svěcenec byl již dříve svatým, nežli na kněžství vysvěcen jest, a pak naznačuje rozdíl mezi stavem řeholním a stavem kněžským. — V stavu řeholním očisťuje se každý od svých zlých návyků, ale aby kdo byl vysvěcen na kněze, má již dříve očistěn býti svatým životem. Slyšme slova sv. Tomáše Aquinského: „Svatí řádové vyhledávají svatosti, ale řeholní stav jest přípravou k svatosti; odtud břímě řádů vložiti jest na stěny svatosti již vysušené; a však břímě stavu řeholního vysušuje stěny, to jest: lidi od náklon-

nosti k chybám;“ a na jiném místě dítýž světec: „jako ti, kdož svěcení přijímají, nad lidem ustanoveni jsou stupněm svatého řádu, tak i vyššími ať jsou zásluhou svatosti.“ — Této zásluhy vyhledává světec před vysvěcením a praví, že není pouze svěcenci potřebna, aby důstojně své povinnosti kněžské konal, nýbrž aby též hoden byl vřaděnu býti mezi služebníky Ježíše Krista: „A proto napřed již vyžaduje se milosti, která by dostačila aby svěcenec hodně byl přijat v lid Krista.“ Konečně dokládá: „A však uděluje se při samém přijetí svěcení větší dar milosti, kterým k vyšším věcem dospěti schopné, mi by se stali.“ — Těmi slovy osvědčují že milost svátosti, která se uděluje, nejenom užitečna, nýbrž že poskytuje světcovi výdatnější pomoci a činí jej schopna, všech zásluh sobě vydobyti a získati.

18. Ve své mravouce jsem o tom předmětu obšírněji rozmlouval a odůvodnil jsem, že ti, kdož se uchopují některého svatého řádu, aniž byli zkušeni v ctnostném životě, nemohou z těžkého hříchu vymluveni býti, poněvadž vstupují na stupeň tak vznesený bez svatého povolání; aniž může se tvrditi, že by byl kdo od Pána Boha povolán, kdož vstupuje do kněžského stavu,

a dříve se nebyl zprostil jakéhokoli hříšného návyku, zvláště byl-li návyk ten proti svaté čistotě. Takový může sice býti schopen, aby právě v tu dobu byl rozřešen ve svátosti svatého pokání, je-li dostatečně připraven a má-li pravou lítost; nicméně jest neschopen v tomto stavu přijati vyšší svěcení, ku kterémuž mimo to ctnostného života potřebí jest, aby již po delší čas neúhonnost mravů svých osvědčil; jinak, jak sv. Anselm tvrdí, dopouští se těžkého hříchu, dílem pro onu smělou odvalu, kterou bez povolání do stavu kněžského se vtírá, dílem pro ono velké nebezpečení své záhuby, v kterou se v tomto případě vydává, jak o tom biskup Abelly se vyjadřuje: „Kdo vědomě, bez jakékoliv známky Božího povolání v kněžství by se vetřel, beze vší pochybnosti sebe sama v zřejmé nebezpečení spásy své by uvrhl.“ — Taktéž píše Soto, mluvě o svátosti svěcení kněžstva, a dokládá, že svatost jest svěcení potřebna a zřejmě nařizena: „Jakkoliv mravů neúhonnost není podstatou svátosti, přece z rozkazu Božího nejvíce jest potřebna. . . . A však co o schopnosti těch, kteří svatými řády posvěcení býti mají, se stanoví, není ono hlavní pravidlo, kte-

rého v přijetí jakékoliv svátosti se požaduje, aby svátostná milost zkázy nevzala: neboť ježto k svátosti řádu člověk nejen milost přijímá, nýbrž i k vznešenějšímu stupni dosahuje, požaduje se při něm mravů počestnost a ctností jasnost.“ Tak též píše Tomáš Sanchez — Holzman a jiní vážní bohoslovci jsou toho mínění, tak že to není učení jednotlivého bohoslovce, nýbrž jest to všeobecná domněnka, zakládající se na učení sv. Tomáše.

19. V takovém případě hřeší těžce svěcenec, jestliže nevede dříve již mravný život a přece chce vysvěcen býti; ale též biskup hřeší, že jej světi, aniž se přesvědčiti mravně hleděl, jak mu to povinnost káže, zdali svěcenec též v skutku neúhonných mravů jest. — Též zpovědník těžce hřeší, že rozhřešuje svěcence, který trvá ve zlém zvyku, aniž byl dříve již po delší čas vedl mravný život a přece se vysvětití dává. Též i rodiče hřeší, že, znajíce nemravný život synů svých, je nutí, aby vysvětití se dali, a to sice za tím účelem, by jim podporou byli. A však Kristus Pán neustanovil stavu kněžského proto, aby jim mnozí podpory nabývali, nýbrž pro čest a

slávu Boží a pro spásu duší. Někteří sice domnívají se, jakoby stav kněžský byl čestným a výnosným úřadem aneb řemeslem, ale velice se mýlí; a protož, naléhají-li rodiče na biskupa, aby světil jejich syna, který nemá náležitých vědomostí aneb jest nemravný, předstírajíce, že podpory potřebují a že by nevěděli co sobě počítí, k takové prosbě ať biskup takto odpoví: „O nikoliv, synu můj, stav kněžský není proto, abys podporoval chudé rodiče nýbrž jest pro spásu a blaho Církve.“ Jest nucen jim toho odeprítí a prosby jejich nedbati, poněvadž bývají tací nehodní jinochové napotom záhubou nejenom rodičům svým. nýbrž veškerému příbuzenstvu a mnohým krajinám.

20. Co pak se týče těch hněží, kteří žijí ve vlastním domě, *) kdyby je rodiče k tomu míti chtěli, aby se nezanášeli povinnostmi svého povolání, ale raději, jak by hojnými příjmy své rodině přispěli, těm ať každý odpoví slovy. kterými Kristus Pán Marii Panně odvětil: „Zdaliž jste nevěděli, že já v těch věcech, které jsou Otce mého, musím býti?“ (Luk. 2, 49.). —

*) Sv. Alfons míní zde obyčej ve Vlaších.

Ať odpoví každý: Já jsem knězem, mou povinností není, abych sobě peníze nashromáždžoval a po cti bažil, aniž se zanášel domácím hospodářstvím, nýbrž mou povinností jest v zátiší žiti, modliti se, studovati a o spáse duší pracovati. — A potřebují-li rodiče v skutku nějaké podpory, ať je podporuje, pokud může a v takové míře, aby se to srovnávalo s jeho hlavním účelem, totiž: se spásou své vlastní duše a svých bližních.

21. Mimo to, kdo chce Pánu Bohu zcela přináležeti, ať opovrhne vši světskou ctí a slávou. O jak mnozí se vzdalují od Boha pro tuto proklatou čest a ubíhají v záhubu. Na př. slyší-li mluviti o svých chybách, — čeho všeho nepodnikají, aby se ospravedlnili a každého přesvědčili, že jest to vše samá lež a pomluva? — Vykonnají-li co dobrého, přejou sobě, aby to všude známo bylo, každý aby o tom věděl a je za to chválil. A však tak svatí sobě nepočínají; ti sobě přejí, aby každý věděl a znal jejich chyby, aby je každý považoval za ony bídničky, za které sami sebe považují; oproti tomu vykonají-li nějakou ctnost, přejí sobě, by to jenom Pánu Bohu povědomo bylo, Jemužto samému

zalibiti se hledí, a protož velice milují život v zátiší a skrytý, pamětlivi jsouce slov Kristových: „Ale ty, když almužnu dáváš, nevěz levice tvá, co činí pravice tvá. — Ale ty, když se modlíš, vejdi do pokojíka svého, a zavra dvěře, modli se Otci svému v skrytě.“ (Mat. 6, 3 a 6).

22. Především však sluší nám, abychom sami od sebe se odloučili, to jest: od své vlastní vůle. Kdo sebe sama přemáhá, snadno přemůže i vše ostatní, co by mu bylo protivno. —

Přemáhej sebe sama! Toť bylo ono napomenutí, které dával všem sv. František Xaverský. A Ježíš Kristus praví: „Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám!“ (Mat. 16, 24.). V těchto slovech jest všecko zahrnuto, co nám činiti jest, abychom svatými se stali, sebe zapíratí a vůli své nehověti. „Po žádostech svých nechoď a od vůle své odvracuj se,“ (Sir. 18, 30.), napomíná Duch svatý. Toť jest největší milostí, kterou nám Bůh udělití může, sebe sama zapříti, své vlastní vůle se zříci. Sv. Bernard praví, že bez svévole nebylo by pekla, mimo to dokládá, že svévole veliké jest zlo, kteréž působí, že i skutky dobré nedostatečnými se stá-

vají. Tak, kdyby na př. někdo chtěl nějaký kající skutek vykonati, buďto se postiti aneb se bičovati proti poslušnosti, zajisté bylo by mrtvení takové, konané z popudu své vůle, Pánu Bohu nemilé; ba nešťasten, kdo jest otrokem svévole! Toužiti bude po mnohých věcech, kterých se mu nedostane, nad to bude mu mnoho nepříjemných věcí snášeti a trpěti.

„Odkud jsou bojové a svárové mezi vámi? Zda-li ne právě z žádostí vašich, které bojují v údech vašich? Žádáte a nemáte.“ (Jak. 4, 1. a 2.).

První boj vzniká z žádosti těla; odstraňme příležitost, držme oči své na uzdě, poručme se do ochrany Boží, a nebude více boje. Druhý boj jest nám podnikati s žádostí po bohatství. Milujmež chudobu a zanikne každý boj. —

Třetí boj vzniká ze ctižádosti; milujme pokoru, žijme v zátiší, a veta jest po boji.

Čtvrtým a nejobtížnějším bojem hrozí nám vlastní naše vůle; odevzdejme se ve všem do vůle Boží. — a boj jest ukončen.

Vidíme-li někoho, že jest nepokojen, věřme, že příčinou této nespokojenosti jest že nemohl svou vlastní vůlí vykonati.

Spasitel sám stěžoval si jedenkráte

sv. Maří Magdaleně z Pazzis, řka: „Jisté duše přejou sobě mého ducha, ale jak se jim to právě líbí, a protož jsou neschopny, aby jej přijaly.“

23. Milujme tedy Pána Boha, ale jak se jemu líbí, a nikoliv dle vůle své! Pán Bůh chce, aby duše ode všeho se odloučila, s Ním se spojila a Jeho svatou láskou se naplnila. Sv. Terezie píše: „V modlitbě s Pánem Bohem se spojení není nic jiného, leč úplně umíratí veškerému světu a jenom v Pánu Bohu se radovati.“ Jisto jest, že, čím více z lásky k Pánu Bohu od věci se odlučujeme, tím více býváme láskou Jeho naplněni a tím úžeji s Ním se spojujeme.

Mnozí přejou sobě sice, aby dokonale s Pánem Bohem se spojili, ale při tom nechť ani kříže, ani nemoci, ani chudoby a potupy snášeti a trpěti. Dokud však do vůle Boží úplně se neodevzdají, nikdy jak náleží s Bohem se nespojí. Slyšme slova sv. Kateřiny z Janova: „Abychom s Pánem Bohem se spojili, jsou nám nevyhnutelně potřebná protiventství, která nám Pán Bůh posílá, poněvadž jimi zamýšlí všecka nezřízená hnutí v nás zničiti a strávití.“ — A za tou příčinou jsou nám nemoci, chudoba, pokušení a jiné svízele v svrchované míře potřebny,

abychom bojovali a nade všemi zlými žádostmi zvítězili, jakoby jich více nebylo; dokavade nám kříže z lásky k Pánu Bohu nebudou milými, dotud nedospějem k dokonalé jednotě s Pánem Bohem. —

24. Podávám zde o tom návod sv. Jana z Kříže, jenž takto pravi: „Abychom dokonale s Pánem Bohem se spojili, sluší nám dokonale mrtvití své smysly i své žádosti.“ Co se týče smyslů, máme ihned z lásky k Ježíši Kristu každé zábavy se vzdáti, která nesměruje ke cti a chvále boží, na př. chceme něco viděti neb slyšeti, a však věc ta nevede nás k Pánu Bohu: tedy se jí vzdejme! Co pak náklonností se týče, hledme vždy k tomu se kloniti, co jest nejvíce pracné, nepříjemné a chudobné, aniž žádejme ničeho jiného leč trpěti a opovrhování býti. — Slovem, kdo opravdu Ježíše Krista miluje, ztrácí přichylnost ku všem statkům pozemským a hledí všeho se zprostiti, aby jenom s Ježíšem spojen byl. K Ježíši všechny jeho tužby se nesou, na Ježíše vždy myslí, po Ježíši vždy vzdychá a jenom Ježíši všudy, v každé době a při každé příležitosti zalíbiti se hledí. Kdo však chce k tomu dospěti, ať má ustavičně na zřeteli, aby ze srdce svého každou náklon-

nost vypudil, která se k Pánu Bohu nenese. Táži se, jak sobě počínati má duše, aby zcela Pánu Bohu se oddala?

1. Jest ji chrániti se všeho toho, čím by Pána Boha hněvala, a činiti to, čím by se Mu zalíbila;

2. všecko přijímati z rukou božích ničeho nevyjímaje, buď si to trpké neb nepřijemné;

3. ve všem vůli boží přednost dáti a své vůle nedbati. —

Takovým způsobem duše s Pánem Bohem dokonale se spojuje.

Vroucí vzdechy.

O můj Bože! a mé všecko! cítím v srdci svém, že mne oproti mému nevděku a mé vlažnosti k službě Tvé, k tomu vábíš a zveš, abych Tě miloval. Již nechci déle vzdorovati. Všeho chci se vzdáti a vše opustiti, abych byl všecek Tvůj! Nechci již sobě samému žíti. Jsem nad míru povinován Tebe milovati. Duše má, o Ježíši můj! všecka láskou k Tobě jata jest, po Tobě vzdychá. —

A jak bych mohl ještě něco jiného milovati, věda, že Jsi pro mne bolestnou

smrt kříže podstoupil, abys mne spasil? Jak bych mohl na Tebe patřiti, jenž Jsi za mne umřel a bolestmi všecek stráven byl, abych Tě za to z celého srdce svého nemiloval? — Ano, miluji Tě, o můj nejmilejší Vykupiteli, miluji Tě z celé duše své, a po ničem jiném netoužím, leč Tebe milovati zde i na věčnosti. O lásko má, naděje, sílo, útěcho má, silíš mě, abych Ti věren byl. Osvětiž mne, a dej mi síly a dej mi poznati, od čeho měl bych se odloučiti, uděl mi síly, neboť ve všem chci býti poslušen. O lásko srdce mého! Tobě se odevzdávám, Tvou touhu chci uspokojiti, kterou toužíš se mnou se spojití; s Tebou, o Bože a poklade můj, chci i já se spojití. O přijď tedy, o Ježíši můj! zaujmiž zcela srdce mé, uchvatiž všecky myšlenky a žádosti. Všem svým tužbám, všísvětské útěše, všem tvorům dávám výhost; jenom Ty sám upokojuješ srdce mé. Uděl mi tu milost, abych na nic jiného nemyslel, leč na Tebe, po ničem netoužil, leč po Tobě, a jiného ničeho nehledal, leč Tebe o lásko má, o má jediná dobroto! O Maria, Matko Boží, vypros mi svatou setrvanlivost! —

Hlava dvanáctá.

Láska nevzpouzí se. Kdo miluje Ježíše Krista, nevzpouzí se na svého bližního.

1. Ctnost nevzpouzení se v protivenství, které na nás doráží, jest dcerou tichosti. O úkonech mírnosti již dříve jsme se zmínili; ale poněvadž jest to ona ctnost, ve které každý ustavičně cvičiti se má, vytkneme zde některé zvláštní případy, jak by nám to prospělo v obyčejném životě. —

2. Pokora a tichost byly Ježíši Kristu nejmilejšími ctnostmi; protož pravil k učenníkům svým, aby od něho učili se býti pokornými a tichými: „Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem.“ Spasitel náš nazýván jest beránkem: „ejhle Beránek Boží,“ a to sice za příčinou oné oběti, kterou se za nás na dřevě kříže obětoval, aby za naše hříchy dosti učinil, a pak pro onu tichost, kterou po celý ži-

vot svůj, zvláště však v době utrpení svého na jevo dal. Když v domě Kaifášově dán Ježíšovi políček se slovy: „Tak-liž odpovídáš nejvyššímu knězi?“ Ježíš ničeho neodpověděl, nežli tato slova: „Mluvil-li jsem zle, svědectví vydej o zlém; pak-li dobře, proč mne tepeš?“ (Jan 18, 23). V této tichosti setrval Ježíš až do své smrti. Když pněl na kříži a všickni se posmívali a rouhali, nečinil nic jiného, leč se modlil k svému nebeskému Otci, žádaje, by jim odpustil: „Otče! odpusť jim; neboť nevědí, co činí.“ (Luk. 23, 34).

3. O jak milí a drazí jsou Ježíši Kristu, kdož jsou tichého srdce, kteří trpělivě snášejí bezpráví, potupu, pomluvu, pronásledování, ano i samé rány, a na ty, kdož je bijí a tlukou, se nevzpouzejí! „Tichých vždycky se Tobě líbila modlitba.“ (Judith 9. 16). Modlitby tichých vždy jsou Pánu Bohu příjemny, to jest, vždy bývají vyslyšeny. Tichým zvláště jest království nebeské přislíbeno. „Blahoslavení tiší; nebo oni zemí vládnouti budou.“ (Mat. 5, 4.) Ctihodný Alvarez dokládá, že nebe jest vlastí všech opovržených, potupených a pronásledovaných. ale není vlastí pyšných a těch, které svět ctí a oslavuje. Protož i žalmista

Páně David tvrdí, že tiší nejenom požívati budou věčné blaženosti, nýbrž i zde na světě radují se z neskaleného pokoje. —

„Tiší pak děditi budou zemi a kochati se budou ve množství pokoje.“ (Žalm 36, 11.) Ano, poněvadž svatí žádného odporu v srdci nechovají k tomu, kdo s nimi nelaskavě nakládá, nýbrž tím více jej ještě milují, za tou příčinou rozmnožuje Bůh za odměnu této trpělivosti v srdci jejich vnitřní pokoj. Sv. Teresie říkala, že k osobám, které jí pomlouvají, jakousi novou lásku v srdci chová. Vypravuje se o ní ve svatořečení, že urážky byly jí pobídkou, aby ještě více milovala toho, kdo ji byl urazil. —

Podobné tichosti nemůže však nabyti, kdo není v hluboké pokoře upevněn, a v sobě nízkého pojmu nechová, aby se považoval za hodna vši potupy, a protož bývají pyšni naproti tomu vždy hněviví a mstiví, poněvadž jsou domýšliví a myslí, že vši cti hodni jsou.

4. Blahoslavení mrtví, kteříž v Pánu umírají.“ (Zjev. sv. Jana 14. 13.) Sluší nám v Pánu umírat, abychom blaženými byli, a požívali blaženosti na tomto světě to

jest oné blaženosti, kterou lze mít dříve nežli se dostaneme do nebeské vlasti; kterážto blaženost jest sice malá proti oné nebeské, a však taková jest, aby převyšovala všechny smyslné radovánky v tomto životě dle slov sv. apoštola Pavla: „A pokoj Boží, kterýž převyšuje všeliký smysl, ostříhej srdcí vašich;“ jak píše ke svým Filippenským 4, 7.

A však kdo chce zachovati pokojnou mysl, jsa haněn a tupen, tomu jest třeba, aby v Pánu umíral. Jako mrtvý, byť s ním jiní sebe nelaskavěji nakládali a jej nohama šlapali, ničehož necítí: podobně i tichý, jsa duchem umrtven, má sobě tak počínati, jakoby ničeho neviděl a neslyšel, všecku potupu, která se mu přihodí, snášeti a trpěti má. Kdo miluje upřímně Ježíše Krista, dospívá k této tichosti a poněvadž se všecek vůli jeho přispůsobuje, přijímá s toutéž pokojnou a klidnou myslí věci příjemné i nepříjemné, jak útěchy tak i útrapy, slova vlídná i nevlídná. Tak sobě počínal sv. apoštol a proto říkával: „Naplněn jsem potěšením ve všelikém soužení našem.“ (II. Kor. 7, 4.) O šťastný, kdo v takové míře tichost sobě osvojí! Neboť se těší ustavičnému pokoji, který převy-

šuje všechny ostatní pozemské statky. Sv. František Sal. říkával: „Co pak jest veškerý svět proti pokoji srdce?“ A v skutku k čemu nám prospívají všechny vezdejší statky a všechna světská sláva, nemáme-li tichého a pokojného srdce?

5. Slovem, abychom vždy s Ježíšem Kristem byli spojeni, hledmež všechno konati s pokojnou myslí aniž se dejme mýliti nějakou nepříjemnou příhodou. „Nebyl v tom větru Hospodin.“ (III. Král. 19, 11.) Pán Bůh nepřebývá v nepokojném srdci. Slyšme dojmavé nauky, které nám o předmětu tom podává mistr tichosti sv. František Sal. řka: „Nikdy se nerozhorli pod jakoukoliv záminkou, aniž hněvu otevři srdce své, poněvadž, jakmile se uhostil v srdci tvém, již nejsi s to, abys jej zapudil aneb umírnil. Lékové proti němu jsou tito: jej hned zapuzovati a mysl svou k jiným věcem obracet a mlčeti; následovati sv. apoštolů, kteří, jakmile zpozorovali bouři na moři, ihned k Bohu se utíkali, jemuž přináleží, aby i srdce upokojil. Znamenáme-li, že hněv ze slabosti naší se vedral do srdce našeho, hledmež hned se utišiti, pokořme se, zacházejme s onou

osobou, na kterou jsme zanevřeli, laskavě a nenuceně, vše ať se děje mírně. poně-
vadž mnoho na tom záleží, abychom staré
rány neobnovovali.“

Týž světec dokládá, že za života svého
s dvěma náruživostmi převládajícími mnoho
mu činiti bylo, aby je překonal, totiž s
hněvem a láskou. — Co se prvního týče,
doznává, že 22 let bojoval, aby hněv pře-
konal; co se lásky týče, že předmět lásky
zaměnil, opustiv totiž tvory, přilnul vši
láskou k Pánu Bohu. A tímto způsobem
nabyl vnitřního pokoje v hojné míře. —
že i na jeho zevnějšku to bylo pozoro-
rovati, neboť vždy se objevoval s usmě-
vavou tváří.

6. „Odkud jsou bojové, zdali ne právě
z žádostí vašich?“ (Jak. 4, 1.). Je-li kdo
hněvem nějakým rozčilen. ať se nedomnívá,
že ukonejší hněv, když ho v uzdu nepo-
jímá a svou rozhořčenost slovy alespoň na
jevo dává; jest takový zajisté na omylu,
nepojímá-li vždy hněvu svého v uzdu. Tím víc
jej rozmnožuje. — Kdo chce trvati v neu-
stálém poklidu srdce svého, ať o to dbá,
aby vždy zachoval veselou mysl. A jestliže
trudná mysl na něho doráží, ať slunce nad

ní nezapadá, nýbrž ať ji zapuzuje co nejdříve buď čtením nějaké knihy příjemné nebo zpěvem a jinou nevinnou zábavou jí výhosť dávaje. Duch sv. praví: „Hněv v lůnu blázna odpočívá.“ (Kaz. 7, 10.).

Hněv nalézá odpočinku po dlouhý čas jenom v srdci bláznů, kteří málo milují Ježíše Krista; a však kdož milují Ježíše Krista, byť i tajně hněv do srdce jejich se vloudil, jej hned ze srdce svého zapuzují a nepřipustí tomu, aby v srdci jejich se uhostil. Duše, opravdu milující Ježíše Krista, nebývá nikdy ve zlé míře, poněvadž ve všem s vůlí Boží se srovnává, a tudíž bývá vždy ticha a sama sebou spokojena. Vůle Boží zachovává a udržuje v ní ve všech protivenstvích veselou a klidnou mysl, a protož nakládá s každým mírně a laskavě. Této tichosti nelze však jinak dosíci, než vroucí láskou ku Kristu Ježíši. A v skutku, my stáváme se tím mírnějšími a laskavějšími, čím vroucněji milujeme Ježíše Krista.

7. Ale poněvadž vždy této lásky vroucí se nám nedostává, jest třeba, abychom již v modlitbě k tomu se připravili, všechna protivenství, která se nám přihoditi

mohou, trpělivě snášeti. Svati sobě vždy tak počínali a tím se uspůsobili, že všechna protivenství, útrapy ano i bolesti tiše a pokojně snášeli a trpěli. Nebýváme-li již dříve připraveni, pak zajisté sotva budeme spůsobili, v tom okamžení, kdy nám bližní příkoří činí, hněvu odolati, aby nás nepřekonal; neboť náruživost předstírá nám nelaskavě chovati se k tomu, kdo nám nespravedlivě ubližuje. A však sv. Jan Zlatoušlý praví, že to není spravedlivý prostředek, hasiti oheň v srdci bližního vzniklý opět ohněm nelaskavé odpovědi, nýbrž že tím oheň ještě více se rozpaluje. Oheň nemůže ohněm uhasen býti. Mnohý namítne: Není to nerozumné laskavě, a zdvořile se chovati k nezdvořilému, který nás bez příčiny hněvá? Ale sv. František Sal. odpovídá: „Tichosti nemáme užívatí jenom podle rozumu, nýbrž i také proti rozumu.“

8. Hleďme v případě takovém laskavě odpověděti a tím způsobem uhasíme oheň dle písma sv.: „Odpověď jemná skrocuje hněv.“ (Přisl. 15, 1.).

Je-li mysl pobouřena, pak nejlépe jest mlčeti, neboť jak sv. Bernard píše: Oko hněvem zakalené nerozeznává, co jest

spravedlivo a co nespravedlivo, poněvadž náruživost jest jako závoj, který očím záclání, že nemohou rozeznati. co jest pravé. Protož sluší po příkladu sv. Františka Sal. s jazykem jakousi smlouvu učiniti. „Učinil jsem,“ praví, „smlouvu se svým jazykem, aby nikdy nemluvil, kdykoli jest mysl pobouřena.“

9. Někdy sice zdá nám se býti potřebno, abychom nevlídnými slovy mnohého netečnicka zkrotili. Žalmista Páně však praví: „Hněvejte se a nehřešte.“ (Žalm 4, 5) Protož arciž mnohokráte dovoleno jest rozhorliti se, děje-li se to však bez hříchu. Mnohokráte zdá se nám býti užitečno, mluvití s důrazem aneb odpovídati, bychom tím jiné z netečnosti probudili a k dobrému povzbudili, avšak v skutku bývá to velmi těžko. a málo kdy stává se to bez viny; za tč_a příčinou bývá nejjištěji vždy laskavě napomínati a odpovídati a nikdy se nerozčilovati. Sv. František Sal. říkával: „Kdykoliv jsem rozčileně mluvil, vždy jsem toho litoval. Budiž nám proto toto vyznání pobídkou a naučením, vždy, dokud jsme rozčileni, mlčeti; napomínání a odpověď odložme na dobu

příhodnější, až se mysl utiší; toť jest nejlepší cesta, jak jsme již dříve podotkli. —

10. V této tichosti máme zvláště tehdáž se cvičiti, kdykoliv nás představení naši aneb přátelé kárají. Sv. František Sal. praví: „Kdo miluje domluvy, dává na jevo, že miluje také ctnosti opáčné, proti kterým chybil a z čehož byl kárán, a protož jest to dobrou známkou, že prospívá v dokonalosti.“ Mimo to jest nám nutno, abychom k sobě samým byli tichými.

Đábel nám sice předstírá a chce nás přesvědčiti, jako by to chvalitebno bylo rozhorliti se proti sobě samým, kdykoliv chybu nějakou spácháme, a však mějme se na pozoru, neboť nepřítel náš o to pracuje, abychom žili v nepokoji a byli neschopnými něco dobrého vykonati.

Sv. František Sal. říkával: Budtež jisti, že všechny myšlenky, které nás znepokojují, nebývají od Boha, knížete pokoje nýbrž že jsou buďto od zlého ducha buď naši samolásky aneb ctižádosti. Toť jsou tři prameny, z kterých se prýští všecka naše nespokojenost. — A protož jakmile na nás myšlenky takové dorážejí a nás znepokojují, — hledme je ihned zapuditi a jimi opovrhovati. —

11. Nejvíce však jest nám tichosti třeba, když sami někoho kárati povinni jsme. Kdo kárá, jsa rozčilené mysli, ten škodí více, nežli prospívá, zvláště je-li káraný též mysli rozčilené. Tehdáž zdržme se všeho kárání a čekejme příhodné doby, až se byl jeho hněv utišil. Především nekárejme žádného, jsme-li sami ve zlé míře; neboť je-li obviněný kárán s trpkostí, pak málo dbá napomenutí, které jsme mu z naruživosti dali.

To platí, kdykoliv jde o blaho bližního; běží-li však o naše vlastní blaho, pak tiše a pokojně snášejme všechna bezpráví a příkoří a tím osvědčíme, že milujeme Ježíše Krista.

Vroucí vzdechy.

O můj potupený Ježíši, o lásko, o radosti duše mé! Ty's nám všem učinil každou potupu velmi milou. Přislibuji Tobě, že ode dneška každou potupu z lásky k Tobě chci snášeti, jenž Jsi na tomto světě z lásky k lidem tak velice byl opovržen a potupen. Posilniž mne, abych to také vykonal! Dej, abych poznal vše, co ode mne žádáš a též to vykonal. O můj

Bože! o mé všechno, nechci hledati jiného dobra mimo Tebe, neboť Ty jsi svrchované dobro.

Ty velice jsi se staral a pečoval o mé blaho; učiň, abych o nic jiného se nestaral, než Tobě se zalíbiti. Učiň, aby všechny mé myšlenky jenom tím se zanášely, jak bych se každého hříchu chránil a Tobě ve všem se zalíbiti mohl. Odstraň ode mne každou příležitost, která by mne od Tvé lásky odvrátila. Vzdávám se své svobody a zasvěcuji ji Tvé svaté vůli.

Miluji Tě, neskončená dobroto, vtělený Synu Boží, miluji Tě více nežli sebe sama. Smiluj se nade mnou, a uzdrav rány duše mé, které sobě hříchem zasadila, ve všem v ruce Tvé se odevzdávám, o Ježiši můj! Chci býti všecek Tvůj, chci všechno z lásky k Tobě snášeti a od Tebe nechci nic jiného, leč Tebe samého. Svatá Matko má, panenke Maria, Tebe miluji, v Tebe důvěřuji, přispěj mi ku pomoci svou mocnou přímluvou!

Hlava třináctá.

Láska nemyslí zlého, neraduje se nepravostí, ale raduje se pravdě. Kdo miluje Ježíše Krista, nechce nic jiného, leč co chce Ježíš Kristus.

1. Láska bývá vždy s pravdou, a poněvadž poznává, že Pán Bůh jest jediné pravé dobro, proto nenávidí nepravosti, která se přičí vůli Boží, a v ničem jiném si nelibuje, jenom v tom, co Pán Bůh chce. Za tou příčinou dbá málo toho duše, co ostatní lidé o ní mluví, a jenom hledí to činiti, co se Pánu Bohu líbí. Blahoslavený Jindřich Suso říkával: „Bůh toho nejvíce si váží, kdo ve všem pravdu hledá a nedbá toho, jak lidé s ním nakládají aneb o něm smýšlejí.“

2. Již častěji o tom jsme se zmínili, že všecka svatost a dokonalost duše v

tom záleží, aby sama sebe zapírala a vůli Boží plnila; a však nyní chceme o tom ještě obšírněji rozprávěti. Chceme-li tedy svatými býti, hledme, aby všecka naše touha a snaha k tomu se nesla, nekonati vůle své, nýbrž vůli Boží. Neboť toť jest soubor všech božských přikázání a rad, činiti a trpěti to, co Pán Bůh chce a jak tomu chce. Prosme tedy Pána Boha, aby nám dal svatou volnost ducha; volnost ducha, která objímá všecko, co se líbí Ježíši Kristu, nedbajíc žádného odporu své vůle ani ohledů lidských. (Láska Ježíše Krista zjednává miláčkům Jeho úplnou srovnalost vůle, kterouž jest jim všecko stejné, sladké i trpké, ničeho nechtí, co by se jim líbilo, všeho chťi, co se Pánu Bohu líbí, s týmž klidem zanášejí se věcmi důležitými jako nepatrnými, věcmi příjemnými i nepříjemnými; dosti jest jim, zalíbiti se Pánu Bohu.

3. Sv. Augustin praví: „Miluj a čiň, co chceš.“ Kdo miluje upřímně Pána Boha, ničeho jiného nehledá, leč Jemu se zalíbiti; zalíbiti se Pánu Bohu, v tom všecka jeho spokojenost. Sv. Teresie praví: „Kdo hledí jenom svého milého upokojiti, ten se vším tím upokojuje, co milého upoko-

juje.“ Tak mocně působí dokonalá láska, že zapomíná svého vlastního užitku a své výhody a svými myšlénkami jen k tomu směřuje, aby svému milému se zalíbila, jej co možná ctíla a jiné k této cti přiměla. O Pane Bože! z toho vyplývá všechna záhuba, že zraky své od Tebe odvracujeme. O kdybychom ustavičně Tebe na očích měli, zajisté bychom cíle svého dosáhli, ale takto klesáme, často pokulháváme, bloudíme na cestě, poněvadž pilně nekráčíme po cestě pravé. A proto budiž naším jediným cílem všech našich myšlének, činů, žádostí, naší modlitby, abychom Pánu Bohu se zalíbili. Toť má býti naší cestou k dokonalosti, abychom kráčeli podle vůle Boží!

4. Pán Bůh chce, aby jej každý z nás miloval z celého srdce: „Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého.“ Ta duše miluje Ježíše Krista z celého srdce svého, která upřímně zvolati může se sv. apoštolem: „Pane, co chceš, abych činil; Pane, dej mi poznati, co ode mne chceš, a já jsem ochoten plniti vůli Tvou.“ Vštípme si hluboce v paměť, že, chceme-li to, co Pán Bůh chce, tím své největší blaho chceme, poněvadž Pán Bůh

opravdu ničeho jiného nechce, leč naše blaho. Sv. Vincenc Paulánský říkal: „Srovnalost naší vůle s vůlí Boží jest poklad křesťana a lék proti všem neduhům, neboť v sobě zahrnuje sebezapírání, spojení s Pánem Bohem a všechny ctnosti. Zkrátka v slovech: „Pane, co chceš, abych činil,“ jest všecka dokonalost zahrnuta. Kristus Pán nám přislíbil: „ale vlas s vaší hlavy nezahyne.“ (Luk. 21, 18.)

Tím chtěl říci, že nám odplatí každou dobrou myšlenku, kterou mu zalíbí se chceme, a každé soužení, které pokojně objímáme, podrobující se Jeho svaté vůli. — Sv. Teresie dokládá: Pán Bůh nám nikdy soužení nějaké nesešle, aby nám je zároveň nějakou milostí neodměnil, jestli že je s rozhodnou oddaností přijímáme.

5 Ale naše shoda s vůlí Boží musí býti úplně dokonalá, ustavičná, neodvolatelná. V tom vrcholí dokonalost a k tomu mají směřovati všechny naše skutky, všechny naše žádosti a modlitby. Mnohé nábožné osoby, čtouce, jak sv. Teresie, sv. Filip Neri a jiní svatí byli u vytržení mysli, přejí sobě, 'aby též s Pánem Bohem v ono nadpřirozené spojení vešly. Takové přání mají však od sebe zamítati,

poněvadž se přiči pokoře. Chceme-li býti svatými, hledmež, aby vůle naše úplně s vůlí Boží se srovnávala. Na omylu jsou. píše sv. Teresie, kdož se domnívají, že spojení s Pánem Bohem záleží u vytržení mysli, aneb vnitřních útěchách. V ničem jiném nezáleží, leč abychom vůli svou vůli Boží podrobovali a tato oddanost jest pak tehdaž dokonalá, když naše vůle ode všeho jest odloučena a s vůlí Boží v takové míře jest sjednocena, že každé hnutí její jest jenom samá vůle Boží. — „Tot jest ona pravá a podstatná spojba, po které jsem vždy toužila, za kterouž jsem Pána Boha stále prosila.“ A k tomu hned dodává: O jak mnozí tak vzdychají, že se zdá, jakoby ničeho jiného nechtěli, ale, o my ubozí, jak málokterý z nás k tomu dospívá. —

Arcit jest pravda: Mnozí říkají: Tobě, o Pane Bože, věnuji všecku vůli svou, ničehož nechci, leč co Ty chceš; ale jakmile je neštěstí nějaké potká, nedovedou se vpraviti ve vůli Boží. A za tou příčinou bědují a nařikají, že jsou nešťastnými na světě, že je stíhají samé nehody a že mají trapný život. —

6. Kdybychom v každém protivenství

s vůlí Boží se shodovali, stali bychom se zajisté svatými a byli bychom nejšťastnějšími lidmi na světě. K tomu se má také naše touha nésti, aby naše vůle s vůlí Boží trvala ve spojení a sice ve všech případech příjemných i protivných. K tomu nás napomíná Duch sv.: „Nekloň se po všelikém větru.“ Sir. 5, 11. Jsou lidé, kteří se mění, jak právě vítr vane; je-li vítr nepřízniv, to jest: že věci tak jim se nedaří, jak sobě žádají, bývají všickni smutní a netrpělivi; za tou příčinou neprospívají v dokonalosti, vedou nešťastný život, poněvadž v tomto životě sbíhají se věci protivné mnohem častěji, nežli věci příjemné a nám milé. — Sv. Doroteus praví: Přijímáti všecko z ruky Boží, jak se to právě přihází, jest mocným prostředkem zachovati ustavičný pokoj a poklid srdce. Protož vypravuje týž světec, že poustevníci v jeskyních nebývali nikdy ani zlostnými ani zasmušilými, poněvadž vše, cokoliv je potkalo, s radostí přijímali z ruky Páně. O šťasten, kdo žije tak, že jest všecek spojen a pohřížen do vůle Boží. Nenadýmá se štěstím, v neštěstí myslí netratí, věda, že vše to pochází z téže ruky Boží. — Vůle Boží jest mu pravidlem vůle jeho, a tou

příčinou nedělá ničeho jiného, leč co Pán Bůh chce. Nezáleží mu na tom, aby vykonal mnoho věcí, ale na tom mu záleží, aby dokonale vykonal to, čím Bohu by se zalíbil. Tudíž staví v popředí povinnosti nepatrné na pohled povolání svého naproti vznešeným a slavným činům jsa přesvědčen, že v posledních samoláskavé účast má, ale v prvních že vůle Boží jest.

7. Byli bychom zajisté blaženými, kdybychom vše od Pána Boha přijímali, jak s námi zachází, s úplnou oddaností do Jeho božské vůle aniž toho dbali, zda-li jest to po naší chuti čili nic. Sv. Františka z Chantal říkávala: Kdy pak medle okusíme sladkosti vůle Boží ve všem, co na nás sešle, nehledíce na nic jiného, nežli na božské zalíbení, o němž jest jisto, že touž láskou a jenom k našemu většímu prospěchu na nás vysílá neštěstí jakož i štěstí? Kdy pak medle ponoříme se v lůno svého nejlaskavějšího nebeského Otce ponechávajice mu starost o naši celou osobu a věci naše, sobě ničeho nevyhražujice, leč pouze touhu, Pánu Bohu se zalíbiti. — Vrstevníci sv. Vincence z Pauly takto o něm se vyjadřovali: Pan Vincenc je je vždy Vincencem. Tím chtěli říci, že

světce v každém případě příjemném i protivném vidívali vždy s jasnou tváří, vždy v stejné míře, poněvadž žil jsa všecek v Pána Boha ponořen, ničeho se nebál a ničeho sobě nepřál, jediné co se Pánu Bohu libilo. Sv. Teresie píše: „Z této svaté oddanosti prýští se ona vznešená volnost ducha, kterou vládnou dokonale duše, ve které všechna blaženost spočívá, jakou na tomto světě lze sobě přát, a poněvadž ničeho se nebojí, ničeho nechťí a po ničem na světě netouží, tudíž vládnou vším.“

8. Oproti tomu mají mnozí zvláštní pojem o svatosti, totiž zcela po své chuti; jsou-li zasmušilé povahy, chtějí vésti život poustevnický, někteří pak v mnohé působení, v kázání kladou svatost; jedni jsou-li přísné povahy, chtějí konati přísné pokání a mrtvení; jiní, jsou-li dobrosrdeční, dávají hojné almužny; jiní zas libují si v hojných modlitbách; někteří navštěvují poutnická místa; — a v tom spočívá všechna jejich svatost

Zevnější skutkové jsou ovocem lásky ku Kristu Ježíši, ale pravá láska záleží v tom, abychom ve všem shodovali se s vůlí Boží, a tudíž sebe samy zapíralí a

vždy volili to, co se nejvíce Pánu Bohu líbí a to jedině proto, že toho zasluhuje.

9. Jedni chtějí sloužiti Pánu Boha, ale jenom v jistém úřadě či povolání, na jistém místě s jistými společníky, v jistých poměrech; jinak se vši práce vzdávají aneb jí neradi konají; tací nejsou volného ducha, nýbrž jsou otroci své samolásky a protože málo zásluh nabývají za své namahání, žijí vždy nespokojeně a že jsou přichylni k své vlastní vůli, těžce snášejí jeho Ježíše Krista. Práví milovníci Ježíše Krista milují jenom to, co se Ježíši Kristu líbí, a jedině, že se Mu to líbí a sice kdy a kde chce, v takovém způsobu, jak Ježíš Kristus sobě přeje; buďto že chce, aby v čestném úřadě byli zaměstnání aneb aby konali nízké a opovržené služby, buďto aby ve světě vedli činný nebo skrytý a opovržený život. To s sebou nese pravá láska ku Kristu Ježíši a toho máme se domáhati, abychom potlačovali všechny nezřízené návaly své samolásky, která sobě přeje, aby zaměstnána byla hluchými a slavnými pracemi, a které jsou po její chuti. Ale než co by nám prospělo, abychom byli na světě váženějšími, bohatšími a vznešenějšími proti vůli Boží? Blaho-

slavený Jindřich Suso říkával: „Raději chci býti na zemi červíčkem dle vůle Boží, nežli v nebi serafem dle vůle své.“

10. Kristus Pán praví: „Mnozí dějí mi v onen den: Pane, Pane! zdali jsme ve jménu tvém neprorokovali a ve jménu tvém ďáblů nejvymítali a v tvém jménu divů mnohých nečinili? A tehdyť jim Pán odpoví: Nikdy jsem vás neznal; odejděte ode mne, kteříž činíte nepravost.“ (Mat. 7, 23.) „Odejděte ode mne, neb jsem vás nikdy za své učenníky nepovažoval, že jste konali raději vůli svou nežli mou.“ To platí zvláště o kněžích, kteří pracují na spáse jiných, zatím však trvají v kalu svých nedokonalosti. Dokonalost záleží v tom, abychom 1. sebou v skutku opovrhovali, 2. své chtiče opravdu potlačovali a 3. s vůlí Boží úplně se shodovali. Komu jedné z těchto ctností se nedostává, ten nekráčí cestou dokonalosti. Proto také říkával jistý služebník Boží na slovo vzatý, že lepší jest, abychom sobě ve svých pracích za jediný účel vytknuli vůli Boží, nežli jeho čest a slávu, neboť plníme-li vůli jeho, pracujeme též o jeho čest a slávu, vytkneme-li si však čest a slávu Boží, pak častěji se sami zavádíme, vyplnu-

jíce pod záminkou ctí a slávy Boží vlastní svou vůli. Sv. František Sal. podotýká, že se mnozí takto modlí: Paně, Tobě odevzdávám všecko vůli svou; ale malo jest těch, kteří plní, co byli přislíbili.

Tato úplná oddanost záleží v tom, abychom s jakousi lhostejností přijímali všecko, co na nás božská prozřetelnost sešle, soužení jako útěchy, potupu a opovržení jako čest a slávu.

11. Po tom se poznává, že opravdu miluje Ježíše Krista, kdo rád trpí a s radostí snáší věci nepříjemné, přičící se naší samolásce „Kdo není odhodlán,“ praví Tomáš Kempenský, „pro svého milého všecko trpěti a ve všem jeho vůli konati, není hozen milovníkem nazvánu býti.“ Proti tomu podotýká Alvarez, že, kdo se pokojnou myslí do vůle Boží v křížích vpravuje a odevdává, že letmo k Pánu Bohu se ubírá a sv. Teresie píše: „Zdali může většího štěstí býti nad vědomí, že se Pánu Bohu líbíme?“ A já dokládám, že nemůžeme býti více ujištěni, že se Pánu Bohu líbíme, leč když pokojnou myslí kříže, které nám Pán Bůh sesylá, objímáme. Pánu Bohu sice se líbí vzdáváme-li mu díky za dobrodiní, kterými nás

obmyslil na tomto světě, ale Jan Avila praví, že jeden dík Pánu Bohu v neštěstí větší cenu má, než tisíc jiných v štěstí.

12. Dlužno však pamatovati, že nemáme pouze klidnou myslí přijímati protivné věci, které Pán Bůh přímo na nás sesýlá, jako jsou nemoci, malé schopnosti, rozličné ztráty a škody na statcích vezdejších a pod., nýbrž i také ty, které sice od Pána Boha pocházejí, ale přímo od lidí jsou, jako pronásledování, krádeže, bezprávi: protože i ty v skutku Pán Bůh na nás sesýlá. Když jednoho dne Semej králi Davidovi zlořečil a jej i kamenovati chtěl: chtěli mnozí, aby za to na hrdle trestán byl. A však David král odpověděl: Nechtež ho, ať zlořečí: neboť Hospodin přikázal mu, aby zlořečil Davidovi, a kdo by směl říci, proč tak učinil (II. Král. 16, 10.) To jest: Pán Bůh to opustil, abych trestán byl za své hříchy. —

13. Tudíž sv. Maří Magd. de Pazzis říkávala, aby všechny naše modlitby k tomu cíli směřovaly, by nám Pán Bůh udělil tu milost, ve všem plniti jeho svatou vůli. Mnohé duše nehledí ve svých modlitbách ničeho jiného, nežli aby příjemnými a sladkými city se bavily, avšak silné du-

še, které mají opravdovou touhu Pánu Bohu zcela náležitě nehledají, než aby je Pán Bůh osvítil, by vůli jeho poznaly, a je posilnil, ji dokonale vyplniti. Kdo chce prospívati čistou láskou, tomu jest nutno, aby ve všem vůli svou vůli Boží podroboval. „A však nikdy se nedomnívej,“ (praví sv. Frant. Sal.), „že bys byl dospěl k čistotě lásky, dokavade vůle tvá ve všem, i v těch nejprotivnějších věcech, mileráda se nepodrobuje vůli Boží.“ Sv. Teresie dokládá, že, jakmile vůli svou obětujeme, Pán Bůh k nám se schyluje, aby se s naší křehkostí spojil. Toho však lze dosíci rozjímáním, ustavičnou modlitbou a opravdovou touhou Ježíši Kristu bez výjimky náležitě. —

14, O nejlaskavější srdce mého božského Spasitele! Srdce nejvřelejší láskou k nám lidem všecko roznicené, srdce na výsost toho hodno, abys všem srdcím neobmezeně vládlo a panovalo, o kýmž to dovedu, aby všickni lidé pochopili Tvou lásku, kterou je miluješ, aby poznali ty nescíslné milosti, kterými oblažuješ duše Tobě zcela zasvěcené! Přijmiž, o nejsladší Ježíši, za oběť mou vůli, kterou Ti dnes všecku zasvěcuji. Učiň, abych poznal vůli Tvou, a abych ji s milostí Tvou dokonale vyplnil.

O poslušnosti.

15. Jak pak možno poznati a v modlitbě nabyti přesvědčení, co Pán Bůh od nás žádá? jaký pak jest nejjistější toho prostředek? Nejjistějším a nejurčitějším prostředkem jest, zachovávatí poslušnost ku svým představeným a duchovním vůdcům. Sv. Vincenc z Pauly praví: „Vůli Boží nejlépe plníme, když posloucháme svých představených.“ Duch sv. praví: Mnohem zajisté lepší jest poslušenství, než oběti. (Kaz. 4, 17.)

Mnohem více líbí se Pánu Bohu oběť, kterou mu učiníme svou vlastní vůlí, podrobující se poslušnosti než všechny jiné oběti, které bychom Mu přinéstí mohli; poněvadž v jiných věcech, jako na př.: udělujeme-li almužny, postíme-li se, mrtvíme-li se a pod. dáváme Pánu Bohu právě tyto své věci, avšak obětujeme-li Pánu Bohu svou vůlí, dáváme Mu samy sebe. Obětujeme-li Mu své statky, své mrtvení, dáváme Mu jenom částku, ale darujeme-li Mu svou vlastní vůlí, dáváme mu všechno. Pak můžeme volati k Pánu Bohu: Pane, učiň, abych skrze poslušnost poznal, čeho ode mne žádáš, neb chci všechno konati; pak zajisté nezbyvá

nám ničehož, co bychom Mu mohli ještě obětovati. —

16. Kdo se zasvětil poslušnosti, tomu také jest ve všech věcech odloučenu býti od svých náhledů a úsudků. Arciř může míti každý své náhledy, jak sv. František Sal. praví, což není ještě na újmu ctnosti, ale to se přičí ctnosti, pevně státi na svém náhledu. Ale než jak těžko jest, od toho se odloučiti, za tou příčinou jest málo těch duší, které Pánu Bohu docela jsou zasvěceny, poněvadž jenom málo ve všem poslušnosti se podrobují. Mnozí jsou v takové míře přichylni k své vlastní vůli, že jim, jakmile mají něco z poslušnosti konati, i to těžkým a obtížným se jeví, co by jinak po jejich chuti bylo, a sice jenom z té příčiny, že jest jim to poručeno, a že nemožou svou vůli plniti. A však docela jinak sobě svatí počínají, bývají jenom tím spokojeni, co jim poslušností nařizeno. Sv. Františka z Chantal dala jednoho prázdného dne svým duchovním dcerám na vůli aby každá dělala toho dne, co se jí bude líbiti. Než u večer všechny k ní přišly, prosíce, aby jim vícekrát podobné volnosti nedávala, neboť ještě nikdy dlouhou chvíli

tak se netrápily, jako právě dnes, jsouce zbaveny poslušnosti. —

17. Byli bychom na omylu, kdybychom myslili, žeby jakékoliv dílo bylo záslužnější toho, které nám poslušnost ukládá. Sv. Frant. Sal. praví: Zanedbati zaměstnání, které nám poslušnost uložila, za tou příčinou, abychom v modlitbě s Pánem Bohem se spojili, aneb nábožnou knihu čtli a v myslí se sebrali, jest od Pána Boha se vzdalovati a se svou samoláskou se spojovati. Sv. Teresie dodává, že kdo koná nějaké cvičení třeba duchovní, ale proti poslušnosti, že zajisté pracuje z pobídky ďáblovy, ale nikoli z vnuknutí Božího, jak sobě snad předstírá, poněvadž, praví svěťtice: vnuknutí Boží všecika s poslušností se srovnávají. Protož píše na jiném místě: „Pán Bůh nežádá od duše, která jej opravdu chce milovati, ničeho jiného, než aby poslouchala.“ Větší cenu má skutek z poslušnosti konaný (píše Rodriquez), než každé jiné dílo, které sobě jenom můžeme mysliti. Mnohem záslužnější jest z poslušnosti stéblo slámy se země zdvihnouti, nežli po své vůli dlouho se modliti aneb až do krve mrskati. — Dobře tedy říkávala sv. Maří Magd. de Pazzis, že raději

chce býti zaměstnána z poslušnosti, nežli se modliti, poněvadž jest jista, že v poslušnosti plní vůli Boží, kdežto v každém jiném zaměstnání této jistoty postrádá. Všickni učitelové duchovního života v tom se shodují, že lépe jest některou pobožnost z poslušnosti opominouti, nežli ji proti poslušnosti konati. Nejblahoslavenější Panna Maria zjevila sv. Brigitě, že, kdo z poslušnosti kající skutky opomine, dvojnásobného zisku nabývá: obdrží odměnu za kající skutek, který chtěl konati, a druhou odměnu, že z poslušnosti od toho upustil. Na slovo vzatý František Arias navštívil jedenkráte ctihodného Jana Avilu, svého milého přítele, a naleznuv jej zamyšleného a smutného, tázal se, proč jest trudné mysliti. Jan Avila mu odpověděl: O vy jste šťastni, že žijete v poslušnosti, a jste jisti, že činíte to, co Pán Bůh chce. Co mne se týče, kdo pak mi za to ručí, co by bylo Pánu Bohu milejšího, zdali mám hlásati slovo Boží po krajinách venkovskému lidu aneb zpovídati? Ale kdo žije v poslušnosti, jest jist, že vše, co koná z poslušnosti, po vůli Boží jest, a že koná Pánu Bohu nejmilejší věc. Toť jest útěchou všem, kdo žijí v poslušnosti.

18. Aby pak poslušnost byla dokonalá, sluší poslouchati vůlí i rozumem. Poslouchati vůlí jest poslouchati z dobré vůle a ne z nucení, jako to činí otroci. Poslouchati rozumem jest svůj náhled a úsudek podrobovati úsudku svého představeného, aniž o tom přemýšleti, proč nám to neb ono byl poručil. Proto sv. Maří Magd. de Pazzis říkávala: Dokonalá poslušnost žádá duši bez úsudku. Podobně i sv. Filip Neri říkával: K dokonalé poslušnosti nepostačuje pouze to, abychom konali, co nám poslušnost ukládá, nýbrž abychom to konali bez posuzování, jsouce ujištěni, že každý rozkaz jest to nejdokonalejší, co můžeme činiti, byť i opáčná věc před Pánem Bohem byla dokonalejší. —

19. To neplatí jen o řeholnicích, nýbrž i o světských lidech, kteří žijí v poslušnosti ku svým duchovním správcům. Jest jim to zajisté k nemalému užitku, jestliže jeho radou a předpisy se řídí a spravují, jak v duchovních tak i v časných věcech, neboť jsou tím vždy jisti, že to nejlepší volí. Sv. Filipz Neri říkával: Kdo na cestě Boží pokračovati chce, nechť se podrobí moudrému zpovědníku a ať ho jakožto náměstka Božího poslouchá.“ Kdo takto činí, má ji-

stotu, že Pán Bůh od něho ze žádného činu účtů požadovati nebude. Dále pak dodává: ať zpovědníku ve všem důvěřuje, poněvadž Pán Bůh nedopustí, aby bloudil, a není jistějšího prostředku zmařiti nástrahy ďáblovy, jako v dobrém podrobiti se vůli druhého, proti tomu však není nic nebezpečnějšího nad vedení sebe sama. Podobně vyjadřuje se sv. František Sal.: kdo chce jistě kráčet na cestě Boží, aby u vedení se podrobil svému duchovnímu otci: neboť to jest nejjistější prostředek, který může doporučiti. „Hledej, jak dlouho chceš,“ praví ctihodný Ávila, „a nikdy nepoznáš vůle Boží jistěji, jako v této oddanosti, kterou nejvýtečnější učitelové duchovního života doporučovali a sami nejsvědomitěji v ní se cvičili.“ — Tomu učí sv. Bernard, Bernardín Senenský, sv. Antonín, sv. Jan z Kříže, sv. Teresie, všickni bohoslovci a učitelové duchovního života; a pochybovati o této pravdě, píše sv. Jan z Kříže, bylo by skoro o víře pochybovati; a kdo nechce se spokojiti s výrokem zpovědníka, jest buďto hrdý, aneb se mu víry nedostává. — Mezi zásadami sv. Františka Sal. jsou dvě, které k nemalé útěše úzkostlivým duším přispívají: 1. Ještě žádný opravdu

poslušný nezahynul; 2. spokojiti se má kajcník s tím vědomím, že jej zpovědník na dobré cestě vede, a nežádáti o tom zvláštního důkazu. —

Mnozí učitelové, jako Gerson, Kajetán, Bonacina a j. v., jsou toho náhledu, že, kdo jest úzkostlivého svědomí, jest povinen pod těžkým hříchem proti vrtochům svého svědomí jednati, je-li se čeho obáváti, žeby mu tím značná škoda na těle neb na duši vzešla, že by totiž rozumu pozbyl aneb zdraví. Proto má úzkostlivec o to více dbáti a se strachovati, aby nejednal proti poslušnosti zpovědníkově nežli jednati proti vrtochům. — Ke konci hlavy této opakují ještě, v čem všecka dokonalost naše záleží, totiž: 1. abychom sebe samy zapírali; 2. ve všem vůli Boží se podrobovali; a 3. ustavičně Boha za sílu prosili, abychom obé v skutek uvedli. —

Vroucí vzdechy.

Nebo co mi jest na nebi krom Tebe a bez Tebe co bych chtěl na zemi? O lásky nejhodnější Ježíši, Božský Vykupiteli mé duše! Že jsi s nebe sestoupil, abys se mi zcela věnoval, co bych měl medle ještě, na zemi a na nebi hledati, mimo Tebe, jenž Jsi neskonalé dobro, jediné dobro

hodno milovánu býti! Ty budiž jediným a neobmezeným pánem a vládcem srdce mého; duše má ať jenom Tebe miluje, Tebe poslouchá a Tobě jedině ať se líbí. O ať se ostatní radují pozemským statkům, já Tebe jenom chci míti! Ty jsi a budiž mým klenotem zde i na věčnosti, Tobě věnuji tedy, o můj Ježíši, zcela srdce své a všecku vůli svou. Byla sice vůle má dříve odbojná, a však za to ji nyní Tobě úplně zasvěcuji! Pane, co chceš, abych činil? Oznam mi vůli Svou; přispěj mi ku pomoci, a všecko chci vykonati. Nakládej se mnou, jak Tobě se líbí, všecko přijímám, ke všemu jsem odhodlán. O Bože, neskonale lásky hodný, Tys mne miloval až k smrti, Tebe miluji z celého srdce svého, Tebe miluji více nežli sebe sama, v ruce Tvé poroučím ducha svého! Dnes se odřikám vši světské lásky, vzdaluji se všech tvorů a zasvěcuji se Tobě! Pro zásluhy Tvého přehořkého umučení, přijmiž mne a učiň, abych Ti byl věrným až do smrti. Budoucně chci jenom Tobě žíti, Tebe milovati, Tebe hledati a Tvou vůli plniti, přispěj mi Svou milostí! Přispěj mi, i Ty, naděje má, Panno Maria, Svou mocnou ochranou! —

Hlava čtrnáctá.

Láska všechno snáší. Kdo miluje Ježíše Krista, snáší všechno pro Něho, zvláště nemoci, chudobu a opovržení. —

1. V 5. hlavě rozprávěli jsme o trpělivosti vůbec, nyní uvažujme některé zvláštní případy. ve kterých nám jest v trpělivosti se cvičiti. Alvarez říkával: ať se nedomnívá křesťan, žeby dokonalostí prospíval, jestliže, pamětliv jsa umučení Pána našeho Ježíše Krista, též milerád a trpělivě z lásky k Němu nesnáší všechnu bolest, chudobu a každé opovržení. Nejprve mluvmе o bolestech a nemocech tělesných, které nám pomáhají k velkým zásluhám, snášíme-li je trpělivě. Sv. Vincenc z Pauly říkával: „Kdybychom znali onen drahý poklad, který nemoci v sobě chovají, přijímali bychom je s touž radostí, s jakouž přijímáme ta největší dobrodini.“ —

Tudíž světec, jsa ustavičně mnohými nemocemi, a ačkoliv mnohdy ani ve dne ani v noci spánku neměl, přece snášival všecko klidnou a pokojnou myslí, a nebědoval, tak že se zdálo, jakoby ani nemocen nebyl. O jak mile nás vzdělává nemocný, který pokojnou myslí nemoci své snáší, jako to činíval sv. František Sal. Jsa nemocen, upřímně pověděl lékaři svou nemoc, na vlas poslouchal a užíval všech předepsaných i sebe odpornějších léků, choval se tiše a pokojně, nenaříkaje nad svými nemocemi. O jaký jest to příklad těm, kteří v každé nepatrné churavosti bědují a každému sobě naříkají, chtějí míti kolem sebe všechny své přátele a příbuzné, aby s nimi útrpnost měli. Sv. Teresie povzbuzovala takto své řeholnice: „Sestřičky, trpte přece něco z lásky k Ježíši Kristu, aby toho vaše sestry ani nepozorovaly.“ Ctihodného Ludvíka z Ponte jedenkrát v pátek obdařil Ježíš Kristus velmi prudkými bolestmi, že nebylo na těle údu, kterýby zvláštní muky netrpěl. Svěřil se tím svému Příteli, avšak sotva že to učinil, již toho litoval, a učinil slib, že vícekrátě žádnému o svých mukách nebude vypravovati. —

2. Privil jsem, že byl obdařen, poně-

vadž svatí považují nemoci a bolesti za zvláštní milosti, kterých Pán Bůh jim uděluje. Když jedenkrát sv. František z Assissi byl těžce nemocen, a jeho bratr duchovní k němu pravil: „Otče, prostě Pána Boha, aby vaše bolesti zmírnil, a aby muka Jeho na vás tak těžce nespočívala; „rychle povstal světec z lůžka svého, poklekl na kolena svá a děkoval Pánu Bohu za tyto bolesti a po té pravil k svému bratru: „Věř, kdybych nevěděl, že jsi mluvil z upřímnosti srdce, vícekrát ani viděti bych tě nechtěl.“

3. Mnohý nemocný řekne: nevzpouzm se tak velice na svou nemoc, jako spíše na to, že nemohu choditi do chrámu Páně, konati své pobožnosti, přistupovati k stolu Páně, mši sv. slyšeti, že nemohu v kůru modliti se hodinky, že nemohu sloužiti mši sv., že se nemohu ani pomodliti, poněvadž mě hrozně bolí hlava, že nevím, co si mám počíti. Ale řekni mi, proč chceš choditi do chrámu Páně a do kůru, proč chceš k stolu Páně, proč sloužiti aneb slyšeti mši svatou? abys se Bohu zalíbil? Ale Pán Bůh tomu nyní nechce, abys se modlil hodinky, chodil k stolu Páně, slyšel mši sv., ale abys se svou traplivou nemocí spokojil.

— A jsi-li tím nespokojen, jest to znamením, že nedbáš o to, abys plnil vůli Boží, nýbrž že činiti chceš, co se Tobě líbí. P. Avila psal nemocnému knězi, který sobě podobně nařikal: „Milý příteli! nestarej se nyní o to, co bys činil, kdybys zdrav byl, ale spokoj se nemocí svou, pokud se Bohu líbiti bude. Snažíš-li se vůli Boží plniti, což na tom, zdali ve zdraví neb nemoci ji plníš?“ —

4. Ty praviš, že se nemůžeš modliti, poněvadž Tě hlava hrozně bolí? Ano, nemůžeš rozjímati, ale zdali pak nemůžeš odevzdávati se do vůle Boží? a činiš-li takové vzdechy, jest to zajisté nejkrásnější modlitba, kterou můžeš konati, objímaje s láskou bolesti, které Tě svírají. — Tak sobě počíнал sv. Vincenc de Paula. Kdykoliv býval těžce nemocen, milerád sobě vzpomínal, že jest mu Pán Bůh přítomen, a volně obracoval mysl svou k nějakému zvláštnímu předmětu, a sám v sobě vzbuzoval čas od času výlevy lásky, důvěry a dikůvzdání, a čím více se jeho bolesti vzrůstaly, tím vroucněji se odevzdával do vůle Boží. Sv. František Sal. říkával: soužení sama v sobě pozorovaná bývají nám hrozná, ale porovnáme-li je s vůlí Boží, bývají nám

milá a příjemná. — Tobě nelze rozjímati, a zdali jest nějaká modlitba lepší, nežli čas od času pohlížeti na Ukřižovaného a Jemu své bolesti obětovati, spojití všecko s Jeho utrpením, s Jeho nesmírnými bolestmi, které byl vytrpěl na dřevě kříže? —

5 Jistá velmi zbožná paní trpěla nesmírné bolesti. Její ošetřovatelka dala jí do ruky kříž a pravila k ní, aby prosila Pána Boha, by jí zbavil takových muk. Nemocná však odpověděla: Ale co to na mne žádáš, abych zbaviti se hleděla svého kříže, když právě v rukou držím Boha Ukřižovaného? Bůh mne toho uchovej, chci trpěti pro onoho, jenž chtěl trpěti pro mne mnohem větší bolesti, nežli jsou mé vlastní. To dosvědčil i Kristus Pán sám sv. Teresii, když byla těžce nemocná a bolestmi sevřená. — Zjevil se jí totiž, všecek jsa takřka ranami posetý, a řekl k ní: Viz, dcero má, jak velké bolesti pro Tebe jsem trpěl, a pozoruj, co jsou Tvé bolesti proti bolestem mým. A od té doby říkala světice, kdykoliv byla nemocna: Jakmile sobě pomyslim na hrozná muka, které Kristus Pán, nevinnost sama, trpěl, nevím, jak bych sobě měla stěžovati do svých bolestí. — Sv. Lidvina byla po třicet osm let nemoc-

na, trpěla zimnicí, byla sklíčena dnou, poseta rozličnými ranami, všecka ztrýzněna; ale poněvadž ustavičně měla na mysli a před očima utrpení Páně, zachovala vždy na lůžku klidnou a veselou mysl. — Podobně i sv. Josef z Lanessy, Františkán, když měl býti velmi bolestně operován, pomýšleli jeho bratři na to, aby jej provazy svázali, by bolestí se nesvíjel. Tu uchopil světec kříž a pravil: Nač provazy, nač provazy?! Vizte toho, který mne svazuje, abych pokojně každou bolest z lásky k němu trpěl. — Sv. Jonáš, mučenník, ztrávil jedenkrát celou noc, jak mu tyran rozkázal, na ledě, a druhého dne ráno pravil, že ještě nikdy pokojnější noci neměl, jako byla minulá; poněvadž sobě v mysli představoval Krista Ukřižovaného, a tudíž byly mu jeho bolesti u přirovnání s bolestmi Ježíšovými spíše radostí, nežli mukami. —

6. O jak mnoho zásluh můžeme získati, snášíme-li jenom trpělivě své nemoci. Alvarezovi ukázal Pán Bůh jedenkrát onu velkou velebnou slávu, kterou připravil jisté zbožné řeholnici, že totiž trpělivě snášela nemoci své, a pravil, že za osm měsíců v této nemoci více zásluh sobě do-

byla, nežli ostatní řeholnice za mnoho let. Snášíme-li trpělivě bolesti a nemoci, dovršujeme tím svou korunu, kterou nám Pán Bůh v nebi připravil. Totéž zjevil sv. Lidvině. Když byla mnoho těžkých nemocí vytrpěla, jak již dříve o tom jsme se zmínili, přála sobě smrt mučennickou z lásky k Ježíši Kristu; a když jednou vzdychala po této blahé smrti, spatřila krásnou korunu, ale neúplnou a nedokonalou, poznala, že tato koruna jest jí připravena, aby ji dovršila, proto prosila Pána Boha, aby bolesti její rozmnožil. Pán Bůh ji vyslyšel, vyslav na ni mnohé vojíny, kteří ji tupili, haněli a velmi krutě s ní nakládali. Po té zjevil se jí anděl maje v ruku onu úplnou a dokonalou korunu, oznámil jí, že posledními mukami vsadila do koruny ty drahokamy, které se jí ještě nedostávaly. — Potom tiše skonala —

7. O jak bývají duším, vroucně milujícím Ježíše Krista, nad míru milé a sladké bolesti i potupy! Proto s takovou radostí spěchali sv. mučenníci všem mučennickým nástrojům vstříc, jako bývaly skřípce, železné háky a pod. Sv. Prokopius, mučenník, když jej tyran mučil, takto k němu pravil: Muč mne, jak se ti

líbí, ale věz, že tomu, kdo miluje Ježíše Krista, není milejší věci, leč trpěti z lásky k Němu. Podobně sv. Gordián, mučenník, pravil k tyranu, smrti mu vyhrožujícímu: Ty mně hroziš smrtí, mně jest toho líto, že nemohu vícekrát za svého Ježíše Krista umřítí. Ale snad mnohý řekne: Tito mučenníci a světci mluvili tak, poněvadž buďto žádných muk necítili, aneb byli otupělí na rozumu. „Nikoliv!“ odpovídá sv. Bernard, „toho příčinou nebyla otupělost, nýbrž láska.“ Nebyli otupělí, nýbrž cítili bolest, které jim mučennické nástroje způsobily; poněvadž milovali Pána Boha, bylo jim velikým ziskem všechno trpěti a všechno ztratiti, i život svůj z lásky k Němu.

8. Především však buďme ochotni v nemoci přijati smrt a sice onu smrt, která Pánu Bohu se líbí. Jest nám jednou umřítí a v poslední nemoci dokončíme život svůj, ale nevíme, která nemoc bude poslední. Z toho vysvítá, že v každé nemoci máme býti připraveni na onu smrt, kterou nám Pán Bůh sešle. Než mnohý namítne, spáchal jsem mnoho hříchů, a žádného pokání jsem nečinil. Chtěl bych jenom proto déle žíti, abych před svou smrtí božské spravedlnosti dosti učinil. Ale řekni mi, bra-

tře můj, jak to víš, že budeš ještě činiti pokání, kdo ví, nebudeš-li ještě mnohem horším? Nyní můžeš doufat, že ti Pán Bůh odpustil, a zdaž jest krásnější pokání, jako přijati s oddaností smrt, jak právě Pánu Bohu se líbí? Sv. Alois z Gonzagy umíraje v 23. roce věku svého, s radostí přijal smrt, řka: „Nyní jsem, jak doufám, v stavu milosti Boží, ale nevím, jakým bych byl později; proto rád umírám, když Pánu Bohu se tak líbí, mne nyní z tohoto života povolati.“ Jan Avila byl toho mínění, že každý, kdo v dobrém ano i jen v prostředním stavu se nalézá, má si přát umřít, aby ušel nebezpečství, že milost Boží ztratí; ale v tomto nebezpečství trváme, pokud na této zemi žijeme.

9. Mimo to nemůžeme na tomto světě žít, abychom alespoň pro svou přirozenou křehkost všedního hříchu se nedopustili; a tudíž sluší nám s této stránky s radostí smrt přijímati, abychom Pána Boha vícekrát nehněvali. A milujeme-li opravdu Pána Boha, musíme po tom vzdychati, abychom na něj tváří v tvář v nebesích patřili a jej ze vši síly milovali, poněvadž žádný člověk není s to, aby to dokonale činil za tohoto života. Neotevře-li však

smrt brány, nemůžeme do oné blažené vlasti lásky vstoupiti. Proto volá sv. Augustin, láskou všecek roznícený: „Ach Bože, nech mne umřítí, abych Tě spatřil a tváří v tvář Tě miloval.“

10. Za druhé cvičme se v trpělivosti, snášejíce chudobu. Jisto jest, že jest nám třeba mnoho trpělivosti, nedostává-li se nám vezdejších statků. Sv. Augustin praví: „Kdo nemá Pána Boha, nemá ničehož, kdo má Pána Boha, má všecko; kdo má Pána Boha a s jeho svatou vůlí se srovnává, nalézá v Pánu Bohu všecka dobra.“ Pohlédněmež na sv. Františka, bosého, všeho zbaveného, opravdu chudého! Že však vším právem zvolati mohl: „Můj Bože! O mé všecko!“ byl bohatším nad všechny pozemské krále. Jen ten jest chud, kdo touží a baží po statcích, kterých nemá; ale kdo sobě ničeho nepřeje, a svou chudobou se spokojuje, ten jest v plné míře bohat. O tom platí slova sv. Pavla: „Nic nemajíce, ale všemi věcmi vládnouce.“ (II. Kor. 6, 10.) — Praví milovníci Pána Boha nemají ničehož a přece vším vládnou, neboť kdykoli vezdejších statků jim se nedostává, hned každý říká: „Ó můj Ježíši, Ty samojediný mi dostačuješ;“ a tak tr-

vaji v spokojenosti. — A však svatí a světice Boží nejenom že snášeli trpělivě svou chudobu, nýbrž hleděli se i všeho zbaviti, aby jsouce ode všeho odloučeni, jedině a výhradně Pánu Bohu žiti mohli. Nemáme li toho ducha, abychom se všech vezdejších statků zřekli, budme alespoň spokojeni tím stavem, v který nás Pán Bůh postavil, a starejme se raději o statky nebeské, které jsou mnohem vzácnější, a o věčné, nežli o statky vezdejší; řiďme se výrokem sv. Teresie: „Čím méně máme na této zemi, tím větší bude naše radost v nebesích!“

11. Sv. Bonaventura říkával, že hojnost vezdejších statků jest duši lepem, vadícím, aby se k Pánu Bohu povznesla. A sv. Jan Klimak dí, že chudoba jest jako urovnaná cesta k Pánu Bohu. — Kristus Pán pravil: „Blahoslavení chudí; neboť jejich jest království nebeské.“ (Mat. 5, 3.) V ostatních blahoslavenstvích, jako na př. o tichých a kdož jsou čistého srdce, přislubuje se nebe teprv v budoucnosti; chudým duchem však již v tomto životě. Pán Bůh blaženost slibuje, řka: „nebo jejich jest království nebeské,“ a to proto, že již na tomto světě největších milostí

od Pána Boha se jim dostává. Chudí duchem nejsou však ti, kdož mají nedostatek na statečích vezdejších, nýbrž kteří ničeho sobě nepřejí a dle slov sv. Pavla žijou v spokojenosti. „Majíce pokrm a čím bychom se odívali, dosti na tom mějme.“ (Tim. 6, 8.)

„O blažená chudobo!“ volá sv. Vavřinec Giustiniani, „která ničehož nemá a ničeho se neleká, vždy jest veselá, vždy bohatá, neboť každého nepohodlí užívá ku prospěchu duše.“ Sv. Bernard píše takto: „Lakomec lační vždy po pozemských statečích jako žebrák a nemůže jimi se nasytiti; chudý duchem však jimi pohrdá, jakoby byl pánem všeho, poněvadž ničeho nežádá.“

12. Pán Ježíš také pravil blahoslavené Angele z Foligno: „Kdyby nebyla chudoba tak vznešeným a drahým pokladem, nebyl bych já ji sobě vyvolil, a jako dědičný podíl svým vyvoleným zanechal.“ Za tou příčinou také svatí, vidouce Ježíše chudého, milovali tak vřele svatou chudobu.

Touha zbohatnouti jest léčka ďáblova, mnohé duše do záhuby uvrhující, jak sv. apoštol Pavel praví: „Nebo kteří chtějí zbohatnouti, upadávají v pokušení a v o-

sidlo ďáblové a v žádosti mnohé, neužitečné i škodlivé, kteréž pohřizují lidi v zahynutí a zatracení.“ (Tim. I. 6, 9.)

O jak nešťastni jsou, kdož pro pomíjející statky vezdejší ztrácejí svrchované dobro, totiž Pána Boha! Když císař Licinius sv. mučenníka Basilia k tomu chtěl přiměti, aby zradil Ježíše Krista, že jej za to hlavou nade všemi svými modloslužebníky učiní, počínal sobě sv. Basilius velmi moudře, že císaři toto slovo vzká-
zal: „Řekněte císaři, že kdyby mně chtěl dáti i veškeré své království, žeby mně nikdy nenahradil toho, o co by mne připravil, kdybych měl svého Pána Boha ztratiti.“

Pán Bůh nám budiž všecko, — spo-
kujme se tím, co nám uštědřuje, těšme se svou chudobou, i se všemi jejími následky: neboť v tom spočívá zásluha. — „Ne chudoba,“ praví sv. Bernard, „jest ctností, nýbrž láska k chudobě.“ Mnozí jsou chudí, ale poněvadž nemilují své chudoby, nemají žádných zásluh; a protož praví sv. Bernard, že ctnost chudoby nezáleží v tom, býti chudým, nýbrž abychom chudobu milovali.

13. Tato láska k chudobě náleží zvlá-

ště řeholníkům, kteří učinili slib chudoby. Mnozí řeholníci, praví týž sv. Bernard, chtějí chudými býti, ale jen za tou podmínkou, aby jim ničeho se nedostávalo. Chtějí míti, jak sv. František Sal. se vyjadřuje, čest chudoby, nikoliv však nepohodlí chudoby. Blahoslavená Salome, z řádu sv. Kláry, praví: „Andělé i lidé pohrdají řeholníci, která sice chudou býti chce, a však nařiká, nedostává-li se jí něčeho. Tak sobě nepočínají praví řeholníci, nýbrž milují chudobu více, nežli všecko bohatství.“ Když jednou sestru Margaritu z Kříže, dceru císaře Maximiliána II., z řádu Klarisek, arcivévoda Albrecht, bratr její, navštívil a spozoroval, že má roucho řeholní spravované, nemohl se zdržeti, aby s podivením se neotázal, kterak že roucho takové k její urozenosti se hodí. Ale Margarita odpověděla: „Věř, milý bratře, že jsem v tomto rouchu spravovaném mnohem šťastnější a spokojenější, než císařové ve svém oděvu nachovém.“ Sv. Maří Magdalena z Pazzis volá: „Blahoslavení řeholníci, kteří, jsouce chudobou ode všeho odloučení, volati mohou: Pán jest podílem mým!“ Když jistý kupec sv. Teresii hojnou almužnu byl udělil, vzkázala mu svě-

tice, že jméno jeho zapsáno jest v knize života a na důkaz toho že pozbude všech svých statků. A v skutku onen kupec přišel o vše a zůstal chudým až do své smrti. Sv. Alois z Gonzagy říkal, že není jistějšího znamení, zda-li kdo náleží mezi vyvolené, jako jest býti v bázni Boží a zároveň sužovánu býti mnohými útrapami a od světa opuštěnu býti.

14. K svaté chudobě náleží též, abychom trpělivě snášeli ztrátu přátel a příbuzných svých, a v tom zvláště máme trpělivost svou osvědčiti.

Mnozí, jakmile ztratí přítele svého aneb příbuzného, bývají nepokojnými, zavírají se do soukromých bytů svých, odávají se zármutku, bývají v takové míře netrpělivými, že jich žádný potěšiti nemůže. Rád bych věděl, komu asi tací lidé nesmírným zármutkem a ustavičným pláčem se zalíbí? Pánu Bohu? O nikoliv! poněvadž Pán Bůh chce, abychom se do Jeho svaté vůle odevzdali. Aneb duši, která nás opustila? Nikoliv, ani té! Je-li ona duše zavržena, pak nenávidí vás a vaše slzy. Je-li v nebi, přeje sobě, abyste Pánu Bohu děkovali za milosti, které jí udělil; trápí-li se v mukách očistcových, žádá sobě, abyste raději za ni se modlili, do

vůle Boží se odevzdali, svatými se stali, abyste jedenkráte s ní v nebi radovati se mohli. — Komu tedy prospívá takový přílišný pláč?

Ctihodný Josef Caracciolo, jsa jedenkráte mezi svými příbuznými, kteří nemírně a přílišně oplakávali jeho milého bratra, takto k nim promluvil: „Nač pláčete? plačme raději nad smrtí Ježíše Krista, jenž byl našim otcem, našim bratrem a našim snoubencem.“ Počínejme sobě po příkladu zbožného Joba, který, když byl zpraven o smrti svých synů, úplně oddal se do vůle Boží, řka: „Hospodin dal, Hospodin vzal: jakž se Hospodinu líbilo, tak se stalo: buď požehnáno jméno Hospodino!“

15. Za třetí máme se cvičiti v trpělivosti a lásku svou k Pánu Bohu osvědčiti tím, snášíme-li klidně potupu, kterou nám lidé způsobují.

Kdykoli která duše Pánu Bohu zcela se oddá, stará se již Pán Bůh o to, aneb dopustí, aby ji lidé opovrhovali aneb ji pronásledovali. Jednoho dne zjevil se anděl blahoslavenému Jindřichu Susovi, řka k němu: „Jindřichu, až dosud mrtvil jsi se sám, jak se Ti líbilo, ale ode dneška

budou tě umrtvovati lidé, jak jim bude se líbiti.“

Druhého dne spatřil z okna psa, který sobě zahrával s kusem plátna a jej na kusy roztrhal; v tom zaslechl hlas, který k němu takto mluvil: „Takovým způsobem i tvé dobré jméno lidé roztrhají.“ Po té šel Jindřich na ulici a schoval sobě ono roztrhané plátno, aby se jím potěšil, až bude pronásledován, jak mu to anděl byl zvěstoval.

16. Potupy a bezprávi jsou svatým žádoucími radostmi. Sv. Filip Nerejský, jsa po třicet let v domě sv. Jarolima v Římě mnoho sužován, nechtěl dům ten opustiti a jíti do oratoria chrámu, který sám byl vystavěl, kde již jeho milí synové přebývali a jej prosili, aby též k nim zavítal, kdyby jej papež zřejmým rozkazem nebyl k tomu donutil.

Sv. Jan z Kříže, těžkou nemocí jsa sevřen, octl se až na pokraji hrobu. Za tou příčinou radil mu lékař, aby se odebral na volnější povětrí. Světec mohl sobě vyvoliti klášter, který by svědčil zdraví jeho, a v kterém byl představený jemu laskavý, a však světec vyvolil sobě právě klášter nepohodlný, kde byl představený

jemu nepřízniv, jenž jej potom mnohý čas sužoval, s ním nelaskavě nakládal, že i ostatním bratřím zakázal, aby jej navštěvovali. Z toho jde na jevo, jak velice svatí sami pronásledování vyhledávali.

Sv. Teresie vyřkla onu pamětihodnou zásadu: „Kdo touží po dokonalosti, ať se chrání říci: Mně děje se křivda beze vší příčiny. Chceš-li snášeti kříže jenom, které na rozumu spočívají, pak nikdy nebudeš dokonalým.“

Známať jest ona odpověď, kterou dal Kristus Pán sv. mučenníku Petrovi, když si do uvěznění svého stěžoval a pravil: „Pane, co jsem učinil zlého, že mám toto příkoří snášeti?“ Tu odpověděl mu Pán: „A co jsem zavinil já, že jsem přibit byl na kříži?“

Touto myšlénkou silili a těšili se svatí a světice Boží ve svých křížích a souženích.

Když se sv. Eleazara choť tázala, odkud nabývá síly, že s takovou trpělivostí všecka příkoří i od své vlastní čeládky snáší, odpověděl takto: „Pohlížím na ukřižovaného Ježíše, a vidím, že všechna má příkoří nejsou ničím proti těm, která Kristus Pán za mne snášel a tím mně

Pán Bůh uděluje síly, že potom všecko pokojně snáším.“ Slovem, potupa, chudoba, bolesti a všechna soužení jsou duši, která Pána Boha nemiluje, závadou, odlučující ji ještě více od Něho; ale duši, Pána Boha milující, jsou pobídkou, že ještě více s Pánem Bohem se spojuje a Jej vroucněji miluje. „Vody mnohé nemohou uhasiti lásky.“ (Šal. 8, 7.)

Útrapy sebe čtenější a citelnější nejenom žeby neuhasily lásky, nýbrž ještě více plamen lásky rozohňují v srdci, jenom Pána Boha milujícím.

17. Ale proč pak nás Pán Bůh tak mnohým, těžkým křížem navštěvuje? Raduje se tomu, že nás lidé sužují, tupí, haní a pronásledují a s námi nelaskavě nakládají?

Aneb jest snad ukrutníkem beze všeho citu, že si libuje, když nás trpěti vidí? O nikoliv! Pán Bůh není žádný ukrutník, nýbrž jest pln soustrasti a lásky k nám, vždyť víme, že z lásky k nám zemřel. Raduje se tomu, když trpíme, ale k našemu prospěchu, abychom, trpíce zde na tomto světě, netrpěli na onom světě za hříchy své, které jsme spáchali proti božské spravedlnosti; raduje se proto, aby-

chom srdcem nepřilnuli k světským radovánkám; jako právě to činí matka dítěti, odnaučujíc je požívati prsu, natře jej žlučí, by se mu zošklivil. Raduje se tomu, chtě nám poskytnouti příležitosti, abychom k němu svou lásku trpělivostí a oddaností osvědčili; a konečně z toho se raduje, abychom trpělivostí větší slávy v nebi sobě vydobyli. Z těch příčin, vyplývajících ze samé soustrasti a lásky, raduje se Pán Bůh, že trpíme. — Z toho všeho poznáváme, že, chceme-li svatou trpělivost zachovati ve všech souženích, která nás potkají, náleží nám, abychom o tom přesvědčení byli, že každé soužení Pán Bůh na nás sesílá buďto přímo nebo nepřímou skrze lidi; a za tou příčinou, kdykoliv býváme v soužení, děkujeme Pánu Bohu za to a přijímejme všecko s radostí, cokoliv na nás sešle, buď si příjemné nebo nepříjemné, poněvadž Pán Bůh vše jenom k našemu prospěchu řídí a spravuje. „Milujícím Pána Boha všechny věci napomáhají k dobrému.“ (K Řím. 8, 28.) Mimo to též velmi nám prospěje, ponoříme-li se častokráte ve svých křížích duchem do pekla, které jsme dříve zasloužili. Pak bude nám zajisté každý kříž snesitelnějším, přirovná-

me-li jej k mukám pekelným. Nejvydatnějším prostředkem však, všechna soužení trpělivě snášeti, jest modlitba. Modlitba podporuje a sílí naši slabost a křehkost. To dobře věděli všickni svatí a sobě také tak počínali; v modlitbě nalézali sílu a odvahu, a překonali všechna soužení a pronásledování.

Vroucí vzdechy.

O Pane Bože, nyní jsem úplně přesvědčen, že nemohu získati koruny slávy věčné, leč křížem a trpělivostí. Žalmista Páně David říkával: „Od něho jest očekávání mé.“ (Žalm 61, 6.) Tak volám i já, uděl mi trpělivost v křížích a souženích. Arciť činím pevné předsevzetí, že chci všechno soužení pokojnou myslí přijímati, a však sotva na mne nějaký kříž doléhá, již bývám smutným a malomyslným, a trpím-li, trpím bez zásluhy, bez lásky, poněvadž nedovedu trpěti, abych Tobě se zalíbil.

O můj Ježíši, pro zásluhy Tvé trpělivosti, kterou Jsi z lásky ke mně tak veliká muka snášel, uděl mi té milosti, abych kříže z lásky k Tobě snášel.

Miluji Tě z celého srdce svého, o můj

nejsladší Ježíši, miluji, mé svrchované dobro, miluji, o lásko má, lituji toho nade všecko, že jsem Tě kdy hněval. — Slibuji Tobě, že chci všechny kříže a soužení, která na mne sešleš, trpělivě přijímati. Přispěj mi ku pomoci, abych to také splnil, zvláště abych bolesti v posledním smrtelném zápase trpělivě a pokojně snášel. O Maria, královno má! vypros mi pravou odhodlanost, abych všecko v životě i v hodině smrti trpělivě snášel. Amen.

Hlava patnáctá.

Láska všemu věří. Kdo miluje Ježíše Krista, věří všem Jeho slovům.

1. Kdo koho miluje, věří všemu, co mu jeho milý vypravuje; a proto čím větší bývá láska duše k Ježíši Kristu, tím pevnější a živější bývá také její víra. Když kající lotr viděl našeho Božského Vykupitele na dřevě kříže umírat, a jak nevinně a trpělivě snáší muka svá, miloval jej; a jsa jat a uchvácen touto láskou a božským světlem osvícen, věřil, že jest v skutku Synem Božím; a tudíž Ho prosil, aby se naň rozpomenul, když přijde do království svého.

2. Víra jest základem lásky, na kterémž tato založena jest, a však láska opět zdokonaluje a dovršuje víru. Kdo dokonaleji Pána Boha miluje, ten také dokonaleji věří. Láska způsobuje, že člověk

věří nejen rozumem, nýbrž i vůlí svou. Ti, kdož věří jenom rozumem a nikoliv vůlí, jsou jako hříšníci; ti poznávají sice pravdivost víry, ale poněvadž nechťi žiti podle přikázání božích, mají jenom velmi slabou víru; neboť kdyby měli víru živou a tomu věřili, že milost Boží jest největší dobro a že hřích jest to největší zlo, že nás připravuje o milost Boží, zajisté by život svůj polepšili. Že však pomíjejícím vezdejším statkům dávají přednost a Pánem Bohem opovrhují, tudíž dlužno říci, že buďto nemají žádné víry, aneb že jejich víra velmi slabá jest. Kdo naproti tomu nejen rozumem, nýbrž i vůlí a ochotně všemu věří a tomu se raduje, toho víra jest dokonalá, a ten zajisté také se přičiní, aby život jeho s věrou se srovnával. —

3. Nedostatek víry nevyplývá v hříšnicích ze zatmělosti její. Neboť ačkoliv Pán Bůh chtěl, aby nám jednotlivé články víry byly temny a nejasny, bychom sobě získali zásluhy víry, nicméně jest pravdivost víry již tak mnohými pádnými a nezvratnými důkazy stvrzena, že, kdoby o tom ještě pochyboval, jevil by se býti nejen nemoudrým a všeho rozumu zbave-

ným, nýbrž byl by též bezbožným. Slabá víra vzniká tedy u mnohých z nemravného života. Kdo opovrhne přátelstvím Božím proto, aby mohl hověti svým hříšným choutkám, přeje sobě arcif, aby nebylo zákona, který to zapovídá, ani trestu, který jest na každý hřích vyřčen, a proto zamítá od sebe každou myšlénku o věčných pravdách, o smrti, soudu, pekle, o božské spravedlnosti, neboť tyto pravdy jej děsí, ztrpčují mu jeho zábavy, a za tou příčinou láme si hlavu, jak by nějakými nepodstatnými důkazy všecko vyvrátil a sobě lichotiti mohl, že není ani duše, ani Pána Boha, ani pekla, chtě žíti a umříti jako nemá tvář, nemající ani zákona ani rozumu.

4. Uvolněnost a pokaženost mravů jest pramenem vši nevěry; a z toho vznikly knihy, spisy a rozličné soustavy materialistů, indifferentistů, deistů a materialistů; jedni z nich popírají bytost Boží, jiní popírají prozřetelnost Boží, pravíce, že Pán Bůh sice stvořil lidi, ale že již o ně se nestará, že mu nejde o jejich blaho aneb záhubu; — jiní opět popírají jeho dobrotu a lásku, učíce, že Pán Bůh mnohé duše stvořil a k záhubě věčné určil, že je sám

k hříchu vábí, je svádí, aby zahynuly a jemu v pekle zlořečily.

5. O té nevděčnosti a zloby lidské! Pán Bůh stvořil lidi z pouhého milosrdenství, aby je v nebi věčně oblažil, osvětil jejich rozum, mnohým dobrodiním a milostí je obdařil, aby života věčného dosáhli; za tím účelem a cílem vykoupil je přehořkou smrtí svou a nesmírnou láskou; a oni od dávají se nevěře, aby žítí mohli svým nezřízeným chtíčům a žádostem! A však marné jsou jejich snahy, nikdy nezbaví se výčitek svědomí, aniž bázně před Božkou pomstou. V knize své „Pravdivost víry svaté,“ jsem jasně vyvrátil nedostatečnost všech soustav a spisů, které novověcí nevěřcové sepsali. Ó kéž svůj hříšný život napraví a milují Ježíše Krista, pak by zajisté nepochybovali o víře, nýbrž pevně by věřili všem článkům víry, které nám Pán Bůh zjeviti ráčil.

6. Kdo miluje upřímně Ježíše Krista, má ustavičně před očima věčné pravdy, řídí a spravuje se jimi v životě svém. — Kdo miluje Ježíše Krista, rozumí dobře výroku moudrosti: „Marnost nad marností, a všecko jest marnost:“ že všecka světská sláva jest dýmem, blátem a klamem, že všecka bla-

ženost a spokojenost duše záleží v tom, aby Pána Boha milovala a jeho svatou vůli plnila; že jenom tím jsme, čím jsme před Pánem Bohem; že celý svět nám ničím neprospěje, ztratíme-li duši svou, že všechny statky nejsou s to, aby srdce naše upokojily, že jenom Pán Bůh je upokojí, slovem: že všechno jest nám opustiti, chceme-li vše získati.

7. „Láska všemu věří.“ Někteří křesťané sice nejsou tak zvrhlí, jako jsme se o těch zmínili, kteří ničemu věřiti nechtí, aby mohli volně žíti svým náruživostem tiše a pokojně, jichžto víra však velmi vlažná a slabá jest. Tito sice věří v tajemství ve sv. evangeliu nám zjevená, jako na př. v tajemství nejsvětější Trojice, v tajemství o vykoupení, v svaté svátosti a j. v., a však přece všemu nevěří. Kristus Pán pravil a učil: Blahoslavení chudí, blahoslavení, kteří lační a. t. d. (Mat. 5, 5.); blahoslavení, kteří protivenství trpí, a. t. d.; blahoslavení, když vám budou zlořečiti a protivenství činiti a mluvíti všechno zléproti vám.

Tak mluvil Kristus ve svém evangeliu. Ale, než jak můžeme říce, že ti věří sv. evangeliu, kteří praví: „blahoslavený, který má peníze? blahoslavený, který ni-

čeho netrpí? blahoslavený, který může sobě hověti; ubohý jest, koho lidé pronásledují a sužují.“ — O těch musíme říci, že buď nevěří sv. evangeliu aneb jenom částečně. Kdo všemu úplně věří, považuje to za štěstí a zvláštní milost Boží, je-li na tomto světě chud, nemocen, jestliže jím lidé opovrhují a jej pronásledují. Tak smýšlí, kdo všemu věří, co sv. evangelium hlásá, a kdo upřímně miluje Ježíše Krista.

Vroucí vzdechy.

O můj nejmilejší Vykupiteli! o živote duše mé; věřím, že jsi jediné dobro vši lásky nejhodnější! Věřím, že Ty nejvřeleji miluješ duši mou, poněvadž Jsi z lásky ke mně umřel přehořkou smrtí na dřevě kříže. Věřím, že zde i na onom světě není většího štěstí a větší milosti, leč Tebe milovati a Tvou svatou vůli plnit. Tomu všemu pevně věřím a zříkám se všeho, abych zcela a výhradně jenom Tobě náležel. Pro zásluhy Tvého přehořkého umučení přispěj mi ku pomoci a učiň, abych se Tobě líbil. O neomylná pravdo! v Tebe věřím; o svrchované a neskonalé milosrdenství! v Tebe důvěru svou skládám, o

bezměrná a neskonalá lásko! poněvadž svým utrpením zcela mně ses věnoval a v nejsvětější Svátosti oltářní pro mne stále se obětuješ; i já proto Tobě všecek se zasvěcuji. — Též Tobě se odevzdávám, o Maria Matko má, útočiště hříšníkův! —

Hlava šestnáctá.

Láska všeho se naděje. Kdo miluje Ježíše Krista, všeho od Něho se naděje.

1. Naděje a láska vespolek sebe rozmáhají a zdokonalují. Jisto jest, že naděje v božskou dobrotu v nás lásku ku Kristu Ježíši rozmáhá. Sv. Tomáš Aquinský píše, že, jakmile dar nějaký od někoho doufáme a očekáváme, že jej již také milujeme. Pán Bůh nechce, abychom naději svou v tvory kladli. „Nedoufejtež v knížatech.“ (Žalm 145, 2.), a u proroka Jeremiáše čteme: „Zlořečený člověk, který doufá v člověka.“ (Jer. 16, 5.) Bůh nechce, abychom doufali v tvory, poněvadž nechce, abychom k nim srdcem přilnuli. Proto říkával sv. Vincenc de Paula: Hledme, abychom nespoléhalí na přízeň lidskou, poněvadž jakmile vidí Pán Bůh, že na lidi spoléháme, již od nás se vzdaluje. Oproti tomu, čím více v Pána Boha doufáme, tím více prospíváme v lásce k Němu. „Cestou

přikázání Tyých poběhnu, když rozšíříš srdce mé.“ (Žalm 118, 32.).

O jak běží na cestě dokonalosti ten, jehožto srdce důvěrou v Pána Boha se rozšířilo. Nejen běží, nýbrž letí; poněvadž všecku důvěru svou v Pána Boha skládá, pozbývá veškeré slabosti své, v Pánu Bohu vši síly své nabývá, kterou uděluje Pán Bůh všem, kdož v Něho doufají, jak o tom prorok Isaiáš se vyjadřuje: „Kdo doufají v Hospodina, síly nabudou, dostanou perutě jako orlice poběhnou a nebudou umdlévati, půjdou a neustanou.“ (Isaiáš, 40. 31.). Orlice zalétá až k slunci, podobně i duše posilněna jsouc důvěrou, vznáší se nad touto zemí až k výšinám nebeským a láskou s Pánem Bohem se spojuje.

2. Jako naděje lásku naši k Pánu Bohu rozmnožuje, tak i láska naději naši, neboť láska činí nás syny Božími. Přirozeností svou jsme dílo, rukou Jeho; ale v nadpřirozeném smyslu, to jest: milostí a zásluhami Ježíše Krista stáváme se syny Božími a účastni Jeho božství, jak o tom sv. Petr píše: „Abyste Božského přirození účastnými učinění byli“ (2. Petr. 1, 4.): „a jestliže synové, jsme také dědicové;“ jak sv. apoštol Pavel dokládá. (Řím 8, 17.)

— A jako synům přináleží, aby bydlili v domě otce svého a dědicům, aby měli nějaké dědictví, tak i láska rozmáhá v nás naději v království Boží, a tudíž i duše milující Pána Boha stále vzdychají: „Přijď, přijď království Tvé!“

3. Mimo to miluje Pán Bůh toho, kdo jej miluje. „Já miluji ty, kteříž milují mne“ (Přisl. 8. 17.); a milostmi obdařuje toho, kdo jej z lásky hledá: „dobrý jest Hospodin duši hledající jeho“ (Pláč Jerem. 3, 25.). — Čím více tedy kdo Pána Boha miluje, tím více doufá též v jeho dobrotu. Z této naděje čerpali svatí onen vnitřní pokoj, že bývali vždy veselí i klidné mysli i v souženích, a že milovali Ježíše Krista, věděli jak štědrým bývá milostmi svými k těm, kdož jej milují, proto jenom v Něho se důvěřovali a v Něm jenom odpočívali srdcem svým. Za tou příčinou i svatá nevěsta oplývala rozkoší, že milovala jenom svého milého a jenom na něho spoléhala a že věděla, jak dobrotivý a štědrý bývá k tomu, kdo jej miluje, bývala vždy spokojena, jakož čteme o ní v písmě sv.: „Kteráž jest to, jež sstupuje z pouště, oplývající rozkoší, podepřena na milého svého?“ (Píseň Šal. 8. 5.). Též pravdiva jsou slova v knize moudro-

sti: „Spolu pak s ní přišlo mi všecko dobré.“ (Kn. Moudr. 7, 11.)

4. Naděje křesťanská obírá se nejhlavněji Pánem Bohem, s Nímž duše v nebi radovati se chce. Nedomnívejme se však, že by naděje: na Pána Boha tváří v tvář patřiti, vadila lásce; poněvadž naděje v království Boží jest nerozlučně spojena s láskou, kterážto v nebi se zdokonaluje a úplně se dovršuje. Láska jest onen neskončený poklad který nás činí přáteli božími, jak lze čísti v knize Moudrousti: „Nebo neskončeným pokladem jest lidem, jehožto kdož užívají, účastni jsou přátelství Božího.“ (Moudr. 7. 14.). — Sv. Tomáš Aq. praví, že přátelství zakládá se na vespolečné a vzájemné účasti statků a darů — a že kde této vespolečné a sdílné lásky není, tam že také není žádného přátelství. Protož také Ježíš Kristus ku svým učenníkům pravil, že jim vyjevil všechna tajemství, učiniv je svými přáteli: „Vás pak nazval jsem přáteli: nebo co jsem koliv slyšel od Otce svého, oznámil jsem Vám.“ (Jan 15, 15.).

5. Sv. František Sal. praví: Kdyby možno bylo, aby byla jedna neskončená dobrota, to jest: aby bylo Pána Boha, kterému bychom žádným způsobem nenáleželi a s kterým bychom žádného účastenství míti nemohli, aniž se s ním

spojiti mohli, takového mohli bychom sice sobě více vážit, nežli sebe samy, též po něm toužiti, jej milovati, ale přece bychom jeho nemilovali, poněvadž láska hledí se spojit. — Láska jest přátelství, a přátelství sděluje a spojuje se se svým milým předmětem. Proto učí sv. Tomáš Aquin., že láska nevyklučuje touhy po odměně, kterou nám Pán Bůh v nebi připravuje, nýbrž ona nám ji představuje jakožto nejhlavnější předmět naší lásky, to jest Pána Boha samého, který blahoslavené oblažuje, nebo přátelství to s sebou nese, aby přítel s přítelem vzájemně se radoval. —

6. To jest ona vzájemná sdílňost darů, o níž se nevěsta v písni Šalomounově zmiňuje: „Můj milý jest můj, a já jsem jeho.“ (Píseň Šal. 3, 17.) V nebi ponořuje se všecka duše v Pána Boha, a Pán Bůh ponořuje se v duši, pokud toho totiž schopna jest a jak toho zasluhuje. Ale poněvadž duše poznává, že proti neskončené dobrotě Boží ničím není, a tudíž nahlíží, že Pán Bůh toho v neskonalé míře zasluhuje, aby byl milován, nežli aby ji Pán Bůh miloval, roztouží se tím více po tom, aby se Pánu Bohu zalíbila, nežli aby sama se radovala; za tou příčinou raduje se z toho

tím více, že může všecka Pánu Bohu se oddati a zalibiti, nežli kdyby Pán Bůh jí všecek se oddal; a v též míře rozněcuje se k tomu, aby jej vroucnější ještě láskou milovala. Raduje se té slávě, kterou jí Pán Bůh uděluje, a však proto se raduje, že tuto slávu opět k Pánu Bohu samému může vznášeti a pokud jí možno jest jeho slávu rozmnožovati. Že duše na Pána Boha tváří v tvář patří, musí jej ze vsí síly své milovati, a Pán Bůh naproti tomu nemůže nikoho nenáviděti, kdo jej miluje. Kdyby možno bylo, aby Pán Bůh nenáviděl duše, která jej miluje, a aby duše v nebi žiti mohla bez milování Pána Boha: duše by zajisté raději snášela všecka pekelná muka, kdyby jí jenom dopřáno bylo Pána Boha milovati, ačkoliv by jí Pán Bůh nenáviděl, nežli žiti bez milování Pána Boha v blaženosti království nebeského. A to sice za tou příčinou, poněvadž duše poznává, že Pán Bůh zasluhuje toho, aby byl v svrchované míře milován, nežli duše sama; a tudíž tím více touží Pána Boha milovati, než aby jí Pán Bůh miloval. —

7. Láska všeho se naděje Křesťanská naděje, jak učí sv. Tomáš, jest jistá záruka blaženosti věčné. A tato jistota jde

z toho, že Pán Bůh na jisto slíbil služebníkům věrným dáti život věčný. Tudíž láska tím, že ničí hřích, odstraňuje každou závadu, abychom blaženosti věčné dosáhli, a proto čím větší jest láska, tím větší a pevnější bývá naše naděje, a ta nemůže vaditi čistotě lásky, poněvadž láska, jak sv. Dionysius Areopagita dokládá, sama sebou touží po tom, by se svým milým předmětem se spojila. Láska, praví sv. Augustin, jest takřka zlatou páskou, která srdce milujícího a milého k sobě zcela víže a spojuje. Že však toto spojení z dále státi se nemůže, přeje sobě milující, aby měl předmět své lásky vždy ve své přítomnosti. Když nevěsta, jak píseň Šalomounova vypravuje, byla od svého milého vzdálena, vzdychala a prosila svých družek, aby mu trápení její oznámily, by přišel a ji přítomností svou potěšil. „Zapřísáhám vás, dcery Jerusalemské, jestliže byste našly milého mého, abyste pověděly jemu, že láskou omdlévám.“ — Pokud duše, která miluje Ježíše Krista, na této zemi trvá, nemůže jinak, leč toužiti, aby brzy v nebi s Ním se spojila. —

8. Kdo tedy touží, aby na Pána Boha tváří v tvář patřil, nikoliv sice tak pro

svou vlastní blaženost, jako spíše pro radost, kterou tím Pánu Bohu způsobí, toho láska jest čistá a dokonalá. Blaženost, kterou nebešťané v lásce k Pánu Bohu pocítují, není nijak na újmu čistotě lásky; taková radost jest nerozlučna od lásky. Blahoslavenci pak nejhlavněji a nejvíce sobě libují v lásce, kterou chovají k Pánu Bohu než-li v oné radosti, kterou z lásky pocítují. Mnohý řekne: Ale toužiti po odměně, to jest láska soběcká, a nikoliv láska pravého přátelství. — Dlužno však rozeznávatí mezi odměnou časnou, kterou nám činí lidé, a odměnou, kterou Pán Bůh přislubuje tomu, kdož jej miluje, v nebi v radosti věčné. Odměny, kterými nás lidé obdařují, jsou rozličné dle osob, poněvadž lidé odměňující jiné nedávají sebe samy, nýbrž pouze své dary; a však nejhlavnější odměna, kterou Pán Bůh blahoslaveným, uděluje, jest, že jim sebe sama dává: „Jáť jsem odplata tvá velmi velká.“ (I. kn. Mojž. 15, 1.) Tudíž jest jedno a totéž toužiti po nebi, jako toužiti po Pánu Bohu, jenž jest naším posledním cílem. —

9. Chci zde zmíniti se o jakési pochybnosti, která by snadno mohla napadnouti duši, Pána Boha milující a ve

všem ráda s jeho svatou vůlí se srovnávající. Kdyby takové duši bylo zjeveno, že jest na věky zavržena. zdali by povinna byla tomu věriti, aby totiž s vůlí Boží se srovnávala? — Nikoliv, učí sv. Tomáš, a kdyby svolila, hřeší, poněvadž tím by chtěla žiti v hříšném stavu, který se přiči cíli Pánem Bohem vytknutému. Neboť Pán Bůh nestvořil duše pro peklo. kde by mu zlořečily, nýbrž pro nebe, aby jej tam milovaly, tudíž nechce též smrt hříšníka, nýbrž chce, aby všickni se obrátili a spaseni byli. Týž světec praví: Pán Bůh nechce, aby kdo byl zavržen, leč skrze hřích; kdo tedy svoluje ve svou vlastní záhubu, nesrovnává se s vůlí Boží, nýbrž s vůlí hříchu. Kdyby však Pán Bůh skutečně duši záhubu, kterou pro hříchy předvidá, zjevil, zda-li potom měla by duše v ní svoliti? — Nižádným způsobem, odpovídá sv. Tomáš, poněvadž takové zjevení nesměla by považovati za neodvolatelný výrok, nýbrž za jakousi hrozbu a výstrahu, která teprv tehdy by se vyplnila, kdyby duše v hříchu setrvala. —

10. Tudíž každý ať tyto děsivé myšlénky z mysli své zapuzuje, kterými náděje a láska jenom ochabuje. Milujme na

tomto světě Ježíše Krista, seč síly naše stačí, vzdychejme ustavičně, abychom Jej v nebi viděli a dokonale milovali; toť buďž hlavním předmětem vši naší naděje, do nebe jenom se dostat a tam Jej ze vši síly milovati. Mámeť arci již v tomto životě přikázání: Pána Boha ze vši síly milovati: „Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, ze vši duše své a ze vši mysli své.“ (Luk. 10, 27.) Ale sv. Tomáš praví: že toto přikázání nelze nám lidem dokonale plniti na tomto světě. Jenom Ježíš Kristus jakožto Pán Bůh a člověk, a blahoslavená Panenka Maria, ježto byla milosti plná a z kletby dědičného hříchu vybavena, dokonale vyplnili přikázání toto; ale my ubozí potomkové Adamovi, jsouce hříchem uštknuti, nemůžeme Pána Boha dokonale milovati, teprv v nebi, až Jej spatříme tváří v tvář, budeme Jej milovati, a budeme takřka nuceni Jej ze vši síly milovati. —

11. Toť jest tedy onen cíl, ku kterému se nésti a směřovati mají všechny naše žádosti, vzdechy, myšlenky a všechny naše naděje, abychom totiž do nebe se dostali a s Pánem Bohem se radovali, tam Jej ze vši síly milovali a z Jeho blaženosti se

radovali. Svátí arci radují se v nebi ze své vlastní blaženosti, a však jejich největší blažeností, která všecku blaženost v sobě pojímá, jest, že poznávají svrchovanou blaženost svého milého Pána Boha, kteréhož mnohem více milují nežli sebe samy. Protož každý blahoslavenec mile rád z lásky k Pánu Bohu i své vlastní blaženosti zbaven by byl i všechna muka by vytrpěl, aby se Pánu Bohu (kdyby to možno bylo) ani té nejmenší blaženosti, které se raduje, nedostávalo. A v tom právě záleží všecka jejich blaženost, že jest Pán Bůh neskonale blažen a že věčně věkův v této blaženosti setrvává. V tom smyslu jsou pověděna slova, která Pán Bůh ke každé duši mluví, když je byl určil pro slávu: „Vejdíš v radost pána svého.“ (Mat. 25, 2.) — Nikoliv tedy, aby radost vešla v blahoslavence, nýbrž aby duše vešla v radost pána svého, poněvadž blaženost Pána Boha jest blažeností duše. A tudíž každé dobro, bohatství a blaženost Pána Boha, všecko to také náleží blahoslavené duši. —

12. Jakmile duše do nebe se dostane a jsouc světlem slávy osvicena, božskou velebnost v neskonalé míře spatří, bude

všecka unešena a jata touto láskou. Po té ztratí se v této blaženosti a ponoří se do bezedného moře božské lásky. Pak zapomene sama sebe a opojena jsouc láskou k Pánu Bohu nemyslí na nic jiného, leč jakby Pána Boha svého milovala: „Opojení budou z hojnosti domu tvého.“ (Žalm. 35, 9.) Jako kdo jest opojen, na sebe nemyslí, tak i duše nemyslí, leč jakby Pána Boha milovala a jemu se zalíbila; přeje sobě, aby jí zcela náležel a všecek byl její, a sotva sobě jej přeje, již také jej má, a nebojí se, že jej ztratí; přeje sobě, aby se mu též vzájemně zcela oddala, a činí to také každé okamžení úplně a dokonale; a Pán Bůh ji zase láskou objímá, ve svém náručí zachová a držeti ji bude po celou věčnost. —

13. Tudíž duše s Pánem Bohem úplně se spojí a miluje Ho ze vsí síly své láskou sice dokonalou a dovršenou, a však přece obmezenou, a že tvor jest neschopen lásky neskonalé, nicméně jest tato láska taková, aby duši úplně upokojila a nasýtila, by sobě ničeho více nepřála. Pán Bůh na-proti tomu jí se sděluje a spojuje se všecek s duši, naplňuje ji sám sebou, pokud jest toho dle zásluh svých schopna; spojuje se

s ní, a však nejenom svými milostmi, svým světlem a laskavým vábením, jako to činí s námi za našeho života, nýbrž svou vlastní podstatou ji naplňuje. A jako oheň železo proniká a v svou podstatu proměňuje, tak proniká Pán Bůh duši, a naplňuje ji sám sebou v takové míře, že, ačkoliv své bytosti a podstaty neztrácí, přece jest tak Pánem Bohem naplněna a v nesmírnou propast jeho božské podstaty ponořena, že bývá takřka zničena, jakoby ji ani nebylo. To jest ona šťastná blaženost, kterou sv. apoštol svým učenníkům přával: „Abyste naplnění byli všelikou plností Boží.“ (Efez. 3, 19.)

14. Toť jest onen poslední cíl a konec, kterým nás chce Pán Bůh ve své dobrotě na věčnosti oblažiti. Proto nemůže duše naše naléztí na tomto světě úplného odpočinku, dokud s Pánem Bohem docela v nebi se nespojí. Pravda jest, že ti, kdož Ježíše Krista milují, v tom pokoj svůj nalézají, srovnávajíce se s vůlí Boží, a však na tomto světě nenaleznou svého dokonalého odpočinku, poněvadž toho lze dosíci teprv posledním cílem, totiž patřením na Pána Boha tváří v tvář a ztrávenu býti láskou Boží, a dokud duše tohoto cíle nedostihne,

jest nespokojena, stená a vzdychá volajíc: „Aj, k pokoji (jest mi) hořkost má nejhořčejší.“ (Isaiáš 38, 17.). —

15. Ano, o můj Bože! arcit žiji v pokoji v tomto slzavém údolí, poněvadž jest to vůle Tvá, ale velice jest mi toho líto. že nejsem až dosud úplně s Tebou spojen, jenž Jsi mým odpočinkem, mým cílem a mým pokladem. Za tou příčinou svatí, ačkoliv byli láskou k Pánu Bohu rozniceni na této zemi, přece ustavičně toužili a vzdychali po nebeské vlasti. Tak žalmista Páně David volával: „Běda mně, že tak dlouho pohostinu býti musím.“ (Žalm. 119, 5.) „Nasycen budu, když se ukáže sláva Tvá.“ (Žalm 16, 14.). — Sv. Pavel vzdychával: „Žádost maje rozdělen býti a býti s Kristem.“ (Filip. 1, 23.) —

Sv. František z Assissi říkal: „Tak velké jest dobro, kteréhož očekávám, že každá bolest mi slastí jest.“ Toť jsou výlevy dokonalé lásky. Sv. Tomáš učí, že nejvyšší stupeň lásky, ku kterému duše povznésti se může na tomto světě, jest, když vroucně touží, aby s Pánem Bohem se spojila a s ním v nebi se radovala. — Třetí pak snaha jest, aby člověk k tomu hlavně směřoval, aby v Pánu Bohu vězel, a jeho

užíval; a to vztahuje se k dokonalým, kteří sobě přejí rozdělení býti a býti s Kristem. — Ale tato pravá blaženost v nebi nezáleží, jak jsme se již zmínili, v tom, že Pán Bůh duši se sděluje, nýbrž spíše v radosti, kterou duše pocituje z toho, že Pán Bůh jest neskonale blažen, ježto duše miluje Pána Boha mnohem více, nežli sebe samu. —

16. Největší bolestí svatých v očistci duši jest touha patřiti na tvář Boží, kteréž ještě neuzřely. Touto bolestí bývají zvláště ty duše trestány, které za živa málo toužily po nebeské vlasti. Tudíž praví kardinál Belarmin, že v očistci jest jistý žalář, zvaný „žalář čestný,“ kde některé duše žádných muk na svých smyslech netrpí, nýbrž jenom odloučeny jsou od tváře Boží. O čemž nám mnohé příklady uvádí sv. Řehoř, ctihodný Beda, Vincenc Ferrerius a sv. Brigitta. A tento trest není jim uložen za spáchané hříchy, nýbrž za onu chladnost, kterou po nebi toužili. Mnohé duše touží po dokonalosti, ale bývají velmi lhostejné, aby patřily na tvář Boží a tuto zemi opustily. Že však život věčný tak nesmírné dobro jest, které nám Ježíš Kristus smrtí svou zjednal, trestá napotom

ty duše, které málo za svého života po něm toužily. —

Vroucí vzdechy.

O můj Bože! můj Stvořiteli a Vykupiteli, Ty jsi mne pro nebe stvořil. Vytrhls mne ze záhuby věčné, abys mne uvedl do nebe, já jsem Tě tak často rozhněval, zřekl jsem se nebeských radostí spokojen jsa svou věčnou záhubou! Budiž tedy za to vždy velebeno Tvé neskonale milosrdenství, že Jsi, jak doufám, odpustil a mne častokráte od pekla zachránil. O můj Ježíši, o kým bych Tě byl nikdy nerozhněval, o kým bych Tebe vždy raději byl miloval! Těším se však, že mi popřeješ času, abych to napravil. Miluji Tě, o lásko má, miluji Tě z celého srdce svého, miluji Tě více nežli sebe sama. Víím, že mne chceš spasiti, abych Tě miloval po celou věčnost v království Tvé lásky. Děkuji Ti za to a prosím Tě, abys mi byl nápomocen v životě mém, v němž Tě chci vřele milovati, abych Tě i vroucně na věčnosti miloval. O můj Ježíši! kdy pak zavítá onen den, že Tebe více neztratím, a zničen jsa láskou k Tobě Tvou neskonalou velebností

spatřím a nucen budu Tebe milovati? O tě sladké, blažené, milé a žádoucí nutnosti, která mne zbaví vší obavy, že bych kdy Tobě nelíbiti se mohl, a která mne vší silou donutí, abych Tě miloval! Mé svědomí mne sice děsí a praví: Jak pak ty můžeš nebe sobě žádati? Než, o můj milý Ježíši a nejmilejší Vykupiteli! Tvé zásluhy jsou mou nadějí. O královno nebes, Panenko Maria, v Tvou mocnou přímluvu u Pána Boha důvěřuji.

Hlava sedmnáctá.

Láska všeho trpělivě čeká. Kdo miluje Ježíše Krista láskou silnou a vřelou, miluje Jej také v každém pokušení a v každé opuštěnosti.

1. Utrpení, která nejvíce duše Pána Boha milující na tomto světě trápí a stíhají, nebývají chudoba, nemoci, pomluvy a pronásledování, nýbrž pokušení a opuštěnosti, duchovní. Jakmile se duše raduje z milostné přítomnosti Pána Boha svého, pak ji všechny bolesti, urážky a ústrky lidské, místo by ji trápily, ji více těší, poněvadž jsou jí podnětem, aby lásku svou k Pánu Bohu osvědčila, slovem jsou jí palivem, jímž více oheň lásky se rozněcuje. Ale býti v pokušení, ztratiti milost Boží, aneb v opuštěnosti své se báti, že jí již byla pozbyla, toť jsou duši, ze srdce milující Ježíše Krista, nejtrapplivější muka. A však táž láska ji opět sílí, aby trpělivě to

snášela a na cestě dokonalosti prospívala. O jak velice prospívají duše takovými zkouškami, kterým Pán Bůh lásku jejich podrobuje.

O pokušeních.

2. Pro duše, milující Ježíše Krista, není traplivějších muk nad pokušení; všecka ostatní zla, snášejí-li je trpělivě, mají je k tomu, aby se odloučily od Ježíše Krista, a protož jsou jim bolestnější nad všecka jiná muka. Sluší tudíž pamatovati, že všechna pokušení, která nás k zlému lákají, nikdy nejsou od Pána Boha, nýbrž buďto od ďábla aneb naší zlé žádostivosti: „Pán Bůh nemůže k zlému pokoušen býti, a sám žádného nepokouší.“ (Jak. 1, 13.). Nicméně Pán Bůh dopouští mnohdy právě na své nejmilejší duše velmi prudká pokušení, a to sice proto, aby jimi nejprve poznaly slabost, a jak velice jest jim potřebí božské pomoci, aby neklesly. Kdykoliv Pán Bůh duši vnitřními útěchami navštěvuje, domnívá se, že jest působilá, aby všem útokům ďáblovým odolala, a vše ke cti a slávě Boží podnikla. Ale jakmile bývá prudce pokoušena a vidí, že jest nad pro-

pastí své záhuby a na blízku svého pádu, tehdáž poznává lépe svou křehkost a že není s to, aby odolala, kdyby jí Pán Bůh ku pomoci nepřispěl. — Právě to přihodilo se sv. Pavlu, jak nám o tom sám vypravuje, aby nezpyšnil ze zjevení, kterými jej Pán Bůh omilostňoval, dopustil na něho Pán Bůh, by velice pokoušen byl smyslnými žádostmi: „A aby velikost zjevení mne nepozdvíhla, dán jest mi osten těla mého, anděl satanův, aby mne zášikoval.“ (II. Kor. 12, 7.)

3 Mimo to dopouští Pán Bůh pokušení, abychom více žili odloučeně od tohoto světa, horlivěji toužili na Něho v nebi tváří v tvář patřiti. Za tou příčinou mívají nábožné duše, jež bývají na tomto světě mnohými nepřátely dnem i nocí přepadeny, v ošklivosti svět a volají: „Běda mně, že tak dlouho pohostinu býti musím.“ (Žalm. 119, 5.) Vzdychají po onom okamžiku, kdy jim dopřáno bude zvolati: „Osídlo se strhalo a my vysvobezeni jsme.“ (Žalm. 123, 7.). Duše ráda by k Pánu Bohu zalétala, avšak dokud žije na tomto světě, jest poutána osidlem, které ji zde zdržuje, kde jest jí s pokušením zápasiti; toto osídlo však se neroztrhne, leč smrtí,

a proto duše milující Ježíše Krista vzdychají po smrti, která je zbaví nebezpečnosti Pána Boha ztratiti.

4. Pak dopouští Pán Bůh na nás pokušení, abychom většími zásluhami se obohatali, jak řečeno bylo Tobiáši: „A že jsi byl příjemný Pánu Bohu, proto potřebí bylo, aby pokušení zkusilo Tebe.“ (Tob. 12, 13.). Tudiž duše, protože jest pokušena, nemá se již báti, že by byla v nemilosti Boží, ano tím spíše má doufati, že ji Pán Bůh miluje. Bývá to lešť ďáblova, který mnohým malomyslným duším předstírá, že pokušení jsou hříchy, duši poskvrňující. Špatnými myšlenkami neztrácíme ještě milosti Boží, nýbrž když v ně svolujeme. Ať jsou popuzení ďáblova sebe prudčí, ať jsou představy nečisté, které mysl naši obtěžují, sebe živější: dokud nesvolujeme, neposkvrňují duše, ale tím spíše ji očisťují, posilují a Pánu Bohu milou činí. Sv. Bernard praví, že kolik pokušení jsme přemohli, tolik korun obdržíme. Mnihu jednomu, řádu Cisterciákův, zjevil se anděl, odevzdal mu korunu, a řekl mu, aby ji dal onomu mnichovi, který ji sobě zasloužil, protože nedávno pokušení přemohl. Ani to ať nás neleká, když se nás ně-

jaká zlá myšlénka zbaviti nechce, nás pronásleduje a obtěžuje, dosti jest, že ji nenávidíme a se snažíme ji z mysli zapuditi.

5. „Věrnýť pak jest Pán Bůh, který nedopustí vás pokoušeti nad to, což můžete, ale učiní s pokoušením také prospěch.“ (I. Kor. 10, 13.). Kdo tudíž vzdoruje pokoušení, nejenom že ničeho neztrácí, nýbrž nabývá ještě velkého zisku. A proto dopouští Pán Bůh na duše, které jsou mu nejmilejší, aby byly nejvíce pokoušeny, by tím sobě získaly na tomto světě větší zásluhy a v nebi větší slávu. Stojatá voda brzy hnije; podobně i duše, jsouc v pohodlí a bez pokoušení, bez bojů, jest v nebezpečení, že zahyne nějakou marnivou zálibou na své zásluhy, domnívá se, že snad již dospěla k dokonalosti a tím způsobem nebývá potom bázliva a tudíž málo též Pánu Bohu se odporučuje a málo dbá, aby svou spásou se zabezpečila; ale jakmile bývá pokoušením sem tam zmítána a vidí, že jest v nebezpečení do hříchu upadnouti, utíká se k Pánu Bohu, utíká se k Matce Boží, obnovuje svá předsevzetí, že raději chce umříti nežli hřešiti, pokoruje se a vrhá se v náručí milosrdenství

Božího: a tím nabývá, jak zkušenost dosvědčuje, větší síly a vždy úžeji s Pánem Bohem se spojuje.

6. A však proto nesmíme pokušení sobě přát, nýbrž spíše máme vždy Pána Boha prositi, aby nás od pokušení zachoval, a zvláště od těch, o kterých Pán Bůh ví, že bychom jim podlehli. To nám naznačuje prosba v Otčenáši: „A neuvod nás v pokušení!“ Ale jakmile Pán Bůh dopouští, že na nás pokušení doléhají, pak nedejme zlými myšlenkami se pobouřiti, netraťme mysli, doufejme v Ježíše Krista, by nám ku pomoci přispěl. A On zajisté nám síly udělí, že jim odoláme. Sv. Augustin praví: „Vrhni se v náručí Boží a neboj se! On od tebe neodstoupí tak, abys klesl.“

7. Uvažme nyní, jakých prostředků máme užívat, abychom nad pokušeními zvítězili. Mistři duchovního života udávají rozličné, a však nejpotřebnější a nejjistější prostředek — (o něm hlavně chci mluvit) — jest: rychle k Pánu Bohu pokorně a důvěrně se utíkat a volati: „Bože, ku pomoci mé vzezři: Hospodine, k spomožení mému pospěš.“ (Žalm 69.). Tato jediná modlitba dostačuje, abychom pře-

konali všechny útoky veškerého pekla, které na nás doráží, poněvadž Pán Bůh jest v svrchované míře mocnější všech zlých duchů. Pán Bůh ví již, že nemáme síly, abychom odolali pokušením těchto pekelných mocností; a tudíž praví velmi učený kardinál Gotti, že, kdykoliv býváme přepadeni a trváme v nebezpečení přemoženu býti, že jest povinen ku pomoci nám přispěti, abychom odolali, kdykoliv jej za to prosíme.

8. A kdo by o tom pochyboval, že nám Ježíš Kristus ku pomoci přispěje, když nám to tak častokráte byl přislíbil v písmě svatém? „Pojďtež ke mně všickni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já občerstvím vás.“ (Mat. 11, 28) „A vzývej mne v den soužení, a já vytrhnu tě, a ty mne budeš oslavovati.“ (Žalm 49, 15.) „Kdykoliv jsi nepřátely sužován, vzývej mne a já tě vytrhnu z nebezpečení a ty mne budeš oslavovati.“ „Tehdy vzývati budeš, a Hospodin uslyší tě: volati budeš a řekne: Aj, tu jsem.“ (Is. 58, 9.) „Kdo vzýval jej, a On pohrdl jím?“ (Sir. 2, 12.). — Kdo, praví prorok, vzýval by Pána Boha, aby Pán Bůh byl jím pohrdl a jemu ku pomoci nepřispěl. David byl jist,

že modlitbou vždy nad nepřátely zvítězí. „Chválu vzdávaje vzývati budu Hospodina: a od nepřátel svých vysvobozen budu.“ (Žalm 17, 4.) „Dobře věda, že Hospodin blízký jest všechněm, kteříž Ho vzývají.“ (Žalm 144, 18.). Sv. Pavel k tomu dokládá, že jest Pán štědrý, to jest bohat ke všem, kteříž Ho vzývají.“ (Řím 10, 12.).

9. O kéž Pán Bůh dá, aby všickni lidé k Němu v pokušení se utíkali, žádný zajisté z nich by neklesl! Klesají ubozí, poněvadž jsou vábeni zlými naruživostmi, a aby nepozbyli okamžité rozkoše, raději ztrácejí nejvyšší dobro, totiž svého Pána Boha. Zkušenost nás o tom dosti přesvědčuje, že, kdo se utíká k Pánu Bohu v pokušení, neklesá, a kdo se neutíká k němu, klesá, zvláště v pokušeních proti svaté čistotě. Šalomoun říkával, vida, že nemůže býti zdrženlivým, leč milostí Boží, že se k Pánu Bohu v pokušení utíkal. „Jak jsem, zvěděl, že nemohu býti jinak zdrženlivým lečby Pán Bůh dal: přistoupil jsem ku Pánu, a prosil Ho“ (Moudr. 8. 21.). — V pokušeních proti svaté čistotě (a taktéž i v pokušeních proti víře) není radno přímo s nimi do boje se pouštěti, nýbrž nutno jest, abychom, jakmile vznikají, jimi opo-

vrhovali, buďto lásku k Pánu Bohu vzbu-
zovali aneb lítost nad svými hříchy, aneb
mysl něčím jiným bavili a ji tak k jiné
věci obrátili. Hned, jak nám zlá myšlenka
nějaká napadne, hledme ji zapuditi, za-
vírejme před ní takřka dvěře, aby do naší
mysli nevstoupila, a nevyšetřujeme, co vla-
stně jest, nýbrž zlá pokušení tak kvapně
setřásejme, jako jiskry, které z výhně na
naše roucho vystříkly.

10. Jestliže však nečisté pokušení do
naší mysli a ducha našeho se vedralo a
nás dojalo, utíkejme se, jak nám sv. Jero-
ným radí, rychle k Pánu Bohu, říkajíce:
Bože, budiž mi nápomcen, a vzývejme nej-
světější jména: Ježíš a Maria, kterážto
jména mají zvláštní sílu taková pokušení
potlačiti. Sv. František Sal. praví: „Jako
dítky, když vlka vidí, do náručí otcova
neb matčina se utíkají a pak ničeho se
nebojí; tak čiňme i my, rychle utíkejme
se k Pánu Ježíši a k Panně Marii, vzýva-
jíce jich jména. Opakuji to: rychle se utí-
kejme a nedbejme pokušení aniž s ním
rozmlouvejme.“ V pořekadlech starých ot-
ců se vypravuje, že sv. Pachomius jeden-
krát slyšel ďábla, jak se honosil, že jisté-
ho mnicha často k pádu přivádí: poněvadž

mně naslouchá, k Pánu Bohu pak se neobrací. — Naproti tomu slyšel druhého naříkati, že ničeho nemůže svést se svým mnichem, poněvadž ihned k Pánu Bohu se utíká a tak vždy vítězí.

11. Jestliže nás pokušení ustavičně obtěžuje, pak se chraňme, abychom proto se znepokojovali aneb rozčilovali; poněvadž takovým nepokojem mohl ďábel toho se odvážiti, aby nás k hříchu svedl. Pak máme pokorně odevzdati se do vůle Boží, neboť Pán Bůh dopouští, abychom mnohdy byli nějakou zlou myšlénkou sužováni; volejme pak k Němu: Arci toho, o Bože, zasluhuji, abych sužován byl takovým ohavným pokušením za své hříchy totiž, avšak přispěj přece ku pomoci a zbav mne toho. A protož, obtěžuje-li nás stále pokušení, vzývejme též neustále nejsladší jména Ježíš a Maria. Též mnoho prospívá v takovém stálém pokušení obnoviti předsevzetí, že chceme všechna muka trpěti a raději tisíckráte umřítí, než Pána Boha hněvati, při tom však nezapomeňme Jej za pomoc prositi. Kdyby mnohdy pokušení bylo snad tak prudké, že bychom myslili jemu podlehnouti, pak tím horlivěji se modleme, sv. svátosti přijímejme,

padnouce na kolena svá před obrazem Ježíše Krista a blahoslavené Panny Marie, vroucněji jich prosme, vzdychejme, plačme a hledejme u nich pomoci. Jest pravda, že jest Pán Bůh ochoten, každého vyslyšeti, kdož jej vzývá, a právě tato ochotnost a nikoliv naše namáhání jest to, co nám síly dává, abychom zvítězili. Pán Bůh mnohdykráte chce, abychom nejdříve násilí sobě činili, a pak teprv přispívá naší slabosti a křehkosti a pomáhá nám k vítězství. —

12. Též prospívá v pokušení častěji čelo a prsa znamenati svatým křížem, a pokušení zjeviti svému duchovnímu Otcí. Proto říkával sv. Filip Nerejský, že pokušení prozrazené jest již napolo přemožené. Jest to všeobecná nauka i těch nejprísrnějších bohoslovců, že osoby, které již delší čas vedly duchovní život a jsou bohabojné, kdykoliv pochybují aneb nejsou jisty, že by svolily v nějaký těžký hřích, mají za jisto míti, že milosti Boží neztratily; poněvadž to mravně nemožno, aby vůle delší čas v dobrých předsevzetích utvrzená, najednou se v takové míře změnila a k hříchu svolila, aby ho jasně nepoznala; příčina toho jest, že hřích smrtelný jest tak hrozná nestvůra, že do duše, kte-

rá jej delší čas nenáviděla, vedrati se nemůže, aby nebyl zřejmý a jasně poznán. Proto říkávala sv. Teresie: „Nikdo neza-
hyne, aby toho nepoznal, aniž kdo bývá
oklamán, aby oklamán býti nechtěl.“

13. Z toho vyplývá, že pro mnohé du-
še útlého svědomí, a které v ctnosti již
dosti utvrzeny jsou, ale bázlivé a pokuše-
ním (zvláště proti čistotě a víře) znepoko-
jovaně bude mnohdykrát radno, aby jim
zpovědník zapověděl je zjevovati a o nich
mluviti: poněvadž mají-li je zjevovati, bu-
de jim na mysl přemítati, jak takové my-
šlénky v nich povstaly, zdali napotom ji-
mi se bavily, zdali v nich si libovaly aneb
v ně svolily; a takovým přemítáním ještě
hlouběji vnikají zlé představy do jejich
paměti a tím ještě více se rozčlují a zne-
pokojují. Kdykoliv zpovědník jest mravně
jist, že duše v takové pokušení nesvoluje,
tehdaž dobře učiní, když jí v poslušnosti
nařídí, aby ani o nich se nezmiňovala.
Podobný případ přihodil se jedenkrát se
sv. Františkou z Chantal. Vypravuje tak-
to sama o sobě: „Poněvadž mne po mno-
há léta rozličná a hrozná pokušení zne-
pokojovala, a ja jsem toho nikdy jasně
sobě vědoma nebyla, že bych byla svolila,

nezjevovala jsem jich ve zpovědnici a spokojila jsem se rozkazem svého zpovědníka a vždy jsem říkala: „nikdy jsem jasně nepoznala, že bych byla svolila.“ — Z toho vidíme, že byla pouze vrtochy znepokojována a že rozkazem svého zpovědníka: pochybných věcí na sebe nežalovati, se těšila. Ostatně však mnoho prospívá z příčin dříve uvedených, aby pokušení se utišila, když je zpovědvi ku vyjeví.

14. Ještě jednou opakuji, že mezi všemi prostředky proti pokušení, jest modlitba nejvydatnějším a nejpotřebnějším prostředkem, a sice máme Pána Boha za pomoc tak dlouho prositi a se modliti, dokud pokušení trvá. Často Pán Bůh ustanoví se na tom, že nám dopřeje vítězství, avšak nikoliv hned na první modlitbu, nýbrž teprv na druhou, třetí, čtvrtou prosbu. Slovem budme přesvědčeni, že na modlitbě závisí všecko naše blaho, na modlitbě závisí polepšení života, na modlitbě závisí, bychom překonávali pokušení, a konečně na modlitbě závisí a záleží, abychom našli lásky Boží a dokonalosti, setrvání v dobrém a života věčného.

15. Mnohého, který mé duchovní spisy četl, jsem snad tím obtěžoval, že tak často

na srdce kladu důležitost a potřebu toho, abychom ustavičně modlitbou k Pánu Bohu se utíkali. A však mně přece ještě se zdá, že jsem velmi málo řekl. Víím, že ďábel a peklo dnem i nocí nám nástrahy činí a že každé příležitosti užívají, aby nás v záhubu přivedli. Víím, že bez pomoci Boží nejsme s to, abychom útokům ďáblovým odolali, že nás proto Apoštol napomíná, abychom se oblékli v odění Boží: „Oblect se v odění Boží, abyste mohli státi proti úkladům ďábelským. Neboť není bojování naše toliko proti tělu a krvi, ale proti knížatům a mocnostem: proti správcům světa této temnosti.“ (Efes. 6, 11. 12.) A v čem toto odění Boží záleží, to nám sv. Pavel hned naznačuje, jak bychom ďábla překonali: „Všelikou modlitbou a prosbou modlí se každého času v duchu, a v tom bedliví jsouce se vší ustavičností.“ (Efes. 6. 18.) Jsou to tedy ustavičné a vroucí modlitby k Pánu Bohu, aby nám k vítězství pomohl. Také se pamatuji, kterak nám písmo sv. starého i nového zákona modlitbu na srdce klade. „Vzývej mne a vytrhnu tě.“ (Žalm 40, 15.) „Volej ke mně, a vyslyším tě.“ (Jer. 33. 3.) „Potřebí jest vždycky se modliti a neustávati.“ (Luk.

18. 1.). „Proste a bude vám dáno.“ (Mat. 7, 7.) „Bděte a modlete se.“ (Mar. 14, 38.) „Bez přestání se modlete.“ (I. Thes. 5, 17.) — Tito výrokové nasvědčují tomu, že jsem vlastně ještě málo o modlitbě mluvil.

16. Přál bych sobě, aby všichni kazatelé svým posluchačům ničeho více na srdce nekladli jako modlitbu; aby zpovědníci k žádné věci své kajicníky s takovou horlivostí nepovzbuzovali jako k modlitbě; spisovatelé duchovních spisů, aby o žádném předměte obšírněji se nerozepisovali, jako právě o modlitbě. Ale nad tím právě běduji a myslím, že jest to trestem za naše hříchy, že mnozí kazatelé, zpovědníci, a spisovatelé o modlitbě málo se zmiňují. Nepochybují o tom, že mnoho přispívají k životu duchovnímu kázání, rozjímání sv. přijímání, mrtvení; ale jakmile přijdou pokušení a Pánu Bohu se neporoučíme, zajisté klesneme vzdor všem kázáním, rozjímáním, sv. přijímáním, vzdor všem kajícím skutkům a dobrým předsevzetím. Protož chceme-li spasení dojíti, modleme se vždycky a poroučejme se svému Vykupiteli Ježíši Kristu, zvláště když býváme pokoušeni, a neprosme Ho jenom za sva-

tou setrvanlivostí, nýbrž prosme Ho zároveň za milost vždy se modliti. Utíkejme se vždy k Matce Boží, která jest vždy rozdatelkou milostí, jak sv. Bernard praví: „Hledáme-li milosti, hledejme je skrze Marii.“ Mimo to nám týž světec dosvědčuje, že tomu Pán Bůh chce, abychom žádné milosti neobdrželi, která by nešla skrze ruce Marie Panny.

Vrouci vzdechy.

O můj Ježíši a Vykupiteli! doufám v Tvou krev, že's mi odpustil urážky, které jsem Ti způsobil a doufám, že do nebe se dostanu, abych Ti tam vždy díky dával: „O milosrdenstvích Hospodínových na věky zpívati budu.“ (Žalm. 18. 2.). Nahlížím, že jsem v minulosti hluboce klesl a opět klesl, poněvadž toho býval jsem nedbalý, Tebe za svatou setrvanlivost prositi. Za tuto setrvanlivost prosím Tebe. Nedej, abych se od Tebe odloučil. — Ustanovuji se na tom, Tebe vždy za ni prositi, zvláště kdykoli budu pokoušen Tebe hněvati. To předsevzetí činím a Tobě slibuji; a však co mi může prospěti mé předsevzetí a můj slib, neudělíš-li mi té mi-

losti, abych se k Tobě utíkal! O pro zásluhy Tvého umučení, uděl mi té milosti, abych vždy k Tobě ve všech svých potřebách se utíkal! O Maria, královno a Matko má, pro lásku, kterou Jsi k Ježíši Kristu chovala, vypros mi té milosti, abych vždy v životě k Tvému Synu a k Tobě se utíkal.

§. II.

O opuštěnostech.

17. Mýlíme se, praví sv. František Sal., chceme-li pobožnost svou útěchami měřiti, kterých okoušíme. Pravá pobožnost v duchovním životě záleží v pevné a rozhodné vůli konati všecko, co se Pánu Bohu líbí. Pán Bůh vyprahlostí svou přitahuje k sobě své nejmilejší duše. Co právě vadí pravému spojení se s Pánem Bohem, jest ona přichylnost k našim nezřízeným žádostem, protože kdykoliv Pán Bůh duši ku své dokonalé lásce chce přitáhnouti, hledí jí především zbaviti vší přichylnosti k tvorům. Tudíž jí nejprve odnímá pozemské statky, světské rozkoše, čest a slávu světa, přátely, příbuzné, zdraví těla; a těmito

prostředky odlučuje srdce své od veškerého světa, po té se vší láskou nese se k Pánu Bohu a v Něm odpočívá.

18. Aby duše láskou k duchovním věcem přilnula, dává jí Pán Bůh zpočátku mnohých útěch okoušeti, s hojnými slzami a sladkostí, že duše sama ponenáhlu odlučuje se od smyslných rozkoší, ano hledí se mrtviti kajícími skutky, postem a jinou rozličnou kázní; ale tehdáž přísluší duchovnímu vůdci, aby horlivost její v úzdu pojímal, jí mnohé kající skutky odepřel, alespoň ty, které sama žádá, poněvadž duše, unešena jsouc jakousi smyslnou ještě horlivostí, snadno by mohla nerozvážlivou horlivostí svou i zdraví podkopati. Takovým způsobem počíná sobě ďábel, který jákmile vidí, že někdo Pánu Bohu se oddal, a pozoruje, že jej Pán Bůh sladkostí duchovní potěšuje, jakých obyčejně začátečníkům uděluje, k tomu hledí, aby nerozvážlivými kajícími skutky zdraví popozbyl, pak aby pro nemoc, neje-nom kajících skutků se vzdal, nýbrž modlitby, sv. přijímání a všech duchovních cvičení opominul, a opět k svému starému a bývalému životu se navrátil. Protož musí býti zpovědník k začátečníkům v duchov-

ním životě, kdykoliv jej za kající skutky prosí, velmi skoupý, ale k tomu má hleděti, je napomínati, aby vnitř se umrtvovali, trpělivě opovržení a protivenství snášeli, svých představených poslouchali, svou zvědavost všecko viděti a slyšeti krotili, a podobné věci. má jim říci, že teprv, když náležitě v duchovním mrtvení se byli vycvičili, stanou se hodnými, konati zevnější kající skutky. Ostatně jest to bludný náhled těch, kdož praví, že zevnitřní umrtvování buďto neprospívá, nebo málo prospívá. Není pochyby, že k dokonalosti vnitřní umrtvování mnohem jest potřebnější, ale proto jest také potřebí zevnitřního umrtvování. Sv. Vincenc Paulanský říkával, že. kdo se zevnitř neumrtvuje, nebude nikdy umrtven ani zevnitř ani uvnitř. Sv. Jan z Kříže dodává, že zpovědník, který tělesným umrtvováním pohrdá, víry nezasluhuje, kdyby i zázraky činil. —

19. A však vraťme se opět k věci. Protož duše, kdykoliv Pánu Bohu ze začátku se oddá a sladkostí duševních okouší, kterými ji Pán Bůh k sobě přitahuje, odlučuje se takovým způsobem od pozemských rozkoší a veškerého světa, a k Pánu Bohu

se přichyluje ; a však přichyluje se k Pánu Bohu s nedokonalostí, poněvadž duše k tomu povzbuzena jest více sladkostí duchovní útěchy, nežli z opravdové vůle Pánu Bohu se zalíbiti ; a mýlí se, domnívá-li se, že čím více útěchy zakouší v pobožnosti, že tím více Pána Boha miluje. Z toho pak vyplývá, že kdykoliv duše z těchto cvičení bývá vyrušena, kterými se bavila a bývá zaměstnána mnohými pracemi, které jí poslušnost, láska nebo povolání její káže, se znepokojuje a rmoutí. V tom právě spočívá bída naší křehkosti lidské, že hledíme vyhověti ve všem své samolásce. Nenalezáme-li ve svých duchovních cvičbách oné sladké útěchy, pak jich zanecháváme, neb den ode dne ochabujeme, až konečně všeho se vzdáme. Toto neštěstí přihází se mnohým duším, k lásce Boží povolaným. Z počátku prospívají na cestě dokonalosti, ale jen dokud trvají ty duchovní sladkosti ; jakmile však ustoupí, vzdávají se všeho, — a vracejí se zpět k svému bývalému životu. Ale buďmež přesvědčeni, že láska k Pánu Bohu a dokonalost nespočívá v tom, abychom se bavili a kochali v těchto sladkých útěchách, nýbrž abychom přemáhali svou samolásku

a plnili vůli Boží. Sv. František Sal. praví, že jest Pán Bůh právě tak milostiv, když nás těší, jako když nás souží.

20. Býti v útěchách duchovních' vzdáti se smyslných rozkoší a snášeti odpor a protivenství. není velkou ctností: duše oplývající těmito sladkými útěchami snáší sice všecko trpělivě, avšak tuto trpělivost způsobují často dotčené útěchy poskytnuté spíše nežli silná láska k Pánu Bohu. Za tou příčinou vzdaluje se Pán Bůh, aby duši v ctnosti upevnil, odnímá jí onu smyslnou útěchu, aby se duše odloučila od vši samolásky, kteráž ráda v podobných útěchách se kochá. — A z toho pak se přihází, že duše, jakkoliv dříve Pánu Bohu mileráda se obětovala, v Něho důvěřovala a Jej milovala, jakmile pramen útěchy byl vyschnul, výkony ty vlažně, nuceně koná, nechuf k svým i sebe lepším pobožnostem pocituje, kdykoliv se modlí, duchovní čtení koná, aneb Tělo Páně přijímá; ano ničeho nenalezá v tom, leč temnosti a strachy, že se jí zdá, jakoby již vše bylo ztraceno. Modlí se a opět znova se modlí, rmoutí se, zdá se jí, že Pán Bůh jí nechce vyslyšeti.

21. Uvažme však na mysl, jak v po-

dobném případě zachovati se máme. Potěšuje-li nás milosrdný Pán Bůh svou milostnou návštěvou, že i přítomnou milost Jeho v sobě pocítujeme, nebylo by zajisté na místě, abychom tato božská utěšení zamítali, jak někteří nepraví učitelé duchovní se domnívají, nýbrž přijímajíce je s díkem mějme pozor, abychom zúmyslně v nich se nekochali, a sobě libovali v těchto duchovních sladkostech, což sv. Jan z Kříže nazývá duchovní nestřídmostí, která jest chybná a Pánu Bohu nemilá. Zapuďme tudíž ze srdce svého tuto přičylnost k duchovním sladkostem a zvláště chraňme se té myšlenky, jakoby nám Pán Bůh proto uděloval milosti, že vedeme dokonalejší život nežli druzí, poněvadž by taková marnivá myšlenka přiměla Pána Boha, aby od nás na dobro se vzdálil a nás bídě naší ponechal. Tehdy dobře učiníme, budeme-li za to Pánu Bohu vroucně děkovati, že takové duchovní útěchy jsou vzácné dary, které Pán Bůh duši poskytuje, mnohem vzácnější nežli všecka bohatství a světské důstojnosti: ale tehď také nezakládejme sobě na tom a nelibujme si v nich jakousi smyslností, ale poškoťme se, představující sobě na mysl

hříchy předešlého života. Buďme přesvědčeni, že Bůh pouze z lásky s námi tak milostivě nakládá, a že nás již napřed útěchami těmito posiluje, abychom] později s trpělivostí mnohé velké soužení, které na nás pošle, snášeli; a protož Jemu hned se obětujeme, že chceme všecka muka, které se nám přihodí, nemoce, pronásledování, vyprahlost trpěti a snášeti, řkouce: „O Bože můj! hle, zde jsem. Nalož se mnou a vším což mého jest, jakkoliv Tobě se líbí, uděl mi tu milost, abych Tě miloval a Tvou vůli dokonale plnil jiného od Tebe nežádám.“

22. Jakmile duše mravně jista jest, že jest v milosti Boží, bývá, byť i zbavena byla všech světských i nebeských radostí, přece spokojena, poněvadž ví, že miluje Boha a Bůh že miluje ji. Ale že Bůh chce, aby více byla čista a vši citlivé útěchy zbavena, by se mohla láskou čistou s Ním spojití, co činí? Sesylá na ni kříž opuštěnosti, což jest tím nejtrpčím utrpením, které duši snášeti jest; nemůže poznati, zdali jest v milosti Boží, a trvá ve velkých temnostech; duši se zdá, že nemůže Pána Boha svého již naléztí. Mnohdy Pán Bůh dopustí, že bývá duše prud-

kými návaly smyslnosti sem a tam zmítána, bývá pokoušena proti čistotě, v Pána Boha nedůvěruje, zoufalými myšlenkami ano i myšlenkami proti Pánu Bohu znepokojována bývá, že se jí zdá, jakoby jí Pán Bůh od sebe zapuzoval, a již prosby její a modliteb nedbal. Poněvadž v takových případech s jedné strany útoky zlého nepřítel jsou prudké, a zlá žádostivost pobouřena jest, z druhé pak strany duše vůlí svou vzdoruje, a však pro zatmělost není s to, aby rozhodla, zdali v pokušení svolila čili nic, jest všecka polekána a bázliva, že v těchto pokušeních Pána Boha ztratila a že jí Pán Bůh pro její nevěrnost zcela opustil. Proto se zdá býti již na pokraji své záhuby, že Pána Boha již nemiluje, a že jí Pán Bůh nenávidí. Podobných muk zakusila sv. Teresie; a tato světice doznává, že jí v tomto soužení ani samota již nebyla útěchou, nýbrž mukami a že, kdykoliv se modlívala, domnívala se býti v pekle.

23. Tím vším nemá však duše Pána Boha milující se strachovati, tím méně její zpovědník má tím se trápati. Tyto návaly smyslnosti, pokušení proti víře, nedůvěra, tyto pobudky Pána Boha nenáviděti jsou

pouhé strachy, úzkosti duše, útoky zlého nepřítele, ale nejsou dobrovolné a proto nejsou též hříchy. Duše v pravdě milující Ježíše Krista vzdoruje a nesvoluje v podobné pokušení, ale ježto jest v samých temnotách a toho nerozeznává, bývá pomatena a poněvadž necítí přítomnosti milosti, bojí a rmoutí se. Než mějme za to, že u takových duší, Pánem Bohem zkoušených, jest vše pouhý strach a pouhá obrazotvornost, a však v pravdě jest zcela jinak. Tažme se jich v této opuštěnosti, zdali-by otevřenýma očima spáchaly jediný smrtelný hřích, a ony nám rozhodně odpoví, že jsou ochotny snášeti nejenom muka nýbrž že rádeji chtějí tisíckráté umřítí, nežli dobrovolně Pána Boha rozhněvati.

24. Dlužno tedy na zřeteli míti, že jest to něco jiného, dobrý skutek konati, jako pokušení potlačovati, v Pána Boha důvěřovati, Jej tak milovati, jak On sobě přeje: a něco jiného, míti toto vědomí, že tento dobrý skutek opravdu konáme

Toto vědomí, že dobrý skutek konáme, jest nám radostí a útěchou, ale zásluha dobrého skutku spočívá v tom, že jej konáme. Pán Bůh se spokojuje prvním a odnímá duši toto vědomí dobrého

skutku, kteréž vlastně k zásluze dobrého skutku přece nepřispívá, neboť Pánu Bohu záleží více na našem prospěchu, nežli spokojenosti. Sv. Jan z Kříže psal opuštěné duši, aby ji potěšil, takto: „Nikdy jste nebyla v lepším stavu, jako jste nyní, poněvadž jste nebyla nikdy tak pokorna a od světa odloučena, nikdy jste se nepovažovala za tak hříšnou, jako nyní se poznáváte a nikdy jste nebyla toho tak daleka sebe samu hledati.“ Slovem, nedomnívejme se, že nás Pán Bůh právě tehdy nejvíce miluje, když v sobě pocítujeme duchovní útěchy, poněvadž v nich dokonalost nezáleží, nýbrž v tom, abychom svou vůli umrtvovali a Božskou plnili.

25. V této opuštěnosti nemá duše dbáti zlého ducha, který jí předstírá, jakoby ji Pán Bůh byl opustil, též nemá zanedbávati modlitby. Touto léčkou chce ďábel duši v záhubu uvrci. Sv. Teresie praví: „Duševní vyprahlostí a pokušeními zkoumává Pán Bůh duše, Jej milující.

Byť i po celý život tato vyprahlost trvala, neopomíňte modlitby. přijde čas, že vám Pán Bůh všecko hojně odmění. V takovém případě má každý se pokořit a sobě mysliti, že sobě toho zasluhujeme,

aby Pán Bůh s námi tak nakládal za naše dřívější urážky, které jsme Mu způsobili, pokořme se a odevzdejme se zcela do vůle Boží, řkouce: „Ejhle, o Pane! chceš-li, abych trávil všecken svůj život, líbí-li se Ti, i všecku věčnost v této opuštěnosti a v tomto soužení, uděl mi jenom Tvou milost, učiň, abych Tě miloval, a pak nakládej se mnou, jakkoliv Tobě se líbí.“

26. Bylo by však zbytečno, a velký nepokoj bys sobě způsobila, milá duše. kdybys chtěla zkoumati, zdali jsi v milosti Boží, zdali tě Pán Bůh jenom zkouší aneb zdali tě již opustil, poněvadž nechce, abys to věděla. nechce toho pro svůj vlastní zisk, jenom tím více se pokoř, tím horlivěji se modli a důvěřuj v Jeho milosrdenství; ty chceš viděti a Pán Bůh nechce, abys viděla.

Ostatně, jak sv. František Saleský podotýká, jest nám rozhodná vůle, ani k tomu nejmenšímu hříchu nesvoliti, zárukou, že jsme v milosti Boží.

A však kdykoliv jest duše v této hluboké opuštěnosti, i toho nemůže jasně poznati; ale i tenkrát není potřebí, aby to duše cítila, co chce, dosti jest, že to chce uvnitř srdce svého; a tak má se vrhnouti

v náruči svého dobrotivého Pána Boha. O jak milý jsou Pánu Bohu takové výlevy důvěry a odevzdanosti v opuštěnosti. O důvěřujme jenom v Pána Boha, praví sv. Teresie, který nás více miluje, než my samy sebe milujeme!

27. Protož těšte se, vy duše Pánu Bohu milé, kteréžto jste odhodlány Jemu zcela náležeti a které přece jste zbaveny vši útěchy. Vaše opuštěnost jest známkou, že vás Pán Bůh velice miluje a že vám v království nebeském připravil místo, kde útěchy jsou dokonalé a věčné. Buďte ujištěny, že čím více budete na světě sužovány, tím většího utěšení dostane se vám v nebi: „Podle množství bolestí mých v srdci mém, potěšování tvá obveselovala duši mou.“ (Žalm 93, 19.)

K útěše opuštěných duší chci zde připojit, co se vypravuje v životopise matky sv. Johanny ze Chantal, která byla po 41 let hroznými vnitřními mukami sužována, pokušeními, strachy, že jest v nemilosti Boží i také že od Pána Boha jest opuštěna: „Tato soužení jsou ustavičná a tak veliká, že jenom myšlénkou na smrt nabývám jakési úlevy.“ Pak dále dokládá: „Útoky tyto jsou tak prudké, že nevím co

sobě počítí mám. Zdá se mi, jako by mi všecka trpělivost byla již došla, a že jsem na tom, všecko ztratiti a všeho se vzdáti. Pokušení jsou tak prudká a ukrutná, že bych mileráda život svůj obětovala, abych se jich sprostila; mnohdykráté nemohu ani jísti ani spáti.“

28. V posledních devíti neb osmi letech života jejího byla tato pokušení ještě mnohem prudčí. Matka Skatel praví, že sv. Matka z Chantal dnem i nocí trpívá ustavičné mučennictví, kdykoliv se modlí, kdykoliv pracuje, ano i když odpočívá a proto že mívala s ní velikou útrpnost. — Světice ta pokoušena byla proti všem ctnostem (vyjímaje sv. čistotu). Byla v pochybnostech, temnotách, v samém odporu. — Mnohdykráté jí Pán Bůh odňal své světlo, že se jí zdálo, jakoby byl na ni zanevřel a již ji od tváře své zavrhl. Jsouc všecka poděšena, odvracela zraky své od Něho a hledala jinde útěchy, — nemohouc však nikde potěšení nalézt, byla nucena opět k Pánu Bohu se obrátiti a milosrdenství Jeho se poroučeti. — Zdálo se jí, že již každé chvíle podléhá návalům prudkých pokušení. Ačkoliv jí Pán Bůh ustavičně přispíval svou milostí, přece byla její opu-

štěnost tak veliká, že se domnívala, jakoby ji Pán Bůh byl opustil; nikdež nenalezala útěchy, nýbrž samou nechuť, úzkost, kdykoliv se modlila, četla duchovní knihy, aneb přijímala Tělo Páně, ano ve všech ostatních cvičbách duchovních. Její útěchou bylo, že v této opuštěnosti a vyprahlosti jediné pohlížela k Pánu Bohu a na Jeho svatou vůli.

29. Táž světice říkala: „Ve vši mé opuštěnosti jest mi můj jednotvárný život novým křížem, a má nedostatečnost, něco činiti, jej ještě více zvětšuje.“ A protož říkala, že se podobá nemocnému bolestmi sevřenému, který ani s jedné strany na druhou obrátiti se nemůže; němému, který nemůže svých bolestí ani vyjádřiti; slepému, který ani nevidí, zda-li to, co mu někdo podává, lék jest aneb jed. Protož s pláčem pravila, že zdá se býti bez víry, bez naděje, bez lásky k Pánu Bohu svému. Přece však zachovala světice veselou tvář, byla příjemna v obcování, majíc ustavičně zraky své na Pána Boha upoutané, odpočívala v lůně Božské Jeho vůle. —

Za tou příčinou o ní sv. František Sal., její duchovní vůdce, který dobře vě-

děi, jak velice Pánu Bohu milá byla krásná duše její, takto se vyjadřuje: „Její srdce podobalo se hluchému zpěváku, který i při svém libezném hlasu žádné zábavy ve zpěvu nemá.“ — Jí samé pak psal takto: „Vy musíte sloužiti svému Spasiteli jenom pro lásku Jeho vůle, beze vší útěchy, ponořena jsouc v moři úzkostí. Tímto způsobem počínají sobě svatí a světice Boží.“

Ano, svatí jsou tyto vyvolené kameny, které, jak církev sv. zpívá, pilníkem otesávány bývají, to jest: pokušením, strachem, úzkostmi, temnostmi a jinými vnitřními i zevnitřními mukami, a tím se uzpůsobují, aby mohli postaveni býti jedenkrát na trůnech království Božího.

Vroucí vzdechy.

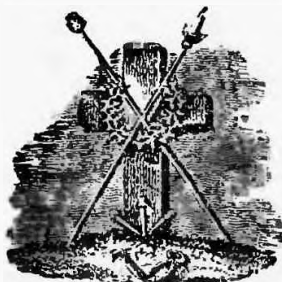
O Ježíši! naděje má, láska má a jediná láska duše mé! Já nezasluhuji Tvých útěch a sladkostí, zachovej je raději nevinným duším, které Tě vždy milovaly; jakožto hříšník toho nezasluhuju a také toho nežádám. To, čeho jedině od Tebe žádám, jest, udělal mi té milosti, bych Tě vždy miloval a Tvou svatou vůli plnil, a

pak se mnou nalož, jakkoliv Tobě se líbí!
 O já ubohý! Zasloužil jsem, abych byl v
 jiných temnostech, úzkostech, ve vší opu-
 štěnosti, ano i pekla jsem zasloužil, kde
 bych byl navždy od Tebe odloučen a o-
 puštěn, kde bych měl věčně plakati, aniž
 bych Tě mohl více milovati. Nikoliv, o
 můj Ježíši, spíše každý trest přijímám,
 nežli tento. Ty's hoden neskonale lásky,
 jsem povinován Tebe valice milovati a
 nemohu žíti, abych Tebe nemiloval. Mi-
 luji Tebe, mé největší dobro, miluji Tebe
 z celého srdce svého, miluji Tebe více
 nežli sebe sama; miluji Tebe a jiného ne-
 žádám, leč Tebe milovati! — Již vidím,
 že tato dobrá vůle jest dar milosti Tvé;
 než, o Pane! dokonej toto dílo Své, budiž
 mi vždy pomocen až do smrti mé, nedej,
 abych sobě samému byl ponechán. Posil-
 niž mne, abych přemohl pokušení i sebe
 sama, abych za tou příčinou Tobě vždy
 se poroučel a k Tobě se utíkal. Chci býti
 všecek Tvůj, Tobě daruji své tělo, svou
 duši, svou vůli, svobodu, nechci již sobě
 žíti, nýbrž jedině Tobě, o můj Stvořiteli,
 můj Vykupiteli, má lásko, mé všecko:
 Bože můj a mé všecko! Chci býti sva-
 tým, a to také doufám od Tebe. Sužuj

mne, jak Tobě se líbí, zbav mne všeho a já jsem spokojen Tvou milostí a Tvou láskou!

O naděje hříšníkův, Maria Panno! že Jsi tak mocná u Pána Boha, proto velice důvěřuji v Tvou přimluvu, Tebe prosím, budiž mi pro lásku, kterou chováš k Ježíši Kristu, nápomocna a učiň mne svatého! —

A. M. D. G.

Křížová cesta.

Příprava.

Ve jménu † Otce i † Syna i † Ducha
svatého Amen.

Rozjímání.

„O vy všickni, kteří jdete cestou, pozorujte a vizte, zdali jest kde bolest jako bolest má!“ Tak k nám volá Spasitel ústy proroka Jeremiáše (Pláč 1, 12.). Chce, a bychom, putující po cestách vezdejšího života do věčnosti, umučení jeho bedlivě rozjímali: a tomu chce pro naše vlastní spasení. Neboť, jak praví sv. Bomaventura (Tom. VII. stim. amor. 1.): „Rozjímání umučení Páně činí člověka nejen anjelského, ale zrovna božského.“ Protož i všickni Svati a světice Boží trvali jako v ustavičném rozjímání toho umučení. „Odstup

to ode mne,“ pravili se sv. Pavlem (Gal. 6, 14.), „abych se v něčem jiném chlubil, nežli v kříži Pána našeho Ježíše Krista.“ Podle jejich příkladu máme i my činiti. Protož i Římští papežové*) nadali mnohými odpustky toto rozjímání, aby věřící tím více k jeho konání byli povzbuzeni.

Modlitba.

Chci tedy, nejdobrotivější Ježíši! Tvé hořké umučení v duchu pokory a kajicnosti rozjímati; chci v sobě vděčnost roznititi za tu nevýslovnou lásku, kterou jsi mne nehodného vykoupil; chci se pohnouti k pokání a polepšení života před sv. Křížem, tímto drahým nástrojem spasení mého; chci se učiniti účastným těch drahých odpustků, jimiž Tvoji náměstkové toto sv. rozjímání nadati ráčili, z nichžto jediný plnomocný sobě zanechávám, ostatní všecky obětuji za věrné duše v očistci. Učiň to, můj Ježíši! svou milostí, aby mé rozjímání bylo k Tvé cti a slávě a k mému spasení. Amen.

*) Lev X., Innocenc XI. a XII., Kliment XII. a XIII., Beneš XIII. a XV., způsobem tím: aby 1ní, 12té, 13té a 14té Zastavení plnomocné, každé však ostatní 40denní odpustky neslo, bylo-li v stavu nevinnosti neb kajicnosti pobožně konáno: a aby odpustky ty i dušem v očistci přivlastněny býti mohly.

I. Zastavení.

Píseň.

První zastavení zde tě zastavuje,
 Ježíše milého ti vyobrazuje;
 Ortel smrti přijímá na sebe,
 By od věčné smrti vysvobodil tebe.

V. Klaníme se Tobě, ó Pane Ježíši Kriste!
 a dobrořečíme Tobě!

R. Neboť skrze sv. kříž svůj svět jsi vykoupil.

Rozjímání.

Ježíš nevinný nalezen,
Pro lidské viny odsouzen.

Pilát vyřkl veřejně, že na Spasiteli žádné viny nenalezá, a přece ho dal mrskati. Myl si ruce na znamení, že nechce na sebe vzít krev spravedlivého, a přece ho na smrt odsoudil! Hrozná nespravedlnosti! — Ale hroznější bylo jednání rady židovské. Ti svolávají na Spasitele křivé svědky; ti naň neustále před Pilátem žalují; ti popuzují lid, aby se bouřil. volajíce: „Ukřižuj, ukřižuj ho.“ A co činí Spasitel světa? Jindy se proti sočení a nespravedlnosti hájil; nyní vida hájení marné, mlčí jako tichý beránek, neotvíraje úst svých, tak že se i sám omámený soudce nemůže podivení zdržeti. A jak pak jednávaš ty duše křesťanská? — Nevíš začasťe ničeho proti bližnímu svému, a přece ho soudíš! neptá se žádný na jeho vady, a přece je každému s potěšením vypravuješ, víš začasťe, že jest tvůj bližní nevinný, a přece ho nehájíš, spíše si ještě křivé věci proti němu vymýšlíš. Jestli však tvůj bližní jen jednou ti odplatí, čeho jsi mu půjčila na-

stokráte, jestli tě podle tvého vlastního obyčeje soudí nebo pomlouvá: ai! jaké to zlosti, jaké msty, jaké netrpělivosti! Koho pak následuješ? Krista — anebo Piláta a Židy? — Pozastav se v tomto rozjímání! —

Nyní, padna k nohám Ježíšovým, dokaváde čas jest, poznej a zavrhni *utrhavost jazyka*, abys obstála jednou na hrozném soudu.

V z d y c h n u t í.

Uznávám, můj Spasiteli! že jsem kolikráte svým jazykem klesl, že jsem ho více k zlomluvení užíval: uznávám, že jsem se takto proti Tobě samému prohřešil, protože, co činím bližnímu, jakobych činil Tobě. Ale dosti budiž hřešeno, Pane! Od tohoto času chci svého jazyka v uzdu pojímati: nechci se nikdy více bez práva a bez potřeby do záležitostí svého bližního míchati, nechci jeho, ale svoje vady zpytovat, ne jeho, ale svoje skutky souditi, nechci naň nikdy jiné posazovati a popouzeti. A jestli se můj bližní ke mně také tak chovati nebude: chci se s Tebou, můj Spasiteli! v duchu mírnosti a pravdy hájiti, a pakli neprospěji, chci mlčeti, a

trpělivě nésti, vida, že jestli ne v jedné věci, zajisté v mnohých jiných vinen a trestu hoden jsem. Ty mne v předsevzetí mém milostí svou posilňuj, abych byl jednou připočten k Tvým blahoslaveným, kteří svým jazykem nikdy neklesli. Amen.

Otče náš atd. Zdrávas atd. Sláva buď Bohu Otci atd.

V. Smiluj se nad námi, ó Ježíši!

R. Smiluj se nad námi!

II. Zastavení

Píseň.

Jak ortel byl vydán, hned jali Ježíše,
 Který jak beránek všechno snášel tiše.
 Na zraněná ramená kříž dali,
 A sem tam po cestě jej potahovali.

- V.* Klaníme se Tobě, ó Pane Ježíši Kriste!
 a dobrořečíme Tobě!
- R.* Nebo skrze sv. kříž svůj svět jsi vykoupil.

Rozjímání.

Ježíš od katanské zběře
Tiše kříž na sebe béře.

„Vyhladíme ho ze země živých!“ (Jerem. 11, 19.) pravili proti Spasiteli jeho nepřátelé, a vidouce, že se jim bezbožnost daří, ustanovili mu smrt nejohavnější, *smrt totiž kříže*. Ale mylíš se, bezbožná roto! domnívají se, že se po tvé vůli daří. Ai! kdyby byl nechtěl Kristus, neměla bys nad ním moci žádné (Jan 19, 11.); „obětován jest, protože sám chtěl“ (sai. 5, 37.). A proč chtěl? Uložil nebeský Otec, aby nás vykoupil, a z poslušenství ponížuje se k smrti nejohavnější; „byl poslušen,“ jak dí sv. Pavel (Filip. 2, 9.) „až k smrti, smrti pak kříže.“ I pojďte sem pod kříž svatý, neposlušné dítky, neposlušní poddaní, neposlušní osadníci; učte se od svého, křížem obtíženého Spasitele poslušenství! Vám se neporoučejí věci bolestné, ale věci prospěšné a potřebné, vám samým užitečné a vy jich nechcete plniti! Poroučejí se vám od těch, které vám ustanovil sám Bůh; poroučí se vám poslušenství od samého Boha — a vy chcete jen

své vlastní hlavy následovati! Kterak přijdete za Kristem, nechtíte mu podobni býti? — Duše křesťanská, pozastav se v tomto rozjímání! —

Nyní, padna k nohám Ježíšovým, dokaváde čas jest, poznej a zavrhni *všeliké neposlušství*, abys obstála jednou na hrozném soudu.

V z d y c h n u t í.

Nejposlušnější Spasiteli! odřikám se před Tvým sv. křížem, který z poslušství na svá nevinná ramena béřeš, odřikám se všeho neposlušství. Budiž ode mne daleko vzdálena všeliká zpoura, svěhlavost, nepoddanost, nepovolnost, všeliké odporování, všeliká tvrdost jak srdce tak myslí. Chci se již od nynější chvíle podle Tvého nejsvětějšího příkladu všem svým představeným volně podrobovati, chci v jejich hlasu ne lidský hlas, ale Boží ustanovení slyšeti, a jako Ty dobrovolně poslouchati. Zvláště pak chci ctíti hlas sv. Církvě v jejích služebnících — hlas svého mocnáře v jeho ouřadech — hlas svých živých i mrtvých rodičů v jejich radách, nařízeních a napomenutích. Ty mne svou

milostí posilni, jako mne svým příkladem
svítíš, abych jsa Tobě podoběn, s Tebou
oslaven býti mohl. Amen.

Očte náš atd. Zdrávas atd. Sláva budiž
Otcí atd.

V. Smiluj se nad námi, ó Ježíši!

R. Smiluj se nad námi.

III. Zastavení.

Píseň.

Pro krve prýštění v celém těle chřadl
A na zem ponejprv přetěžce upadl.
Leží Kristus pod křížem zemdlený,
Abys ve svých křížích ty byl posilněný.

V. Klaníme se Tobě, o Pane Ježíši Kriste!
a dobrořečíme Tobě.

R. Neboť skrze sv. kříž svůj svět jsi vykoupil.

Rozjímání.

Ježíš přetěžký kříž nesa,
Ponejprv na zem klesá.

„Nechtěl sobě pomáhati Kristus,“ jak dí sv. Vincenc Ferrerský (Serm. in Parasc.), „k ulevení pokuty: ale Jeho Božství vydalo Jeho člověčenství všem lidským mdlobám.“ Podle člověčenství byl však Spasitel na těle mnohými ranami, bičováním a korunováním krve zbarven a zemdlen: na duši těžkou nevděčností a nespravedlností lidskou zkormoucen. Z druhé strany byl kříž nejen sám v sobě břemenitý, ale ležela na něm potupa světa i Písma: „Zlořečen buď, kdo visí na kříži,“ pravil zákon starý (V. Mojž. 21, 23.) Nad to leželi na tomto kříži všickni hříchové světa a celého pokolení lidského. A protož klesá Spasitel, ten silný rek a lev z pokolení Jůda, klesá pod křížem tímto Ach! kdo z nás mohlby tímto křížem hnouti? Ale právě proto volá k nám Spasitel, jak praví pěkně sv. Tomáš z Villanovy (Mansi Biblioth. mor. III. p. 1110.): „abychom ne Jeho, ale svůj vlastní kříž nějaký na sebe vzali.“ Každému totiž připravil nějaké utrpení na tomto světě; a tento křížek není tak těžký, jako byl kříž Jeho, a zasloužili jsme mnohem těžšího, a máme ho ne za cizího kohosi, ale sami za sebe nésti. A hle! jak se zpouzíme, jak se mu vyhý-

báme, jak nařikáme, když jej máme neb musíme nésti! Jaké tu netrpělivosti a choulostivosti! — Pozastav se, duše křestanská, v tomto rozjímání!

Nyní, padna k nohous Ježíšovým, dokaváde čas jest, poznej a zavrhni *všelikou choulostivost*, abys obstála jednou na hrozném soudu.

Vzdychnutí.

O nejtrpělivější Spasiteli! Když na Tvé rány, na Tvou mdlobu a na Tvou trpělivost patřím, stydím se za svou netrpělivost. Ty za mne i za mé hříchy trpíš, jako tichý beránek, a já za své vlastní nepravosti a pro své vlastní spasení trpěti nechci! Ale zavrhuji od této chvíle všecku netrpělivost! nechť na mne Bůh složí, co se mu líbí; nechť mne svět pronásleduje, ďábel pokouší, tělo a zlé žádosti sužují: chci všecko mile a rád snášeti, chci se ve Tvých ranách těšiti, ve Tvé trpělivosti pohřížiti, chci jako Tvoji mučenníci ve Tvém nejsvětějším příkladu občerstvení, síly a hrdinské statečnosti nabývati. O nedopouštěj, abych toto spa-

sitelné předsevzetí kdy opustil! Stůj při mně s svou milostí, abych s Tebou trpěti, i s Tebou oslavenu býti zasloužil. Amen.

Otče náš atd. Zdrávas atd. Sláva buď Otci atd.

V. Smiluj se nad námi, ó Ježíši!
R. Smiluj se nad námi!

IV. Zastavení.

Píseň.

Na to se s Ježíšem Maria potkala,
 Nad Jeho trápením srdečně plakala.
 Čí jest vina, nežli tvá, hříšníku,
 Jenž trápíš Ježíše i Jeho Rodičku.

R. Klaníme se Tobě, ó Pane Ježíši Kriste,
 a dobrořečíme Tobě!

R. Neboť skrze sv. kříž svůj svět jsi vykoupil.

Rozjímání.

Ježíš na žalostné cestě.
 Potkává svou Máti ještě.

Mezi nesčíslnými zástupy prodrala se blahoslavená Panna posléz k svému milému Synu. Ale jaké divadlo otevřelo se tu jejímu mateřskému srdci! Ten všemohoucí divotvorce, jenž rozkazoval nebi i zemi, nyní obkličěn katany, veden na provazích jejich! Nejsvětější obličej až k nepoznání zedraný, tělo zemdlené, motající se pod tíží kříže! Ai! tehdáž pronikl meč z obou stran ostrý její mateřské srdce! Tehdáž se zachvěla hroznou bolestí veškera její duše! Ale nevinně jí Spasitel tuto žalost způsobil, protože jí také svým svatým pohledem těšil. Ty ale, duše křesťanská! jak mnohokráte činíš svým rodičům svévolnou žalost, když proti Božímu přikázání jejich hlasů neposloucháš, jejich napomenutím pohrdáš, jejich rady zamítáš, když poslouchajíc bezbožných svých žádostí, ve všem zlém se kocháš, a takto jejich šediny před časem do hrobu uvrhuješ! Jak obstojiš někdy na soudu toho nejlepšího Syna Ježíše Krista? — Pozastav se v tomto rozjímání!

Nyní, padna k nohám Ježíšovým, dokaváde čas jest, poznej a zavrhni *svou neuctivost k rodičům*, abys obstála jednou v hrozném soudu.

Vzdychnutí

Nejlaskavější Spasiteli! Jak jsem zaháněl Tvým nejsvětějším jednáním! Ty ve svých největších bolestech na svou drahou Máti pamatuješ, ji těšíš, ji svým milosti plným pohledem sílíš, ji svému milému učenníku Janovi poroučíš: já začasť na své dětinské povinnosti zapominám. Držím se za moudřejšího nad otce a matku, pohrdám jejich slovy; více světu, nežli příkázání Božímu sloužím. Ach můj Spasiteli! Odříkám se již, před Tvým nejsvětějším příkladem se odříkám takové neuctivosti! Chci se svých rodičů, jak Bůh poroučí, držeti; chci na to pamatovati, že není po Bohu ke mně nad rodice nikdo upřímnější, že nemám nežli jednu mateřskou lásku; chci Tobě vždycky z nich děkovati; chci se s nimi, tak jako oni v mé mladosti činili, o poslední sousto sdělovati. A když mi je vezmeš, chci na ně modlitbami pamatovati, a jim do nebe pomáhati; chci jejich rady neustále na paměti míti, jejich výstrahy plniti, a dobrým životem se k šťastnému s nimi shledání připravovati. O posilni mne svou milostí

abych jako Ty dobrým dítětem nalezen
byl. Amen.

Otče náš atd. Zdravas atd. Sláva buď
Otcí atd.

V. Smiluj se nad námi, ó Ježíši!

R. Smiluj se nad námi!

V. Zastavení.

Píseň.

Veronika Krista krví zkropeného
 Spatřivši též v tváři zle uplvaného,
 Potní roucho ochotně vyňala,
 A Kristu Ježíši k utření podala.

V. Klaníme se Tobě, ó Paně Ježíše Kriste!
 a dobrořečíme Tobě!

R. Nebo skrze sv. kříž svůj svět jsi vykoupil.

Rozjímání.

Ježíš Veroniky rouchem
 Stírá krev smíšenou s potem.

Žalostné bylo podívání na Spasitele. kříž nesoucího; krvi a potem zalíval se sv. obličej jeho. Podívání, nad nimžby se bylo mohlo pukati každé citedlné srdce! Ale v čas rozpuštěné bezbožnosti našel Spasitel málo outrpnosti Mezi tato outrpná srdce náleží i srdce sv. Veroniky. Neostýchala se tato vzácná paní vzteklé, Spasitelem lomcující roty, nelitovala svého drahého roucha, ale podala mu je k utření svat. obličej, začez památku jeho nejsvětějšího obličej v něm vytištěného nazpět obdržela. Její srdce milovalo více trpícího Spasitele, nežli marné šperky. A ty, duše křesťanská! zdali nejednáš naopak? Zdaliž nejsi pohřížena v marnosti tohoto světa, v nádherné šperky, v drahý šat, v barevná roucha, jimiž své smrtné tělo, tuto potravu hrobních červů krášliti a opět krášliti se snažíš? zdaliž si nevážíš pomíjejících barev a pravých hadrů více, nežli památky a víry svého Spasitele? — Pozastav se v tomto rozjímání!

Nyní, padna k nohám Ježíšovým, dokaváde čas jest, poznej a zavrhni svou šperkovnost, bys jednou obstála na hrozném soudu.

V z d y c h n u t í.

Jak pošetile jednám, můj Spasiteli, na tomto světě! Marnosti, která před mýma očima hyne, si vážím, a věčných statků, ku kterým mi dopomoci chceš, sobě málo všímám! Smrtné tělo krásním, a svou nesmrtelnou duši ctnostmi kráseliti opomím! Ale nechci více vězeti v této pošetilsti; dávám jí výhost, za příkladem sv. Veroniky. Nebudu více v marném šatu a v hynoucím šperku ani své ceny, ani hodnosti ani zalíbení hledati, ale chci přede vším o svou duši, kterou jsi tolika bolestmi vykoupil, pečovati. Ji chci nebeským uměním, dokonalým totiž poznáním Tvé svaté víry a všelikou ctností a spravedlností okrašlovati. Jako jsi svatou Matronu svým zázračným Obrazem obdařil, tak i mně svou nejsvětější pomoc k vykonání tohoto spasitelného předsevzetí rač propůjčiti, abych se Tobě líbil, a Tvá nejsvětější krev aby pro mně zadarmo vylita nebyla. Amen.

Otče náš atd. Zdrávas atd. Sláva buď Otci atd.

V. Smiluj se nad námi, o Ježíši!

R. Smiluj se nad námi!

VI. Zastavení.

Píseň:

Když do brány vešli, udal se pád druhý
 A pod křížem Kristus ležel celý tuhý;
 ten pád naše lehkost způsobila,
 Ta Krista bolestně na zem porazila.

V. Klaníme se Tobě, ó Pane Ježíši Kriste!
 a dobrořečíme Tobě!

R. Neboť skrze sv. kříž svůj svět jsi vykoupil.

Rozjímání.

Ježíš hořem, mdlobou stížen
 Padá podruhé pod křížem

Síla Boží, síla všemohoucí klesá opět pod
 tíží kříže! Jaké to břemeno hrozné! Jaký to

strašlivý účinek hříchu, když sám Bůh pod jeho tíží klesá! Dobře dí jeden sv. Otec, že, bychom byli v stavu, hřích v jeho bytosti viděti, že bychom nad jeho hrůzou ducha pustiti musili. A ty, duše křesťanská! přece jen s ním pořáde pohráváš! Odříkáš se ho na vždycky; a přece zase své dobré předsevzetí rušíš a k hříchu se vracíš, a znova do něho padáš. Kolik jsi již sv. zpovědi vykonala, — a nemáš-li zase nové zpovědi zapotřebí? V každé se všech hříchův odříkáváš, a v každé se téměř z jedněch hříchů zpovídati musíš, protože do nich pořáde poznovu padáš! Takováto ale tvá lehkost jaký pak jednou konec vzíti musí? Nevíš-li, že jenom ten, „kdo setrvá až do konce, spasen bude?“ (Mat. 10, 12.) Ai! vyřkl to sám neomylná pravda, Kristus Ježíš, jehož slovo nepomine, když i nebe pominouti musí. — Pozastav se v tom rozjímání.

Nyní, padna k nohous Ježíšovým, dokaváde čas jest, poznej a zavrhni svou v *dobřem nestálost*, abys jednou obstála na hrozném soudu.

V z d y c h n u t í.

Lekám se, můj Spasiteli! své nestá-

losti. V čas pokání se zlého odříkám, ale v čas pokušení se k hříchu vracím! Zapomínám velmi snadno na sliby, Tobě učiněné a sladkého jedu nepravosti na svou záhubu se držím! Kdo mne vysvobodí z bídné převrácenosti této? K Tobě se, ó Pane! utíkám, Tebe ve své mdlobě za pomoc žádám. Již nechci dále kráčet po široké cestě bezbožného života, ani se na ni nikdy více navracovati. Dávám výhost všem zlým příležitostem, vši nebezpečné známosti a společnosti. Chci bdíti nad svými smysly, chci nad svými žalostmi přísnou vládu držeti, chci i svou těkavou mysl v uzdu pojímati. Ale po tolikerém pádu nechci se pyšně na sebe a na svá dobrá předsevzetí spoléhati, nechci se povýšovati, abych opět ponížen nebyl. Na Tebe a na Tvou posvěcující milost jedině se spolehám, a celou svou naději skládám. Tobě stojím, Tobě padám, jak Tvůj sv. Apoštol (Řím. 14, 4.) praví. O drž mne svou svatou milostí, abych stál a v dobrém až do konce setrval. Amen.

Otče náš atd. Zdrávas atd. Sláva buď Otci atd.

V. Smiluj se nad námi, ó Ježíši!

R. Smiluj se nad námi!

VII. Zastavení.

P í s e ň.

Za branou s Ježíšem ženy se potkaly,
Nad Ním tak ztrýzněným přehořce plakaly
Vidouce ho krví zbarveného,
Od velkých bolestí zcela zsinaleho.

V. Klaníme se Tobě, ó Pane Ježíši Kri-
ste! a dobrořečíme Tobě!

R. Neboť skrze sv. kříž svůj svět jsi
vykoupil.

Rozjímání.

Ježíš ode všech sužován,
Od dcer Sionských litován.

Mezi tolika tisíci ano miliony*) Židů nalezl utrápený Spasitel, za všecka nesčíslná, jim prokázaná dobrodiní málo outrpnosti. Ale nevyhnula přece docela tato nebeská povaha v národu vyvoleném; kromě svaté Veroniky vidíme ji přece i na některých dcerách Sionských. Vidouce totiž bolesti a trpělivost Spasitelovu, plakaly nad ním ženy mnohé. Ženské pohlaví má tu čest, že když nad Spasitelem vůkol ukrutná zatvrzelost vládla, jeho srdce se mu citelným v outrpnosti prokázalo. Ale jak často bývá příčinou hříchu pohlaví toto, když svým šperkováním k chlípnosti vábí! když pomlouváním svým sváry tropí, když mstivou svou schytralostí bližnímu ouklady a záhubu strojí! Protož i Spasitel k ženám plačícím pravil, aby raději nad sebou a nad svými syny plakaly. — Duše křesťanská, pozastav se v tomto rozjímání!

Nyní, padna knohoum Ježíšovým, dokaváde čas jest, poznej a zanech *své nepřítkladnosti*, abys někdy obstála na hrozném soudu. —

*) Na židovskou slavnost velikonoční scházelo se na miliony poutníků do Jerusalema.

Vzdechnutí.

S hrůzou zpomínám sobě, můj Spasiteli! na Tvá nejsvětější slova: „Běda člověku tomu, skrze něhož pohoršení pochází!“ (Mat. 18, 7.) Jak může býti spasen ten, nad kým jsi Ty „běda“ volal? Ale právě proto chci sobě Tvá nejsvětější slova za výstrahu vzítí; chci se nejen všeho k zlému vábení a popouzení jiných varovati, ale chci i pozor dávati bedlivě na svá slova, na svůj šat, na každý krok svůj, aby nikdy nebyl k pohoršení bližnímu svému. Chci, co na mně bude, s každým, i se svými protivníky, v pokoji živ býti; chci každému, zvláště pak těm, které jsi mé péči svěřil, dobré na sobě příklady dávati, každému k časnému i k věčnému štěstí dle své možnosti a dle svého povolání pomáhati. Naplň, ó Ježíši! svou moudrostí mou nedostatečnou mysl, abych cizích hříchů i v čas poznal, i se šťastně varoval. Amen.

Otče náš atd. Zdrávas atd. Sláva buď Otci atd.

V. Smiluj se nad námi, ó Ježíši!
R. Smiluj se nad námi!

VIII. Zastavení.

P í s e ň.

Třetí pád Ježíšův toho zahanbuje,
 Který jen v rozkoších světa si libuje,
 Kristu odpor i potupu činí:
 Běda mu — v čas-li se k svému nepřičiní.

V. Klaníme se Tobě, ó Pane Ježíši
 Kriste! a dobrořečíme Tobě.

R. Neboť skrze sv. kříž svůj svět jsi
 vykoupil.

Rozjímání.

Ježíš sotva mdlobou, těží
 Potřetí pod křížem leží.

Zbaven svými ranami poslední síly, umdlen pod tíží kříže, upadl Spasitel potřetí, a více mrtvému nežli živému podobný, ve mdlobách ležel. Vynaložil právě všechno pro vykoupení naše; zbavil se všeho, nemaje ani kam své hlavy položit: pracoval až do smrti kříže; vydal poslední krůpěj potu, krve a síly. Ó jaká to nevyslovitelná láska! Kde najdeme věrnějšího milovníka duší svých! A přece chceš, ty duše křesťanská! tento šálící svět více, nežli svého Spasitele milovati; chceš sobě více ve vezdejších statečích a rozkoších, nežli v Jeho nejsvětějším kříži, v Jeho zásluhách a ustanoveních libovati; statky vezdejší shromažďuješ s lakotností, způsoby dovolenými a nedovolenými: a takto své spasení hledáš tam, kde ho není, a kde jest, tam ho hledati nechceš. „Co jsou to za křesťany,“ ptá se sv. Ambrož, „kteří, když hlava jejich trpí, v rozkoších oplývají chtějí?“ Netýkají se i tebe slova tato? — Pozastav se v tomto rozjímání! —

Nyní, padna k nohám Ježíšovým, dokaváde čas jest, poznej a zavrhni *svou rozkošnost*, abys jednou obstála na hrozném soudu. —

Vzdychnutí.

Poznávám, nejlaskavější Pane! marnost všech vezdejších věcí, které mne buď samy opustí, aneb já je opustiti musím. Poznávám, že v nich, anto stvoření jsou smrtné, štěstí mé složeno býti nemůže; poznávám, jak krátce trvají, že náhle hynou, a žádné jiné stopy, kromě snad zármutku a pokání, po sobě nezůstávají. A protož se jich také od té chvíle odřikám! Nechci jich ani hříšným způsobem hledati ani k nim více svého srdce přikládati. Daleko budiž ode mne krádež a zlodějství se všemi podvody, uskoky a vychytralostmi svými; daleko obžerství se svými mlsnotami. Odstup ode mne všeliká marná veselost se svými ničemnými hrami, kejky a hynoucími marnostmi. Chci lepších, na věky trvajících statků, zásluh ctnosti a dobrých skutků hleděti a shledávati. Chci vedle slov Tvého Apoštola věci vezdejších „užívat, jakobych jich neužíval“ (1. Kor. 7, 31.), jen s potřebu, jen mírně a střídě, beze všeho pošetilého v nich sobě oblibování a zakládání. O rozněť svým svatým duchem v mém srdci tuto pravou lásku, aby v něm všecka marnost

strávena, a pravá toužebnosť po věčných
statcích roznícena byla. Amen.

Otče náš atd. Zdrávas atd. Sláva
buď Otci atd.

V. Smiluj se nad námi, ó Ježíši!

R. Smiluj se nad námi!

IX. Zastavení.*)

Píseň.

Vidouce katané Krista umdleného,
 Od mnohých bolestí napolo mrtvého,
 Že nemůže kříž více unésti,
 Šimona nutili, by pomohl nésti.

V. Klaníme se Tobě, ó Pane Ježiši Kriste;
 a dobrořečíme Tobě!

R. Neboť skrze sv. kříž svůj svět jsí
 vykoupil.

*) Toto zastavení bývá na 4tém; ale lépe se staví tuto po 3tím pádu Kristovu, nejen proto, že se v Jeho přetěžké mdlobě potřeba cizí pomoci k nešení kříže ukazuje, ale i proto, že Spasitel nejprve sám (Jan 19, 17.), a teprv za městem Šimon z nucení (Mat. 27, 32.) kříž nesl.

Rozjímání.

Šimona kříž nésti nutí,
Béře jej s Krista s nechutí.

Vidouce Židé Krista vši síly zbaveného, a bojíce se, aby jim snad na bolestné cestě před ukřižováním neumřel, starali se o pomoc: ale žádný se nechtěl ani za tu největší cenu kříže dotknouti, aby znectěn nebyl. Protož donutili pochopové jednoho pohanského sedláka, Šimona jménem, jenž se právě z pole domů vracel, aby kříž Spasitele na horu Kalvarii vynesl. Nevěda, jaké milosti oučasten jest, nesl nerad Šimon. Ale i za to mu Spasitel hojně odměnil, když svou milostí nejen jeho dva syny, Alexandra a Ruffa, v svaté obrátil, jež posaváde za svaté ctíme (11. března, 12. listopadu in Martyrolog. Rom. et S. Bedae). Slavná odměna dobročinnosti! kteroužto i ty, duše křesťanská, sobě získati můžeš, jestliže svému Spasiteli v chudých bližních svých dobře činiti budeš. Ale ty snad nerada bližnímu pomaháš; ty se snad umíš každé příležitosti k dobročinnosti vyhýbati; ty snad jen na sebe pamatuješ, jen statky tohoto světa množiti se snažíš?

Kterak obстоjíš na soudu, kde se nejvíce podle dobročinnosti odpláceti bude? — Pozastav se v tomto rozjímání!

Nyní, padna k nohám Ježíšovým, dokaváde čas jest, poznej a zavrhni svou *neúčinnost*, abys jednou obstála na hrozném soudu.

Vzdychnutí.

Znějí mi v uších neustále ta hrozná slova, můj Pane! která proti neúčinným křesťanům na soudu vyřkneš: „Odejděte od mne do ohně věčného, neboť jste mně v ničem neposloužili; a co jse neučinili jednomu z bližních svých, mně jste neučinili“ (Mat. 25, 41—45.) Aby se mne toto zlořečení netklo, chci, nejmilostivější Pane! Tobě ve svém bližním dobře činiti! chci se každé příležitosti k dobročinění s radostí uchopovati; chci na vdovy, sirotky, chudé, nešťastné, potlačené lidi vždy laskavě pamatovati, je těšiti, jim věrně pomáhati, s nimi se, jako vdova evangelická, o poslední peníz děliti; chci nejen svým přátelům ale i nepřátelům dobře činiti, a takto sobě skládati poklady v nebesích, a uchvacovati království Boží. Nedopusť,

ó Pane, aby mne závist, nebo záští, neb lakomství a sebeláska měla odvrátiti od této křesťanské dobročinnosti. Dej mi k ní pravý oumysl, abych nikdy pro marnou čest a chloubu dobře nečinil, ale aby v mé dobročinnosti vládla křesťanská láska, by nevěděla levice, co učinila pravice, a aby mi od nebeského Otce, jenž i v skrytě vidí, odplaceno bylo. Amen.

Otče náš atd. Zdrávas atd. Sláva buď Otci atd.

V. Smiluj se nad námi, ó Ježíši!
R. Smiluj se nad námi!

X. Zastavení.

Píseň.

Jak na horu přišli, hned se Krista jali
 Se svatého těla oděv dolů sňali,
 Všecky rány opět obnovili
 A zcela nahého lidu představili.

V. Klaníme se Tobě, ó Pane Ježíši Kriste!
 a dobrořečíme Tobě!

R. Neboť skrze sv. kříž svůj svět jsi vykoupil.

Rozjímání.

Ježíš svého roucha zbaven.

Na odiv lidu vystaven.

Konečně vyšlo se na vysokou horu

Kalvarii, kdežto pohozené lebky odpravených zločinců nastávající osud Spasitele zvěstovaly. Tu počali katové oděv Spasitele trhati, Jeho napolo oschlé rány obnovovati a obnažovati to svaté panické tělo, kteréž z Ducha svatého počato bylo. Tehdáž trpěl Spasitel všecky nestydatosti lidské, za všecku chlipnost, smilstvo, cizoložstvo a vesměs za všecky tělesné hříchy. Hříšné lidského těla obnažení zbavilo oděvu nejčistší tělo našeho Spasitele. A ty, duše křesťanská, snad dosaváde v tajnosti zlých známostí hledíš a v soukromnosti nestydatosti pášeš, a nehrozíš se vševidoucího oka Božího, a znova svého Spasitele jako Jeho katané obnažuješ! — Pozastav se v tomto rozjímání!

Nyní, padna k nohoun Ježíšovým, dokaváde čas jest, zhroz a odpřísáhni se *vší nepočestnosti*, abys jednou obstála na hrozném soudu.

Vzdychnutí.

Odříkám se, nejdražší, pro mne obnažený Vykupiteli, odříkám se navždy *vší nepočestnosti*. Chci své tělo duchu podrobovati, a zvláště nařízenými posty mrtvi-

ti; chci udusiti v sobě všecky nepořádné myšlénky a žádosti; chci držeti nad očima stráž, abych hynoucí krásou těla k hříchu sveden nebyl. V mém obličejí nemá nikdy hanebného usmání a zalíbení nalezeno býti. Chci ze svých úst vypuditi všecko oplzlé mluvení, všecky hanebné šprýmy, písně a slova; tím více chci se však varovati všech zlých známostí, všech mámicích příležitostí a všelikých skutků temnosti, věda, že Bůh všecko vidí, a všeliké činy počítá. Poněvadž však, dle svědectví svatých Otců, žádná náruživost nad nečistotu prudší není, dej mi, nejčistší Pane! svou milost a posilu, abych se zachoval neporušeným od tohoto věku, maje srdce čisté, jednou Boha viděti zasloužil.

Otče náš atd. Zdrávas atd. Sláva budiž
Otcí atd.

V. Smiluj se nad námi, o Ježíši!
R. Smiluj se nad námi!

XI. Zastavení.

Píseň.

Hřeby neostrými předně ruku pravou,
 Hned na to pronikli ruku Krista levou,
 Pak i nohy bolestně probili,
 A na dřevo kříže ukrutně přibili.

V. Klaníme se Tobě, ó Pane Ježíši Kriste!
 a dobrořečíme Tobě!

R. Neboť skrze sv. kříž svůj svět jsi vykoupil.

Rozjímání.

Ježíš, beránek nevinný,
 Křížován pro naše viny.

Žalostné podívání! Katané přibíjejí Spasitele na kříž! Probíjejí ty svaté ruce, které neuměly jenom žehnatí lidské blaženosti! Probíjejí ty svaté nohy, které se po celé své živobyti pro lidské štěstí trmácely! kladivo a hřeby a ruku katanskou vidíme, ale neviditelná mocnost tuto ruku a její nástroje vede! pýcha, tato hlíza dábelská, ta křížuje Spasitele světa; ta pokazila lidskou vůli a pozdvihla mysl, a nadula srdce člověka tak, že přestoupil příkázání Stvořitele svého, a způsobil umučení Božího Syna. A ty, duše křesťanská, přece se až dosavade pýchy nelekáš: nerozvažuješ ty smrtelné rány, které ona tvému Spasiteli způsobilá, nevidíš její věčné zkázy, kterou Syn Boží musel na sebe vzíti, měla-lis ty jí zbavena býti; ty se přece jen ráda vychloubáš, vypínáš, vyvýšuješ; nikomu se podrobiti, nikomu ustoupiti nechceš; o svých přednostech neustále rozmlouváš, bližním však pohrdáš, i přednostmi jeho. Nevíš, „že se Bůh pyšným protiví?“ (I. Petr. 5, 5) Nevíš, že „jsou pyšné oči ohavností před obličejem Jeho?“ (Přísl. 6, 17.) Nevíš, že na pyšných lidech krev Syna Božího zmařena bude? — Pozastav se v tomto rozjímání! —

Nyní, padna k nohous Ježíšovým, dokaváde čas jest, poznej a zavrhni *všelikou pýchu*, abys jednou obstála na hrozném soudu.

Vzdychnutí.

Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem“ (Mat. 11, 29.) Tato Tvá nejsvětější slova, můj Spasiteli, vidím potvrzena ve Tvém umučení. Ponižil jsi se pro mne hrdého až k smrti kříže. Na tuto poníženost chci neustále pamatovati. Tvou poníženost chci i já sobě do této chvíle oblíbiti, a do svého srdce vštípití. Budu na to pamatovati, že, mám-li co dobrého v sobě, že jest to dar Tvé lásky a milosti, protož v Tobě jediném, můj Pane! chci se chlubití (II. Kor. 10, 17.). Budu pamatovati, že všechno zlé toliko a jediné mé dílo jest (Jak. 1, 13. 14.), že jsem sám ze sebe „syn hněvu“ (Efez. 2, 3.), hmota porušenosti a záhuby věčné. Budu pamatovati na své hříchy, chyby, vady, nedostatky a nedokonalosti, aby vyhynula všeliká pýcha a rozmohla se křesťanská pokora v mém hříšném srdci. O dej tomuto poníženému srdci podle svého zaslíbení mi-

lost svou, abych šťastně k svému spasení
věkostálý základ položil. Amen.

Otče náš atd. Zdrávas atd. Sláva buď
Bohu Otci atd.

V. Smiluj se nad námi, ó Ježíši!
R. Smiluj se nad námi!

XII. Zastavení.

Píseň.

Na to kříž s Ježíšem do povětří zdvihli,
Až pro velikou tíž v něm pukaly žíly,
Tak rozpiatý visel tři hodiny
Nebeského krále Syn milý jediný.

V. Klaníme se Tobě, ó Pane Ježíši Kriste!
a dobrořečíme Tobě!

R. Nebo skrze sv. kříž svůj svět jsi vykoupil.

Rozjímání.

Ježíš na kříži umírá,
Slunce se tmí, zem otvírá!

Tvůj Spasitel, duše křesťanská, umírá na dřevě kříže! O nevýslovná láska! O nevýslovná hrůza a poděšení! Sám Bůh věčný, Pán nebes a země. umírá pro hříchy lidské! Zatmívá se slunce, nemohouc se dívat na smrt Stvořitele svého; pukají se skály nad hrozným příběhem tímto: třese se země nad zločinem na Bohu vykonaným; otvírají se hrobové, ve svých rubáších vstávají mrtví, děsí se nad udalostí touto. „Jistě Syn Boží byl tento“ (Mat. 27, 54.) volá pohan pod křížem, a bije se v prsa „Buď umírá Bůh, anebo se boří svět,“ praví druhý pohan (sv. Diviš Areopagitský) v zemi Řecké, sto mil od sv. kříže. Bezbožníci utíkají, ale nečiní pokání! — Aspoň ty, duše křesťanská! hroz se hříchu, který věčného Boha usmrtil: čiň pokání ze svých nepravostí a odpřisáhni se jich na věky věkův. Viz, že bez pokání ti nic neprospěje smrt Kristova. „Nebudete-li činit pokání,“ dí sám Spasitel (Luk. 13, 5.), „všickni zahynete.“ — Pozastav se v tomto rozjímání! —

Nyní, padna k nohám Ježíšovým, dokaváde čas jest, poznej a *ožel svou hříšnost*, abys obstála jednou na hrozném soudu.

Vzdychnutí.

Má svrchovaná láska, Kriste Ježíši! Padám se svatou Maří Magdalenou k nohám Tvého svatého kříže, a oplakávám všecky své nepravosti. Poznávám hrůzu hříchu, který nejen anděly nebe zbavil. i samého Tebe, věčného Boha, na kříži usmrtil. Ach! nechci jej nikdy více za maličkost pokládati, nechci nikdy více jeho lahodnosti věřiti. Nebudu se ničeho více báti a varovati, než hříchu; toho se odříkám a odpřísahám na věky věkův! Toho chci litovati a spolu litovati Tvé nejbolestnější smrti, dokaváde živ budu. Nic mi nebude těžké k vyhlazení hříchu. ani svatá zpověď, ani pokání sebe obtížnější; všecko chci mile a rád konati, co jsi ustanovil ve své svaté Církvi, jen abych odpuštění a očištění dosáhl. Ó očišť, ó obmej svou nejdražší krví toto kající srdce, a obdař je svou milostí, abych všeliké dobré předsevzetí šťastně plnil, ve všem dobrém setrval, a jednou se šťastně s Tebou shledal spolu s kajícím lotrem v ráji nebeském. Amen!

Otče náš atd. Zdrávas atd. Sláva budiž Otci atd.

V. Smiluj se nad námi, ó Ježíši!

R. Smiluj se nad námi.

XIII. Zastavení.

P í s e ň.

Mrtvého Ježíše s kříže jsou složili
 A na klín bolestné Matky položili.
 Jakou bolest její srdce mělo,
 Považ, když líbala Syna mrtvé tělo!

V. Klaníme se Tobě, ó Pane Ježíši Kriste,
 a dobrořečíme Tobě!

R. Neboť skrze sv. kříž svůj svět jsi vykoupil.

Rozjímání.

Ježíš mrtvý s kříže složen,
 Na klín své Matky položen.

Dokaváde jest duše v těle, jest pořáde naděje k životu. Tak i blahoslavená Panna mohla, pokaváde živ byl Kristus, jeho osvobození doufati, zvláště, když jsi vzpomenula na zázraky jeho. Ale zmizela všeka naděje, když mrtvé Jeho tělo s kříže sňato, a na její mateřský klín položeno bylo. Jaká to hrozná žalost matky, míti na klínu mrtvého jedináčka, míti na klínu mrtvého Boha! (S. Bernard. sorm. 12. de stellis.) Ale jaká to užasnutí hodná trpělivost blahoslavené Panny, jíti s odsouzeným Synem na smrt, viděti ho na kříži umírat, a vzíti mrtvého na klín! Vidíte tu Pannu, právě milostí plnou; vidíte tu, jak praví svatý Bernard (loc. cit.), „živou mučednici!“ O truchleme s ní nad smrtí Nejnevinnějšího! O ctěme ji milosti, žalostiplnou! Nedejme se od jejího uctění žádným marnomluvením bláznivé bezbožnosti odvrátiti! Jest hodna našeho uctění i ulitování! pro našet spasení učiněna jest milosti i žalosti plnou. — Pozastav se, duše křesťanská, v tomto rozjímání. —

Nyní, padna k nohous blahoslavené Panny, dokaváde čas jest, *hledej a uživej její nejmocnější přimlavy*, abys jednou obstála na hrozném soudu.

Vzdechnutí.

O blahoslavená, sedmibolestná Panno! Ctím tebe po Bohu nejvíce, nade všechny anděly a Svaté, jakožto Matku Boží a Královnu nebes, nejsrdečnější díky vzdávám Tobě, že jsi pro mé spasení svého jednorozeného Syna porodila, vychovala a na smrt obětovala. Truchlím nad Tvým, pro mne nehodného probodnutým srdcem, truchlím nad svými hříchy, touto příčinou Tvých a Tvého nejmilejšího Syna bolesti. Přijmi mne pod svou milostivou ochranu; oroduj za mne před trůnem svého jednorozeného Syna, aby nebyla Jeho krev a Tvá žalost na mně zmařena, aby nebyla tato nejsvětější krev na mně nikdy pohledávána, ale abych se pro tuto krev Boží a Tvou sv. přimluvu jednou do nebe dostal a s Tebou na věky se radoval. Amen.

Otče náš atd. Zdrávas atd. Sláva budiž Otci atd.

V. V naší ouzkosti a v našem soužení,
R. Přispěj nám ku pomoci, blahoslavená Panno Maria!

Modleme se:

Prosím Tebe, ó Pane Ježíši Kriste! ať se za nás nyní, i v hodinu smrti naší u Tvého milosrdenství přimlouvá blahoslavená Panna Maria, jejížto nejsvětější duši v hodinu umučení Tvého meč bolesti pronikl. Skrze Tebe, Spasiteli světa, jenž s Otcem i s Duchem svatým živ jsi a kraluješ na věky věkův. Amen.

V. Smiluj se nad námi, ó Ježíši!

R. Smiluj se nad námi!

XIV. Zastavení.

P í s e ň

Posledně Ježíše donesli do hrobu.
 Zde považ duše má, kterak v tuto dobu
 S apoštoly Maria truchlela,
 Jak smrt Syna svého srdečně želela!

V. Klaníme se Tobě, ó Pane Ježíši Kriste!
 a dobrořečíme Tobě!

R. Neboť skrze sv. kříž svůj svět jsi vykoupil.

Rozjímání.

Ježíše po dokonání
 Přežalostné pochování.

Po hrozné práci odpočinulo tělo Spasitelovo v hrobě; tam nemohl více nikdo rušiti pokoj Jeho, ačkoliv bezbožníci venku vůkol hrobu postavili vojenské stráže. My také jednou umřeme, a budeme položeni v hrobě; ale kdyby tě, duše křesťanská, nebyl vykoupil tvůj Spasitel; kdyby byl nebyl pro tebe položen v hrobě; měla jsi pro své hříchy v pekle pochována býti: a bude tvůj hrob přece jenom v pekle, jestli se zlého neodvrátíš a svého Spasitele se nepřidržíš. „Kdo nevěří, již jest odsouzen“ (Jan 3, 18.); kdo věří a nezachovává, bude nápodobně odsouzen; „soužení a ouzkost přijde na každého člověka, činícího zlé věci.“ (Řím. 2, 9.) — Umři tedy hříchu — umři světu — umři sama sobě! Odpočivej ve svém Spasiteli, a nalezněš pokoj, kterého ti svět dátí nemůže. Raduj se s ním zvláště v nejsvětější Svátosti, raduj se s Ním při nejdražší oběti Mše svaté, raduj se s ním v Jeho neomylném slově. „Pojďtež ke mně všickni, takť volá Spasitel, kteří obtíženi jste, a já vás občerstvím!“ (Mat. 11, 28.) — Jestli pak takto činiš, duše křesťanská? Jestli pak ráda k službám Božím, k slyšení slova Božího

a k stolu Páně přicházíš? — Pozastav se v tomto rozjímání! —

Nyní, padna k nohoun Ježíšovým, dokaváde čas jest, poznej a zavrhni všecku *lenivost ve věcech svého spasení*, abys jednou obstála na hrozném soudu.

V z d y c h n u t í.

Odříkám se, můj nejmilejší Vykupiteli, vši vezdejší marnosti! Nechci jí více věřiti, ani své štěstí na ni stavěti vida, že mne svět se všemi svými statky spasiti nemůže. Odříkám se samého sebe, toho nadutého, choulostivého, marného srdce; poznávám, že mne sice zavéstí může, ale ani mne, ani tebe nemůže vykoupiti. K Tobě jedině se utíkám: neboť žádný není pod nebem dán k mému spasení, nežli nejsvětější Jméno Tvoje. (Skutk. 4, 12.) Do Tvých pěti ran skládám své ubohé srdce, aby v nich očištěno, obnoveno a pravou moudrostí obdařeno bylo. S Tebou se chci těšiti a raditi ve Svátosti nejsvětější; pod Tvou ochranu chci se staviti při nejdražší oběti mše svaté; Tvého nejsvětějšího slova chci s radostí poslouchati a následovati. O nedopouštěj a přijmi vykoupenco svého,

pro něhož jsi tak mnoho trpěl: přijmi tu bloudící ovčičku, kterou jsi s takovou láskou na tomto světě hledal, a přiveď mne šťastně do svého nebeského ovčince. Amen.

Otče náš atd. Zdrávas atd. Sláva buď Otci atd.

V. Svému vlastnímu Synu Bůh neodpustil.

R. Ale vydal Jej za nás všechny.

Modleme se:

Prosíme Tebe, o Pane! shlédni na nás, čeleď svou, za kterou neodporoval v ruce nepřátel se vydati a muky kříže podstoupiti Tvůj jednorozený Syn, Kristus Ježíš, jenž s Tebou a s Duchem svatým živ jest a kraluje na věky věkův. Amen.

V. Smiluj se nad námi, ó Ježíši!

R. Smiluj se nad námi!

Zastavení před nejsvětější Svátostí.

P í s e ň.

Pochválena budiž Svátosti Oltární;
 Též nepoškrvněné vždy Početí Panny,
 Matky Boží, Ježíše Rodičky,
 Jakož na počátku, tak budiž i vždycky.

Pětkrát: Otče náš atd. Zdravas atd.
 Sláva buď Otci atd.

V. Chleba nebeského dal jsi nám, ó Pane!
 R. Všelickou libost v sobě majícího.

Modleme se:

O Bože! jenž jsi nám v přepodivné
 Svátosti památku svého umučení zanechat
 ráčil; dej nám, prosíme, tajemství Tvého
 Těla a Krve Tvé tak ctíti, abychom užitek
 Tvého vykoupění na sobě vždycky pozná-
 vali! jenž jsi živ a králuješ s Bohem Otcem,
 v jednotě Ducha svatého, Bůh na věky
 věkův. Amen.

V. Pomoc Boží budiž s námi vždycky!

R. Amen.

V. A duše všech věrných zemřelých
 skrze milosrdenství Boží ať odpočí-
 vají v svatém pokoji!

R. Amen.

Ve jménu † Otce i † Syna i † Ducha
 svatého. Amen.

Dokonáno jest!